

I M P A C T - r e v i s t ă d e c u l t u r ă

IMPACT

revistă de cultură

Anul XXIII, nr. 405 • 2023

IMPACT

revistă de cultură

Vali Nițu, redactor-șef
George D. Piteș, secretar de redacție
George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Stan, seniori editori

Redacția
Str. Câmpulung, nr. 87A (Arh. Gh. Pinteă, nr. 11A), 130072,
Târgoviște, Dâmbovița
tel. 0722 362 852; tel. 0723 586 156
mail: valimpact@yahoo.com; georgedpites48@yahoo.com
Revista poate fi citită și online la adresa www.impactdb.ro

Revistă editată de Editura Bibliotheca, str. Nicolae Radian,
bl. KB2/3, Târgoviște
tel. 0761 136 921; 0724 636 300
mail: bilbioth@gmail.com; www.bibliotheca.ro

Revista apare cu colaborarea membrilor
Societății Scriitorilor Târgovișteni
și ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Tiparul executat la Biblioprint Târgoviște
Tehnoredactor: Loredan Marcu
Tipar: Alexandru Ancuța

Reproducerea parțială sau integrală a unor articole din revistă
fără aprobarea redactorului-șef intră sub incidența legii
drepturilor de autor.

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru
conținutul articolelor revine exclusiv semnatărilor
acestora ca persoane individuale.

ISSN 1222-8133

IMPACT 405

Critică și istorie literară / 7

- Mihai Stan – Regii și reginele României / 9
George Coandă – Târgoviștea secretă: O falsă legendă horror / 15
Orizonturile lecturii libere: Mărturisindu-se sincer „în umbra puterii” / 17
Victor Petrescu – Nicolae Labiș „Prea multă grabă-n viața ta” / 18
Antologiile unei reviste / 21
Dumitru Copilu-Copillin
– Eminescu, valoare națională de dimensiune universală / 23
George D. Piteș – Pășind cu încredere în lumea minunată a copilăriei / 27
Elena Oprea – Scurt istoric al epigramei / 28
Date noi privind viața și opera lui Cincinat Pavelescu (1872-1934) / 29
Aureliu Goci – Clasicizarea sentimentelor într-o lume nebună / 31
Mihai Antonescu – Între Dumnezeu și spadă / 33
Marin Scarlat – Poetul interzis / 35
Iulian Bitoleanu
– Reportaj la Festivalul Național de literatură „Marin Preda” / 40
Adrian Secară – Cartea-Munte, pe umerii de Sisif ai Istoriei / 42
Mihai Miron – Golul / 45
Dumitru Istrate Rușețeanu – Fiica lacrimilor lui Bezuhov / 47
Cezarina Adamescu – Cu poezia la marginea luminii / 50
Petre Rău – Iubirea la tinerete – între înger și demon / 54
Codruț Radi – Mai nou manifest Dada / 60
Pledoarie pentru Teatru / 62
Nicolae Dina – Dragostea-sentiment etern / 63
Ortansa Lica – Adevăr, legendă sau realitate? / 65
100 de ani de ani de la îmbunătățirea stării de sănătate a Cartierului
Tabaci din vechea capitală a țării, Târgoviște,
prin apariția Ministerului Sănătății în anul 1922 / 68
Ileana Pascu – De vorbă cu destinul – Nelson Ciotoi / 70
Petre Constantinescu
– Ut pictura poesis. Ștefan Luchian – Melancolia Saturniană / 71

Proză / 75

- George Coandă – Peisaj cu munte la Targovia / 77
Carmen Georgeta Popescu – „Renașterea talantului” (fragment) / 79
George D. Piteș – Lozul cel mare / 83
Vali Nițu – Dansul frunzelor întruchipate-n chip de dor / 87
Mihail-Florin Stan – Oameni, oameni, semănați cu iubire... câmpia din voi! / 92
Aurelian Silvestru – Amina / 95
Copilul care l-a pictat pe Dumnezeu / 97
Adrian Munțiu – Vânătorii de securiști / 101
Tudor Cicu – Lamia / 104
Ion Dulugeac – Maria și prințesa / 109

Amalia Elena Constantinescu – Paganini și vioara răstignită.
Povestea din spatele poveștii / 113
Dumitru Istrate Rușețeanu – Cafeaua din rai / 119
Gabriela Stanciu Păsărin – Moarte subită / 124
Octav Lica – Coridorul vieții / 129
Destăinuirea unei dimineți / 130
Îngeri fără aripi / 131
Jucăria / 131
La margine de drum / 133
Maria Bingert – Iedera albă (Visul) / 135
Nicolae Ioan Dragu – „Paradoxul zilelor – caste...” / 139

Poezie / 141

Florea Turiac – Mițind frumos / 143
George D. Piteș – Oglinzi târzii / 145
Vali Nițu – Elegie cu chip de scorpion / 147
Carmen Georgeta Popescu – Nu mă iubi cu gândul / 149
Constantin Voicu – Pilda Brâncoveanului / 151
Constanța Popescu – Un zbor cu grade Celsius / 153
Vasile Didoacă Dojană – De multe ori / 155
Kir Papas – Parodii / 157
Savian Mur – În țarc / 159
Raluca Mihaela Fleancu – Din adieri / 161
Mirela Haralambie – Aceste răni zburătoare, fluturii / 163
Florentina Chifu – Mai e timp? / 165
Ana Hâncu – Ecurile verdelui / 167
Octav Lica – Păsările nopții / 169
Paula Romanescu – Zece albi spălați cu sânge / 171
Ion C. Pena – Alpinism / 173
Elena V. Piteș – Urma / 175
Doina Moritz – Dor de cale-ntoarsă / 177
Rodica Ochiș – M-am ascuns... / 179
Maria Ieva – O altă față a îngerului / 181
Dan Giju – Cântec de octombrie / 183
Flori Bungete – E toamnă... / 184
Vilia Banța – Cineva a văzut o femeie / 185
Ina Dumitrescu – Sete măsurată / 186

Caleidoscop / 187

Argus:

Reinaugurarea Muzeului Scriitorilor Dâmbovițeni / 189
Lansare de carte la Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște / 181
Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, iunie 2023 / 193
Festivalul Florilor de câmp / 195
Forumul Național Cultural „Brâncoveniana” – ediția a V-a – 2023 / 197
Simpozion Internațional „Mihai Eminescu” / 199
Simpozionul Național „Școala de la Târgoviște – tradiție și continuitate” – ediția a X-a / 201
Zilele orașului Târgoviște Salonul Editorial „Ion Heliade Rădulescu” – ediția a XXII-a / 203
Întâlnire emoționantă cu generația de mâine – Lecturi publice la Școala Gimnazială din comuna Lucieni – / 205
Festivitatea de acordare a premiilor USR – Filiala Pitești / 207
Lansare de carte la Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște / 209
Regal muzical-literar la Buciumeni, Dâmbovița / 211

Critică și istorie literară

Mihai Stan

Regii și reginele României

Sunt cunoscute împrejurările în care România a devenit una dintre monarhiile europene prin aducerea în țară a lui Carol I din vechea familie/ dinastie germană Hohenzollern-Sigmaringen.

Primul cuplu regal din istoria României, Carol I și soția sa, Elisabeta de Neuwied, neavând copii (unicul lor copil, o fetiță, Maria, a murit la vârsta de 4 ani) a reușit să dea aparența unei căsnicii solide deși erau, temperamental, firi opuse: regele – primul rege al românilor – nu-și dezmințea originea germană fiind, după contemporani, distant, rece, aparent insensibil, nesociabil, sobru, de o seriozitate aproape maladivă, om pentru care datoria era mai presus de orice, opusul Reginei (Carmen Sylva, pe numele ei de scriitoare), fire de poet, impresionabilă, cochetând cu arta. Rigorile impuse de poziția lor augustă au făcut ca – în aparență, cel puțin –, chiar dacă n-a fost vorba de dragoste – apropierea transformată în prietenie să dea impresia unui mariaj fără cusur. Cele două capete încoronate și-au aflat oarecare liniște în educarea după principii monarhice a celui de al treilea nepot de frate, Ferdinand (Ferdinand Viktor Albert Meinrad von Hohenzollern-Sigmaringen) care este adus din Germania la curtea regală a lui Carol I de România.

Deși Ferdinand Viktor nu-și dorea să-l urmeze la tron pe unchiul său, el a fost înfiat – în urma hotărârii consiliului de familie a Hohenzollernilor din Germania – de Carol I și desemnat succesor la tronul României. Motiv pentru care, la 19 ani, Ferdinand, după o scurtă escală în Regatul României (format la acea dată din Țările Românești – Muntenia și Moldova) este trimis de unchiul său – Carol I – care-l înfiase desemnându-l astfel succesor la tron – în Germania unde timp de 3-4 ani își aprofundează studiile liceale și universitare fiind, în final, absolvent al Universității din Leipzig și al Școlii Superioare de Științe Politice și Economice din Tübingen. Îl găsim apoi la Curtea Regală a României unde este pregătit în varii domenii, acumulând cunoștințe necesare unui viitor monarh pentru care importante erau conștiința împlinirii îndatoririlor în spiritul disciplinei și ordinii germane și al legilor românești. Regina era o fire de poetă, iubitoare și tolerantă, suficient ca Ferdinand să-i caute apropierea, deschiderea sufletului tânărului rătăcit într-o lume ciudată, atașamentul față de mama-Regină adoptivă decurgând de la sine.

Contemporanii care-l descriu caracterizant pe Ferdinand uzează de epitete precum sfios, neîncrezător, infantil în gândire și atitudini, blând, bun, sentimental, deschis și încrezător până la naivitate în cei din anturajul Casei Regale.

S-ar putea spune, fără teama de a exagera, că Regele Carol I și Regina

Carmen Sylva (o vom numi astfel pentru că Elisabeta de Wied credea că partea artistică a personalității sale era aceea care o reprezenta) trăiau în lumi paralele, doar obligațiile și eticheta ceremonialului de la Curte impunându-le, cum s-ar numi astăzi, un fel de coabitare: Carol din ce în ce mai interesat și devotat „*trebilor țării*”, cu dorința modernizării și alinierii europene a României Mici găsimu-și menirea în împlinirea proiectelor. Regina, Carmen Sylva, interesată de acțiunile caritabile, de poezie, de literatură în general, de artă dar și de împlinirea perseverență a îndatoririlor pe care le implica rangul regal.

Pentru o maximă obiectivitate vom desprinde câte o schiță de portret pentru fiecare dintre protagoniștii amintiți din „Enciclopedia universală britanică”.

„*Carol I născut Karl Eitel Friedrich (1839-1914), principe din dinastia germană Hohenzollern-Sigmaringen, întâi domnitor (1866-1881) apoi Rege al României (1881-1914) s-a identificat cu interesele tânărului stat contribuind decisiv la marile evenimente legate de Războiul de Independență (1877-1878) și la procesul de modernizare a țării. A susținut cu consecvență orientarea politică, diplomatică și militară a românilor către Puterile Centrale, a dorit intrarea României în Primul Război Mondial (1916-1918) alături de Tripla Alianță. S-a manifestat ca susținător al științei și culturii, ca întemeietor al Fundației Universitare Carol I, inițiator și finanțator al Dicționarului limbii române*” (Enciclopedia Universală Britanică, București, Editura Litera, 2010, vol. V, p. 226). La 40 de ani de domnie (1906) Carol I era autorul unui „bilanț” excelent la conducerea Regatului României, țară pe care o transformase, prin reformele sale, într-o monarhie constituțională.

Este de adăugat faptul că modul în care Carol I l-a format pe prințul Ferdinand Viktor Albert Meinrad von Hohenzollern-Sigmaringen pentru preluarea Tronului României în domeniile ce țineau de o bună regalitate: diplomație, economie, știință, cultură, reformarea instituțiilor tânărului stat românesc, emanciparea femeilor, modernizarea învățământului liceal și universitar, presa, instituțiile culturale, legislația etc. etc. s-a reflectat în apariția României Mari în timpul domniei sale, regele Ferdinand primind, în istoria României, cognomenul „Întregitorul”.

Regina Elisabeta născută Elisabeth Pauline OttilieLuisezuWied (1843-1916) este o altă protagonistă a acestei povești de dragoste.

„*Regină a României și poetă, principesă germană, fiică a principelui Hermann de Wied [...], Regină a României (1881-1914). A debutat în 1880 la Leipzig, cu două volume de versuri sub pseudonimul Carmen Sylva; majoritatea scrierilor sale oglindesc meleagurile și oamenii din România, motiv pentru care a fost considerată animatoarea artei românești. A promovat cultura românească în străinătate și a acordat sprijin unor oameni de cultură printre care Vasile Alecsandri, Nicolae Grigorescu și George Enescu. A fost, în același timp, organizatoarea asistenței sociale din România, înființând 14 societăți filantropice*” (Ibidem, p. 282-283).

Articolul de dicționar dedicat Reginei Carmen Sylva este, ca mai toate din Enciclopedia Universală Britanică, parcimonios, excluzând latura umană, sentimentală a personajului, aceasta – cum va reieși din evocarea prezentată – fiind, de fapt, definitorie și individualizantă pentru cea mai iubită regină a României.

Același deziderat – al obiectivității fără cusur – motivează „portretul” din aceeași enciclopedie al principelui Ferdinand, unul dintre protagoniștii „dramei sentimentale de la Palat”.

„*Ferdinand I de Hohenzollern-Sigmaringen născut Ferdinand-Victor-*

Albert-Meinrad von Hohenzollern-Sigmaringen (1865-1927). Rege al României (1914-1927).

Sub influența mamei sale, Antonia, infanță de Portugalia (iată, suntem veri cu portughezii! n.n.), s-a apropiat de învățătura religioasă, dar a decis totuși să se dedice carierei armelor, desăvârșindu-și studiile la universitățile germane de la Tübingen, Leipzig și Bonn. A urmat cursurile Școlii Militare din Kassel, iar la 20 de ani era sublocotenent în Regimentul I al Gărzii Regale [...]. În 1889 este desemnat moștenitorul primului rege din România. A sosit la București în același an unde și-a continuat cariera militară, urcând rapid gradele, de la sublocotenent până la general de corp de armată. În 1914 a devenit Rege al României. Sub domnia sa, participarea României în Primul Război Mondial (începând cu 1916), alături de puterile Antantei victorioase, a permis alipirea Transilvaniei la România și realizarea în acest fel a unității naționale (Marea Unire – n.n.). A realizat o reformă agrară radicală (1921) și a promulgat o nouă constituție (1923). Identificându-se cu interesele și idealurile naționale ale românilor, a dobândit supranumele de «cel Leal»” (Ibidem, vol. 6, p. 53).

Denumirea se referă, evident, la faptul că Regele Ferdinand, respectând jurământul de credință față de țară și români, a ales intrarea în război alături de Antanta, în pofida presiunilor externe ale Germaniei, aflată în tabăra opusă a Triplei Alianțe. Mai aproape de realitatea istorică, românii l-au numit „Întregitorul”.

În sfârșit, ultimul personaj al poveștii de iubire petrecute la Curtea Regală, relatată de contemporani, cu firească exacerbare a laturii romantice, a întâmplării care, prin exotismul ei, plasa România alături de celelalte case regale unde astfel de idile devenite uneori drame sentimentale nu reprezentau o raritate, opinia publică – deși majoritatea acestor amori erau abateri de la sobra morală a secolului trecut – agreându-le și urmărindu-le cu emoție adesea reflectată în presa cotidiană, ultima protagonistă este Elena Văcărescu.

Elena era descendenta unei vechi familii – o adevărată dinastie – de boieri români avându-și fieful în județul Dâmbovița de astăzi, pe meleaguri târgoviștene, dar și în Capitală, o stirpe cu rădăcini legendare, fabuloase, cu nimic mai prejos unei dinastii europene, familie care a avut o contribuție decisivă la modernizarea vieții politice și culturale a Țării Românești timp de mai bine de două secole (XVIII și XIX).

„Fondatorul” dinastiei, Enache Văcărescu, apropiat al domnitorului Constantin Brâncoveanu, a fost ucis de turci în 1714 odată cu domnitorul și cei patru fii ai acestuia, așezând pe fruntea familiei aureola de martir creștin în lupta antiotomană.

Cronologic vom aminti patru dintre membrii familiei care au, în principal, meritul fondării/întemeierii literaturii române premoderne: Ienăchiță, Alecu, Nicolae și Iancu Văcărescu. Deși nu aceștia sunt eroii evocării de față, considerăm că succinta lor prezentare aduce note relevante pentru evoluția sau schițarea portretului Elenei Văcărescu.

Ienăchiță (1740-1797) diplomat, om politic și poet este considerat, prin gramatica sa (*Observații sau băgări de seamă asupra regulilor și orânduiriile gramaticii românești* – 1787), prin tratatul de istorie (*Istoria preaputernicilor împărați otomani*) dar mai ales prin versurile anacreontice puternic contaminate de folclor – cântece de lume – cel mai important cărturar al vremii sale, primul poet român premodern. Fiii săi, Alecu Văcărescu (cca. 1769-1799) și Nicolae Văcărescu (1785-1825) cultivă și ei lirica de manieră preromantică. În sfârșit, Iancu Văcărescu (1792-1863) nepotul lui Ienăchiță, fiul lui Alecu, intelectual cultivat, a fost promotorul mai multor domenii în cultura românească: poezie modernă, teatru național, învățământ, presă.

Era firesc ca nepoata sa, Elena Văcărescu (n. 1864 la București) să se formeze în acest mediu elevat, elitist și aristocratic, ceea ce îi va facilita accesul la Curtea Regală drept domnișoară de onoare a Reginei Carmen Sylva (Elisabeth Pauline OttilieLuisezuWied) care „se atașează” de tânăra de o frumusețe princiară și de o inteligență, de o cultură ce depășea cu mult pe cea a tuturor altor prințese regale europene.

Debutase deja, în 1886, cu volumul „Chantsd’Aurore” (*Cântecele zorilor*). Regina, scriitoare prolifică, la rândul ei, publicase câteva volume (*Pelerinajul Dunării* – 1882, *Cugetările unei regine* – 1882, *Schițe* – 1882, *O rugăciune* – 1883, *Din două lumi* – 1884, *Printre veacuri* – 1885). Fiindcă scria în germană, operele sale au fost traduse în românește de Mihai Eminescu, George Coșbuc sau de Mite Kremnitz.

Aflată în anturajul Reginei prin poziția de domnișoară de onoare, Elena Văcărescu devine confidenta Reginei care găsea, în întrebările pe care și le punea despre literatură, despre poezie în special, răspunsuri pline de miez pe care frumoasa valahă i le împărtășea Reginei cu naturalețe și modestie, ceea ce a făcut ca să devină un fel de conviv al suveranei care, impresionată de cultura, caracterul și sensibilitatea tinerei din suita sa încearcă pentru Elena Văcărescu sentimente nu numai de prietenie, Regina – fire romantică – văzând în domnișoara Elena Văcărescu nu doar o însoțitoare ci și – de ce nu – o posibilă viitoare soție pentru prințul Ferdinand, fiul vitreg al cuplului regal.

La rândul ei, Regina Elisabeta (Carmen Sylva) contribuie la creșterea faimei domnișoarei sale de onoare care intră în atenția Europei cu volumul „Rapsodul Dâmboviței”, culegere de cântece populare – tradus în limba germană de Regină și publicat la Bonn în 1889.

Cu îngăduința tacită a Reginei se produce o apropiere între Elena Văcărescu și Prințul Ferdinand bazată, la început, pe afinități... culturale, fiindcă, fizic, contemporanii îl descriu total dezavantajos pe Ferdinand: „Mic de statură, cu urechi clăpăuge, crăcănat, și foarte... timid”. Era însă de o cultură impresionantă și un pasionat botanist.

Zoe Cămărășescu (mama sa făcuse parte din suita Reginei) scrie în „Amintiri”: „Într-o zi, când ne plimbăm prin parc, l-am întâlnit pe Prințul Ferdinand care venea din Grădina Botanică. Ținea în mână o floare ciudată. Și floarea și mâna păreau desprinse dintr-o filă de carte de rugăciuni, pictată de călugării silitori din alte veacuri. N-am uitat niciodată floarea albastră, dar nici dragostea cu care omul acela timid, botanist de seamă, prinț moștenitor al țării, a destăinuit unor copii numele florii, ca numele unui prieten scump”.

Nici Elena Văcărescu nu era ceea ce, caracterizând o femeie la modul general, se numește obișnuit „o frumusețe”. Ba dimpotrivă, imaginile lăsate în fotografiile de epocă, dar și portretul acesteia desprins din memoriile și evocările unor persoane din anturajul Reginei arată o fată mică de statură, ceva mai împlinită, nicidecum suplă și anorectică așa cum sunt modelele contemporane. Nu era, desigur, o frumusețe, avea alte calități așa cum reiese din descrierea pe care i-o face Regina: „Elena era o ființă deosebită în toate privințele și deșteptăciunea ei era mult mai presus decât a obișnuitelor prințese regale. Avea ochii mari, sângele cald, era plină de avânt, ar fi fost o minunată tovarășă de viață pentru bălanul și neîncrezutul prinț; l-ar fi călăuzit și l-ar fi inspirat, l-ar fi umplut de viață, de avânturi, de năzuințe; ar fi avut copii sănătoși... și așa mai departe. Dumnezeu ar fi zâmbit căsniciei lor”.

Idila celor doi, încurajată tacit de Carmen Sylva, și ea, la rândul ei, fire romantică, devine o relație secretă, ascunsă ochilor curioși de la Curte și se transformă într-o iubire împărtășită, înfocată, plină de pasiune. Se pare chiar că cei doi au schimbat inelele de logodnă în prezența Reginei.

Regina știa însă că o căsătorie între un Hohenzollern și o româncă – în ciuda faptului că familia acesteia număra și câțiva domnitori – este împotriva dorințelor mării boierimi, ale camarilei regale sau ale politicienilor vremii. Românii optaseră din motive cunoscute (care duseseră la detronarea lui Al. I. Cuza – monstruoasa coalțiție) pentru o monarhie străină, o dinastie în interiorul căreia căsătoriile să se facă cu familii regale, de același rang, din Europa, partenerii fiind ambii de „sânge albastru”.

Întreg guvernul condus de Lascăr Catargiu se declară împotriva intențiilor Reginei care – după cum notează C. Bacalbașa, în „Bucureștii de altădată” – i-ar fi argumentat regelui că „rasa puțin degenerată a Hohenzollernilor, fiindcă e veche, regenerată cu un vlăstar dintr-o rasă mai tânără și mai viguroasă, va da urmași plini de viață dinastiei”, vlăstarul fiind, desigur, Elena Văcărescu.

Consiliul de miniștri nu acceptă căsătoria, același C. Bacalbașa, citându-l pe Lascăr Catargiu care îi răspunde Reginei că Prințul Ferdinand se poate căsători cu domnișoara Elena Văcărescu, dar în această situație „*va rămâne un simplu particular*” (Constantin Bacalbașa, *Bucureștii de altădată, 1871-1884*. Vol. II, București, Editura Ziarului Universul, 1935, pag. 134-135).

Practic lui Ferdinand nu i s-a lăsat loc pentru opțiune, el neputând alege decât tronul, mai ales că întreaga sa existență de până la acest moment dramatic s-a caracterizat prin disciplină, spirit al datoriei și supunere în fața autorității.

Autoritatea regală decreta prin vocea lui Carol I imposibilitatea unor mezialianțe, Regina era „sanționată” cu trimiterea – un fel de exil disimulat – în Italia împreună cu doamna sa de onoare, apoi în Germania. Elena Văcărescu a fost „trimisă” la Paris, iar Ferdinand într-o călătorie-excursie în Olanda, Belgia, la Sigmaringen și Berlin.

Regele Carol I hotărâse deja că Ferdinand se va căsători cu Maria de Edinburg, nepoata reginei Victoria a Angliei – care va deveni Regina Maria a României – unire ce se va consfinți la 10 ianuarie 1893, cuplul regal fiind respectat și iubit de români, mai ales după crearea României Mari, la sfârșitul Primului Război Mondial și înfăptuirea reformelor sale, care au dus la crearea statului modern român.

Ce se va întâmpla cu eroina acestei drame sentimentale – Elena Văcărescu?

Aici se aplică perfect zicala românească „tot răul este spre bine”. Să ne imaginăm ce s-ar fi întâmplat dacă Prințul Ferdinand și Elena Văcărescu ar fi devenit un cuplu regal care ar fi condus destinele României. Confidenta Reginei ar fi rămas, desigur, aceeași doamnă instruită, poetă cu trăiri romantice, ar fi urmat-o, desigur, pe Carmen Sylva în acțiunile ei de binefacere, ar fi alinat – suflet nobil – suferințele celor simpli și nedreptățiți de soartă. Ar fi continuat să compună versuri și ar fi făcut cunoscută frumoasa Românie în relațiile sale cu celelalte familii/dinastii regale europene. Ceea ce – să recunoaștem – nu ar fi fost puțin lucru.

După consumarea „dramei sentimentale” prezentată în amănunt, Elena Văcărescu se stabilește la Paris, devenind cea mai eficientă ambasadoare a intereselor României în lume. Scriitoare de talent, va frecventa cele mai restrictive saloane literare fiind primită ca un egal al unor scriitori de notorietate precum Marcel Proust, Frédéric Mistral, Paul Bourget, Victor Hugo, Anatole France, Lecomte de Lisle, Jules Renard ș.a.

I s-a decernat Premiul Academiei Franceze pentru „Rapsodul Dâmboviței” ce a apărut în câteva limbi de circulație mondială. Se implică în diplomație ca membră a delegației României la Conferința de Pace de la Paris la sfârșitul Primului Război Mondial, susținând cu ardoare interesele țării sale. Membră a Academiei Române (1925). Implicată în viața politică și culturală, reprezentând România în Orașul Luminilor, Elena Văcărescu este prezentă în lumea literară cu numeroase volume de versuri precum „Cu inima senină” (1896), „Licăriri și văpăi” (1903), „Grădina dorului” (1908), „Visând cu ochii deschiși” (1914), romane – „Amorul învinge” (1908), „Vraja” (1911), piese de teatru.

Prezentând o epocă de așezare a României moderne, cărțile sale de memorialistică („Regi și regine pe care i-am cunoscut” – 1904) se citesc și astăzi cu interes nu numai pentru aportul lor documentar dar și pentru stilul agreabil.

Neuitând testamentul literar al bunicului ei („Urmașilor mei Văcărești,/ Las vouă moștenire/ Creșterea limbei românești/ Ș-a patriei cinstire”), Elena Văcărescu a făcut o excelentă propagandă culturii scrise românești, traducând și publicând în Franța scriitori români precum Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Lucian Blaga, Octavian Goga, George Topârceanu, Ion Minulescu, Ion Luca Caragiale, Alexandru Macedonski ș.a.

Sufletul și mintea Elenei Văcărescu, în patria ei adoptivă – Franța –, au vibrat pentru țara în care a văzut lumina zilei și unde, testamentar, a cerut să-i fie aduse osemintele (astăzi aflate în Cimitirul Bellu). Ea însăși va afirma în memoriile sale: *„Născută din cel mai curat pământ românesc, crescută generații după generații în volbura veacurilor românești, eu am respirat adierea parfumată a primăverilor noastre, am înfruntat crivățul zăpezilor noastre, povești străvechi mi-au alintat copilăria, iar înțelepciunea și poezia rustică mi-au nutrit cele dintâi gânduri și sentimente [...] Sălașul meu parizian a fost întotdeauna un colț de patrie românească. În casa mea dăinuia nu numai un spirit românesc, ci o atmosferă românească. Căci dacă nu eram în țară, țara era cu mine, în îndepărtata Franță, pe malul august al Senei”* (Elena Văcărescu, *Memorii*. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1989, p. 166-168).

O viață închinată țării sale, așa cum poeta o declară direct în poezia „Patriei mele”:

„Iar dacă îți devin străină/ Și cântecu-mi de început/ Grăirea n-a ales, divină./ A plaiului ce m-a născut./ Seninul dulce grai în care/ Lin, ruga, buzele-mi șoptesc./ O, patrie, putea-vei oare/ Să-mi ierți păcatul meu firesc? // Lua-vei visul meu în seamă./ Grea munca-mi binecuvântând,/ Cum își blagoslovește-o mamă,/ Copiii mâine-n luptă stând?”

În final se potrivesc cuvintele lui Ion Stăvăruș, unul dintre cei mai autorizați biografi ai Elenei Văcărescu: „Deocamdată în linie directă din spița glorioasă a Văcăreștilor – poeți (nepoată a lui Iancu, autorul „Primăverii amorului”), Elena Văcărescu a încheiat șirul strămoșilor care au răspuns, cu pana și inima, celebrului Testament al lui Ienăchiță. Prin opera literară cât și prin vasta sa activitate ea s-a pus neîncetat, din dragoste și cu ambiție, de la vârsta adolescenței la octogenat, în slujba culturii române și afirmării spiritului național dincolo de meridianul locului” (Ion Stăvăruș. *Elena Văcărescu*. București, Editura Univers, 1974, p. 258.).

Oare se va găsi un prozator dâmbovițean care, într-un roman original, să redea pentru cititorul român contemporan „Drama sentimentală de la Palat” de acum mai bine de un secol? Un necesar roman istoric...

George Coandă

Târgoviștea secretă

O falsă legendă horror

Duhul Cetății Târgoviștei m-a prins în mreaja misterelor încă din adolescență. Odată, trebuie să fi avut vreo treisprezece ani, admirând cărlovian „ruinurile” Curții Domnești, am dat peste „camera călăului”. Acolo, Vlad Țepeș i-ar fi descăpățânat pe boierii trădători, și pe turci, dar și pe hoți. Era un basm, pentru că pe acolo a fost, de fapt, sala tronului. Că a tras în țeapă cu sânge pe acei boieri și pe osmanlâii prădători de țară, așa a fost să fie, mai crud însă n-a fost decât alte capete încoronate ale Europei de atunci, și fiindcă, într-o noapte de groază, din Anul Domnului 1462, pe la mijloc de iunie, la pragul Cetății l-a învins și înspăimântat de moarte pe cuceritorul Constantinopolului, sultanul Mahomed al II-lea, acesta mărturisind că nu poate lua țara unui astfel de bărbat îndrăzneț, care era cât pe-aici să-i ia lui viața în tabăra de corturi pe care o arsesse ghiaurul, i-a dat și poreclă de spaimă: Șeitan. Adică, Dracul. Cum, de altminteri, l-a numit și ambasadorul venețian Balbi la Înalta Poartă, într-o depeșă diplomatică expediată dogelui. Și cum i-au mai zis și sașii Sibiului, pedepsiți de domnitor pentru că l-au găzduit pe un hainit râvnitor la tronul său.

Dar, unii, azi, voind a-l face „brand” turistic pentru Târgoviște, din Șeitan l-au prefăcut – brodând dintr-o izbândă de legendă o... legendă vampirică – în Dracula. Or, despre „Dracula ot Târgoviște” nici vorbă într-un faimos roman horror, din al nouăsprezecelea veac, al irlandezului Bram Stoker, părintele vampirului din pasul Tihuța, și din care s-a izvodit, aiuritor, tărășenia asta pusă pe seama lui Vlad Vodă al III-lea. Și chiar Dracula, în acel roman, povestește cum că se trage din stirpea secuilor, ba și dintr-a hunilor lui Attila „*al cărui sânge curge prin venele mele*”, dar și dintr-un trib ugric de prin...Islanda. Așadar, un *mixtum compositum*, în care-i amestecă, *in absurdo*, și pe Drăculești, ca pavăză a secuilor. O halima, deci. Or, de ce nu și l-ar lua de rudă bună și de „brand” neamul maghiarilor? Și mă gândesc că a-l întruhipa pe Vlad în mantia însângărată a

contelui secuiesc Dracula, pe el, coborâtor direct din plămada voievodală a Basarabilor întemeietori de Țară Românească, înseamnă a spune că această stirpe e una de vampiri și Valahia o „terra malefica”. Ar fi o impietate.

Legenda celui de-al treilea Vlad Basarab, zis și Țepeș, nepot al lui Mircea cel Mare Bătrânul, e alta însă. Este una povestită și de Victor Hugo în „*Legenda secolelor*”, în care „*Vlad Belzebuth / Refuză să-i mai dea sultanului tribut...*”, de aici Dracul, spaima otomanilor, apărătorul martir al românilor din al cinsprezecelea veac, și nu un vampir secuiesc. Un erou de legendă din Cetatea Târgoviștei, înveșnicit în marea legendă a veacurilor și a lumii.

*

Altădată am vrut să descopăr tunelul care ar fi dus – drum de taină și de refugiu al voievozilor – de la Curtea Domnească la Mănăstirea Dealu pe sub lalomița, și în care Vodă Constantin Brâncoveanu ar fi pitit de pofta de averi valahe a sultanului o caretă plină ochi cu aur. Păi nu i-au dat otomanii porecla „Altân bei”, adică „Prințul de aur”?

Și, cică, tot prin acel tunel fugise de furia Înaltei Porți, care-și trimisese imbrohorul ca să-l scoată din scaunul de domnie, Petru Cercel.

Unii târgovișteni erau gata să jure că, uneori, noaptea, mai ales la Sânziene, au văzut vâlvătai albastre dansând halucinant în lunca lalomiței, cam pe acolo pe unde se povestește că ar fi zăcând ascunsă careta cu aur. Arheologii însă n-au dat de urma tunelului. Și, totuși unii târgovișteni încă mai văd focul de Sânziene.

Orizonturile lecturii libere

Mărturisindu-se sincer „în umbra puterii”

Jurist de excepție cochetând, și nu întâmplător, ci din pasiune, cu jurnalismul, **Ivan-Vasile Ivanoff**, după ce și-a lansat emisiunea „În umbra puterii” la televiziunea online târgovișteană *Bazar Media*, a luat hotărârea ca să publice o carte de mărturisiri cu același inspirat titlu. De fapt, cartea asta o avea mai demult în proiect simțind cu ardență nevoia de a-și depăna din caietul existenței sale câteva momente pe care le-a considerat definatorii. Și pentru cei interesați, și nu numai, a ales, într-adevăr, unele momente definatorii, care și-au pus pecetea cu rezonanță istorică în evoluția județului Dâmbovița, a Târgoviștei aureolate de trecutul său voievodal, dar și a țării după ce România a ieșit, la sfârșitul anului 1989, din gulagul comunist.

Trebuie spus că remarcabilul jurist și universitar într-ale științei dreptului, care este **Ivan-Vasile Ivanoff**, ni se deconspiră și ca un remarcabil publicist – scriitor pentru că volumul său memorialistic este nu numai o radiografie sinceră și obiectivă a unui timp, cel de după decembrie 1989, trăit într-adevăr, „în umbra puterii”, ca demnitar al statului / secretar general al județului Dâmbovița, demnitate / responsabilitate care l-a pus în mod nemijlocit în relații cu personalități ale vieții politice românești, dar și cu personalități de peste hotare, fiind implicat oficial în reconfigurarea administrativă și culturală a Târgoviștei și a spațiului dâmbovițean, volumul, deci, este și o reflectare a stării de spirit, sub aspect psihologic, care a marcat / și încă marchează acest proces complex de reconfigurare.

De pildă, având darul de a capta cu vădit interes atenția lectorului, cât și a cercetătorului istoric, sunt momentele de formare a noilor structuri administrative, și economice postdecembriste, prezervarea unor emblematice manifestări culturale, apariția Arhiepiscopiei Târgoviștei, a Univesității „Valahia”, și nu numai, autorul mărturisitor, depunând mărturie în deplină cunoștință de cauză atâta vreme cât a fost, prin natura funcției deținute, cel ce a fundamentat juridic complexa reconfigurare amintită.

Și nu lipsit de interes, ba dimpotrivă, este și capitolul „Întâlnirile mele karmice”, oferindu-ne aici portretele, caligrafiate cu emoție și persuasivitate, a unor personalități care, așa cum ține să ne încredințeze, i-au influențat benefic destinul de 34 de ani încoace.

Cu volumul mărturisirilor „În umbra puterii” **Ivan-Vasile Ivanoff** s-a vrut a fi, și a reușit cu brio să fie cronicarul avizat al metamorfozelor postdecembriste ale Târgoviștei și județului voievodal Dâmbovița, o cronică, reiterez, scrisă cu sinceritate pe temeiul atât al unor amintiri personale, dar mai ales al unor documente, reușind, totodată, a-și pune în valoare harul de scriitor.

Bref: „În umbra puterii” este o cronică de mult așteptată. În sfârșit, o avem. Să-i fim recunoscători cronicarului – scriitor **Ivan-Vasile Ivanoff**.

Victor Petrescu

Nicolae Labiș „Prea multă grabă-n viața ta”

Apariție meteorică pe bolta poeziei române, cu o moarte tragică (accident de tramvai în noaptea de 10 decembrie) nu pe deplin elucidată nici până azi, considerat ca primul poet desident (cum îl caracteriza bunul său prieten, Gheorghe Tomozei), în ciuda angajării sale la ideologia timpului, Nicolae Labiș, datorită înzestrărilor poetice native, nesocotind canoanele impuse de orientarea proletcultistă, va promova un lirism autentic bazat pe tradiție și înnoire creatoare. Era o noutate a acelor ani de a privi și scrie altfel despre existență, trăirilor dându-le un sens, poziția militantă având o reverberație lirică de substanță superioară, reflectând și filtrând realitatea. Privea poezia ca o formă superioară a spiritului, sfătuiind cititorul: „Deși-i din implicații și rămurișuri pure / Ori din cristale limpezi ce scânteind se rup, / Intrând în ea, să tremuri ca-n iarnă-ntr-o pădure, / Căci te țintesc fierbinte, prin ghețuri, ochi de lup” („Poezia”).

Se naște pe plaiuri moldave (Poiana Mărului, com. Mălini, județul Suceava) la 2 decembrie 1935, părinții fiind învățători. Va urma clasele primare cu mama sa, manifestând încă de pe atunci înclinații literare. Între 1946-1951, licean la Fălticeni, apoi la Iași. Remarcându-i-se talentul precoce, participă la „Consfătuirea tinerilor scriitori moldoveni”, unde poezia „*Fii dârz și luptă, Nicolae!*” este primită favorabil. Va obține premiul I la „Olimpiada națională de limba și literatura română” la București (1951). În acel an la teza de limba română nota: „Hei, amintirile și oamenii. Bre, oameni, am un sat minunat și o țară la fel. La noi ning fulgii ca beteala și se îmbujorează obrajii fetelor ca trandafirii. La noi tinerețea e minunată. Dar nu știu cum, o vreau și mai frumoasă și lupt cu ce pot, pentru propășirea tinereții noastre”. Aceasta a fost în fapt esența scrisului său, manifestată atât de timpuriu.

Din 1952, prin examen de admitere, intră la Școala de Literatură „Mihai Eminescu” din București condusă de târgovișteanul Iosif Petre. Redactor la revista școlii „Ani de ucenicie”, impunându-se în rândul colegilor săi, printre aceștia: Florin Mugur, Lucian Raicu, Gheorghe Tomozei, Doina Sălăjan, Ion Gheorghe, Radu Cosașu, Mihai Negulescu. A avut profesori pe: Mihail Sadoveanu, Tudor Vianu, Camil Petrescu, Mihai Gafița, Mihai Beniuc, Miha Dragomir, D. Micu, Nina Cassian. La deschiderea Mihail Sadoveanu afirma: „Dacă dintre domniile voastre vor ieși doi sau trei scriitori, atunci va fi bine”. Din lecturarea numelor celor care au absolvit școala, dorințele „Ceahlăului literaturii române” (cum a fost numit Sadoveanu) au fost depășite. În 1953 este pus în discuție pentru „abateri de la morală și disciplina Școlii” și sancționat, printre

faptele imputate fiind și lecturile unor cărți considerate periculoase pentru formarea tinerilor scriitori, din: Lucian Blaga, George Bacovia, Ion Barbu sau Mallarmé, Rimbaud, Baudelaire, Valéry. Într-o scrisoare către părinți din acea perioadă, își caracteriza stările momentului: „Eu trec prin această lume, cu zâmbetul meu dureros, păstrat de când eram copil, de acasă. Eu trec prin această lume, rânjesc cu colții mei câinești care mi-s mai lungi decât la alții, și lumea nu vede că rânjesc și lumea crede că râd”.

După absolvire face parte din colectivul redacțional al revistei „Contemporanul”, apoi la „Gazeta literară”. Se înscrie la Facultatea de Filologie a Universității din București (1955) la care renunță doar după un semestru, perioadă fecundă a scrisului său. Participă la „Conferința pe țară a tinerilor scriitori” (1956). După împlinirea a 21 de ani este victima unui cumplit accident de tramvai, în noaptea de 9 spre 10 decembrie. Pe patul de spital, agonizând va dicta prietenului său Aurel Covaci ultimele versuri: „Pasărea cu clonț de rubin / S-a răzbunat, iat-o s-a răzbunat / Nu mai pot s-o mângâi, / M-a strivit / Pasărea cu clonț de rubin / Iar mâine / Puii păsării cu clonț de rubin / Ciugulind prin țărână / Vor găsi poate / Urmele poetului Nicolae Labiș / Care va rămâne o amintire frumoasă...”. Moare în zorii zilei de 22 decembrie 1956. Depus la Uniunea Scriitorilor (alocuțiuni de Eugen Jebeleanu, Gheorghe Tomozei și Paul Georgescu) este înmormântat la Cimitirul Bellu din București.

Primele încercări literare și le adună într-un caiet sub titlul „*Cântecul unui adolescent*” și în jurnalul său intitulat „*Antologie și informații literare*”. În 1950 apare în „Iașul nou” prima poezie. „Fii dârz și luptă, Nicolae”, apoi alte creații adolescente semnate Nicolae Labiș și N. Mălin. În 1954, în „Viața românească”, „Moartea căprioarei”, capodopera sa, iar în 1956 la „Gazeta literară”, poemul „Primele iubiri”. Numeroase colaborări, multe din ele nerezistând timpului. A cules cu pasiune creații folclorice.

Debut editorial cu poemul „*Puiul de cerb*”, dedicat copiilor (1956), urmat de „*Primele iubiri*” în același an. Mai târziu (1958) volumul „*Lupta cu inerția*”, la care a lucrat, încredințat tiparului de Lucian Raicu, Eugen Mandric, Aurel Covaci, Savin Bratu. Titlu fusese dat de poet, care era obsedat de inerția socială sau culturală a acelor vremuri. Se considera „spiritul adâncurilor”, că trăiește „în altă lume decât voi”, îndemnând „Să observați că niciodată / N-am fost singur cu mine cum mulți au crezut / Tot ce-am iubit, niciodată / N-am mistuit într-al timpului pașnic trecut”. Își auto caracterizează astfel scrisul „Vorbele mele se amplifică ori se sparg de cupola cerului meu. Îmi port pașii pe câmpurile mele prin pădurile bătrâne moștenite din străbuni și pe lângă complicatele construcții pe care le-am zămislit cu trudă de curând. Frații mei, oameni, vibrațiile voastre răzbat până aici și se încheagă aici într-o simfonie frumoasă și eu mă aflu aici ca să vă înțeleg cât mai bine”.

„*Primele iubiri*” (1956) dau dovada marelui său talent. Ciclurile „Liliacul timpuriu”, „Sadoveniene”, „Rapsodia pădurii”, „Primele iubiri”, dezvăluie o sensibilitate juvenilă, dorul pentru plaiurile natale, o anevoioasă adaptare a poetului la citadin, credința noastră mutată într-o lume care se construia greu, devotamentul pentru cauza comunistă și înnoirile pe care le trăia sau spera: „Steaua polară pe cer departe / În scurgerea timpului nu are moarte / Statornic arde în orice seară, / Capăt de osie, steaua polară / Stelele, luminile, roiuri astrale / Se-nvârt în jurul osiei sale / Sobră armonie, pururea vie, / Nezdruncinată putere-n tărie”. Adeziunea sa este exprimată fără echivoc: „Arde o stea între multele stele, / Arde pe ceruri și pe drapele, / Capăt de osie – roșie stea – / Osia trece prin inima mea. / Lumea-mi se-nvâрте pe osia dură / În anotimpuri de frig și

căldură, / Și când furtunile mă bântuiesc, / Cerbii și vulturii mei o privesc”. Cu o sonoritate deosebită, evocând ororile războiului, copilăria, pe tatăl său, foamea, peisajul mirific al locurilor natale (pădurile, cerbii, cerul înstelat), „Moartea căprioarei” rămâne de referință pentru lirica românească postbelică. Vremuri grele pentru copil și familia sa: „Seceta a ucis orice boare de vânt / Soarele s-a topit și a curs pe pământ / A rămas numai cerul fierbinte și gol, / Ciuturile scot din fântână nămol / Peste păduri tot mai des focuri, focuri / Dansează sălbatic satanice jocuri”. Este cadrul în care se desfășoară „Vânătoarea foamei în munții Carpați”, când „văile vuiră”: „Căzută în genunchi, / Își ridicase capul, îl clătină spre stele, / Îl prăvăli apoi, stârnind pe apă / Fugare roiuri negre de măgele”. Mila copilului este fără margini deoarece „...viața căprioarei spre zările târzii / Zburase lin / cu țipăt, ca păsările toamna...”. Conștientiza că: „...datina și mila sunt deșarte, / Când soru-mea-i flămândă, bolnavă și pe moarte”. Finalul este apoteotic: „Ce-i inimă? Mi-i foame! Vreau să trăiesc, și-aș vrea... / Tu iartă-mă, fecioară-tu, căprioara mea / Mi-i somn. Ce nalt îi focul! Și codrul, ce adânc! Plâng. Ce gândește tata? Mănânc și plâng. Mănânc!”.

Într-unele din puținele sale rânduri de proză („*Dintr-un caiet de însemnări*”) își avertiza cititorii că „În poezia mea veți intra ca într-un sat de munte: veți vedea întâi «neobișnuitul». Veți remarca frumusețea sălbatică a locurilor, iarna veți simți în nări miros de lupi și de fum,; vara, miros de fân și de rășină – totul îmbibat cu ceva care aduce o sudoare și a pământ-pământ adânc. Veți privi luna mare, familiară și apropiată de cerul nostru nefiresc de senin, veți asculta toate povestirile cu stafii și strigoi precum și împușcăturile ce mai vuiesc răzleț între munți”.

De-a lungul celor șase decenii de la dispariția sa tragică în plină putere creatoare, omului și operei i s-au dedicat nenumărate lucrări, studii, articole sau ediții ale poeziilor sale. Majoritatea s-au întrebat, asemenea lui Vladimir Streinu: „Cine ar putea spune ce forme avea să mai ia marele lui avânt liric? Pe cât este cu puțință de scurtat un destin poetic rezeit, putem afirma că opera lui neîmplinită conține premise din care ar fi înflorit o spectaculoasă dramă lirică a personalității”. Întrebările sunt pertinente și astăzi, exagerările nefiind conforme cu marele său talent.

Scrieri:

Puiul de cerb, poem, București: Editura Tineretului, 1956; **Primele iubiri**, versuri, București: Editura Tineretului, 1956; **Lupta cu inerția**, versuri, București: Editura Tineretului, 1958; **Primele iubiri**, poezii, București: Editura pentru Literatură, 1962; **Păcălici și Tândală**, versuri, București: Editura Tineretului, 1963; **Moartea căprioarei**, versuri, București: Editura pentru Literatură, 1964; **Anotimpurile**, București: Editura Tineretului, 1964; **Versuri**, București: Editura Tineretului, 1964; **Albatrosul ucis**, versuri, București: Editura pentru Literatură, 1966; **Scufița roșie. Poveste despre prietenie**, București: Editura Tineretului, 1967; **Scrisoare mamei**, București: Editura Tineretului, 1969; **Poezii**. Iași: Editura Junimea, 1971; **Vârsta de bronz**, București: Editura Militară, 1971; **Sunt spiritual adâncurilor**, București: Editura Eminescu, 1971; **Poezii. Antologie**, București: Editura Minerva, 1976; **Moartea căprioarei**. București: Editura Tineretului, 1983; **Poezii**, București: Editura Cartea Românească, 1984; **Poezii**, București: Editura Albatros, 1985; **Nicolae Labiș. Album memorial editat de „Secolul 20”**, București, 1987; **Poezii**, București: Editura Eminescu, 1989; **Nicolae Labiș. Moartea căprioarei. Poezii**, Chișinău: Editura Litera, 1997; **Poezii**, București-Chișinău: Editura Litera, 2001.

Antologiile unei reviste

De la ultima împărțire administrativ- teritorială a țării (1968) cultura județului Dâmbovița a cunoscut constant, în condițiile acelor ani, acumulări cantitative și calitative remarcabile.

Un loc aparte revine revistei **Litere**, apărută la Găești (2000), apoi, încă de la primele numere, la Târgoviște, devenită mai târziu (2005), odată cu înființarea **Societății Scriitorilor Târgovișteni**, „Revistă lunară de cultură a acesteia. Și-a propus, și în mare parte a realizat, să promoveze creația originală de valoare (poezie, proză, eseu, istorie și critică literară, istorie a culturii) a scriitorilor de pe meleagurile noastre, dar și din alte spații românești și nu numai (având excelente relații de colaborare cu scriitorimea de dincolo de Prut). Paginile revistei găzduiesc și dezbateri, comentarii, idei despre destinul contemporan al unor opere, al unor scriitori, valorificând astfel o bogată moștenire culturală. Revista, confruntându-se uneori cu multe greutăți, a reușit să apară fără întreruperi, lună de lună, prin eforturile logistice și materiale ale Editurii **Bibliotheca**, devenind astfel, în special pentru membrii redacției, pentru colaboratorii din multe zone ale țării sau străinătate (Republica Moldova, Ucraina, Serbia), o revistă perenă, de certă valoare, deschisă spre viitor.

Revista este caracterizată astfel în **Dicționarul general al literaturii române**, vol. IV, L/ O, pag. 76-77:

„Deși este, în principal, o revistă de opinie critică, **„Litere”** găzduiește și proză ori poezie, fără a face concesii unui așa-zis localism creator și respingând în chip declarat producțiile slabe.

„Litere” a reușit să coaguleze un grup de autori legați de spațiul dâmbovițean, de la reprezentanții Școlii de la Târgoviște până la generațiile mai noi, și s-a impus prin valoarea materialelor publicate, prin fermitatea și caracterul avizat al opiniilor, dar și printr-un mod elegant de a polemiza. Legând prezentul de trecut, **„Litere”** aspiră, așa cum sună titlul unei rubrici, să realizeze o **„Școală dâmbovițeană”**.

Un prim bilanț al realizărilor și al neîmplinirilor, greutăților întâmpinate de revistă este făcut în 2015 în volumul **„Litere. Istoria unei reviste de cultură dâmbovițene (2000-2015)”**, Societatea Scriitorilor Târgovișteni, Editura **Semne**, București. Concluzia este revigorantă: „Constituindu-se într-un real fenomen în arealul târgovișteano-dâmbovițean, depășind treptat granițele județului și ale țării, Litere și Societatea Scriitorilor Târgovișteni și-au făcut simțită prezența în tot ceea ce a însemnat cultura scrisă în primul rând dar și în alte manifestări culturale din vechea Cetate de Scaun.

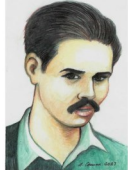
Treptat Colegiul Redacțional a impus un

critică, **„Litere”** găzduiește și așa-zis localism creator și

LITERE

REVISTA LUNARĂ DE CULTURĂ
A SOCIETĂȚII SCRITORILOR TÂRGOVIȘTENI
Anul XXIV, Nr. 11-12 (284-285) • noiembrie-decembrie 2023
Editată cu sprijinul Consiliului Local Municipal
și al Primăriei Municipiului Târgoviște

Apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România

NICOLAE LABIS
(2 decembrie 1933 - 22 decembrie 1985)
Văzută de Alexandru Coman

Moartea căprioarei
Seceata a născu ervece boare de vânt,
Socolele au țipat și a căni pe pământ.
A rămas oarel fărâncat și gol,
Căntărele scot din lălmăz nămol.
Peste pădură tot mai des focuri, focuri
Dăunăzată silbatoase, stăruie zăuuri.

Mă iau drăpă tata la deal primărie țărăni,
Și buzni mă căpăre, dăi și omăni.
Porcini amălozi vinătoare de capre,
Vinătoarea fosește în marea Căpăre.
Seceam mă născu. Fierbe pe pădură
Fărâncă apasă pe umăr. Pășesc, ca pe-o altă
Plămă, însemni, orfani și gini.

Așteptăm ieri sau lăc unde lăc mai născ,
Din stăruie omădoz lăc, izvăoale.
Când va născu omădoz, când va lăcni lăc,
Acăi vor veni în țăngă să se-șalape.
Una căni una căprioare.

Speră tătă că mi-ă sete și-mă face semă să tac.
Amălozose apă, ce lămpede te clăni?
Mă omă legat prin sete de vântu care va omă
La cece opte de lege și de dăni.

Cu fosepă veseșii stăruie vală.
Ce-ogănozose înscare plătășe-n unives?
Perme-ogă stăge și păpăi mă înveș de păsc.
Mănuie plăo de stăge pe păpăi mă le-om găs.

Ca pe-un altă arăi feregi cu flăcări vineți,
Și stăruie omădoz căpăre pite.
Vai, cum și vrea să nu mă vi, să nu mă vi,
Primăriea jorță a păduri măce!

Ea e omăni dăniță și se opte
Preved în par-esei fel de omăni,
Și năruie-i năruie înfăruat apă
Cu seceam lămoșose de omăni.

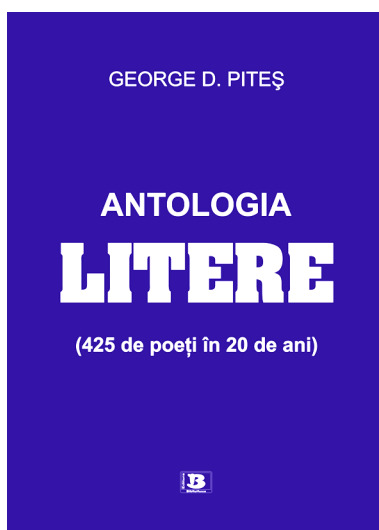
Stăruie în ochii-ți omăni oare nălmărit,
Ștăm că va omă și ce-o se doară.
Mă se pitea că nălmărit omăni
Cu lăcă perfectă-și căpăroară.
De sus, lămăni plătăș, lămăni,
Căreș pe lămăni căldă lăc stăruie de cireș
Vai, cum dăruem ca pite-mă omăni
Bănuie omăni tătă și omă gine!

Dei vâile vâni. Clăni în gemăni,
Și rădăse capul, îl clăni și se stă,
Îl pitești apă, sălmăni pe apă
Pășare rotăi negre de nărgăle.
O pitești alămări oănoze lămăni ramăni,
Și vâșcă căpăroară spre zăruie lăruie
Zăruie în, cu apă, ce pitești lămăni
Când lăc căpăre și omăni pitești
Împăruie în omăni dăni și omăni lăcni
Ochi umbroși, tot stăruie de comăni,
Ștăm trestări lăc și alb când lăc
Mă ginești cu boare - Aveni camă!

Speră tătă că mi-ă sete și-mă face semă să bouă.
Amălozose apă, ce-omănoze te clăni?
Mă omă legat prin sete de vântu care e omăni
La cece opte de lege și de dăni.
Dei lăcni mă de-ogăni și omăni
Când vâșcă mă omăni cu gine și mai omăni,
În dăni și omăni omăni de-ogăni.
Când lăc omăni lămăni, lăc omăni și pitești.

Pe-o năruie pitești omăni seceam fărâncă.
Vai lăc vâșcă omăni lămăni omăni
În lăcni omăni fărâncă.
Vai, că de omăni plătăreș și achimbat
Dăni seceam omăni în omăni lăcni și omăni
Un dăpăpă cu dănișet argumăni...
De pe feregi tătă seceam și omăni
În omăni căpăroări și omăni.

Ce-i omăni? Mă-i fărâncă!
Vântu mă lăcni, și-și vrea
Tu, năruie-mă, fărâncă - tu, căpăroară mea!
Mă omăni. Ce năruie lăcni! Ștăruie, ce omăni!
Pitești, ce ginești tătă?
Mănuie și pitești. Mănuie!

standard de înălțime, neadmițând colaborări și colaboratori decât după o matură analiză. Cu perseverență, număr de număr, an de an, s-a creat astfel ceea ce critica și istoria literară a numit din ce în ce mai reverențios „**Gruparea Litere**”.

Revista **Litere** a împlinit în 2020, 4 luștrii de apariție neîntreruptă. Pe timpul pandemiei de Covid 19, scriitorii Mihai Stan și George D. Piteș s-au gândit că momentul este foarte potrivit pentru realizarea unui proiect ambițios: „**Antologiile Litere**”.

Astfel, în anul 2020, sub semnătura lui George D. Piteș, apare la Editura Bibliotheca, Târgoviște, „**Antologia Litere (425 de poeți în 20 de ani)**”, o lucrare monumentală de peste 860 de pagini, format A4, în care este prezentată viața și activitatea literară a 425 de poeți din toată lumea, care au fost publicați în

paginile revistei **Litere** în cei 20 de ani de apariție. Cei interesați au putut face cunoștință cu 425 de stiluri și discursuri poetice, de mii de teme abordate, demersul fiind susținut și cu exemplificarea, la alegerea autorului, a unor creații poetice semnate de aceștia.

A urmat publicarea în anul 2022, sub semnătura a doi scriitori de prestigiu, respectiv George D. Piteș și Mihai Stan, la aceeași editură Bibliotheca, a „**Antologiei Litere (180 de prozatori în 22 de ani)**”, lucrare care însumează 775 de pagini format A4, în care sunt prezentate viața și activitatea a 180 de prozatori din țară, dar și de peste hotarele acesteia, care au fost publicați în paginile revistei **Litere** în cei 22 de ani de apariție. Alăturat fiecărei prezentări sunt înserate și lucrări de proză scurtă sau fragmente din romanele apărute sub semnătura celor antologați.

Cele două antologii pot fi studiate și ca dicționare literare, în ele putându-se regăsi, pe lângă date referitoare la viața și activitatea celor antologați, și referințe despre revistele „**Litere**” în care au fost publicați, dar și comentarii despre stilul și particularitățile de abordare proprie a limbajului liric / epic, în care aceștia și-au scris operele.

De remarcat că, în lucru se află deja cel de-al treilea volum antologic, care va fi închinat criticilor și istoricilor literari, eseistilor, lucrare care va fi cu siguranță, la fel de bine primită de marele public cititor.

Astfel se întregeste concepția, valoarea, exigența Grupării literar-artistice a revistei **Litere**, evidențindu-se și cu această ocazie activitatea unui adevărat centru cultural în care s-a remarcat Cetatea Târgoviștei contemporane, cu puternice rezonanțe naționale și internaționale.

Eminescu, valoare națională de dimensiune universală

*„Ideea valorii este foarte relativă,
căci fiecare o măsoară după interesul său”*
(Mihai Eminescu)

Descrierile lui Eminescu privind parcursului cu piciorul, vreo **10 km**, între Ipotești și Mănăstirea Agafton, prin similitudine (geografică și efecte), ne amintesc de parcurgerea mai ales cu piciorul pe cărări și drumuri de munte, mai puțin cu alte mijloace și șosele, posibil și pe apa Oltului, distanță de **câteva sute de km**, între Râșinari și Mănăstirea Bistrița de Vâlcea.

Ajuns la această „Monastire Albă”, cunoscută ca **vechi centru monahal**, vestit și ca **centru de cultură** (începând din secolul XV, în tiparnița mănăstirii apar printre primele cărți religioase, istoriografice și hrisoave din Țara Românească, în limbile slavonă și primele în limba română), unde Eminescu își putea împlini poate un vis, deoarece, în descrierile sale alter ego „Zăhastru” mărturisea, - „Și gândul și-l cufundă-ntr-a lumii **sfinte cărți**” (despre care sigur auzise), - parte din ele existând în actuala bibliotecă a complexul monahal de la Bistrița de Vâlcea, acum muzeu al tipografiei și bibliotecă (fondul de carte veche am avut privilegiul să-l răsfoim și noi). Rezidită în forma actuală, în 1816, în 1850 **mănăstirea** a fost **pictată** de pictorul Gheorghe Tătărașcu. Aici ca și în Bolnița mănăstirii putea admira „*Măiestrită zugrăvire ale miturilor dace, a credinței din bătrâni*”. În lucrările sale, publicate anterior anului 1860, Alexandru Odobescu atestă existența acestui complex monahal (mănăstirea cu peștera sa purtând numele Sfântului Grigorie Decapolitul) și cu fondul de carte veche (tipărit aici, dar și colectat de la alte tiparnițe din Ardeal și Țara Românească), deci existente și pe vremea lui Eminescu (1866-1867).

„Monastărea Albă”, la care și-ar fi găsit locul de împăcare „zahastrul” fără nume, adică Mănăstirea Bistrița de Vâlcea, așezată lângă râul Bistrița (identificare istorică după toponimul „Bistrița”: **B = numele râului, IS = râu, a curge, izvor, TR(O)I = traci, (tira)- geți, ȚA-CȘA = țară, ținut, casă. Tradus ar fi râul B ce curge prin țara (tira)-geților**)⁴, ctitorie a boierilor Craiovești, a fost zidită între anii 1492-1494, pe râul Bistrița, aproape de Cheile Bistrița, cunoscută și ca sălaș pentru moaștele Sfântului Cuvios Grigorie Decapolitul (adus aici de la Constantinopol), mai ales pentru deschiderile aduse culturii scrisului românesc. Odată cu apariția și răspândirea tiparului în Țara Românească (la tiparnița Mănăstirii Bistrița, începând din secolul XVI au fost transcrise/copiate și tipărite numeroase cărți religioase, istorice, hrisoave, deci **la numai cinci decenii după întemeierea tiparului**, de Gutenberg, viața culturală din Țara Românească avea

să cunoască un avânt deosebit. Treptat, manuscrisele au fost înlocuite de cărți mai ușor de manevrat. Totodată ele au devenit accesibile unui număr mai mare de persoane, reprezentând un mijloc facil de comunicare interumană, într-o limbă de cultură scrisă, comună și unitară pe întreg spațiu românesc, contribuind la păstrarea identității naționale. În acest înteles, această perioadă din viața poetului aici ar fi putut reprezenta o „școală de învățatură”.

D. Investigația noastră între altele cu metoda „Radiesteziei” ne indică urme energetice ale poetului „călugăr” la Mănăstirea Arnota din apropiere, precum și la **Schitul Păpușa** (acesta fiind zidit în 1537, într-o stâncă numită în trecut Muntele Eleon, „*Mic și gingaș monument agățat pe o stâncă la gura defileului apei Bistrița*” (arhimadrit V. Micle). De la mănăstirea Bistrița „se putea ajunge aici în 15 minute, pe o poteca dificilă ce urcă peste râul Bistrița înspre nord-est” (pe care cu piciorul putea urca și ajunge și Eminescu) sau 4 km ocolind (ca și noi acum cu automobilul). Cu ochiul liber pot fi văzute turlele bisericii schitului foarte bine din poteca ce duce la „Peștera liliecilor”, acum numită „Peștera Sf. Grigorie Decapolitul”. Documentar, biserica schitului este menționată în zăpăditul de la 10 noiembrie 1710, când o familie vindea egumenului Ștefan al Bistriței un **teren cu viță de vie**, care în zonă era **unic**, probabil acest teren îl evocă și Eminescu, astfel: „*Spânzură din ramuri 'nalte vițele cele de vie*”, care dau „*struguri vineți și cu brumă*”.../ *Și albine roitoare luminoasă miere sug*”. Ancorat în istoria „monastirii” Bistrița, stareții mănăstirii au fost sprijiniți atât din punct de vedere **material** (reconstruire-Mănăstirea Bistrița ca și biserica din Rășinari) au fost refăcute de către unul din membrii familiei domnitoare a Basarabilor), cât și din cel al preocupărilor spirituale și **al călăuzirii duhovnicești**, condiție favorabilă credibilă că în acest schit al mănăstirii poetul „**zăhastru**” să fi și fost **inițiat** de un călugăr.

C. Astfel pregătit, **iarna putea să se izoleze în „peștera neagră”**: „*Acolo prin ruini, prin stânci grămădite / e „peștera neagr-a zăhastrului mag”*”(s. n.), unde „*În scorburi de păreți trăiește / [ca] Un biet călugăr, / Tânăr frumos...*, dar ca umbra el e slab /...Din stânce mărunte, din pietre și din bulgări / Făcu cărare spre fundul” peșterii.

Se știe că, în urmă cu secole una din intrările greu accesibile în peșteră a fost pe o parte a crestelor muntelui spre care trebuia să te cațeri. Cealaltă intrare, mult mai veche, dar accesibilă numai unor privilegiați (ascunzătoare pentru familiile domnitoare în vremuri de retrăse sau adăpost pentru pustnici), la care se putea ajunge numai urcând din valea Cheilor Bistriței vreo 85 de metri, tras de o frânghie cu scripeți (abia după primul Război mondial s-a construit actuala cărare spre această intrare în peșteră). Întotdeauna, deci și acum, ca să ajungi de la intrare spre peșteră (1,60 m înălțime, 0,80m lățime), mai întâi te târăști vreo 10-15 metri și numai trecând pe lângă peștera liliecilor ajungi la „chilia pustnicilor”. Aici temperatura fiind constantă (probabil de aceea, vara și iarna, putea fi folosită ca adăpost sau ascunzătoare. Lângă chilie a fost construită o mică bisericuță pentru rugăciune, sub acoperișul căreia în stâncă puteau fi/au fost ascunse la nevoie obiectele prețioase ale mănăstirii, chiar moaștele sfântului Grigore Decapolitul. Din cărțile lui Odobescu, scrise înainte de 1860, reiese că acel loc era accesibil „oricărui om de bună credință”. E posibil ca mai mult timp acolo să se fi putut **izola** Eminescu, ducând o **viață total ascetică**, - unde „*Doarme pe un pat de trențe, / Ce-i pus pe două scânduri*”, aici „*Trăiește în asceze gândind la Dumnezeu*” și în „*rugăciuni ascetice*”, - iarna, posibil după datina sacră, cel puțin 40 de zile (precum mării profeți ai omenirii), cu precizarea „*ne bând apă d' izvoare*”. Echipa noastră înaintând în tăcerea oboselii spre fundul peșteri, un

pliscuit de apă ne-a îndreptat auzul și pașii spre locul în care pleznea surd un picur de apă, venit din hăul de sus lovind un colț de stâncă, în care timp de milenii a săpat o scobitură netedă în care se adunau – noi am găsit - cel puțin 4 litri de apă bună de băut (datorită provenienței și filtrelor prin care a trecut se presupune că a dobândit proprietăți purificatoare), din care se putea bea / din care ar fi putut bea locatarul chillei, din care am băut și noi, apa astâmpărându-ne starea de sete și oboseală.

Un moment important al expediției noastre îl reprezintă întâlnirea cu octogenarul arhimandrit Veniamin Micle (timp de 40 de ani locatar și slujitor al mănăstirii Bistrița), care după ani de cercetări, într-una din cărțile sale prezintă descoperirea locului real, anterior neștiut, al vestitei bătălii istorice din 1330 de la **Posada**, adică chiar din Cheile Bistriței, unde acum noi eram pe urmele lui Eminescu.

În această luptă de la Posada (cu obișnuitele în epocă blocaje din arbori cu coroane și bolovani aruncați de pe creste, urmând apoi suprimarea supraviețuitorilor), s-au confruntat oastea biruitoare a lui **Basarab I** și oștirea ungară condusă de Principele Transilvaniei, **Carol Robert De Anjou**, alături de care se afla atunci întreaga sa elită militară și civilă, care venea din Banat prin vestul Olteniei spre Transilvania prin trecătoarea Cheile Bistriței. Urmărind șirul evenimentelor descrise, am constatat **similitudini** între acea zonă geografică (trecătoarea Cheile Bistriței) în care s-au folosit aproape aceleași tradiționale modalități de luptă, avem în vedere **luptele dintre Basarab I** cu Carol De Anjou și **luptele dintre romani și daci** (în războiul din 101-102, reluat în 105-106), acestea din urmă descrise de Eminescu în poemul „Memento mori”, - trecătoarea / defileul „Cheile Bistriței” servind poetului ca posibilă **sursă de inspirație** pentru posibila **confruntare armată, aici, între oștenii „zei ai Romei” cu oștenii „zei ai lui Zamolxe”,** din războiul romano-dac. Această trecătoare era și cea mai îngustă din cele vreo trei care străpung munții spre Ardeal (dintre care istoricii menționează doar una principală, Tapae, cunoscută dintr-un vestit război anterior între romani și daci), după străbaterea cărora urma să se desfășoare armatele romane mai numeroase pe cinci direcții spre Sarmisegetuza, pentru a lua prin învăluire armata lui Decebal, inferioară ca număr. Dar bătăliile din trecători și de oriunde, de data aceasta dintre romani și daci, în condițiile primei ierni - în care, se știe, pierderile și câștigurile au fost reciproce – **au fost întrerupte** (se știe) prin încheierea unui pact (dar atenție!, de ce majoritatea istoricilor nu știau / eliminau cauza?): O **Hotărâre**, întotdeauna respectată, a **Senatului Romei**, care prevedea ca **iarna** între lunile noiembrie / decembrie și aprilie **luptele armatelor romane trebuiau întrerupte / erau interzise**. De aceea, de data aceasta **ambele armate au întrerupt ostilitățile, pentru refacere și întărire**, acestea fiind reluate după îndelungi pregătiri, tot aici, abia în 105-106.

Imaginile de pe **Columna lui Traian** de la Roma, o istorie reală gravată în piatră de cei mai vestiți meșteri geți și romani, în miile de benzi decorative cu scene - potrivit tradiției grecești - fiind reprezentate artistic în culori, aici în culorile curcubeului (însă dominând culorile roșu-voalul-scutul, galben-cușmele / coifurile, albastru-haine om, cal)⁵, astfel ca întreg ansamblu să pună în evidență simbolul celor trei culori ale neamului geto-dac, moștenite (oficializate pe steagul românesc). La unele evenimente istorice (recent la Centenarul Marii Uniri, 2018), întreaga columnă privitorii au văzut-o luminată în Treii culori⁶. Această istorie naturală gravată în piatră sintetizează – **în benzile cu imagini continui și unitare - adevărul** documentar despre **existența unui singur război** dintre

romani și daci, cu un singur obiectiv, – Sarmisetuza și comorile ei).

Deplasându-ne împreună cu arhimadritul Micle **la fața locului**, de la Domnia sa am aflat atunci și lucruri care ne interesau pe noi, anume că **până în 1936** bătrânii satului Bistrița își mai aminteau de locul din Cheile Bistriței, în care **stâncile legate între ele în partea de sus, formau un fel „pod-poartă”** care se situa în apropierea intrării ascunse a peșterii la înălțimea de 85m deasupra văii înspumate a râului Bistrița, pe care ipotetic s-ar fi putut trece de la peșteră la schit și pe care o găsim sugestiv descrisă în poemul „Memento mori”, astfel: *„Munte jumătate-n lume – jumătate-n infinit. / Iar în pieptu-acestui munte se arat-o poartă mare / Ea înalt este boltită ș-intr-adânc în piatra tare, / Iar de pragu-i sunt unite alte scări de negre stânci / Cari duc adânc în valea cea de-acol-abia văzută. / Îndărătu-acelui munte înfinita întinsoare / E frumoasa mănăstire.”*

În zonă am mai identificat numeroase asemenea **urme-indicii: Reconstruirea** în forma actuală a Mănăstirii Bistrița ca și a bisericii din Rășinari de către membrii aceleiași dinastii domnitoare a **Basarabilor**, care și prin luptele de la Posada în **Cheile Bistriței** ne-a prilejuit reflecții privind o posibilă **sursă de inspirație** pentru Eminescu în localizarea războiului romano-dac (din 101-102, continuat în 105-106); La **Mănăstirea și peștera Polovraci** am văzut și înregistrat imagini ale multor **elemente de interior, identificate** în descrierile din poemele eminesciene, cu o remarcă, - **în Peștera Polovraci nu s-ar fi putut locui**, deoarece și iarna temperatura este / era constant sub 15 grade.

În descrierile lui Eminescu observăm **similitudini și între cele două defilee**, Cheile Bistriței și Cheile Oltețului, precum și între cele două **mănăstiri cu peșterile și împrejurimile** lor, zonă pe care după o judecată logică ar fi fost reală, deoarece și cu organele de simț (ochii proprii) le-am văzut ca să le immortalizăm în imagini video, cu mâinile le-am pipăit, iar cu sufletul le-am trăit aievea alături de umbra luminii lui Eminescu.

Încercarea noastră de a identifica locațiile ne-a condus la adevărul cunoscut din viața geniilor, - **momentul „Revelației divine”** (Revelație=comuniunea cu Divinitatea-DEX), care la Eminescu, potrivit consemnelor, posibil ar fi avut loc primăvara, după ieșirea din peșteră. **Efectul** ar fi fost acea **posibilă dobândire a harului profetic**, manifestat ca **potențial supradimensional, uman** (dăruirea întregii vieți cauzei naționale, până la sfârșitul de martiriu) și **creator** (scrierea unei opere, într-o **limbă** adusă la noua ei formă literară modernă **etalon de limbă națională**, având o putere de expresie care să trezească **interesul general** pentru ca opera lui să fie tradusă, comentată și apreciată ca valoare națională comparabilă și compatibilă cu operele clasicilor consacrați ai literaturii universale. În acest înțeles, bilanțul nostru actual privind circuitul universal al operei și ecurile ei îndreptățește posibilitatea reală ca în prezent **Eminescu** să fie **cunoscut** din publicații editate sau online în cel puțin 93 de limbi, precum și în alte peste 60 de noi limbi, cu ajutorul unor programe special create de traducerea automată, totalul fiind **93 + 60 = peste 150 de limbi** din cel puțin **250 de țări** și teritorii geografice autonome.

Contribuția noastră a constat în **încercarea de a identifica cauza și justifica efectul**, investigând „Pata albă” din biografia poetului adolescent și **înregistrând rezultatele** în vederea finalizării unui film documentar despre o **secvență crucială a fundamentului biografic al moștenirii culturale eminesciene**, asupra căreia **Timpul, Supremul Judecător, urmează să se pronunțe**.

George D. Piteș

Pășind cu încredere în lumea minunată a copilăriei

Citind această carte decoperim că poetul Iulian Nohai, om cu o profundă pregătire realistă, aflat la vârsta deplinei maturități, se dovedește a fi și un poet înzestrat cu har, și dăruit cu mult talent în alegerea cuvintelor potrivite, care să fie și pe înțelesul celor aflați la primul lor contact cu lumea mirifică a basmelor, a poveștilor cu tâlc, a fabulelor moralizatoare care au fermecat atâtea și atâtea generații de copii.

După cum ne-a mărturisit Iulian Nohai, și-a crescut copiii cu minunate povestiri în versuri și în proză, izvorâte din bogata imaginație a copilului din sufletul său, lucrări din care, în sfârșit, s-a hotărât să adune câteva într-un volum de poezii. El este convins că aceste poezii ar trebui citite de copii la o vârstă cât mai fragedă, înainte ca gândurile și sufletele lor să fie alterate de influențele negative ale internetului, tabletelor, sau telefoanelor mobile. Căci ce poate fi mai frumos și mai necesar pentru un copil care face primii pași în viață, în această lume nebună, neînțeles și de multe ori, nebăgat în seamă, dar care bate insistent și curios la o ușă, care ar trebui să i se deschidă de la sine invitându-l să cunoască lumea din jurul său citind, desenând, râzând, veselindu-se și jucându-se fără nici o grijă, aprinzând soarele pe drumul tatălui său, și culegând o floare pentru mama sa.

Poetul a reușit, cu un umor bine dozat, pe un ton hâtru, cu un discurs adaptat bagajului de cunoștințe al copiilor, alegând cu grijă temele poeziilor, pentru a fi cât mai atractive și mai incitante, pentru a umple cu frumusețe și bună dispoziție viața copiilor, educându-i astfel prin și pentru sentimente demne, curate, sincere, altruiste, pentru o viață împlinită și înălțătoare. El nu lasă cititorul să se plictisească, povestind într-un ritm alert, susținut și de plastice figuri de stil, alternând scene spumoase, cu personaje caricaturale, ce fac mesajul ușor de înțeles și bine primit. În lumea minunată a lui Iulian Nohai se pot întâlni personaje din basmele copilăriei (Albă ca zăpada, Broscuioiul și prințul, Câinele și pisica, Greierele și furnica, Lebăda și pelicanul, Motanul încălțat, Oul și găina, Melcul, Păcală și Tândală); copiii pot face cunoștință cu arena circului; pot merge pe stadioane; pot face vizite la bunici; se pot juca cu fel de fel de jucării; dar pot cunoaște și mari eroi ai neamului românesc (Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul) care și-au dăruit întreaga viață păzirii și creșterii gliei strămoșești, pentru ca pruncii de mâine să poată râde soarelui. Poetul îi învață și cum să se roage la Bunul Dumnezeu pentru pace și sănătate, chiar dacă, după cum văd cu proprii lor ochii, lumea pare un fel de Grădină Zoologică. Și totuși, ca din totdeauna și pentru totdeauna un curcubeu binevoitor, „prins de cineva-ntr-un cui / drept de-naltul cerului” trebuie să le păzească de rele și nevoi, magicele clipe pline de continuă curiozitate și veșnică uimire ale binecuvântatei lor copilării. (George D. Piteș - Prefață la volumul *SELF - fiori din mașina timpului*, semnată de poetul Iulian Nohai)

Elena Oprea

Scurt istoric al epigramei

Profesorul-istoric și scriitor N. I. Simache, Directorul Muzeului de Istorie al Județului Prahova, împreună cu I. Jercan, muzeograf la acest muzeu fac ample cercetări cu privire la viața și opera lui Cincinat Pavelescu „capul unei adevărate dinastii de scriitori” (citată, op. Pag. 2) în cadrul Muzeului Județean de Istorie, aducând elemente noi bazate pe documente inedite, semnificative în evoluția epigramei românești prin susținerea unor Comunicări Științifice a Muzeelor pe țară, comunicări literare despre un poet reprezentativ al poeziei noastre dinainte și după primul război mondial.

Epigrama își are originea în trecutul foarte îndepărtat, la vechii greci, prin secolul al VII-lea î. e. n. Ea apare la început ca o variantă minoră a elegiei scrisă pe o piatră funerară (epitaf) sau pe o operă de artă care putea fi oferită cadou unor mari personalități, etc. La origine epigrama însemna „inscripție”. Cele mai vechi epigrame datează din secolul al VII-lea î. e. n. și îi sunt atribuite lui ARHILOH. Epigrama cunoaște o perioadă de înflorire în epoca războaielor greco-persane sec. V î. e. n., în perioada alexandriană sec. III-I î. e. n. când se remarcă scriitori valoroși ca Teocrit și Calimah. Cu timpul „epigrama și-a pierdut caracterul de epitaf devenind o armă literară în mâna celor de spirit” (citată operă „Gânduri și rânduri”, pag. 93, Ploiești, Anul I, nr. 5, martie, 1938). „Epigrama cu caracter satiric, așa cum o cultiva Marțial, se pare a fi inițiată de Alkaios din Messina în jurul anului 200 î. e. n. („Persius, Juvenal Marțial”: „Satire și epigrame”, Editura pentru literatură, 1967, pag. XXXI, XXXVIII).

La romani, precursorul genului epigramatic este Ennius, „iar maestrul epigramei romane din epoca ciceroniană – Caius Valeriu Cotullus (84-54 î. e. n.), care a introdus în poezia latină metri grecești, necunoscuți până atunci la romani”. (citată, op., pag. 1, N. I. Simache și I. Jercan, „Date noi privind viața și opera lui Cincinat Pavelescu”).

Adevăratul creator al epigramei satirice este Marțial, care satirizează prin conținutul ei toate nedreptățile, viciile unei epoci. „Roma întreagă, viața ei trepidantă, plăcerile și mizeriile, rafinamentul intelectual și destrăbălarea imundă, ne sunt oferite în toate detaliile de paginile lui Marțial” (ibidem). La dezvoltarea și desăvârșirea epigramei ca gen literar au contribuit francezii: Clement, Morot, Racine, Corneille, Scaron, Voltaire, germanul Lessing, rusul Pușkin, românii Antioh Cantemir, Cincinat Pavelescu, George Ranetti, Radu d. Rosetti, D. Teleor, I. I. Caragiale, Toma Florescu, Nigrim, Cridim, Sofronie Ivanovici, Vero (Leon

Wechsler), Giordano (B. Goldner), Horia Furtună, Al. O. Teodoreanu, I. Gr. Periețeanu, Tudor Măinescu, etc. Dintre epigramiștii ploieșteni menționăm pe Ionescu Quintus, Mircea Ionescu Quintus, C. Vasilescu- Plăeșu. „ Epigrama exista în literatura poporului ca o moștenire a străbunilor noștri... dar maestrul epigramei românești rămâne Cincinat Pavelescu” (ibidem, pag. 2).

Date noi privind viața și opera lui Cincinat Pavelescu (1872-1934)

Poet reprezentativ al literaturii române dinaintea și de după primul război mondial, Cincinat Pavelescu s-a născut pe 20 octombrie 1872, la Râmnicul Sărat „La moșia părintească de pe Milcov”, unde și-a petrecut și copilăria. După tată, I. Pavelescu, inginer, se trăgea din Banul Manta, sfetnicul lui Mihai Viteazul, iar după mamă, din spătarul Bucșan, decapitat de turci în 1596. Licențiat în drept, Cincinat Pavelescu își continuă studiile la Paris cu scopul de a-și lua doctoratul, dar este atras mai mult de literatură și studiază la Sorbona, având vocație pentru artă, poezie. Se întoarce în țară și ocupă funcții ca: magistrat la Marginea (Râmnicul Sărat), în 1899, apoi la Brăila (1901), Corabia, Neamț, Râmnicul Sărat, Slănic Prahova, Sinaia, Fundeni, Frunzănești – Ilfov, Constanța (1911), apoi din nou la Sinaia. În 1917 demisionează din magistratură și este numit într-o delegație ce avea ca scop susținerea patriei la Paris, unde scoate ziarul „Românul”, apoi „Curierul franco-român” despre care Cincinat Pavelescu mărturisește: „Iorga a spus că au adus mare serviciu cauzei noastre” (cit. op. Pag 2 (ibidem)).

La Paris se căsătorește cu cântăreața Alice Viardot-Garcia. Publică articole în „Le Figaro”; revenit din străinătate între anii 1928-1934, Cincinat Pavelescu ocupă funcția de procuror, pe rând la Cluj, Oradea Mare, Brașov, la Curtea de Apel. Colaborează la revistele: „Literatorul” (1892-1895), pe care l-a și condus între 1892-1893, „Convorbiri critice”, „Luceafărul”, „Semănătorul”, „Flacăra”, „Junimea literară” (1910-1912) etc.; la Brașov, Cincinat Pavelescu împreună cu Petru I. Teodorescu înființează revista „Brașovul literar” (1932-1934). Opera tipărită în volume: „De la Milcov” (1889), nuvele și poezii „Solnița” și „Epave”, două piese în proză și piesa în versuri „Saul” în colaborare cu Alexandru Macedonski. Apoi urmează volumele: Poezii (1900), „Poezii (1911), „Epigrame” (1925) și volumul de epigrame apărut postum în 1966 sub îngrijirea lui Tudor Măinescu. Cincinat Pavelescu a folosit ca model fabulele lui Alexandru Donici și Grigore Alexandrescu. Poezia lirică de dragoste în romanțe și cantilene („Romanță”, „Cantilenă”, „Pentru ochii tăi”) serenade și madrigale („Serenada”, „Intimă”, „Răspuns”, „Madrigal”). Din ciclul „Sub lampă” menționăm: „Se roagă cartea”, „Mamei”, „Primăvara”, „Panteism”, etc. Lui Ion Luca Caragiale îi adresează următoarea epigramă:

Iancu Luca Caragiale
Își bea berea cu măsură
Face și literatură
Însă nu face parale! (ibidem, pag. 4)
Înainte de apariția primului volume de poezii, Cincinat Pavelescu a fost

poet popular. A încetat din viață în noiembrie 1934. Profesorul N. I. Simache împreună cu muzeograful I. Jercan, cercetând documentele inedite lăsate de scriitorul Radu Cosmin (N. Tănăsescu) originar din Craiova, prietenul apropiat al lui Cincinat Pavelescu, profesor mult timp la „Liceul Sf. Petru și Pavel” din Ploiești, inspector general al învățământului secundar între cele două războaie mondiale, au descoperit unele materiale inedite cu privire la activitatea literară a lui Cincinat Pavelescu, cum sunt: un caiet manuscris cu note zilnice din timpul primului război mondial, o carte poștală, unele fotografii, scrisori, etc.

Între 1910-1911, Cincinat Pavelescu împreună cu Radu Cosmin se aflau la Constanța. În august 1936 Radu Cosmin mărturisea: „Mi-am scădat sufletul în amintirea ce mă leagă de Cincinat, 30 de ani de adevărată rudenie, frățietate sufletească și spirituală... Același om, același suflet, același etern copil, alergând prin toate grădinile vieții ca să prindă fluturii de aur ai imaginației lui fecunde și ai inimei lui vecinic tinere și îndrăgostite de frumos...” (ibidem, pag. 6).

Cei doi autori N. I. Simache și I. Jercan au cercetat îndelung, au cotrobăit prin toate colțurile bibliotecilor, arhivelor, colecțiilor cărților păstrate în diferite familii din București, la tot ce este legat de corespondența și prietenia adevărată dintre scriitorul Radu Cosmin și epigramistul Cincinat Pavelescu, materiale inedite documente literare, noi privind viața și activitatea literară a poetului. Enumăr câteva dintre acestea: Cincinat Pavelescu „Epigrame, Editura Tineretului, București, 1966; „Caietul manuscris nr. 1 – 15 noiembrie 1916 – 17 ianuarie 1917 al lui Radu Cosmin, aflat în prezent în colecția „Bucur-Burileanu, București, str. Nuferilor, nr. 95; „Pământul”, Anul V, nr. 143, din 23 august 1936, articol „Cincinat Pavelescu”, de Radu Cosmin, Persius, Juvenal, Marțial, „Satire și epigrame”, Editura pentru Literatură”, 1967; etc.

Din cele relatate de Radu Cosmin, aflăm despre situația grea în care se aflau scriitorii, artiștii, oamenii de cultură în general și masele populare în timpul primului război mondial. Cincinat Pavelescu a fost ajutat financiar de prietenii lui apropiați: Radu Cosmin, Costică Pariano, P. Locusteanu, Ion Minulescu, prof.univ. Lolescu, prof. Lazăr și mulți alții.

„Bietul Cincinat și-a adus după el și pe Marie și fetița... și pe Ionel... apendicele lui și-n viață ca și-n poezie, familia lui, corvoada lui... și poate fericirea lui...” (ibidem, pag.9), notează Radu Cosmin în caietul său.

Cincinat Pavelescu a fost apreciat pentru valoroasa sa operă, și mai ales, pentru epigramele satirice de foarte mulți scriitori, istorici și critici literari, de marii oameni de cultură ai timpului, de către personalitățile literare contemporane autorului, dar și după moartea acestuia (1934). Despre epigramistul Cincinat Pavelescu au scris: I. Gr. Periețeanu, Radu D. Rosetti, D. Panaitescu – Perpessicius în „Mențiuni critice”, seria I, Ed. Literară a Casei Școalelor, București, București, 1928, pag.152-155.

Opera lui Cincinat Pavelescu trebuie să-și găsească locul cuvenit în Istoria Literaturii Române, prin creația sa lirică de o profundă sensibilitate, „de înaltă noblețe”, prin epigramele sale pline de satiră, umor, ironie, mereu actuale. Creațiile poetice ale epigramistului Cincinat Pavelescu cu adăugirea noilor date privitoare la viața și opera poetului a celor doi N. I. Simache și I. Jercan – documente inedite publicate în diferite reviste de la 1911 și în continuare – s-ar putea alcătui o ediție definitivă a operei acestuia, fiind o adevărată moștenire literară, culturală, națională. (Fragment din N. I. Simache – Arhitect al Cuvântului – vol. VI, (carte în curs de apariție).

Aureliu Goci

Clasicizarea sentimentelor într-o lume nebună

Un spirit clasicizant și chiar cu rezoluții fabulistice surprinde plăcut la sfârșitul lecturii, prin diversitatea discursurilor lirice și varietatea tematică, totul datorat evantaiului de opțiuni culturale din mileniul al III-lea.

Volumul – armonios „împachetat”, din „Colecția Lirică” a editurii – se deschide cu un motto sapiențial, nu lipsit de oarecare încifrare, din Antoine de Saint-Exupery: „Limpede nu vezi decât cu inima. Ochii nu pot să pătrundă în miezul lucrurilor. Numai timpul împărțit cu floarea face ca aceasta să fie atât de prețioasă”.

Prefața comprehensivă și aplicată semnată de Victoria Milescu, ca și prezentarea performanțelor culturale ale autoarei, pe coperta IV, contribuie la realizarea unei plachete atrăgătoare, pline de miez liric, performând o poezie „frumos curgătoare” în diverse registre tematice.

Tema majoră rămâne alienarea și reificarea ființei în epoca noastră atât de tehnologizată și lipsită de sensibilitate, precum în poemul „Renovarea sufletului”, o propunere deosebit de actuală, am spune, în ziua de azi: *În urma tuturor studiilor de piață/ S-a ajuns la concluzia evidentă/ Că trebuie să facem ordine în viață./ Renovarea sufletelor este iminentă./ Vom începe prin a înlocui retina cu o membrană/ De termopan./ Ne vom înfige limbajul de lemn în timpan./ Vom acoperi epiderma cu hârtie de tapet lavabilă./ Ne vom izola stomacul cu polistiren/ Pentru a putea înghiți prostia indigerabilă./ Ne vom arde plămânii cu oxigen/ Creierul îl vom rașcheta și-l vom da cu lac/ Vom lipi faianță-n ficat și stomac/ Vom curăța și vom da cu glet sentimentele/.../*

După cum se observă, autoarea scrie o poezie de idei, în care rima este omniprezentă, celelalte procedee stilistice fiind destul de rare. În schimb, abundă termeni semi-tehnici folosiți excesiv în reclame, pe care poeta îi „înnobilează” transferându-i în poezie: studiu de piață, membrană de termopan, hârtie de tapet lavabilă... În plus, în textul de mai sus, redat doar pe jumătate ca citat, observăm că trebuie să evaluăm acest proiect negativ al ființei ca pe un fel de apocalipsă a omului care a apărut după ce s-a decis – cine a decis? – noua ordine în viață, prin „renovarea sufletelor”.

Florentina Chifu scrie însă și poeme cu fior religios, poate negative, dar exprimând stări sufletești adânci. Astfel, în „Psalm” autoarea se roagă ca Dumnezeu să n-o mustre cu mânie, în „Pașii pierduți” își așteaptă condamnarea

de la un Dumnezeu „împotmolit în negura-nchisorii”, dar are și o rugă mai senină, deși paradoxală: *Învață-mă să râd când merii plâng...* („Învață-mă...”)

Autoarea surprinde în câteva versuri oroarea războiului: *Stau și-aștept printre păsări și crini/Îngerul care-mi păzește spatele./ E stare de război, suntem printre străini./ Răul și-a defășurat în lume armatele* („Printre păsări și crini”). Este un text aluziv deosebit de sensibil și de poetic, în contrast evident cu „Renovarea sufletului”. În alt text, autoarea se roagă „Pentru o clipă de pace”: *Mai lasă-ne Doamne, o clipă de pace/ În zburciumul lumii ce vrea să-și răzbune/ Înfrângerii înguste în inimi sărace./ Căderi mohorâte și gânduri nebune.*

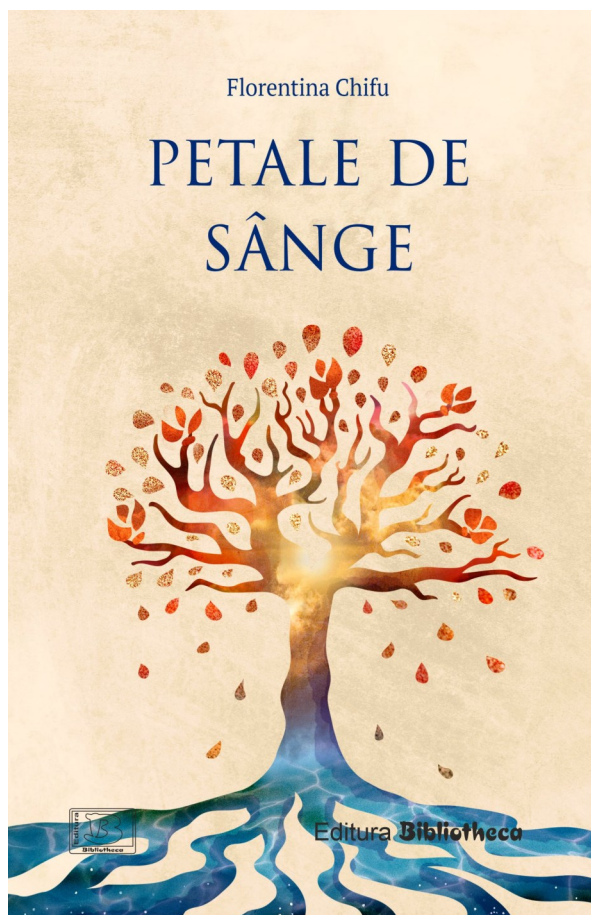
Este surprinzătoare aderența autoarei la marile probleme ale zilelor noastre, fiindcă pe lângă tema războiului, a dezumanizării, abordează și chestiunea protejării pădurilor, într-un stil poetic, deosebit: *Pentru voi, copaci, inima mea plânge./ Pentru fiecare picătură de sânge/ Scursă din carnea voastră în muntele ce-n curând o să fie/ Îngropat în nevinovata voastră hemoragie!* („Sânge nevinovat”).

Degenerarea ființei conduce la deriziunea existenței lipsite de rațiune și de sentiment, încât până și Divinitatea – ne spune autoarea – se va speria de starea creației sale: *...Și-apoi toți ne vom minuna/ Cum am devenit ființe neraționale,/.../ De care, până și Dumnezeu se va speria!*

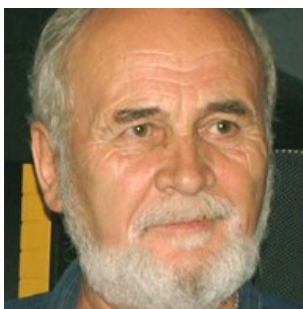
Poeta abordează și alte teme, mai puțin „oțelite”, are și câteva pasteluri frumoase, iar despre iubire, un singur poem, trist: *când dragostea devine incomodă,/ și alte sentimente ne încearcă,/ s-o așezăm cuminte pe-o comodă,/ fără să vrem ca timpul să se-ntoarcă* („Iubire incomodă”).

Florentina Chifu este un spirit dinamic, care știe să-și promoveze creația, astfel încât palmaresul său cuprinde premii importante, obținute de la Potlogi până la Florența în cadrul unor concursuri literare naționale și internaționale. În schimb, autoarea este foarte discretă în viața literară actuală și cvasi-lipsită – pe nedrept am spune – de recunoașterea criticii românești contemporane.

(Florentina Chifu, *Petale de sânge*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2022)

Mihai Antonescu

Între Dumnezeu și spadă

Din taina chiliei de rugăciune și până-n vuietul câmpului de luptă, există un timp și un destin al unui neam niciodată îngenuncheat definitiv, unde spiritul și fapta s-au îngemănat perfect găsindu-și loc de cetate în istoria epocii medievale românești. Un scriitor cu multă aplecare spre trecut și-o înzestrare apostolică în a întoarce cu fața înspre lumina prezentului paginile unui timp glorios ce s-a ivit cândva din lacrima și sângele eternei Moldove, l-am numit aici pe distinsul Andrei Breabăn, și-a propus să reaprindă tăciunii acelor vremuri zbuciumate încă mocnind sub cenușa memoriei noastre colective.

Astfel, ajung la noi, cititorii în ființă și trup, cărțile acestui scriitor cu totul neobișnuit: Regatul Mușatinilor, Vitejii Măriei Sale, Visul Măriei Sale, iar mai recent, ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT – EPOCA DE AUR A MOLDOVEI: ESEURI ȘI LEGENDE ROMÂNEȘTI, // Bestseller, Chișinău – București, 2022.

Facem vorbire aici despre un roman cu multe și de toate, aparținând unei epoci, când pe firmamentul istoriei în mers apare steaua marelui Voievod și Domn al Moldovei, Ștefan cel Mare și Sfânt.

Ampla documentare, voința și răbdarea autorului în a scotoci prin cele mai ascunse cotloane ale unui trecut ce s-a vrut cândva un viitor luminos și demn pentru Moldova sunt de-a dreptul impresionante. Este primul lucru ce ne-a stârnit admirația și interesul, citind noi mai întâi, firește, prefața distinsului scriitor și critic literar Ioan Holban, unde și domnia sa elogiază asta, cu asupra de măsură.

Romanul e aidoma unui letopiseț oricum l-ai privi / citi, un expozeu cu lux de amănunte pendulând între date istorice precise și fabulosul imaginar acolo unde este cazul, și de care autorul nu duce lipsă. Găsim aici basmul despre un copil cu părul bălai și ochii albaștri cum e cerul Moldovei dintre Munții cei Mari și apa Nistrului primăvara, iubiri sfâșietoare cu final mult peste înțelesul omenesc, credință și trădări acolo unde te-ai aștepta mai puțin, datini, obiceiuri și încă altele destule pendulând pe muchia subțire și imprevizibilă a vremuirii dintre rugăciune și tăișul spadei.

Citim astfel, cum marele Voievod Ștefan al Moldovei, cel din stirpea Mușatinilor, și-a înțeles bine rolul și rostul propriei arderi între marile imperii ale timpului său, bazându-se pe boierii cu credință pentru voievod și țară, cum și pe

înțelegerea politicilor de conjunctură, atâta cât să păstreze întregi neamul și limba unei nații de mulți râvnite, însă a nimănui vreodată cu adevărat.

Cum se vede, atacăm subiectul romanului în ansamblul lui, nerecurgând la amănunte ori comentând din mulțimea atâtor istorii și istorisiri ce fac deliciul și valoarea cărții, printre care ne-am rătăci de zăpăciți ce suntem, fiindcă Andrei Breabăn posedă și această mare virtute specific moldovenească, a povestitorului de neoprit.

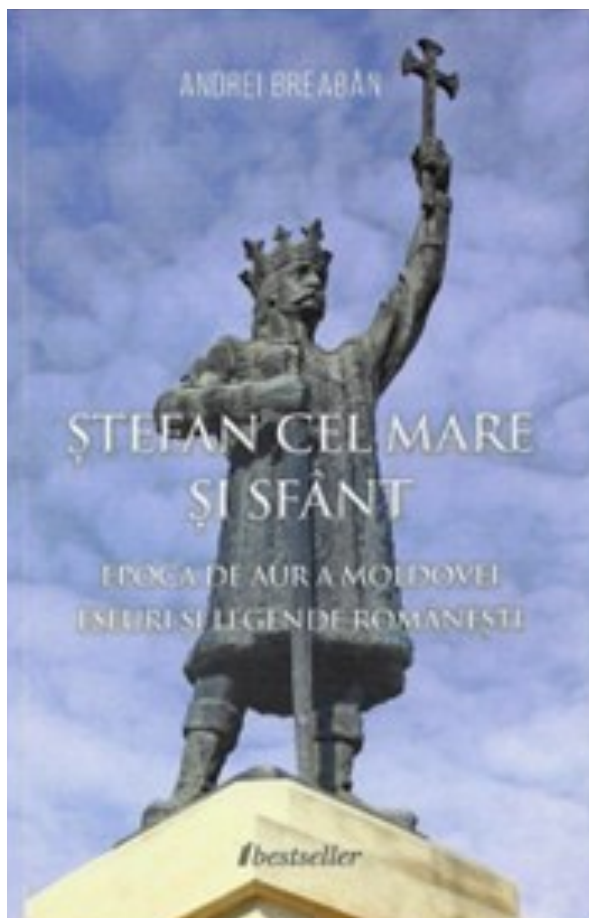
Dar, ce intuim numaidecât la autor este patima. Iubirea necondiționată, până la contopire cu istoria neamului său așternută în excelente pagini de scriitură autentică spre marea satisfacție a cititorului, și care, fără doar sau poate, l-ar fi făcut să tresalte de-o invidioasă mulțumire pe însuși marele istoric Nicolae Iorga, dacă i-ar fi fost contemporan.

În fine, pe ici pe colo, prin locuri nu neapărat semnificative, autorului i se întâmplă să mai „piardă urma ca să scape turma” cum se zice, știrbind uneori din cursivitatea textului prin repetiții nefericite sau amestecarea timpilor narațiunii, dintr-o justificată grabă, credem noi, de a nu rătăci cumva esența ideilor. Dar, cum tot noi susținem, și cusurul poate da Savoare lucrului bine făcut.

Altfel spus, am pariat întotdeauna pe un autor ce-și propune drept azimut un subiect cu adevărat măreț și tocmai de aceea predispus unor scăpări de orice natură ar fi ele, în locul unuia care se exprimă corect, impecabil gramatical, dar fără o miză capabilă să-l scoată din banal.

Andrei Breabăn este de bună seamă un scriitor important al literaturii noastre contemporane, un cărturar de aleasă ținută și un iubitor al istoriei cum rar ne-a fost dat să mai întâlnim. O atestă și fișa multelor cărți ce-i poartă semnătura, una înspăimântător de amplă, de radial cuprinzătoare, încât ne punem firesc întrebarea: Cum, Doamne, mai pot exista în vremuri ca ale noastre, oameni de o asemenea hăruiță altitudine?

Felicitări! Cu prețuire și admirație!

Marin Scarlat

Poetul interzis

Ion C. Pena (n. 25 august 1911, comuna Belitori, azi Troianul, județul Teleorman – d. 29 iulie 1944, Alba Iulia) a fost un publicist, poet, epigramist și prozator român. S-a născut într-o familie de țărani agricultori, fiind primul din cei șapte copii ai familiei Chiriță (Fircă) Pena (1888-1963 și Polibiada - Alexandra (Lisandra) Pena (1888-1971). Rădăcinile familiei scriitorului pe linie paternă se trag de pe lângă Corabia, ce ținea atunci de vechiul județ Romanați.

Mort pe front, în Spitalul Militar, perceptorul - scriitor este înmormântat în Cimitirul Eroilor din Alba Iulia. A fost al cincelea copil îngropat de părinți în timpul vieții lor. Făcuseră poteci de la casă la biserică și cimitir pentru înmormantări și parastase. Era un antibolșevic convins și asta l-a costat scump, chiar și după moarte. Dublu cenzurat, scos de comuniști din istoria literaturii. Ion C Pena a scris și s-a impus într-o perioadă tulbură a istoriei noastre 1935-1944, urmată de epoca devastatoare a regimului comunist, care a dus la scoaterea sa în afara circuitului public prin includerea de către ciracii cenzurii în „fondul special interziși - (S)”, între 1945 și 1989. Viața lui s-a desfășurat sub zodia tragicului, ca să nu spun a blestemului. Ca prim născut, a avut parte de un destin frânt la doar 33 de ani.

Între 1936-1941, în baza repartiției de finanțist (perceptor), Pena merge la post în Banat în localitatea Sichevița din județul (interbelic) Caraș, care avea reședința la Oravița. Aici îndeplinește funcția de perceptor de agenție delegat. Comuna Sichevița, așezată la limită de județ și la margine de țară, se întindea pe o suprafață considerabilă, având în componența ei 31 de cătune, cele mai îndepărtate fiind la 15-18 km distanță de percepție.

Din cauza lipsei mijloacelor de transport, Ion Pena era nevoit să străbată zilnic, mergând pe jos, distanțe apreciabile. Cu toate acestea, nu se limitează numai

la munca profesională, cea de funcționar al statului. Desfășoară în paralel și o intensă activitate în plan cultural. Astfel, înființează Căminul cultural – „Lumina”, cu sediul în incinta Primăriei, în cadrul căruia susține numeroase conferințe pe teme literare, economice, sociale și financiare, pentru lămurirea sătenilor despre importanța impozitelor.

Donează căminului cultural un aparat de radio pentru audiții publice și bibliotecii din localitate cărți în valoare de câteva mii de lei, iar împreună cu sătenii procură un aparat de proiecție. Ion Pena a fost scriitor cu normă redusă, citea și scria printre picături noaptea sau ziua, în timpul popasurilor făcute pe drumurile către sichevicieni din cătune.

Pena, în una din epigramele sale, îl ia peste picior pe A. C. Cuza, mentorul și principalul susținător al lui Corneliu Zelea Codreanu: Lui A. C. Cuza // Din tinerețe n'a mai dat / O epigramă – și-i păcat! / Misterul? Muza i-a fugit / Ca nu cumva pîn' la sfîrșit, / Uzînd de abila-i suveică / S-o scoată și pe ea evreică. //

În „Universul Literar” din 13 august 1938, la „Poșta redacției”, găsim părerea redactorului Radu Sterescu în privința poeziilor pe care Ion Pena le trimisese publicației bucureștene: „*Coșul redacției nu poate înghiți poezii ca ale duminale. Am impresia că mă aflu în fața unui talent proaspăt și viguros. Aș dori confirmată această impresie și de aceea te rog să mai trimiți*”. Bulversat de existența sa tragică, întrucât îi muriseră patru frați, Pena avea să revină la publicație, cu un set de poezii, abia în 1942.

Apoi, la Domnești - Muscel, actualmente în Argeș, Pena lucrează ca agent administrativ. Aici înființează, în 1941, „Biblioteca modernă” prin care caută să satisfacă cerințele de lectură ale localnicilor, în special intelectualii comunei, precum și tineretul școlar. El este sprijinit de tineretul grupat în jurul normaliştilor Luca Ionescu și N. Ionescu.

În Domnești se împrietenește cu Gheorghe Șuța, care-l și găzduiește până la plecarea pe front. Acesta era președintele Partidului Național Țărănesc, mare industriaș și comerciant, unchiul Elisabetei Rizea din Nucșoara, Argeș, participantă activă la Rezistența anticomunistă din Munții Făgăraș, „Haiducii Muscelului”. În fapt, Gheorghe Șuța era fratele avocatului Nicolae Șuța, șeful de cabinet al președintelui PNT, Ion Mihalache și deputat de Muscel în Camera Deputaților. A fost susținător al Partidului Național Țărănesc, de aici și prietenia lui cu Gheorghe Șuța, președintele PNT din Domnești. Orientările amintite aici i-au adus – decedat fiind pe 29 iulie 1944 - în perioada 1945-1989 - represaliile sistemului care l-a înscris în „Fondul special – interziși (S)”.

În 7 martie 1942, în „Universul Literar”, suplimentul celui mai popular și influent ziar din perioada interbelică, „Ziarul Universul” cu 200.000 de exemplare pe tiraj, redactorul Ștefan Baciu (1918 - 1993) îl numea pe Pena - „Un poet plin, de un talent robust, original și format, care face o figură cu totul aparte în corul celorlalți, astăzi Ion C. Pena vine între noi cu o liră cu totul înnoită, așezându-se dintr'o dată pe primul plan al poeziei tinere... versurile lui trebuiesc citite cu toată atenția. În miezul lor se zbate un poet de rasă care semnează simplu și deslușit: Ion Pena.

Celelalte poezii, toate, una mai întregă decât cealaltă. „Iată un poet!”, am exclamat către camarazii mei după ce isprăvisem lectura lor. Și nu mă înșelasem deloc: Ion C. Pena, acest nou poet, i-a cucerit și pe ei, prin simpla lectură, fără reverențe și fără salamalecuri. Aceasta este pecetea talentului.”

Este inclus în „Mica antologie epigramatică” a revistei „Păcală”, care cuprindea 50 de epigramiști, alături de nume ilustre ale epigramei și nu numai, precum: Ion Luca Caragiale, Anton Pann, Al. O. Teodoreanu (Păstorel), Cincinat Pavelescu, ș.a.

Prozatorul Constantin Stan (1951 - 2011), care era directorul secției de proză a Uniunii Scriitorilor, în „Ziarul de Duminică”, din 28 septembrie 2001, în articolul său „Un caz ciudat”, vorbește despre faptul că Pena, prin povestirea sa, Moneda Fantazienilor, 1937 – 1938, îl devansează pe George Orwell, autorul faimoaselor romane: Ferma Animalelor (1945) și O mie nouă sute optzeci și patru (1949).

Profesorul, ziaristul și prozatorul Victor Marin Basarab afirma în 2001: „Moneda fantazienilor” ar trebui pusă în circulație și așezată într-o exactă comparație cu proza urmuziană, într-o corectă înțelegere a vizionarismului sud-est european și, de ce nu, la baza teatrului absurdului ionescian. Acum, în 2023, citind și cumpănind, putem afirma că el a fost un vizionar.

Stan V Cristea, membru al Uniunii Scriitorilor: Ion Pena. „Un scriitor «fantazian» nedreptățit” - studiu publicat în volumul „Secvențe de istorie literară - Opera Omnia - publicistică și eseuri contemporan”. Cristea consemnează în Revista Caligraf din iulie 2005: „Surprinzător, prin 1943 – 1944, Ion C Pena pare că evolua spre un nou fel de poezie... îi întrezărim – incredibil, cumva pe Nichita Stănescu și Marin Sorescu”

Scriitorul Cornel Ungureanu, președintele Filialei Banat aUSR, care l-a inclus pe Pena în „Geografia literară”, cartea la care lucrează, sublinia că: *„Acțiunea de recuperare a domnului Marin Scarlat mi se pare deosebit de importantă fiindcă întregește, prin opera lui Ion C Pena, dimensiunile unei promoții literare fracturate de război, de timpul rău al metamorfozelor sociale. Armoniile scrisului lui Ion Pena dovedesc o sensibilitate care ar fi trebuit să numească transferul din lirica anilor treizeci la modernismul liniei Baciu – Tonegaru – Geo Dumitrescu – Ion Caraion. N-a fost să fie!”*

Dumitru Augustin Doman, membruUSR, în revista Argeș, spune că prin debutul său, Ion C. Pena îl anunță pe Nicolae Labiș.

În *România Literară*, în numărul din octombrie 2001, „Cronicarul” depune mărturie că „Ion C Pena este un poet adevărat, mișcându-se între Arghezi cel serios și Arghezi cel ludic.”

O asemănare cu Labiș o consemnează și dl. Nae Antonescu în Revista Poesis, (anul XI, nr. 10-11-12, octombrie – decembrie 2000, Satu Mare), la rubrica „Poeți uitați”, realizată de scriitorul Nae Antonescu, acesta consideră că: *„Poezia lui Ion Pena s-a înscris de la început pe portativul unei diversități lirice, dar cei 33 de ani pământeni s-au opus desăvârșirii lui artistice... Ion Pena poate fi înserat nenumăraților poeți care s-au jertfit pe altarul poeziei românești dându-și obștescul sfârșit înainte de vreme.”*

În articolul „Irod între cotețe și cârlani...”, apărut în *Adevărul Literar și Artistic* (anul IX, nr. 546, 28 noiembrie 2000), la rubrica *Revista revistelor culturale*, se menționează că „Ion Pena are un suflet de poet liric, el scrie despre sat, o poezie a „dezrădăcinării” unui Don Quijote, „biet pelerin cu inima bolnavă” pierdut în mediul citadin și burghez, fără „idealuri”. „Burgul e rânțed de păcate, / Orbit de noapte și de scame. / Gigantice clădiri durate / Încep ființa să-i destrame.” // „Durate” va face cariera lirică sub pana lui Nicolae Labiș.

Suflet „palid”, sensibilitate „rănită” – pudicul și delicatul poet, stins în pragul veritabilei realizări, e capabil de prospețimi aurorale de trecut în contul acelei naivități „neconștiate” din „dimineața poeților”. Mai avem însă „organ” pentru a percepe „fiorul” real, ca invizibilul tremurat al unei ape, din asemenea versuri: *„În urmă tresăriau și mai adânci/ Pâraele cu apă și cu har,/ Credeam în ele, Doamne, că tu plângi/ Și eu eram pe margine pândar.// Cu visul mă culcam și mă sculam,/ Irod între cotețe și cârlani,/ În gene bucuria o știam.../ Aveam*

atuncia 12 ani.//". Culese cu „penseta”, aceste strofe, cu câteva versuri memorabile, fac un poet adevărat, care n-a fost să fie...

„Despre Ion Pena, la 90 de ani de la naștere”, articol apărut în revista „Drum”, 17 – 23 august 2001. Publicistul și istoricul literar Stan V Cristea, membru USR, sublinia: „*Citite cu răbdare, dincolo de graba acestui început de nou secol, multe din poeziile lui Ion Pena ne dezvăluie un poet adevărat și sensibil, care a putut să meșteșugească destule versuri memorabile. Dacă n-a fost să fie în vreme ce trăia poetul, un volum cu versurile sale ne-ar întări convingerea că poezia și-a avut în Ion Pena un corifeu sincer, credincios și demn*”.

În cărțile sale „Reviste literare interbelice”, apărută în 2001, la Editura Dacia din Cluj-Napoca și „Scriitori și reviste literare din perioada interbelică”, apărută în 2001 la Editura Revistei Convorbiri literare din Iași, scriitorul Nae Antonescu îl menționează pe Ion Pena la secțiunile dedicate revistelor „Prepoem” și „Universul Literar” în care acesta publicase: „*Ion Pena, entuziast cultivat mai tarziu de Ștefan Baciu*”, „*talent robust, original, o figură aparte*”.

În mai 2003, în Revista „Caligraf”, în articolul „Pleiada de la Drum. Câteva voci distincte”, profesorul și poetul Dumitru Vasile Delceanu punctează: „*Condeiful încins al lui Ion Pena nu a avut vreme destulă să-și verse dogoarea pe zăpada hârtier*”, „*În lirica lui Ion Pena curge o mare neliniște, se zbate o aripă încercată de vânturi potrivnice și sălășluiește o tristețe strigată cu glas de revoltă*” ... și mai departe: „*...Ion Pena s-ar fi putut împlini frumos dacă destinul nu i-ar fi fost potrivit*”. Tot de aici aflăm că „*Pena, după terminarea liceului, s-a înscris la Academia Comercială, ca student în particular*”. Acest fapt poate limpezi într-un fel înscrisul de pe crucea lui din Cimitirul Eroilor din Alba Iulia: Serg. T.R. – Ion Pena, RGT. ROS.

În volumule sale „Fotografii la periscop”, publicat în 2013, la Editura „Aius PrintEd” din Craiova, și „Secvențe de istorie literară – Opera Omnia – publicistică și eseu contemporan”, publicat în 2014, la Editura „Tipo Moldova” din Iași, care cuprind studii și articole despre Radu Grămăticul, Grigore Gellianu, Șt. O. Iosif, Gala Galaction, Ion Pena, Constantin Noica, Marin Preda și Mircea Scarlat, Stan V. Cristea subliniază: „*Surprinzător, prin 1943 – 1944, Ion Pena pare că evolua spre un nou fel de poezie... îi întrezărim, cumva, pe Nichita Stănescu și Marin Sorescu*.”

În Revista „România Literară”, în numărul nr. 40 din 2001, „Cronicarul” depune mărturie că „*Ion Pena este un poet adevărat, mișcându-se între Arghezi cel serios și Arghezi cel ludic*.”

Scriitorul Adrian Munteanu, membru al USR, sublinia în februarie 2017: „*Pena are viziune și energie asemeni lui Goga (în vremurile lui bune). O poezie care astăzi se poartă mai rar. Poate doar Grigore Vieru să se apropie și uneori Adrian Păunescu*.”

În articolul său despre Ion Pena, Ștefan Dumitrescu, membru al USR, punctează: „*Stau de mai bine de două săptămâni în fața poeziilor unui poet de care până acum câteva luni nici nu auzisem. Stau în fața unui poet, a unui om dăruit de Domnul cu harul poeziei, stau în fața unui destin nemilos și straniu de parcă m-aș afla în fața unui cer care s-a transformat în zid, iar eu aș vrea să trec dincolo de zid. Poetul, necunoscut publicului și criticilor, se cheamă Ion Pena, care ar fi putut să fie astăzi unul din marii poeți români din familia lui Arghezi*.” „*Este un poet grav, cu sufletul trist, care percepe asperitățile realității cu toate simțurile. Imaginile sunt trase cu tușă groasă, ai sentimentul ca la Arghezi, că percepi realitatea reflectată de cuvânt cu buricele degetelor*.”

Linia versului este întreruptă, frântă și întoarsă spectaculos, folosindu-se de metafore abrupte și dense de conținutul senzorial.” „Moneda fantazienilor este o utopie, scrisă așa cum ne spune autorul în anii 1937, 1938, la Sichevița, în Banat. Recitind-o ne dăm seama că această povestire utopică este de fapt o prevestire, că scriitorul are cu fulgurații și încețoșări darul profetic, darul de a vedea în viitor.” „Poezia lui Ion Pena ne aduce în contemporaneitate din lumea umbrelor un poet de un talent crud și puternic. Volumul de față face dreptate unuia dintre cei mai talentați și nenorocoși poeți din literatura română a secolului XX. Odată cu apariția acestui volum foarte valoros literatura română este mai bogată cu încă un poet adevărat și mare.”

În articolul „Ion Pena - un scriitor contemporan cu viitorul”, apărut în Revista „Independența Română” - Independența prin cultură - în numărul din septembrie 2017, poetul și publicistul George Stanca relevă că: „În opinia noastră, recuperarea lui Pena, dacă nu un mare, măcar un important scriitor român, ar fi preponderent în avantajul literaturii române”, „poet fabulos, amintind, evocând mai toți marii poeți ai noștri, așa cum sunt mai toți granzii literaturii care se revendică, așa considerăm noi, unul din altul într-o succesiune genetică de-a dreptul, excepțiile confirmând regula. În proză, însă, Pena ne lasă o capodoperă.

Moneda fantazienilor. O distopie am putea spune... de genul Utopiei lui Thomas Morus.” „Cred că a-l judeca pe Ion Pena după moda contemporană în poezie nu ar fi o cale prea fericită. Căci marea poezie întotdeauna a survolat epocile. Ar însemna ca dintr-un snobism strâmb să renunțăm la mai tot patrimoniul poetic al lumii”

Nicolae Grigore Mărășanu, scriitor, membru al USR, scoate în evidență că: „Ion Pena este un poet remarcabil: cult, vizionar, practicând un tragism de surdină, pe alocuri bacovian, și dacă ar fi trăit ar fi împins poezia spre cote, pe care din păcate le-a atins mai târziu. Dar există un destin la care poeții au acces și pot lucra numai până la un punct.

Mai departe au acces și hotărăsc numai zeii. Sunt încrezător că zeii vor împlini într-un mod fericit destinul frânt al acestui poet. Harul lui Pena, poet înăscut, renaște, ca un fel de Phoenix, din propria-i tăcere. Trebuie doar să avem înțelepciunea de a-l asculta, citindu-l!”

Sonetistul brașovean Adrian Munteanu: „Ion C Pena are viziune și energie asemenea lui Goga (în vremurile lui bune), o poezie care astăzi se poartă mai rar. Poate doar Grigore Vieru să se apropie și uneori Adrian Păunescu.”

Scriitorul Lucian Vasiliu: „Pe tânărul poet Ion C Pena îl situez la înălțimi valorice compatibile (păstrând proporțiile) ca registru, vocabular, teme, într-o companie prestigioasă, precum Arghezi, George Bacovia, Dimitrie Stelaru, Constant Tonegaru, ieșeanul Mircea Popovici sau Emil Botta (născut tot în anul 1911)”.

Gheorghe Grigurcu notează: „O prețuire aparte merită scrierea în proză a lui Ion C. Pena, Moneda fantazienilor, care oferă o viziune surprinzător anticipativă a ceea ce va reprezenta la noi societatea „socialistă”. Cu o amărăciune ascunsă sub o relaxare candid exaltată, autorul descrie fenomenele totalitarismului ce se va instaura după moartea sa, de la cinismul viclean al dictaturii și eșafodajul economic inuman, la distrugerea proprietății private, deopotrivă la oraș și la sat, la propaganda deșănțată și ideologizarea obligatorie. E o operă de ținută orwelliană, cu impresionante vaticinări, singulară, după cât se pare, în literele noastre. Negreșit, Ion Pena merită de acum încolo o susținută atenție recuperatoare”.

Julian Bitoleanu

Reportaj la Festivalul Național de literatură „Marin Preda”

Desfășurat la Colegiul Național „Al. I. Cuza” din Alexandria, Festivalul Național de literatură a avut trei secvențe – Colocviul „Marin Preda – contemporanul nostru”, decernarea premiilor la concursul de proză și decernarea de distincții scriitorilor ce s-au remarcat în anul în curs –, din care cea mai interesantă a fost prima, cu participarea unor nume consacrate din rândul criticilor, istoricilor, cercetătorilor, eseistilor, directorilor de reviste semnificative...

Comunicările au avut ca arie referențială relația nuvele-roman, statutul de capodoperă, erosul predist, receptarea critică, directoratul de la editura Cartea Românească, modelele reale pentru protagonistul Victor Petrini, creatorul și pactul sau nu cu puterea/partidul. Descinzând în mediapres, vom puncta câteva opinii pertinente, nu lipsite de substanță și inedit, umor, spectaculos. Impresia, poate, a unui „străin” de exacerbare a valorii autorului Moromeților se dizolvă subit fie și cu intervenția inteligentă, acidă a lui Nicolae Scurtu și explicitarea sintagmei nedrepte aplicate marelui dispărut la doar 58 de ani, aceea de *scriitor urât*, detestat, invidiat de către confrăți pentru vigurosul său talent epic.

Lucian Chișu a amintit de prietenia sinceră dintre Eugen Simion și Marin Preda, apoi a punctat că prozatorul teleormănean constituie o „mare conștiință națională”, ca și Rebreanu. Nu s-a ferit a-l numi pe cel ce-i reproșase absența de studii superioare (Alexandru George), uitând regretabil că făurarul *romanului total*, *Cel mai iubit dintre pământeni* era un autodidact, fapt reiterat și de către alți invitați. Debutul fulminant nuvelistic din 1948, *Întâlnirea din pământuri*, ar fi doar un pic umbrită de concesiile făcute ideologiei de stânga, prin *Ana Roșculeț*... Ștefan Mitroi nu a uitat de adagiul blagian cu „veșnicia care s-a născut la sat”, de aici și respectul pentru mediul rural, păstrător de tradiții, cutume, grație și conjuțenilor Preda, Stancu, Galaction. Dacă metropolele se mândresc cu universități precum UBB, UAIC, UNIBUC, UVT, noi-zice sursa-avem „instituțiile” Preda, Noica, unde încă se dezbate titaniile scrisului românesc, nu regional... Otilia Sârbu lansează teza că Preda e scriitorul prezentului continuu (timp al limbii engleze), surprinde prin similitudini între Preda și Einstein și ranforsează adevărul *lecturilor profunde* ale sărbătoritului, cu Dostoievski, Camus, Balzac, Sartre. Mihaela Albu explorează iubirile lui Preda, cu

preferința pentru Aurora Cornu chiar într-un recent op. O pată de nostalgie și un retro, respectiv prima ediție a manifestării, în 1982, o, tempora!, și mici și amuzante controverse. Alt „avocat al apărării” creatorilor, nefrecventând mediul academic, Ana Dobre, considera că harul de la Dumnezeu de a avea geniu nu mai are nevoie de nicio legitimitate de la decanat. În plus, cel născut la Siliștea Gumești era un gânditor veritabil, un vizionar. Unele titluri substituie de minune adagiul (vezi *Imposibila întoarcere*). Nicolae Scurtu a expus un fapt de istorie literară -directoratul la editura Uniunii Scriitorilor și dificultatea de a mulțumi pe cât mai mulți, de a avea un mandat reușit (1970-1980) și altul de psihologie literară –postura neverosimilă de „om însingurat”, în pofida succesului la public și la critica

de elită. Alte două detalii picante: însuși conducătorul patriei depusese o coroană la stingerea/ mormântul romancierului și amicițiile cu Eugen Jebeleanu, George Macovescu, Virgil Teodorescu, Marin Bucur.

Dumitru Augustin Doman îl compară cu Faulkner prin universul epic original. Alexandru Preda a elucidat unele aspecte mai spinoase din biografia tatălui, iar Florentin Popescu a admis zâmbind că este un „veteran” jurat/ participant la acest notoriu eveniment. Nicolae Marinescu a decupat din portretele lui locan profesionalismul unui fierar, semn că nicio meserie nu trebuie subestimată, și gestul peren al lui Din Vasilescu de sculptare parțială, dar emoționantă, a lui Ilie Moromete.

Ion Munteanu salută pe organizatorii fastului act de cultură dela Alexandria și anunță asistența că și dumnealui concepe / manageriază un concurs dedicat poetului rondelist, simbolist, precum și al „noptilor”, Alexandru Macedonski, la Craiova.

Ca de obicei, istoricul literar Stan V.Cristea are orgoliul unor precizări de finețe, mai ales că el însuși a demonstrat prin cele câteva tomuri că este un exeget profund întru opera și viața celebrului prozator.

Alocutorii au avut diplomația, bunul-simț de a evita truismele, cancanurile, spiciurile plate, nerelevante, mizând pe noutate, îndrăzneală analitică, adâncimea ideatică. Iată că aportul științific / cultural al periferiei nu-i de neglijat în disputa aparent inegală Centru-Margine. Finalul: un popas pentru suflet la Catedrala din Alexandria, o lecție despre frumosul religios și zborul spre cer și nemurire.

CONSILIUL JUDEȚEAN

TELEORMAN

CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADITIONALE
TELEORMAN

Festivalul Național de literatură
Marin Preda

O carte bună este un om
care îți intră în casă, ți se așează în fotoliu
și începe să-ți vorbească despre el și ai lui...

Marin Preda

Adrian Secară

Cartea-Munte, pe umerii de Sisif ai Istoriei

Ca și poetul Paul Blaj, prozatorul Ion Dulugeac știe că umbrele munților sunt cel mai greu de cucerit! Poetul știe și ne-a spus și arătat aceasta, că vârful munților sunt cucerite numai cu „un fir de Dumnezeu care intră în șosetele din lână albă amintiri de la cei care ne duceau de mână la școală”... Prozatorul a mai adăugat și amintirile munților, pe lângă vârfuri și umbre, amintirile putând fi și ele considerate un joc al umbrelor, luminilor și întunericului...

Amintirile trimit către istorie, și Istoria este unul dintre sursele de inspirație pentru acest roman realist, care ni-l propune pe autor ca pe o combinație reușită de Paolo Cognetti munteano-valah, Fănuș Neagu al Carpaților (dacă tot este amintit prozatorul brăilean către final; la lansarea de la Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” de la Galați am aflat de legăturile concrete, emoționante dintre „Bătrânul” Fane și tânărul Nelu- Ion Dulugeac!), Camil Petrescu (și el menționat în cuprins, în prefețele unor momente de un erotism fierbinte), Sven Hassel sau Jaroslav Hašek (acesta din urmă este citat prin intermediul celebrului soldat Švejk, chiar de două ori: „Noi nu mergem la răzbel, ba ne și căcăm pe el”, p.461)... Aceste aspecte ne-au fost inspirate de diverse ispite comparatiste, precum marea dragoste pentru munte (precum cea a italianului mai sus menționat, care, deși are rău de înălțime, și-a continuat experiența montană!), admirația pentru natură (sunt pagini întregi care te duc nu numai la Fănuș Neagu, ci și la Calistrat Hogaș; un scurt exemplu: „Natura părea dezlănțuită, alte două fulgere lungi, cu lumină frântă și orbitoare, spărgeau liniștea munților cu repeziciune, iar văzduhul părea clocotit de tunete ce se repetau sacadat ca bătăile unui clopot imens. Părea că vârful muntelui Vânătoarea lui Buteanu se prăbușește sub potop. Ca la un semn, se porni pieziș, din ceruri către pământ, o ploaie torențială, cu picături mari și dese, biciuite de vijelie și aruncate către sol...”, p. 465), mesajul umanist și pacifist.

Istoric vorbind, este o întoarcere la obsedantele decenii, în prim plan fiind partizanii din Carpați (apar și frații Arnăuțoiu și Ion Gavrilă Ogoranu!), partizanii care au luptat împotriva regimului impus de sovieticii Kremlinului, dar și alpiniștii români care trebuiau deseori să se împartă între datorie și... datorie, bunul simț fiind deseori cel care făcea diferența, unii alpiniști fiind ori angajați ai Ministerului de Interne, ori ai Armatei sau Securității, ori militari în termen, cum se întâmplă cu unele personaje, unul dintre acestea, Paul Fozokoș subliniind: „... Frate, eu mă antrenez! Cine vrea glorie militară, să și-o facă, eu sunt sportiv, punct!”, aluzia

fiind făcută la unii care mergeau pe munte, în căutare de partizani, pentru grade și funcții, unii dintre aceștia din urmă murind sau făcându-se vinovați de crime împotriva umanității!

Ce puncte comune pot fi între istoria destul de recentă și dragostea pentru munte, „vraja muntelui”? Ion Dulugeac sugerează câteva, prin personajele sale, într-unul din numeroasele dialoguri ale cărții, aici între Mihai Brâncoveanu și părintele Gelu Andreescu, evidențiindu-se că rostul literaturii este să și păstreze memoria martirilor:

„- Dragul meu Mihai, ei sunt tinerii care fac parte dintr-o generație fără tinerețe. Ei și-au dat viața încredințați că viitorul nu va fi prezentul pe care îl trăiau. Cu mîgală, am adunat faptă lângă faptă, nume lângă nume, ca să refac o lume de eroi adevărați și de martiri. Dumnezeu ne-a învrednicit să avem o istorie cu mulți martiri, pe care noi trebuie să-i cinstim.

Știu bine lucrul ăsta, și mai știu că alții după noi nu o vor face, părinte.

Pentru acest fapt, trebuie să le săpați adânc numele în inimă și în piatră! Scrieți-l în veșnicie, dragul meu flăcău, că este vremea voastră (...) Au mai fost numeroase întâlniri între turiști și partizani, dar nu s-au produs niciodată incidente. Deseori veneau cu alimente peste cele necesare pentru a se simți în libertate, nesupravegheați de vigilența omului de partid, și pentru a contribui cu ceva la continuarea luptei pe care alții avuseseră curajul s-o înceapă. Și pentru a scăpa de ticăloșii ce distrug temelia statului român și spiritul românesc, măi tată!” (pp.404-405)

Așadar, este în primul și în primul rând despre iubirea de libertate, a unor oameni înfrățiți cu floarea de colț, cu vulturii, șoimii, caprele negre, dar mai se subliniază în carte și „omenia”, un umanism sui generis, românesc, care ar cuprinde, cf.p.365 și 378, „dragostea de țară, credința, adevărul” opuse lăcomiei de a te căpătați cu orice preț, trădându-i pe alții, o declarație „oficială” a lui Nicu Trocan, după capturare, fiind semnificativă în acest sens, amintind de „Doina” lui Eminescu:

„Sunt anticomunist, sunt pentru credința în Dumnezeu, țară și neam, monarhie până în măduva oaselor, că am fost român, sunt român și vreau să mor român, că sunt împotriva tuturor străinilor, fie de orice neam ar fi, care prin dictat doresc să pună sistemele lor sociale, politice și culturale în dauna poporului nostru, a originilor noastre, a obiceiurilor noastre. Și, mai pe scrup, sunt trup și suflet din trupul și sufletul țării mele.” (pp.501)

Uneori, scriitorul pare a fi îngrijorat ca și unul dintre personajele sale feminine, împreună cu bărbatul ei:

„Ce se poate întâmpla cu românii adevărați, care sunt patrioți și oameni de caracter?” (p.504), personajele feminine memorabile fiind bunica Chiva și câteva dintre iubitele celor amintiți mai jos ca personaje principale: Carmen brăileanca, Doina Ștefănescu și o a doua Doina...

Prima impresie, după prima lectură, ar fi că există trei personaje principale, trei tineri: Mircea Opreș, Paul Fozokoș și Mihai Brâncoveanu, „care deseori se recomanda Bujor, după numele tatălui său.”, pentru gălățeni, mai exact pentru lieșteni, acesta din urmă fiind deosebit de important (p.48 și 56).

În ultimă instanță, Ion Dulugeac este un vitalist, o scenă precum aceasta de mai jos fiind exemplară, ca să nu cităm și o altă pagină întregă, 337, unde se amintesc „miresmele tari ale vieții”:

„Chitara lui Dan începu să salte cu furie, călcâiele lui Vasi (...) au început să bată cu putere lemnul gros al podelei din cabană, de parcă se prăvălea o grindină deasă. Pe masa din fața oaspeților se goleau farfuriile cu bucate aduse de Mariana și tatăl său Augustin, când pe ușă intră Nae Cojan... În mintea sa își

amintea cum el și cu unul Schmit, un sas din Tohanul Nou, cu brațele desfăcute precum doi șoimi văzuți peste zi, pe cerul de deasupra Șeii Crăpăturii, se jucau cu mișcări numai de ei știute. Nae repetă mișcările dansului pe ritmul chitării, în ușa cabanei. Carmen chiui, după care o luă pe Doina alături de tinerii alpiniști și se lăsară în față, din busturile lor delicate, apoi se prinseră în dansul nebunesc, apucând a se învârti ca lăstunii în rafalele vântului de vară...” ș.a.m.d., „Mihai... își trase iubita alături, apoi intrară într-un dans strâns înlănțuiți, deși în jurul lor toți ceilalți dansau cu brațele desfăcute, precum păsările de pradă în picaj către pajiștile de unde capturau prada, ridicând-o pe cerul de deasupra Pietrei Craiului.” (pp. 344-345)

Uneori scriitorul pare să se identifice cu personajul:

„Era convins că să iubești viața înseamnă să ai voință, să ai vitalitate și energie, dar să dai dovadă și de îngăduință, să vibrezi atunci când îți vezi traseul făcut. Căci drumul desenat peste peretele de granit al muntelui, de unde se vedea în vale terenul înverzit al pajiștii, îți dădea acel imbold minunat al dragostei pentru viață. Să-ți placă viața pe munte înseamnă uneori să te bucuri sau să greșești, să reușești, sau să cazi, dar să te ridici, să înțelegi eșecurile altora și pe ale tale, să poți să o iei de la capăt în fața oricărui obstacol, convins că el este acolo să te facă mai puternic, să te ajute, să-ți ofere o lecție de viață. Dar să nu uiți niciodată că muntele nu iartă.” (pp. 443-444)

Precum se observă, Ion Dulugeac este un nietzschean sui generis, alte două personaje ale sale, prin descrierea entuziasmului lor, confirmând aceasta:

„... inimile celor doi, tată și fiu, băteau în același ritm pe crestele golașe, unde trupurile deveneau mesagerul iubirii nebune pentru munte, acea pasiune ciudată care te cuprinde și te sfârșește de vlagă”, revelația continuând, cu „gândul că cel mai important lucru în viață este să ai cu cine să împarți plăcerile vieții și ale iubirii”, chiar dacă acel gând aduce și „un gol în stomac”... (pp. 542-543)

„România pitorească” a lui Ion Dulugeac are în prim plan munții Bucegi și Făgăraș, Piatra Craiului, Brașovul, Bușteniul, Predealul, Zărneștiul, pagini memorabile fiind acordate și Bucureștiului (cu unele biserici, precum Elefterie Vechi, restaurante, precum Lido), vârfurilor Moldoveanu sau Bălăcel (colțul Bălăceni), Materhornul românesc, lacului Bâlea. Experiența de ziarist, de jurnalist sportiv în special, își spune cuvântul, stilul fiind alert, uneori parcă de prezentator ori de cronicar radio. Astfel se și explică episodul cu trei mari legende ale fotbalului românesc, dar și cu alte nume importante ale protipendadei, ori culturii. Paginile despre istoria alpinismului sunt inedite sau măcar foarte rar abordate în literatură, din acest punct de vedere fiind un punct forte, descrierile celor „mai tari trasee” fiind de neuitat, câte o legendă fiind reînviată, precum Nicolae Baticu, cunoscut printr-un „interviu” la vorbitor, în închisoarea din Aiud (p.204), până la eliberarea de la p.515!

Teribile și scenele de luptă, în special cele de la Nucșoara, sfârșite cu uciderea partizanilor (pp.549-550)!!!

Bref, carte document, izvor istoric, sursă de inspirație, exercițiu de limbaj, „Vânătoarea de himere” se anunță un titlu de referință, invitația la meditație asupra termenului de „himeră” fiind necesară: pentru unul dintre personaje, himerele sunt partizanii, dar importante sunt ideile de partizani, de oameni care ar trebui să știe să iubească libertatea, fraternitatea, egalitatea (dar nu în sens comunist!), curajul, solidaritatea, omenia! Lecția lui Ion Dulugeac este de învățat, cartea sa putând fi un munte, muntele fiind întotdeauna o carte a splendorii sacre!

(*Vânătoarea de himere*, semnată de Ion Dulugeac și apărută la Ed. Romhelion, Mogoșoaia, 2023)

Mihai Miron

Golul

Se face un gol în jurul meu, nu de acum, de mai mult timp. Primul care a plecat dintre noi a fost Nikita; mi-a telefonat Vasile Băran, am ajuns târziu la spital și la timp la cimitir.

A întrebat cineva despre „popa care a vorbit așa frumos”, era Ion Alexandru, între timp s-a dus. Printre ei, prietenul din copilărie Ștefan Stoian, mai apoi Ghiță Pituț, coleg de grupă în facultate, Mircea Ichim, așisderea, Ioan Puiu Stoicescu, adjunctul meu de mare talent scriitoricesc și regizoral la TVR, marele Fănuș, Gigi Brătescu foarte bun jurnalist, făuritor de noua Uniune a Ziariștilor care mi-a fost alături din 1990, nu de mult dragul meu coleg de la TVR, rapsod și poet Gheorghe Palcu, apoi „colega mea de viață” Violeta, mai de curând cel cu care după 89 am făcut Viața Spirituală - Radu Serafim și câți alții pe care nu mi-amintesc și pentru a căror memorie îmi cer iertare.

Acum, de sărbătoarea creștină a sfinților apostoli Petru și Pavel, aflu de la doamna Bety, soția colegului din TVR și de generație Adrian Munțiu, că el este în comă după un anevrism. Îngrozitor. Adică era în formă, scria la un roman și un nou volum de poezii. Cum vine necazul?! De sus, de jos? Cine mai știe. Să vă reamintesc câteva date despre Adrian Munțiu.

Prin naștere era transilvănean, a pornit în viață la 15 iulie 1936 în comuna Cărpiniș din județul Alba ca fiu al unui teolog ce devenise funcționar, dintr-o lungă ascendență de preoți slujitori.

Școala medie (liceul) îl face la Sibiu și apoi urmează cursurile unui Institut Pedagogic și ale Universității din București până la absolvirea finală din 1972. Între timp, din 1967, am devenit colegi fiind angajat redactor la secția culturală a TVR.

Debutează ca scriitor la revista **Luceafărul**, și în placheta colectivă **Trei zboruri** (1960). După 1962, publică volume de poezii: **Vârsta cunoașterii; Fața a doua; Chipul cioplit; Până la lov; Pământul din statui**, dar și literatură pentru copii: **Iepurașul iepurilă, Circul, Școala jucăriilor**, etc și romanele **Ringul**, apoi **Blazonul** în 1984.

„Adrian Munțiu a fost receptiv la mutațiile estetice din literatura română creând o poezie interogativ-reflexivă, cu un patetism temperat având preferință pentru expresia conceptuală”, observă unii criticii literari citați după wikipedia. Cultivând, în **Vârsta cunoașterii** (1962), o poezie a entuziasmului juvenil aplecat spre confruntările interioare în descendența lui Blaga, Adrian Munțiu a depășit tonul declarativ și a preluat o retorică mai abstractă și tipul de poem amplu, conceput muzical ca în **Oratoriu pentru cei ce vin** sau dramatizat, în tonalitate

precum în blagiana **Tăietorii**. Nota gravă e întreținută de evocare - în **Chipul cioplit** (1967) - a războiului sau a unor momente din istoria Transilvaniei (**Casa lui Iancu**). Definitiv rămân însă **Până la lov, Miorița, Matusalem** și **Fiul risipitor**, în care ciobanul mioritic moare din propria-i dorință. Matusalem nu poate muri de fapt pentru că nimeni nu l-a iubit cu adevărat. O senzație de apocalipsă pare că evoluează peste o lume în derivă și un univers bolnav.

*

Citez tot după wikipedia, neavând cărțile la îndemână: „*Apa devorează pământul, pasărea sparge aerul sur*” (**Matusalem**), *configurând o stare paroxistică și circumscriind acest Mit invers*.

După 1989, Adrian Munțiu a continuat să publice proză și versuri, dintre care amintim: **Caii de la bicicletă** (1995), **Arlechiniada** (1997), **Singur între două milenii** (2003) și **Praful de pe tobă. Cartea mamei**.

Preiau și alte opinii importante și pregnante ale unor colegi, din păcate nesemnate în Wikipedia: „Disciplina clasică a formei implică de fapt” măiestria șlefuitorului argumentând inteligență și rafinament”, fără să elimine nota discursivă, uneori prolixă. Importantă rămâne continuitatea fiorului existențial, axat pe unele expresii ce pot produce ermetizare. Proza lui Munțiu, la rândul său, e marcată de liric, ca în romanul Blazonul, un poem-frescă despre Dacia lui Burebista.“

*„Cuvântul niciodată nu m-a iubit supus,
Ci colțuros ca o margine spartă de stâncă
M-a renegat bezmetic, dar l-am iubit mai mult,*

*Mă depășea cu forța, mă mângâia cu chinul
Mi-a stors din gură lacrimi și din priviri veninul.
Și nu mai scriu eu însumi, eu numai mă ascult”.*

Aceste versuri ca o **ARS POETICA** îl definesc pe Adi și lupta lui cu *cuvântul și cu forma*. Așa îl știu, îl cunosc din multe discuții și contradicții despre **forme și conținuturi**. Acum, Adi este la **timpul încercării divine**, sper să se întoarcă printre noi, cu putere și voință de a mai spune încă **ceva**. Dumnezeu e mare și cred că îi va mai da zile pe **acest pământ**.

Dumitru Istrate Rușețeanu

Fiica lacrimilor lui Bezuhov

Contele Bezuhov, unul din personajele lui Tolstoi, fiind în închisoare și privind printre gratii cerul înstelat, a avut dintr-o dată o revelație: „Pe cine cred ei că au închis?” Desigur, contele era și el unul dintre visătorii lumii. O vreme mi-a cam fost subiect de meditație, întrucât, nu m-am aflat, și nu sunt nici acum, dincolo de gratii, însă nu mă simt un om liber. De fapt, cine trăiește din plin acest sentiment? Probabil că libertatea este singurul cuvânt din vocabularul umanității care-i lipsit de nerv divin. E ca atunci când arunci un cartuș gol copiilor și zici: „Jucați-vă!”. Nu va face în veci explozie, în schimb ei se cred în armata națiunilor unite.

E posibil ca Tolstoi să-l fi întâlnit în secret pe Dumnezeu și i-a dat pontul acesta, iar celebrul autor, purtător de mare har, a făcut literatură viabilă din el. Dar, în viață, nu se potrivește decât nebunilor și poezilor (aceștia din urmă au afirmat în nenumărate rânduri că, pentru ei, scrisul e un fel de a se simți liberi. Se poate, dar cred că e vorba de felul 4 alcătuit din resturile și oasele rămase de la festinul zeilor.)

Pare a fi ceva, dar numai pentru cei care se mulțumesc cu puțin. Că prin scris s-au eliberat de energii, (supranaturale?!) au afirmat-o n autori, și le dau dreptate. Ce naiba au realizat cu ele în pătrățica lor de viață, în afara castelelor de nisip? Dar să crezi că nebunia de a scrie poezie are ca motivație libertatea, fie că dă peste mal, sau e doar atât cât să se începe în ea un țânțar, ar fi o prostie. Comparați-l pe poet cu un păianjen care-și urzește firul în jurul trupușorului său. Sigur, te poți simți liber în stânsoarea acestei originale cămăși de forță, deoarece ești liber să te crezi liber.

Exercițiul pe o astfel de idee îl poți face până la sfârșitul vieții. N-are rost să dau aici citate din cei care au scris în prostie despre libertate.

Nici n-am de gând să fac apologia ei, nici s-o infirm, dar mă miră faptul că, totuși, cred orbește în existența ei, așa cum sunt convins de existența giganticei stele Antares. Dar când, asemenea contelui Buzuhov, te afli dincolo de gratii?

Scriu acest eseu, nu despre modul în care văd eu ideea de libertate, ci divulg trăirile mele sub teroarea ideii de libertate. Nimeni n-ar fi capabil să dezlege misterul ei, doar să strângă ceva mai bine nodul. Într-adevăr, râvnim libertatea ca pe sfânta împărtașanie.

Paul Ricoeur crede că omul, prin creație, distruge această lume. Îl consideră nebun pe Creator în cazul când riscă acest aspect; îl scuză doar atunci când, suferind de prea multă luciditate, își dă seama că în acest univers lacom de

moarte, vorba unui poet contemporan, nu are cum se bucura de o libertate rară. Afirmatia lui Ricoeur nu mi se potrivește. Să urmărești distrugerea lumii prin creație înseamnă să-ți tai cu bună știință craca de sub picioare. Și pentru ce atâta trudă, odată ce, împreună cu pomul în care călătorești prin imaginația lui Dumnezeu, ești în continuă cădere?! Plus de asta, dacă arunc o privire pe radiografia lumii din care fac și eu parte, constat că nu prea am ce distruge prin creația mea!

Care... lume? N-a primit ea, chiar de la începutul începuturilor, un șut acolo unde nu-i este mintea, fiind trimisă să se chinuie pe coclauri, purtând în genă un virus cu care s-a pricopsit atingând pomul cunoașterii, adică acel păcat originar care face să fii încă de pe când te afli pe locul de start un rob?

Încă n-au observat toți că lumea se autodistruge, iar rostul creației ar fi măcar pentru naivi, acela de a o salva. Actul creator, fiind un plâns interior, iar sensurile așternute pe hârtie - structura lacrimilor acelui plâns - nu poate face mare lucru pentru salvarea lumii. Din nimic a creat-o divinul, dar se vede treaba că nimicul e pentru Dumnezeu ca polenul de pe aripile fluturilor; în schimb plânsul interior cotate la scara universală e mai nimic decât nimicul din care Creatorul a conceput firul de nisip sau viermele. Sunt tentat să cred că, fiind conștient de descompunerea lumii, trăiesc cu gândurile mele - „gândind a creat Dumnezeu lumea”. (Sf. Damaschin).

O astfel de lume, fără virus în miezul sensurilor, din care-mi construiesc labirintul, sperând ca orice naiv să poată fi un proiect care, ajuns pe masa de lucru a lui Dumnezeu, să poată fi studiat. Și atunci, când se va ajunge la concluzia - care pentru muritori e trăirea dureroasă - să se încerce o altă creație, în alt colțisor de univers! Atunci pentru ce râvnim libertatea care, prin Adam, a fost legată de țărnuș încă din capătul locului?

Istoria ne-a dovedit că s-a vărsat un ocean de sânge omenesc pentru capturarea ei, dar libertatea, din rațiuni de securitate, nu-și părăsește starea de idee.

Dacă unii vânează libertatea cu arma în mână, alții au o plasă de prins muște: cultura omenirii. Prin cultură poți fi liber?! Muzica, poezia, artele îți descătușează spiritul? O scurtă privire în intimitatea stelelor a făcut ca blestemul lumii să fie prelucrat spiritual într-un îngerăș de contele Bezuhov. Ce mai vrei fericire ca asta? Călăii pot rupe hălci din carna ta, dar se ostenesc fără rost, odată ce spiritul tău este liber. Dar ce naiv se mai droghează cu prostia asta?

E ca și cum ai crede că poți trăi fără umbră! Mai e în chestia asta și ceva fanatism. Tot așa poți face dragoste în gând cu o femeie frumoasă, iar când o întâlnești s-o întrebi dacă, măcar de asta data, a rămas însărcinată? Artele nu-ți descătușează spiritul, doar te ajută să te împaci cu soarta. Când te doare partea de univers în care-ți este spiritul, mai prizezi un poem, mai ștergi cu peisajul unui tablou o lacrimă, sau ascuți *Primăvara* lui Vivaldi. Când îți simți gândurile atârând grele și reci ca țurțurii la streășina casei... Cu poezia, muzica, pictura te tratezi pe moment, îți mai alini suferința.

Din contră, ele sunt mai curând o dovadă pipăibilă că în acest univers nu ești liber din nici un punct de vedere... Scrisul nu te descătușează, poate fi privit și ca o necesitate fiziologică în plus.

Cam vulgară comparația, dar asta e! Sigur, se pot face multe speculații, mai ales de către cei ce nu vor să recunoască adevărul. Spiritul meu nu mai poate fi mințit în privința libertății. Nici nu mai poate face din muritorul meu trup, ceea ce vrea.

Dacă a dat în nebunia contelui Bezuhov, poate colinda prin intermundii, se poate rostogoli ca o roată pe Calea Lactee, poate recita din Ungaretti, murmura simfonia *Lumea nouă* a lui Dvörjac, poate face orice nebunie imaginată și neimaginată, eu tot voi simți în coasta acestei materii superior organizată, cum zic materialistii - spinul apostolului Pavel. Nici credința în Dumnezeu nu l-a ajutat să cunoască libertatea în splendoarea ei. (Cum o fi arătând Libertatea și Fericirea în splendoarea lor?!

Probabil se aseamănă cu intrarea unui meteorit gigant în atmosfera terestră!) Cândva, spiritul m-a făcut să joc pe cioburi, însă acum se află sub călcâiul meu. (Vedeți cum mă amăgesc pentru a supraviețui?) Voia să se hrănească și el cu minciuna contelui Bezuhov, și atunci am început să-l caut pe conte în lumea reală.

Întâlnindu-l în urmă cu ceva ani la mănăstirea Rohia pe Nicolae Steinhardt, credeam că am găsit ceea ce căutam. Văzând că ne apucă zorile vorbind despre literatură, dar nici un cuvânt despre condiția sa, l-am întrebat în cele din urmă dacă, dincoace de granițele Chilei unde fusese cazat, se simte liber privind cerul?! „Fac parte din creația divină - mi-a zis - dar pentru ochii mei oboșiți de viață, stelele sunt prea departe... Omul își construiește stelele aici pe pământ...”.

A doua zi, când am mers în frumoasa bibliotecă a mănăstirii am priceput că nu avea nici un punct comun cu personajul lui Tolstoi. Bezuhov își desfășura, ca pe un zmeu, sufletul; privea, năucit de durere, zborul lui din cauza spinului din coastă, care-i amintea totodată că așa cum materia este corpuscul și undă, - deci, în lipsa uneia dintre ele, nu-i materie, nici imaginație - tot așa trupul cu spiritul e un întreg.

Steinhardt își obliga spiritul să îngenuncheze împreună cu el în fața biciului (cu care-l loveau călăii de la securitate), a icoanei, a colii de scris. Durerea spinului din coastă trebuia împărțită frățeste. Cât timp își obloja rănile cu sensurile cărților din bibliotecă, am motive să cred că nu prea era convins de existența libertății pe pământ, în univers. Mi se poate reproșa că în preajma lui Dumnezeu, cel mântuit cunoaște libertatea.

Dacă există banuiala că Dumnezeu este relativ, de ce nu i s-ar aplica această formulă și noțiunii de libertate.

Cezarina Adamescu

Cu poezia la marginea luminii

Începând de la motto, foarte inspirat: „*Când Dumnezeu pe sine se creează, / Din ochii lui răsare prima rază, / Ce se coboară ca un heruvim, / Să ne împartă clipe de sublim...*”, dacă parcurgi cele peste o sută de pagini de poezie ale acestei autoare, ai în față imaginea creației autentice și a transfigurării sufletești în natura lucrurilor și din natura lucrurilor. Muzicalitate, transcendență, „*În veșnicul astăzi, împins de un mâine*” și fărâmele de suflet ascunse în urna de lut, încep să murmure, cu glas de vânt ajuns la „*poarta astrală*”, învingând veșnicia clipei, viața și moartea care nu pot fi separate, ci trăiesc în om „*Sub voalul sub care mai zac îngropate? Cuvintele apei, în inimi de foc*” (**Murmur**).

Am încropit acest preambul din versurile poetei, alături de care am întreprins o călătorie „*pe filele de apă*” din „*marginea luminii*”, prin „*oglinzi de fum*”, „*peste punți de-albastru*”, căutând „*urma zborului*” cu cântecul din noi iscat de „*glasul nesfârșirii*”. Și toate acestea „*Pentru veșnicia clipei de sublim*”.

Maria leva, poeta prin excelență dăruită cuvântului, metaforei, sublimului din noi. Cuvinte de foc aflate între coperti de apă.

Metaforele abundă, ca și alte figuri de stil inedite: „*timpul temnicer*”; „*prin gândurile apei*”; „*Când vântul dezgroapă tăcerea din stânci*”; „*sufletul apei*”; „*gândul aleargă scăpat de robie*”; „*ecoul durerii*”; „*umbra-și întoarce privirea spre soare*”; „*moartea cea vie*”; „*pași de rouă*”; „*fructele apei în ceruri se coc*”; „*fântâni de curcubeie*”; „*nectar de timp*”; „*Trecutu-i un roi fără matcă*”; „*lacrimă de vânt*”; ș.a.

Alegând forma clasică a poeziei, autoarea demonstrează rigoare, disciplină, formă, noțiuni de teorie a versificației stăpânite perfect, măsură, ritm, rimă, apetență pentru poezia clasică.

Poeta caută cuvinte mai puțin uzitate, scotocind prin bagajul învățat și răș- învățat pe de rost al anilor în care s-a hrănit cu clasici, cu moderni și postmoderni, de pildă: scadențar, talisman, paraclis, ș.a.

Nu e vorba de luciditate absolută, ci doar de dorințe materializate în clipe „*în care să spun că mi-e dor*”, ori într-o rază „*spre care ca om să pășesc / Aș cere la clipe pe care-o trăiesc*” (**Aș cere**). Și mai dorește ceva: „*Un pumn de cuvinte, un cântec de nai / Aș cere la viața pe care mi-o dai, / Dar viața iar umblă cu moartea de mână, / Să-i dea veșniciei un strop de lumină*” (**Aș cere**).

În același timp, poeta nu poate să nu mărturisească: „*Eu am ținut durerea sub sigilii, / Dar sufletul l-am așternut pe foi*” (**Prea devreme**).

Se remarcă în multe poezii, prezența visului, fie așternut pe foi, fie ascuns

între poeme: „Am dăruit din visul meu un Vis / Și am trăit visând în visul tău” (**Prea devreme**), dar în cele din urmă, poeta deși spune: „întru în visul eternei povești” (**Nopți**), constată că „visurile nu se mai întorc” (**Prea devreme**). Realitatea dar și necesitatea visului este evidentă: „Sunt nopți în care visez că sunt vie” (**Nopți**). Și nu e de mirare că la un poet visul trece-n realitatea vieții și invers, viața poate trece în poveste: „Am trăit odată, știu că-ți amintești, / Visul ca o viață, viața ca-n povești” (**Peste punți de-albastru**). Visul poate sta ascuns între poeme (**Fântâni de curcubee**). Și nu o dată, visul este îngemănat cu zborul: „Mă năucește visul, mă las cuprins de vrajă, / Când peste nori spume mi se înalță zborul” (**Fântâni de curcubee**).

În același timp, vântul joacă un rol important în creația poetei, care se vede: „Cu vântul de mână la poarta astrală, / În haine de prinț, am fost cerșetor” (**Murmur**). Vântul are puteri nebănuite: „Când vântul dezgroapă tăcerea din stânci” (**Nopți**). Ca și gândul care „...aleargă scăpat de robie / Ca pasărea albă desprinsă de zori” (**Nopți**). Ilustrativă este poezia „**Lacrimă de vânt**”: „Această lume nu ne aparține, / Venim, pe rând, să devenim iubire, / Dar îngropăm o dimineață-n vine / Și așteptăm din ceruri izbăvire. // Când colții nopții au străpuns lumina / Și a țâșnit un vaiet din cuvânt, / Mi-ai retezat c-o rază rădăcina, / Să zbor, mai sus, ca lacrimă de vânt. // Și am zburat la marginea uitării, / Acolo unde nu mai e nimic, / Ca renăscut din semnul întrebării, / Să m-oglesc în roua de pe spic. // Dar lumea asta nu îmi aparține, / Mi-e trupul vânt și urma o lumină, / Iar sufletul-i ca aburul din pâine, / Care învață veșnic să devină”.

Nu numai visul și vântul sunt personificate în lirica Mariei leva, ci și Lumina care „zâmbind mă privește” (**Așteaptă**). Nici umbra, în contrast cu lumina, nu se lasă mai prejos: „Iar umbra-și întoarce privirea spre soare” (**Așteaptă**). Poeta e conștientă că puterea ei crește datorită Luminii: „Din miezul Luminii lumina desfac, / Ca firul de aur să treacă prin ac” (**Pași de rouă**). De altfel, poeta recunoaște că: „O ploaie de lumină îmi curge printre pleoape” (**Fântâni de curcubee**). Altăoară, poeta spune: „Aș vrea să-ntreb, dar nu mai am putere, / Mi-a înghețat lumina în artere / Și voi lăsa tăcerea să vorbească / Sub aripa ce-a început să crească” (**Din cel ce-am fost**).

Albastrul, fie cel azuriu și nesfârșit, fie cel folosit ca suport al creației sale: „Măinile mele-s cerneală pe crug, / Ca ploaia de nuferi în ochi-demiurg” (**Pași de rouă**). Și: „Căci așteptam să vină o clipă de noroc, / Ca sufletul să crească din pata de cerneală...” (**Scrisoare către un poet**). Cu poezia ei, Maria leva trece „Peste punți de-albastru, unde timpul nu-i, / Ne trezea ecoul – urma zborului – ” (**Peste punți de-albastru**).

Asemenea păsării măiastră care „Și-nalță zborul spre lumină”, versurile Mariei leva ajung pe înălțimile sufletești, spre „zarea plină de chemare”, pe acolo unde aerul este curat și lumina este mai dulce. (**Fugă**). Zborul înseamnă curaj, temeraritate, îndrăzneală: „Mă depărtam de iarna mea polară, / Zburând mai sus, mai sus către zenit” (**Te iubesc**). Sentimentul zborului ca și al iubirii este perceput ca unul dinamic, în creștere și descreștere, în sintonie cu natura: mai întâi, la primul te iubesc, copacii înfrunzesc, pe măsura depărtării de iarna polară, având ca țintă zenitul, pentru ca apoi, când toți copacii s-au desfrunzit, să se apropie din nou de iarna polară, de data aceasta, „Pășind încet, încet către zenit”. Pentru ca, rostind formula magică de către amândoi deodată, „Eu și o umbră din care-am ieșit, / Nu-i nimeni, nu-i nimeni de vină, / Că viața se-ntoarce de unde-a venit...” (**Te iubesc**).

Nici jocurile de cuvinte nu-i sunt străine autoarei: „Da, vreau să nu mai vreau, / Nimic din ce am vrut” (**Portal**).

Conștientă că nimic nu este veșnic, nici măcar harul, poeta regretă tot ce a risipit în viață: „Am risipit cu harul ce-am primit / Și cântecul venit din infinit; / M-a risipit oceanul de tăceri / Ori așteptarea marilor plecări? // Dar am crezut că poate mă aduni, / Cu palmele ce stau în rugăciuni, / Să îmi arăți cum floarea se deschide / Și pentru ochiul care o ucide” (**Am risipit**). De asemenea, poeta e deplin conștientă de misiunea sa în această lume: „Lumina îmi pare acum o mireasă / - Fecioară născută de cel nenăscut - / Și simt că am fost de clipă aleasă, / Să văd cum răsare un nou început” (**Ascultare**).

Între dorință și realizare rămâne loc de un ideal niciodată atins, în poezia „**Nectar de timp**”: „Toate poemele ți le știu pe de rost, / Deși nu le-am citit niciodată; / Îmi amintesc că odată ai fost / Izvorul la care veneam însetată. // Cu fruntea lipită de calea lactee, / Din cupele vremii doar timp am băut, / Visam să renască din mine o zeie, / Pe ultimul soclu-al statuii de lut. // Săgeata luminii tresare în arcu / Pe care un înger în vis mi l-a dat; / Se lasă iar bezna, se scutură macul... / Unde sunt zeii, unde-au plecat?”

Tema fluturului ieșit din crisalidă se întâlnește de asemenea în unele texte: „Mai citesc, mai citesc uneori, / În lumina sfioaselor flori / Și dezbrac de dureri, de păcat, / Fluturul care în cer s-a-ngropat. // (...) // Îl privesc cum se-ntoarce în cer, / Cu aripi, cu aripi de eter / Și citesc doar în astrele verzi, / Că mi-e dor, că ți-e dor, să dezmierzi...” (**Simbioză**).

O percepție proprie a divinității are poeta în poemul „**Recunoștință**”: „Azi țin în mână o icoană, / Îl văd în ea pe Dumnezeu, / Nu are sceptru, nici coroană, / Dar e izvor de curcubeu. // Văd începutul și sfârșitul, / Și golul dintre veșnicii, / Din care curge infinitul, / Ca un ocean de stele gri. // Din candela ce-o țin aprinsă / Doi îngeri parcă prind contur, / Dar flacăra stă neatinsă / De frământările din jur. // Nu cer, nu rog, doar mulțumesc, / Când pun icoana iar în ramă; / Mi-a dat un dar neomenesc, / S-aud vecia cum mă cheamă...”

În căutarea nesfârșitei căi spre lumină, poeta nu dorește decât „Să ștergem praful de pe amintiri”, și să-i dăruim astfel iubirii „un colț de infinit” (**Aș vrea să cred**).

Nevoia de iubire este acerbă, încât poeta cere un semn: „Trimite-mi o frunză, un gând sau o rază, / Prin vântul ce umblă de-o vreme hai-hui, / La capătul zării nu-i nimeni de strajă / Și galben e cerul ascuns în gutui. // Trimite-mi un semn să știu că ești bine, / În inima crucii ascuns stă un rai, / Și vin în altare doar sfinți să se-nchine, / Când dorul își cântă tăcerea la nai. // Trimite-mi un zâmbet ascuns într-o floare, / La marginea clipei aștept nesfârșirea / Și bobul de rouă învață-l să zboare, / Să ducă spre ceruri, mai pură, iubirea...” (**Urmele toamnei**).

O dimensiune covârșitoare a liricii acestei poete este cea spirituală, religioasă: „Credința, iubito, e darul suprem, / Dar îngerii noștri trăiesc în poem, / Ca floarea de crin lăsată-n altar, / Au dat veșniciei iubirea în dar” (**Dincolo de zăpezi**). Și: „Purtat pe aripi, ca un pelerin, / De murmurul chemărilor divine, / La nesfârșirea clipei să mă-nchin, / Pentru tăcerea veacului ce vine” (**Pentru iubire**).

Și lumea îngerilor îi este Mariei familiară: „Aveai un înger păzitor, / Dar i-ai tot spus că e farsor / Și n-ai să știi cum s-a-ntâmpat, / De într-o seară a plecat. // Acum nu-l aștepta să vină, / El e un foșnet de lumină / Și în zadar îți ceri iertare / La înserarea care doare. // În beciul clipelor ce vin, / Când lacrima se face vin, / Să regăsești iubirea lui, / Întoarce axa timpului” (**Foșnet**).

Dar cel mai bine este ilustrată nevoia de înger în poezia „**Sihastră**”: „Din umerii mei ninge de-o vreme, / Pesemne un înger a ars o pădure, / Doar flacăra mâinii mai stinge poeme / Când lutul se crapă sub vinul de mure. // O umbră

desculță strivește zăpada / Sub care un țipăt demult a tăcut, / Iar vântul îmbracă
în negură strada / Pe care pășește un gând nenăscut. // Din capătul zării femeia
de fum / aduce în palme doar rouă albastră, / Dar pașii ei umblă mai mult pe sub
drum / Și luna rămâne pe cer tot sihastră...”

Din relația poetei cu Timpul, reținem: „Iată, cuvintele cad de pe foi, /
Ceasurile toate merg înapoi / Și-un om de zăpadă aruncă pe geam / Cu stele
albastre căzute din ram. // În ciuturi fântâna se naște din nou, / Ca pasărea care
se-ntoarce în ou, / Iar cerul devine mai mic, tot mai mic, / Când ochiul privește
mirat spre nimic” (**Comprimare**). Și tot în același spirit al comprimării timpului:
„Vezi? Timpul parcă se absoarbe, / În clipa mea de nemurire...” (**În clipa mea de
nemurire**).

Dragostea nu este mai puțin cântată de Maria leva, dimpotrivă: „Mi-ar fi
plăcut să fii un strop de rouă, / Să mă săruți pe pleoapele-amândouă, / Ca zorii
clipei când se-nchină, / Să-ți fiu fecioară de lumină. // Mi-ar fi plăcut să-ți fiu un
strop de vară, / Să te privesc când cerul se-nfioară, / Ca dincolo de forma ce ne
ține, / Să-mbrățișăm tăcerile divine. // Mi-ar fi plăcut să știu că sunt ce sunt, / La
cina cea de taină din cuvânt, / Ca pâinea care s-a întors în spic, / Să ne-ntregim
din Marele Nimic” (**Mi-ar fi plăcut**).

În viziunea poetei, iubirea e îngemănată cu Dumnezeu: „Tu știi că nu mai
vreau să zbor, / Mă-ndrăgostesc de fulgul de zăpadă / Și nu vreau nesfârșirea s-o
măsor, / Dar nici iubirii nu îi cer dovadă. // Ea nu se naște, nici nu piere, /
Îngemănată e cu Dumnezeu / Și pentru fiecare-ngenunchere, / Mă-mbrățișează
cu un curcubeu. // Mi-e pasul, astăzi, ca o adiere, / Dar urmele zăpezii se-
adâncesc / Și crucea vine cu o înviere, / Când hainele luminii
primenesc” (**Îngemănare**).

În spirit eminescian, în care poetul cerea Demiurgului „O oră de iubire”,
Maria leva cere măcar „o clipă de iubire”: „De mă întrebi nu știu să spun, / De
ce mi-e dor de nesfârșire, / Dar ceru-n palme îl adun / Pentru o clipă de
iubire. // Și strop cu strop aștept să cadă, / O rouă cu miros de timp, / Dar cerul
plânge cu zăpadă, / Tăcerile de pe Olimp. // E poate încă prea devreme, /
Zăpezile sunt mult prea crude / Și iarna fuge din poeme / Ca pasărea cu aripi
ude” (**Cu aripi ude**).

Conștientă că are un mesaj de transmis posterității, Maria leva scrie despre
sine: „Eu n-am cântat, am fost un cântec / Născut din visuri de fecioară / Și-am
încercat tăceri să spintec / Ca un arcuș fără vioară. // Pe aripa luminii sfinte, / M-am
legănat ca bob de rouă, / Cerând azil printre cuvinte, / La clipele tăiate-n două. // Și
alergam spre nesfârșire, / Acolo unde timpul nu-i, / Să fur fărâme de iubire / Din
vistieria cerului. // Dar printre ruguri de lumină / Vedeam și rodul dat în pârg / Și
m-am oprit cuprins de vină / Când mi-ai șoptit că-i prea curând. // Eu n-am cântat,
am fost o boare / Pe buzele de vânt uscate / Mă iartă, clipă, de te doare / Aceste
vise destrămate...” (**Am fost un cântec**).

Unele versuri par a izvorî dintr-o filozofie trăită, altfel nu ar fi atât de
adevărate: „Se pune taxă pe cuvinte, / De vrei ca te iubesc să spui, / Gândește-te
mai bine înainte / De-a bate într-o cruce primul cui. // Cuvântul nu e pasăre, nici
zbor, / El vindecă și ne sfințește rana, / Ne-arată calea către Creator, / Dar
adâncește în tăcere taina. // Gândește-te, când vrei să juri iubire, / De vrednic ești
să dai o mângâiere, / Căci drumul drept spre izbăvire / E drum de miel înspre
tăiere”. (**Cugetare**).

Revelațiile poetice ale Mariei leva sunt ca o baie binefăcătoare cu lumină
pură pentru un cititor îmbăcsit de culorile veștede, prăfoase ale zilei.

(Maria leva, *Un soare mai încet*, poezie, Editura Absolut, București, 2022)

Petre Rău

Iubirea la tinerețe – între înger și demon

A pătrunde în lumea creatorilor de romane nu e deloc o treabă la îndemâna oricui. Realizarea în sine a unui roman bun este un act temerar, nemaipunând la socoteală că, inevitabil, de aici înainte trebuie să depui ceva efort să te menții pe linia de plutire a creațiilor valoroase. La limita superioară, de pildă, ne-am putea aminti, de pe aici de pe la noi, faptul că nici măcar unui prozator eminent precum Marin Preda, cu întreaga sa pleiadă complexă de creații remarcabile, nu i s-a recunoscut pe deplin puternicul său talent, fiind și azi urât de unii - așa cum ne spunea recent criticul Eugen Simion - pentru că a devenit, fără voința sa, un fenomen compozit, un fel de prag ce nu prea poate fi trecut, pentru multele repere literare de această speță.

Lecturând recent primul roman al Laurei Ilinca, „Hai să ne rujăm împreună”, mi-a fost dat să constat că am parcurs una dintre cărțile cele mai expresive din ultimul timp. Am fost captat de stil, ca individualizare a formulării, dar și de inventivitatea tematică. Fraza curge adesea fulgurant și nu o singură dată, trăgând înainte cu coada ochiului, am trăit emoția că mai e puțin până la capăt și mă întrebam cum de va încăpea ceva esențial și definitoriu în atât de puține cuvinte care mai urmau și trebuiau să desăvârșească lucrarea.

Laura Ilinca încearcă să pătrundă în lumea creatorilor de romane cu o carte care, cred eu, îi face cinste. O carte densă, răscolitoare, cu detalii largi la fiecare pas. Încep prin a recunoaște că tema, una potrivită a fi transpusă în scenografia oricărui film de bună calitate, m-a subjugat de la primele pagini. Este, neîndoiește, o carte pentru adolescenți, cu un substrat social special, textul beneficiind de o forță interioară proprie și accelerată de la o pagină la alta, te ține cu sufletul la gură, creează un suspans fără să-ți lase impresia că ai ști ce urmează, deși finalul ar putea fi unul deloc greu de intuit. Așa încât, întâlnim aici o artă certă a scriiturii serioase, chiar dacă avem de-a face cu o scriitoare aflată la început de drum. Titlul cărții definește cuprinzător și tentant cu precădere o temă atractivă, arătând și în acest mod inspirația autoarei. Dar, „romanul este o carte cu oameni”, spunea Mircea Eliade la un moment dat despre această categorie de ficțiune în proză de dimensiuni apreciabile. Laura Ilinca știe bine asta și și-o populează cartea cu personaje pitorești, iar pentru o bună parte dintre acestea se preocupă să investigheze - și o face în mod magistral - trăirile lor psihologice, ca să ne dezvăluie cele mai de seamă conflicte interioare.

Eroii principali sunt Ana și Mag, ea - o profesoară de istorie la un liceu

provincial de seminariști, el - elevul ei din ultimul an. La începutul unui nou an școlar, tânăra profesoară se trezește într-o neașteptată stare de neliniște în fața unei singurătăți ce devine apăsătoare și unica sa reacție e încercarea de a conjuga practic momentul cu fuga din această solitudine care o copleșește. De aceea, prinde în brațe, aproape cu disperare, dar și cu inima complet deschisă, prima ofrandă care i se ivește în cale: propriul ei elev.

După cum putem descoperi limpede din lectura cărții, autoarea se străduiește din plin să zugrăvească, într-o manieră credibilă, o poveste a unei lumi laice într-un cadru atins cumva de tentația clerică. O poveste impetuasă, petrecută într-un mediu plin de viață, cu inimi tinere și fragile, dispuse să trăiască patetic sau chiar nesigur. Totul pare aservit impunității și inocenței elanului tineresc, căci când este mai mare iubirea decât în tinerețe: „Dar iubirea ne-a fost mai presus de iubirea / Celor mai bătrâni decât noi, doi copii / Celor mai înțelepți decât noi, doi copii” (Edgar Allan Poe – „Annabel Lee”). Eroii sunt tentați să se abată de la vocația lor educațională, subjugând totul unor îndrăgostiri frugale abrupt desprinse din tărâmul raționalului. Este până la urmă un fel de meditație despre bine și rău, despre moral și imoral, despre adevăr și neadevăr, o reflecție asupra lungului drum de la alb la negru, în niște împrejurări în care aproape că nu mai contează ceilalți din jur. De altfel, tinerii eroi se distrează adesea, ascultă albume de muzică la modă, e preferată trupa Holograf, au preferințe pentru poezia lui Minulescu, sunt întruchipate subsecvențe din „Războiul stelelor”...

Ana, înfățișându-ni-se uneori ca fantasmă a feminității, va fi despuiată de sentimente și va trăi o vreme într-un spațiu devenit claustrofobic. Tânăra protagonistă a romanului pendulează în voie de la o lume la alta a oniricului. O întâlnim în postura de îndrăgostită iremediabil de elevul său, purtată pe un tărâm magic, dar incert, într-o ciudată călătorie cu destinul. Ea este o femeie frumoasă, grațioasă, dar mult prea tânără ca să nu-și lase imaginația să o transporte într-o lume mult visată. În plutirea nestingherită a gândurilor ei răvășite, are surpriza să observe că s-a îndrăgostit iremediabil de propriul ei elev, cu șapte ani mai tânăr decât ea. Dar tot ea e nevoită să suporte unele umilințe și nedreptăți inerente în mediul școlar autohton. De pildă, nevrând să dea satisfacție clasei care jubila la vorbele țepoase ale lui Mag, „conducător de turmă” în clasa lui, încearcă să-și apere autoritatea în fața elevilor, să evite bătăliile reproșurilor și obrăznicilor lui Mag: „- Băiete, uite care-i treaba, dragoste cu sila nu se poate. La fel și învățătura. Dacă nu te interesează câtuși de puțin să aprofundezi subiectul, e pierderea ta. Am vrut să îți ofer o altă perspectivă. Îți respect, însă, decizia de a vrea să rămâi limitat. Tocmai de aceea îți propun să nu mai vii la oră. Din ce văd eu, știi suficient, o să iei proba de istorie la bacalaureat. Poți cere unui coleg lecțiile și înveți acasă. Ori singur, din carte. E clar că nu mai ai nevoie de ora mea.”

Este, până la urmă, povestea unei evadări din viața de zi cu zi, povestea unei tinere cu o sensibilitate excesivă. Romanul explorează profund subconștientul pentru a aduce la suprafață câteva dimensiuni stranii ale acestuia. Este surprinsă o latură bizară a vieții omenești, cea subjugată unei îndrăgostiri iremediabile de o ființă care, conform unor statute sociale rigide, n-ar trebui să fie compatibile cu viața cotidiană.

Lungul prolog dezvăluie parțial din conținut, așa încât unele întâmplări devin oarecum previzibile, în timp ce unele personaje aproape că pot fi recunoscute și identificate. Dar nicidecum nu poate fi vorba de vreo stângăcie inerentă debutului, ci mai degrabă de o formă de individualizare și alegație proprie, pentru că, citind povestea, devii captiv în propria-ți lectură, iar curiozitatea îți va merge într-atât de departe, încât n-o mai poți abandona decât la capăt.

Alambicarea prin oniric a planurilor ideatice ne pune în fața unei povestiri halucinante, deloc ușor de digerat. Descoperim însă cu ușurință că, în fond, asta a fost și intenția autoarei, întrucât un pic de ermetizare a narațiunii sporește misterul și indiscreția, prin sudarea la un fir epic tulburător. În fond, avem de-a face cu o poveste tulburătoare, de un dramatism generos, ascuns, la modul subtil, unei percepții imediate.

Unele personaje, de regulă cele destinate a fi puse în situații limită specifice, au nume din trei litere: Ana, Mag, Ema. Altele din doar două silabe: Alin, Paul, Emil, Costin, Sorin, Călin... De aici am putea deduce că autoarea și-a ales cu răbdare și gust numele eroilor cărții sale.

Ana se pare că, subjugată unei dorințe lăuntrice, visează o poveste de dragoste, o unică poveste de dragoste a ei, chiar dacă aceasta este întrucâtva împotriva canoanelor creștinești și educative. Se autoîncurajează și se înarmează să suporte consecințele până la umilință, implicațiile n-o deranjează și n-o smulg de pe panta reveriei sale. Ea continuă cu dezinvoltură să-și pună planul în aplicare, seducătoare, fascinantă prin reveria ei sublimă, venită parcă din străfunduri de lume. Dar, în loc ca lumea să rămână fascinată de forța ei vitală și de zbuciumul ei interior, visul devine mult prea obositor pentru cei prea preocupați de grijile cotidiene, care nu-și alocă suficient timp să descopere frumuseți nebănuite chiar și în canoanele depășite moral. Așa că, seducția nu durează prea mult, lumea poate fi în stare să o condamne și s-o izoleze de îndată ce ar descoperi vreo lipsă de pricepere și de neimplicare în „adevăratele” treburi lumești.

Dar Ana mai este îndrăgostită, tot iremediabil, și de propria sa imagine. Ea nu se poate abține să-și suscite singura plăcere pe care o are, visul. Trăiește într-o naturalețe autentică, nativă, naște dorința de a pluti mereu la suprafață, dar trăiește totodată și sub apăsarea brutală a eliberării dintr-un legământ cu sine, fiind în același timp și posesoarea ideală a unei naivități și impasibilități patologice, nu știe să se comporte cu lumea reală și nici să-i respingă tentațiile, pentru a contracara răul care tinde să se prăvălească exact peste ea.

Cititorul ar putea căpăta iluzia că se poate trăi și într-o lume care condamnă astfel de intenții necontrolate și le așază pe raftul imoralității. Împreunarea este una pur idilică, așteptările sunt pe măsură, deși nu acestea sunt semnele care ar lăsa să se întrezărească finalul catastrofic.

Ana nu este deloc întruchiparea femeii zidite în perete. Dimpotrivă, este o eroină care se avântă - cu dezinvoltură dar și cu nesăbuiința specifică tinereții - într-o aventură periculoasă, una care-i poate pune sub risc o carieră onorabilă de profesor într-o școală de seminariști.

Spre final ițele se destramă cu repeziciune, cortina subțire care acoperă visul cade abrupt iar realitatea se dezvăluie dură și rece. Capitolul final devine pe de-a-ntregul lămuritor: fiecare dintre protagoniști își va relua viața în propriile mâini, separat. Fără prea mari remușcări, Mag abandonează primul și definitiv visul său tineresc care l-a tulburat doar câteva luni. Căci, în toamna aceluiași an, el și Costin se trezesc în capitală și devin „proaspeți studenți la Teologie Pastorală și, ca întotdeauna colegi de cameră și cei mai buni prieteni, așteptau cu emoție ceremonia de deschidere a aceluiași an universitar.” Îndrăgostirea de Ana rămâne în neacoperire, i-a tăiat-o scurt și i-a blocat telefonul, nedorind să-i mai dea o a doua șansă: „Eu nu mai vreau să știu nimic despre ea, n-am de ce. Nu mai vreau!”. Dragostea bărbatilor la o vârstă fragedă nu pare a fi una trainică, vorbă preluată și de Mircea Eliade în „Huliganii”: „Nu e nimic de făcut cu tinerii... Ca să mai găsești dragoste, trebuie să iubești un bărbat de la patruzeci de ani în sus”. De altfel, și Sadoveanu ne amintește că de „demonul tinereții” e mai bine să fugi...

Acțiunea nu este una constant cronologică, uneori are un caracter discontinuu, cu reveniri în timp și chiar cu anticipări. Nici naratorul nu este unul omniscient. El poate fi întâlnit atât în ipostaza de cel ce cunoaște limitat întâmplările, dar și în „pielea” Anei - eroina de drept a romanului, ba chiar și în gândurile mărturisite de Mag și presărate între capitole. Cert este că, în această alambicare, nu contează carnația propriu-zisă a scriiturii, fondul ei emoțional, cât modalitatea de transpunere a discursului, felul în care acesta este recepționat de cititor. Pentru că el, discursul, are capacitatea sa intrinsecă de stilizare, care-l face să strălucească prin impact vizual, cu atât mai mult cu cât frazele se avântă adesea într-un soi de paradă a detaliilor.

Romanul împrumută parțial stilul unor însemnări de jurnal, ceea ce ne este dovedit de grija Anei pentru a-și însemna gândurile în „caietul roz”. În căutarea propriului jurnal, singurul care-i știa pe de-a-ntregul rătăcirea, Ana se pierde în febrilitatea gesturilor, în credința că va găsi o rezolvare, o justificare printre amănuntele răsfoite, în speranțele reîmprospătate, în frământările nesfârșite și, cel mai deasupra, în dominanța poveștii ei de dragoste: *„Căută cu atenție precipitată prin sertarul măsuței de la televizor. Își lăasă, molatic, mâna pe caietul roz, mângâind leneș coperta mototolită, ușor îndoită. Pictată cu trandafiri galbeni, ea se ȳtea banal și maiestuos, în lumina fastuoasă a unui răsărit plin de speranță. Un început pentru o nouă zi. Sau poate pentru o nouă viață. Un răsărit pe care Ana îl sculpta cu dibăcie și mereu același neastâmpăr înfrigurat, în sufletul ei, de fiecare dată când se transpunea în acel timp imuabil al poveștii ei de iubire. O poveste rămasă a fi stăpână în ea asemenea unei păsări curajoase ce abia își înălțase aripile cu avânt către soare, pentru a se topi brusc și prea devreme, ca un avatar al lui Icar în timpuri moderne.”*

Afabil și cumpătat, cu nuanțe totuși vădit edulcorante, volumul recondiționează amintiri și emoții din etapele tinereții. De fapt, el poate fi citit ca un fel de ritual erotic al tinereții, sub un spectacol lingvistic în care întâlnim formulări neobișnuit de bine construite pentru un debut. În fapt, se dorește a fi o proză a atingerii pragului de sus al emoției.

Autoarea nu-și implică personajele în procese de introspecții, în incursiuni psihanalitice ale trecutului, pentru că nu există traume vechi importante care să fi lăsat vreo amprentă asupra parcursului lor existențial. Deși niciunul dintre eroi nu este la prima experiență erotică, ni se lasă impresia că sunt de fapt, fiecare dintre ei, la un fel de început de drum. Însăși trauma relației amoroase dintre tânăra profesoară și elevul ei nu are vreo reflexie pur sesizabilă, chiar dacă e perfect posibilă. Ea este doar neobișnuită, nu rezonează aproape cu nimic cunoscut, cu atât mai puțin în mediul juvenil. De altfel, aproape că nici nu există în carte o lume a adulților, personajele principale sunt, în cvasitotalitatea lor, abia trecute de pragul maturității. De aceea, cartea nu ne propune un discurs al unor personaje hiperlucide, în miezul unei relații socotită a fi imorală, incompatibilă cu viața obișnuită, care nu trebuie să fie vizibilă, ci mai degrabă ascunsă de ochii și urechile lumii. Așa cum am mai precizat, există strecurate în carte planuri narative separate, ca două oglinzi puse față în față, care fuzionează și funcționează în tandem. În afară de gândurile și frământările Anei, apar scurte și succinte gânduri ale lui Mag, în care este expusă realitatea utopică în care se implică o vreme și și-o asumă, chiar dacă în final îi repugnă, accentele se schimbă, relația se prăbușește, eroul nu mai este atras deloc de dragostea începută și totul se transformă într-o prelungire a unei traume care pare din start sortită eșecului.

Personal, m-am așteptat să întâmpin cu savoare deznodământul, deși el mi se prefigurase încă de la începutul narațiunii. Dacă însă aș fi întâlnit un happy-end,

probabil că aş fi fost fericit ca cititor obișnuit, dar cu siguranță aş fi fost dezamăgit de valoarea intrinsecă a lucrării.

Judecând după titlu și făcând corelația cu subiectul pasionant al cărții, am putea gândi că oamenii, printr-o luptă fantastică cu visul, par a-și găsi sensul propriei existențe abia când se eliberează din vis, când acesta se disipează și dispare în neant. Titlul face parte din genul celor care atrag atenția adolescenților, mulți imaginându-și că vor întâlni în el multă dragoste, pasiune, ceva nefericire, dar și un happy-end pe măsură. Cu alte cuvinte, în baza titlului, te aștepti să ai de-a face cu o poveste romantică.

În spatele unei narațiuni nesofisticată, cuvintele dau impresia unei acumulări de scris monoton și ritmic. Chiar și dialogurile împrumutate din stilul de ansamblu al compoziției lirice, construite într-o structură clasică articulată și agreabilă, trimitându-ne uneori vorbele la modul sacadat și izbăvitor: „- *Ai spus ceva? și aproape că se sperie ea însăși de goliciunea propriei voci, de paloarea prezenței sale în perimetrul strâmt, populat rareori de mai mult de zece suflete, al cancelariei.*” Ele, dialogurile, deseori antrenante, părând naturale, împreună cu monologul interior scot în evidență zbuciumul lăuntric al personajului, cauzat de incertitudinile evenimentelor prin care trece. În general, frazarea are claritate și consistență. Ana este într-o permanentă derută interioară: când este un observator rece, când exaltat, când copleșită de mulțumire deplină. Dominanta principală însă nu este luciditatea, percepția rațională a propriilor trăiri. Ea este o eroină în căutare de certitudini, o pasionată conștientă, observând totul în jur cu febrilitate. Deși încearcă să-și construiască situații pe baza unor argumente lucide, tot ea le respinge apoi pentru a le înlocui cu altele care i se par mai potrivite. Analizează cu meticulozitate fiecare gest, fiecare atitudine și fiecare cuvânt, dar rămâne mereu surprinsă în fața unor imprevizibile situații. Permanența tulburărilor și frământărilor sale ilustrează firea dilematică a eroinei, care nu poate înțelege decât superficial atitudinea celor din jur, care o tratează când ca făcând parte din familia celor angajați în educație, când cu răceala unor gesturi nepotrivite. Contrarietatea ei sporește, ea înmărmurește surprinsă de fiecare dată de noi enigme. Dar și ceilalți de lângă ea au un comportament ambiguu și ezitant. Reacția Anei este impetuoașă, cu gesturi nestăpânite și chinuitoare. Așa că, nu e de mirare că autoarea preferă să o lase, la sfârșitul povestirii, încă dominată de incertitudini. Și asta în pofida faptului că finalul romanului descrie tocmai încercările eroinei de a se consola, continuând să-și analizeze stările, gândurile și reacțiile în raport cu alții. Scurtele treziri la realitate au rolul de a o readuce pe eroină cu picioarele pe pământ, dar pentru puține momente: „*Clopoțelul o scutură aspru, ca pe o jucărie zornăitoare, trezind-o brutal la realitate... Trase adânc aer în piept, să poată înfrunța scările... Și marea de ochi care o aștepta. Sau care se uita prin ea. Nu conta. În fața tuturor trebuia să rămână așa cum nu era niciodată în fața ei însăși, nici joia, nici vinerea din acea toamnă cu totul diferită în viața ei: impenetrabilă. Verticală. Obiectivă. Ca să nu i se tulbure vocea... Să nu-i tremure mâinile atunci când va face prezența și atunci când el o va privi...*”.

Povestea de dragoste invadează tot romanul, acaparează totul și se torsionează în jurul celor doi protagoniști: Ana și Mag. De aceea vom observa că Mag nu prea are timp să petreacă cu cei din familia sa, Ana însăși aproape că nu are o familie și nici vreun istoric, aproape toate celelalte personaje sunt doar lianturi pentru a întregi și coagula povestea propriu-zisă.

Condiția umană nu este pusă la încercare, chiar dacă unele scene de umilință se regăsesc pe panta reveriei care parcă se substituie uneori realității cotidiene, fără însă a-și face loc în față cu orice preț. Ana este o profesoară

seducătoare, fascinantă prin comportamentul ei tineresc în detrimentul pedanteriei, tot ce îi aparține pare sublim, venit parcă din străfunduri de lume. Și totuși, în loc ca lumea din jurul ei să rămână încântată de forța și de zbuiciumul ei interior, ea devine prea inobservabilă pentru cei preocupați de grijile cotidiene și nu rămâne decât o porțiune din ea pe care o închină alocării de timp ca să descopere frumuseți nebănuite. Așa că, seducția nu durează prea mult, pentru că în această capcană este prins cel mai important dintre eroii de alături, pe care îl izolează de îndată, descoperind în el lipsa de pricepere și de implicare a tânărului lipsit de experiență. Cei doi protagoniști devin iremediabil îndrăgostiți, fiecare de imaginea unică a celuilalt. Ana nu se poate abține să-și expună singura intenție pe care o are, de a-l corupe pe tânărul abia trecut în tagma maturității. Naturalețea ei nativă naște dorința de a pluti mereu la suprafață, deși o face parcă cu apăsarea brutală a eliberării dintr-un legământ. Fiind beneficiara unor grații deosebite, dar și posesoarea ideală a unor naivități și impasibilități patologice, ea nu știe să se comporte ca victima ei și nici să-i respingă tentațiile.

Romanul este scris într-o manieră în care nu întâlnim aproape deloc metafore complicate, nici subtilități pretențioase sau premise filosofice profunde. Așa cum am mai spus, textul în sine conține un control al scrisului asumat de autoare. Scrierea este îmbrăcată într-un stil simplu și agreabil, cu o frazare limpede la nivel textual, dând senzația că poartă o singură topică, de regulă una medie, ici și colo cu adaosuri de întărire, în care sunt scoase în evidență atât expresivitatea artistică, cât și puritatea limbajului.

Scritura Laurei Ilinca ar mai putea fi caracterizată și prin aceea că este una emoțională. Textul propriu-zis este unul îmbietor, captivant și plin de candoare. Discursul evaluează conviețuirea umană sub diferite aspecte, descifrând și răstălmăcind uneori ascunzături de gânduri, dovadă vizibilă a seriozității și maturității scrisului său. Fără îndoială, autoarea deține un har natural în arta povestirii. Primul ei roman rămâne o scriere consistentă despre un destin romantic, în care se cultivă un psihologism palpant al claustrării, reflectând o lume interioară insolită, aflată sub imperiul fragilității și incertitudinii, dar atractivă și plină de farmec. Sunt amestecate gânduri, sentimente și aspirații umane, toate surprinse la vârsta tinereții, dincolo de masca unei lumi cunoscute, posibil dintr-o gamă proprie autoarei, într-o controlată dorință de defulare și sub umbrela unui univers al inducțiilor de o puritate incontestabilă.

Cartea, desigur, ar merita o dezbatere mai largă decât am putut eu cuprinde aici în comentariile mele. Comentariile mele pot fi cel mult o introducere la o analiză detaliată. Am, însă, convingerea că romanul Laurei Ilinca va fi în curând în atenția unor analiști de soi care îl vor despuia de întreaga haină lingvistică și-i vor găsi poate locul potrivit în panoplia literaturii române actuale. Părerea mea este că avem de-a face cu un debut reușit, care pulsează printr-o abundență a imaginilor într-un demers de clarificare existențială, prin care nostalgia cititorului poate fi suscitată la tot pasul. Cu o copertă inspirată, deopotrivă cu textul, cu o dezbatere pe măsură, cred că romanul Laurei Ilinca deține toate atuurile pentru a fi pe lista cu nominalizările pentru un premiu literar important. O carte însă vorbește și singură. Paginile ei reflectă prin ele însele surprinzător de exact satisfacția finală a cititorului. Eu doar am avut rolul să mărturisesc despre un har incontestabil.

În concluzie, cartea ne propune cartografierea tiparelor comportamentale ale unei relații incerte, întrucâtva imorale, privită adesea printr-o lentilă subtil feminină. În fond, autoarea e un reflector privilegiat al propriei existențe și al societății în care trăiește. Cu siguranță romanul poate fi pe placul unor suflete tinere pătrunse de fiorul primei însingurări. Dar nu numai. Citiți și vă veți convinge!

(Laura Ilinca - „Hai să ne rujăm împreună”, editura Hermann, Sibiu, 2022)

Codruț Radi

Mai nou manifest Dada

Dezordinea se menține prin ea însăși! Fără menajamente poți să negi orice, individual, prin încercările inutile, altfel, ale creației. Negreșitul nu-și are locul în nici o ecuație existențială, de vreme ce este sortit erorii. Ca și minciuna marelui adevăr. Realității, la fel comună tuturor, ne etalăm libertatea, dincolo de granițele minții, ale puterii, chiar ale voinței de înțelegere. O nouă DADA n-ar putea fi decât aceeași, de -o slăbiciune neclară și perspective la fel de nule. Artei, ori colorată prea vehement, într-un amestec nicum omogen, ori dimpotrivă, prea palidă, scursă de trăire.

Și dacă DADA-i un numaidecât înșelător evidenței, un alt fel de nimic, semnalarea ulterioară nu mai are vreo relevanță. Pentru că de nimic nu are ce se pierde, iar dintr-un aprioric rămas tot praful se va alege, înainte de capăt. Asta nu înseamnă că el va vrea să fie ceea ce este, numai noi, înrăiții nihilști ai realității dadaiste, nu vom vedea nici un cutare. Rămânem pradă viselor, celor care, nici cu ochii deschiși nu se vor regăsi împlinite. Și ca orice manifest, de preîntâmpinare a acestei realități, vom spune mai degrabă NU. Retrăind ceea ce n-ar fi dus nicăieri, dacă emoția derutată atunci, în momentul zero al nemulțumirii, dirijată spre viitor, n-ar fi urmat timpul. În afara lui echilibrul viciat al existenței nu se mai poate regla nici măcar prin detașarea omului. Oricum, prea multă mișcare l-ar scoate de pe propria orbită, atât fizic cât și emoțional. Numai legea căderii funcționează impecabil în relația cu natura, încă dinaintea nașterii, într-o permanentă contrare cu sinele. Făcând perseverent altceva decât ce vă doriți, se vor decanta dintre întâmplări, reușitele și eșecurile. Explicațiile sunt de prisos, rătăcite între motivații și pretexte, între îndoieli și convingeri, într-o complicitate perpetuă.

Cunoașterea instinctuală, rocada mică a înțelepciunii, nu ne dă răspunsurile favorabile evoluției. Intrigant, aceasta nu se desfășoară înăuntrul omului, altfel un „O” mare închis într-un zero care, pe limba-i de lemn, este la fel de pieritor. Nu căutați desăvârșirea creației omenești în frumusețe, subiectivitatea vă îndepărtează, dacă nu cumva chiar vă rupe de ea, îngreunând-o oricărei asocieri. Mai nou, fiecare creează după capul lui, fără chip și într-asemănare, obturând curgerea universală, cea firească poate, prin șabloane. Eliberarea de canoanele creației nu duce, neapărat, la libertatea de exprimare, dar asta nici nu mai contează, în lipsa nevoii de înțelegere. Într-o anumită viziune, obiectul artei nu este, nici pe departe, reflectarea imaginii sale, n-are legătură cu vreun model, deci nu se recunoaște nicum. Uneori, cele mai mici exemple ale materiei în continuă forfotă, se realizează (mai ales în pictură) prin meșteșugul mărunțirii imaginii primare. Setea de autenticitate, astâmpărată prin iluzia de nou,

preambulul artistului modern, protestant în mijloace, ca scop al avangardismului. Reliefaarea nimicului prin deconstrucția totului. Reducerea liniilor geometrice și stilistice la puncte haotice, într-un spațiu imposibil virtual de identificat, darămite de controlat, chiar în cazul unui predisus artistic.

În ce direcții începutul tremură deja, la perspectiva urmărilor nedrepte, de primejdia nesfârșitului? Lăsați simțurile deoparte, nu sunt suficiente decât pentru a trăda înțelesul trecerii prin viață. Cu toate complicațiile pe care nu le poate stăpâni, ale logicii imediate, care nu justifică acțiunile noastre sinucigașe, în raport cu natura. Nimic nu întretine mai bine haosul dinăuntru sentimentelor omenești ca negarea permanentă a cunoașterii, înainte de orice altceva, care desființează implicit realitatea, valorile re-creative, mijloacele de realizare a acestei re-creări. Și culmea, toate acestea, în numele credinței artistice! Pe orice traiectorie pământească, teama de lumină face loc întunericului, nemăsurabil. Realurile acestei imprecise nesăbuite distilează răceala dintre noi, oamenii, îndepărtarea. Nici o combinație nu este decisivă proporțiilor pentru a le echilibra. Suntem în permanență depășiți de propriile umbre, clocind înăuntru așteptarea-n tăcere. Între timp hazardul își desfășoară culoarele restului, care nu putem fi, lumii slabe și mărginite, în inconsistența ei. Îndoiala circulă-n voie între realități și iluzii, oprindu-se, câteodată, manifest în dreptul minciunii. Fără pretenții de leac, într-o existență de mâna a doua. Totul este părere până vezi că nu e nimic dincolo de ea.

„Gândirea nu se mai tace în gură”, i-aș răspunde lui Tristan Tzara, parafrazându-l totodată. Își strigă vehement superficialitatea, ca simplă logică printre consecințe. N-are prea mult de-a face cu morala existențială, pentru că a trăi nu-i îndeajuns să nu mori, ca stare. Ceea ce ne lipsește, căutând în afara spiritului, când se mai poate întâmpla așa ceva. Cine să profereze, în virtutea unei inteligențe urbane, libertatea graiului, pentru propaganda gloriei într-un înconjur al sinelui!? Acesta n-ar mai suferi transformări, n-ar păși nicicând în viitor, socotindu-se înmărmurit timpului, al sorții. Descoperind ceea ce rămâne sieși, în prelungirea artei. Consumată, într-un moment de maximă rezonanță, chiar înăuntru ei, fără porți spre universalitate. Ce-ar mai țâșni, probabil, odată cu ea, nevoia de împrăștiere a impurităților rezultate!

Trecutul a împiedicat mereu revoluția timpului, dezechilibrul chiar al acestuia, fără șanse de regroupare ulterioară. Cineva hotărăște, în numele cui oare?, trăirea dinapoi necunoașterii, uitarea mai degrabă, dirijarea iluziei de moarte înspre Dumnezeu, într-un ultim cadran cosmic în care liniștea descrește tăcerii, învingând rareori fierberea dinăuntru simțurilor, câtă mai rezistă întoarcerii. Ori distrugerii prin arta care, fără a fi scopul precis, reușește minimizarea componentelor ei până la nerecunoaștere. Iar lipsa de pă sare a celorlalți va susține acest demers pseudo-artistic prin devalorizare, într-un sistem de coordonate deja impersonale. Început prin dezarmonizare a realității, dar nicicând terminat, pentru că ei, restul, fac jocurile.

Adăpostiți-vă, cei aleși să fiți singuri, în propriile voastre tenebre, nu printre motivațiile excluderii sentimentelor. Gândurile otrăvesc durerea pentru că nu se pot combina decât în același înăuntru. Limbajul rămâne insuficient ca să exprime interstițiile existențiale astfel dominante. Cuvintele nu țin pasul nevoilor artistice, nici de creație, nici de împărtășire a artei. Singurul care pierde este omul. Pentru că suferința continuă, printre incertitudini și regrete, croindu-și noi răni, inventând dușmani iremediabili, precum natura, cea moartă sistematic, printr-un anume fel de-a fi, mai puțin artistic. Eliberarea de emoții nepolarizate încă, printr-una din mișcările neinspirate în raport cu lumea aceasta. Pedepsa vine de la cei care nu iartă. Îmbrăcând în nesfârșite chipuri același eu, indiferent la nuanțe. Pretudindenii fiind, poate nu suntem noi.

Pledoarie pentru Teatru

Așa cum ne-a obișnuit, de la o vreme încoace, dramaturgul Dinu Grigorescu a ieșit din nou la rampă, cu două schițe de teatru în premieră. Este vorba de mini-comedia „Dragoste on line”, cu o recuzită adecvată de sunete specifice, și de comedia senină „Buletinul meteo”, în lectura membrilor trupei de teatru „Zamora” din Sinaia. Centrul Cultural *Carmen Sylva* Sinaia a fost gazdă, într-o sală plină de amatori (...de teatru) pe scaune și de profesioniști, pe pereți, într-o expoziție de „profile”.

Piese, purtând evident, dar necondiționat, marca Dinu Grigorescu, au strâns alături prieteni de-ai teatrului, actorilor și autorului. Nu-i deloc, însă, ușor, să fii prieten cu teatrul domnului Grigorescu, o „comedie inteligentă”, cum a desemnat-o cineva, poate însuși autorul, care te pune într-o permanentă stare „en-garde” mental. Fără a avea profunzimea altor surate într-ale artelor, teatrul este, în schimb spiritual, mai complex, sau, după caz, altfel perceput. Replicile curg irevocabil, oricare nereceptată este pierdută, uneori chiar din context. Deci, ochi și urechi la rezonanță maximă, cum trebuie să se petreacă fiecare reprezentație de teatru, fie ea o primă și simplă lectură într-o sală ad-hoc, fie o desfășurare amplă, cu decoruri și „acte” în regulă, pe o scenă consacrată. Iar actorii, adevărați artiști pe diverse paliere de reprezentare, trecuți de tracul primelor lecturi și punți cu spectatorii, și-au luat rolurile în serios, excelând în interpretare, ca și personaje centrale, Horia Bârleanu și respectiv Virgil Nicolae.

Și pentru că teatrul, ca gen literar, are câteva atribute distincte, deosebindu-se evident prin tendința de generalizare tipologică, dramaturgul Dinu Grigorescu nu face rabat la nimic din ceea ce dă savoare și valoare unei asemenea creații. Își alege personajele din lumea reală, dintr-o realitate actuală dar condamnată pentru decadența în sine ori asocierea nefericită cu vremurile ca atare, contextul în care le înglobează este la limita comicului de situație, intervenind mult mai drastic cu limbajul, oriunde, după caz, folosind cuvintele poetic, spiritual, carambolesc, jocuri de cuvinte, parafrazări, totul în numele Teatrului. Care, pe de altă parte, este mult mai puțin expus discriminării spațiale, fiind la fel valabil în orice ungher al habitatului nostru omenesc.

Autorul ne provoacă astfel, pe coordonatele de rezistență ale Teatrului, mai mult decât ne invită, pe noi, publicul, să participăm activ și deliberat la atmosfera creată, fără vreun răgaz de apreciere, de meditație. Orice asemănare sau încadrare în tipologiile propuse, n-ar fi întâmplare, dar numai relativ fortuită, până la identificarea caracterelor mai degrabă moravurilor. Revendicându-și limbajul propriu, ne invită la o altfel de receptare a lui, nemediată unicității, supuși esteticii efemerului. Pentru că nu există nicio tentație a timpului de a fi mai lung, doar determinarea lui strictă, într-un perimetru parțial, la fel de strâmt.

De la Goldoni încoace, Teatrul se tot revoluționează, vânturându-se autohton ori clătindu-se în spumele străinătăților. Comedia se servește, încă, frapată cu un pic de burlesc, cu doza inerentă de absurd corespondent și cu mijloace post-moderne care accentuează sau doar însuflețesc ambianța (sunete muzicale, zgomote, lumini...). Totul concură la mistuirea instantanee a creației, ca și cum pentru o piesă de teatru, esențial este să fie jucată, faptul de-a rămâne închisă între copertile unei cărți este doar arhivarea sentimentală, inutilă și iluzorie, de cele mai multe ori. Trebuie, așadar, să apreciem încercările de acest fel, care, sunt convins, prin suprapuneri repetate, vor ridica Teatrul pe pedestalul său, la locul cuvenit.

Dragostea-sentiment etern

Măiestria artistică, dăruirea, frumusețea spirituală a unui creator aflat permanent în lupta pentru perfecțiune transpar din opera poetică a lui **Mihai Merticaru**, poetul care ne oferă al 27-lea al său volum de creații lirice, dintre care șapte cuprind doar sonete, iar unul dintre ele doar rondeluri, specii literare clasice îmbrățișate și cultivate cu talent de un poet al secolului al XXI-lea.

Acest ultim volum, **Alchimia singurătății** (Editura TIMPUL, Iași, 2023), este o carte eveniment a unui poet care, în neobosita sa activitate a abordat, în egală măsură, estetica tradiționalistă (vezi cultivarea sonetului și a rondelului, dar și prozodia clasică) și pe cea modernistă, nu numai prin prozodie, ci și prin ideile și stările trăite de un eu liric confesiv și meditativ care și le comunică fără patetism și fără angoasă, totul pornind de la iubire, de la puterea pe care i-o dă aceasta în rememorarea clipelor de fericire, în exprimarea nostalgiei produse de amintirea părinților și a locurilor natale, stări emoționale trăite în unicul mediu propice creației, acela al singurătății. Aflat în plin proces pentru descoperirea pietrei filosofale, în cazul de față a găsirii tuturor fațetelor singurătății, așa cum ne anunță încă din titlul volumului, poetul își închipuie propria singurătate ca pe „o păpușă sfioasă/ cu ochi albaștri” sau ca pe „o fetișcană” minunată concurând cu figurile care iriază frumusețe și grație fără egal din „Primăvara” lui Botticelli și care îl însoțește pe poet cu aceeași fidelitate precum cea a Anei pentru Meșterul Manole, căci ea, singurătatea, se ține scai de om fiind „credincioasă ca a lui Manole Ană” (una dintre frumoasele și expresivele inversiuni utilizate de poet).

Răsfățată din fire, singurătatea este destul de posesivă pentru a-i impune poetului o gamă extrem de diversă de atitudini, mai ales că este singura lui amantă uluitoare care se alintă devenind tandră odată cu satisfacerea tuturor capriciilor sale, fie în timpul lecturii (poetul este un cititor pasionat), fie în momentul în care imaginația acestuia ajunge „prin lumi paralele”, fie în timpul creației când combină „vesele lexeme/ ca să se distreze”. Toate acestea sunt procedee și mijloace de a menține singurătatea într-o stare acceptabilă, evitând tristețea care i-ar face viața insuportabilă: „și doar să nu plângă, atât îi cer,/ ca s-o mai îmbun, invit musafiri,/ [...] un set de tăceri, o duzină,/ că numai așa pot să-i spun/ cât e de calină/ acestei amante epustufante...” (*Alchimia singurătății*).

Dar singurătatea (devenită temă centrală a întregului volum) i se descoperă autorului, aflat sub zodia efemerului, deoarece crede „că e mai bine să nu ai certitudini”, sub cele mai diverse fațete. Prezența ei certă în viața poetului, descoperită „din anonimatul friguros” precum „statuia ecvestră a umilinței” se observă din preferința pentru blues, genul muzical născut din suferință, pentru că suferința

este starea în care apare nimicul sub forma unor „ambiguități abnorme și engrame ale/ nimicului” și în care existența însăși cunoaște maxima resemnare și simte „frigul tristeții” sub semnul timpului care se scurge inexorabil („bate aripa timpului mergând în gol”), precum și „mătasea insomniilor și hieroglifile / îndoielii” într-o atmosferă în care tronează doar „respirația adâncă a tăcerii” (*Stampă japoneză*).

Chiar dacă „trece timpul nemilos,/ el călare, noi pe jos” sau chiar dacă „trece timpul șchiopătând/ cu eternitatea-n gând” (*Trece timpul*), cel ce iubește profund trăiește veșnic în suflet acest sentiment pentru că îl recunoaște ca fiind același dintotdeauna (*agnoscoveterisvestigiaflammae* „urma iubirii dintâi o recunosc”, vorba latinului) observând că, și la senectute, ea, dragostea, „vine spre tine, ca din întâmplare,/ zâmbet discret de monalisă/ te-nvăluie, te trăsnește, te ametește...”. Inima la fel de înflăcărată ca întotdeauna trăiește la fel de intens senzația că „dezmiardările-s pline de miresme tomnatic”, deși observi cu durere „trupul tău gârbovit,/ o ruină”, dar conform zicerii latine, *omniavincit amor*, „în timp ce sufletu-ți neconținut aspiră/ spre roșia-aprinsă lumină” (*Jocul dragostei la senectute*).

Oricare om pleacă în viață cu „lecția pământului pe care te-ai născut”, lecție ce „se-nvață, mai întâi, mergând de-a bușilea/ prin casă”, până ce ajunge un „tânăr viguros” atras spre cunoaștere („grăbit și hotărât să dezlegi/taine și legi”) și gata oricând de luptă cu vicisitudinile și cu relele pe care soarta i le scoate în cale. De la o anumită vârstă, „o sământă de dor/ ce-ți declanșează, în suflet,/ furtună și tumult” îi amplifică nostalgia locului natal și o „dorință acută de a reveni/ la izvor” (*Lecția pământului*), adică la „Bețești,/ satul tău de vis,/ satul paradis”, unde, astăzi, „pe ulițele satului răscolite de vârcolaci/ te întâmpină doar umbre muștrătoare de baci” (*Nostomanie*).

Depopularea și consecința ei, îmbătrânirea satului, apar ca un blestem al sortii, căci pe ulițele acestuia te întâmpină „oamenii cu fața pământie/ cu ochii blânzi certați cu somnul” care se îndreaptă către lumea de apoi. Pretutindeni gheara nemiloasă a distrugerii își spune cuvântul, natura însăși fiind atinsă de aceasta din moment ce și „pământul e bolnav și răvășit,/ vița-de-vie s-a uscat de mult,/ pădurea din preajmă-i pustiu nesfârșit”. În acest „biet sătuc căzut pe brânci”, numit direct „satul cel mai trist, Bețești”, poetul își vede părinții, „bătrâni osteniți în straie strămoșești” (*Bețești*). O tristețe nesfârșită îi cuprinde sufletul când își amintește de tatăl său trecut în noaptea veșnică: „te-ai culcat pe un morman de fapte,/ n-auzi strigături, n-auzi nici șoapte,/ ne mistuie pe ruguri doruri coapte” (*Noapte bună, tată*). El este urmat de mama care „a plecat de-acasă” și „cu tata,-n rai, din nou, ea se mărită”, dispariție deplânsă nu numai de copii, ci și de natura înconjurătoare: „când florile de pe pământ suspină,/ aud, din tăcerea-ți, că ești lumină” (*De ce te-ai dus?*).

Întrebându-se retoric dacă „viața e și blestem sau numai fum e”, poetul rememorează timpul când satul clocotea de viață: „iubirea doinea mereu pe ulicioară,/ cu voce de aramă, cânta frunza-n crâng”. Imaginea bunicilor îi potentează trăirile afective („vulcan se zbuciuma sub umărul meu stâng”) când își amintește cum „torcea, pe prispă, caier alb, bunica” și cum „bunicu-și vindea poveștile pe nimica” (*Miresmele altui veac*).

Puterea de sugestie a unui limbaj simplu, îmbogățit cu multe neologisme de mare expresivitate, meditațiile, reflecțiile metafizice, interogațiile și exclamațiile retorice evidențind aspecte existențiale proprii, multitudinea imaginilor artistice și a figurilor de stil, între care metafora, inversiunea și oximoronul au un rol esențial, muzicalitatea și armonia versurilor sunt tot atâtea valori ale creației unui poet cu har artistic care ne împărtășește în mod deschis trăirile sale afective, sentimentele, simțămintele, ideile și concepțiile filosofice privitoare la viață, la oameni, la tot ceea ce îl înconjoară.

Ortansa Lica

Adevăr, legendă sau realitate?

În anul 2013 se împlineau 420 de ani de la urcarea pe tron a gloriosului voievod Mihai Viteazul – primul unificator al neamului românesc...

Olimpic la fizică în anii de școală, **Atanasiu Adrian Constantin** – primul meu fiu, absolvent al Universității din București, Facultatea de fizică și proprietar al firmei Ecostar din Târgoviște, a organizat un proiect mareț „**Flacăra Unirii**”, între 16-20 septembrie 2013 cu autoritatea Bisericii mamă a Înalt Preasfințitului Nifon, Arhiepiscop și Mitropolit al Târgoviștei și primarului comunei Aninoasa, Constantin Maricescu, ce are în ordine administrativă Mănăstirea Dealu – care adăpostește „comoara neamului românesc – capul lui Mihai Viteazul” în colaborare cu Consiliul Județean Dâmbovița și postul TV Antena 3 București, precum și cu aprobarea tuturor autorităților din traseul propus: Mănăstirea Dealu – comuna Aninoasa, Târgul de Floci - județul Giurgiu, Călugăreni, Drăgoești, Craiova, Alba Iulia, Șelimbăr – în numele a „toată țara” și cu concursul Facebook-ului, cu programe artistice prezentate de formația „Nemuritorii” în fața maselor populare din traseul trenului, îmbrăcați în costume populare și cu flori pentru cinstirea nemuritorului Mihai Viteazul ce ne -a redat neamul unit, țara unită cu glorie și steag creând bucuria românilor pentru eroul nostru național.

Proiectul s-a realizat parțial din cauza crizei prelungite doar pe **traseul** Alba Iulia – Târgoviște (prin Pitești-Râmnicu Vâlcea-Sibiu-Alba Iulia), dar „săculețul cu țărâna” cu urme de oseminte de la Câmpia Turzii, unde a avut loc omuciderea eroului național de către generalul Gheorghe Basta, săculeț care a stat o vreme, tainic la Mănăstirea Prislop și apoi a fost dus la Episcopia de Alba Iulia – construită de Mihai Viteazul, de unde a fost adus la Mănăstirea Dealu cu onoruri și deus la Muzeul Mănăstirii Dealu aproape de capul domnitorului unificator în prezența Prea Înaltului Nifon.

Lucrurile sunt certificate de maica stareță de la Mănăstirea Dealu și de dovada din Muzeul Mănăstirii Dealu.

Dar acest adevăr este întărit de un miracol și de un document istoric...

Revista „Familia ortodoxă” din luna mai, nr. 5, anul 2019, pag 62-64, prezintă proloagele de la Pecerska de la Kiev, intitulat „Minuni din secolul al XVII – lea din Sf. Petru Movilă – de la editura Areopag 2013, prin traducerea dr. Ștefan Lupan.

Iată povestirea intitulată „Nu prin dispute, ci cu fapta să vă dovediți credința!”.

„Voi nu aveți harul Sf. Duh în Biserica Voastră” – relatează Mihai Viteazul către catolici după instalarea în Alba Iulia, care povestește modul cum Mihai Viteazul victorios asupra armatelor nobilimii maghiaro-catolice a reușit să demonstreze prin proba aghiasmei tăria și dreptatea „dreptei credințe ortodoxe” permițându-le astfel victoriosului Mihai Viteazul și românilor să ridice Episcopia Ortodoxă de la Alba Iulia unde își dorea să fie înmormântat.

Redau povestea articolului în original: „Nu prin dispute, ci cu fapta să vă dovedeți credința!”:

„Când Mihai-Vodă, domnul Ungrovlahiei, l-a alungat de pe Andrei Bathory și a luat sceptrul Ardealului, a sosit în orașul de scaun, numit Bălgrad, și a voit să zidească acolo o biserică ortodoxă. Însă preoții, orașenii și toți boierii, fiind de credință latinească (romano-catolică), nu-i îngăduiau să zidească, zicând că ei sunt de credință dreaptă și de aceea nu doresc să aibă în orașul lor o biserică de lege străină. Atunci domnitorul le-a spus: «Voi nu sunteți mărturisitori ai dreptei credințe, căci nu aveți harul Sfântului Duh în biserica voastră. Noi însă, fiind drept-credincioși, avem puterea cea adevărată a harului Sfântului Duh, pe care și cu fapta suntem gata întotdeauna s-o arătăm, cu ajutorul lui Dumnezeu».

Dar ei voiau să-și dovedească dreptatea prin înfruntare de cuvinte și dispute. Ci le-a zis: „Nu, nu prin dispute, ci cu fapta vreau s-o dovedeți, astfel vă voi arăta eu, întru încredințarea tuturor”. Iar ei i-au spus: „Cum să arătăm? Căci nu e cu putință să dovedim decât cu cuvântul Sfințelor Scripturi”. El le-a zis: „În dispute este osteneală fără de capăt, dar noi, fără înfruntări de vorbe, putem ușor să dovedim cu ajutorul lui Dumnezeu. Haideți, zice, în mijlocul orașului și acolo să ni se aducă apă curată, iar arhiereul meu și preoții săi o vor sfinți în văzul tuturor. Tot așa vor face și ai voștri, deosebit și, sfințind-o, o vom pune în biserica voastră cea mare, în vase osebite, pe care le vom astupa și le vom pecetlui cu pecetea noastră, pecetluind și ușa bisericii pentru 40 de zile. Și a cui va rămâne nestrucată, ca și cum de-abia ar fi fost scoasă din izvor, credința aceluia este dreaptă. Iar dacă apa cuiva se va strica, credința lui este rea. Dacă a mea va rămâne nestrucată, cum nădăjduiesc că mă va ajuta Dumnezeu, voi n-o să vă mai împotriviți și o să-mi îngăduiți să zidesc biserica, iar dacă nu, faceți-se voia voastră, n-am s-o zidesc”. Ei au strigat cu toții într-un glas: „Bine, bine, așa să fie!”.

Și a doua zi dimineața a ieșit domnitorul cu toți boierii și curtenii săi în piață, cu apiscopul și cu preoții, slujind litia după obicei, cu cruci, cu lumânări și candelă. Și, ajungând la locul pregătit, au săvârșit marea sfințire a apei, rugându-se cu toții lui Dumnezeu, cu lacrimi și suspine, să proslăvească dreapta credință, iar pe cea rea s-o facă de rușine. Tot în piață, dar deoparte, în fața tuturor, latinii au sfințit apa și au sărat-o. După care, astfel sfințindu-și apa, fiecare a turnat apa lui sfințită în câte un vas osebit, apoi și-au pus pecetea pe amândouă părțile vaselor, le-au dus și le-au pus în biserica cea mare, au încuiat ușile, le-au pecetluit și au plecat.

În fiecare zi, domnitorul cu episcopul, cu preoții și cu toți drept-credincioșii se rugau, postind. Tot așa au făcut și latinii. Și, după ce au trecut 25 de zile, Dumnezeu i-a dat episcopului un semn. El a devenit domnitor și i-a zis: „Doamne, cheamă-i pe latini și pe preoții lor, și nu aștepta ziua a patruzecă, cea hotărâtă. Să mergem la biserică și, desfăcând pecetea, să deschidem ușile. Vei vedea harul lui Dumnezeu, iar robii Lui, care-și pun cu adevărat nădejdea în El, nu se vor face de rușine”.

Domnitorul, deci, chemându-i pe toți, precum l-a sfătuit episcopul, a mers la biserică și, deschizând ușile, au intrat cu toții. Mai întâi, episcopul

ortodox, îngenunchind, s-a rugat cu lacrimi la Dumnezeu, zicând: „Doamne, Dumnezeule, Unul în Sfânta Treime slăvit și preamărit, precum, înainte vreme pe dreptul Tău Ilie l-ai auzit vestind cu foc adevărul Tău și i-ai rușinat pe cei de rea-credință, auzi-mă acum și pe mine, robul Tău nevrednic, dimpreună cu toți robii Tăi de aici, nu pentru vrednicia noastră, pe care n-o avem, ci pentru slăvirea numelui Tău celui sfânt și pentru întărirea credinței noastre, care este adevărata credință în Tine, arată întreg harul Sfântului Duh în apa acesta, ca prin nesticăciunea ei să vadă toți că numai în Biserica Ta grecească (ortodoxă) și sobornicescă de la Răsărit se află credința cea adevărată și harul cel adevărat al Sfântului Duh. Căci Tu ești Unul Care pe toate le binecuvântezi și le sfințești, Dumnezeul nostru, și Ție slavă Îți înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea, și în vecii vecilor. Amin”.

Ridicându-se și cântând: „Domnul este lumina mea și Mântuitorul meu, de cine mă voi teme...” – a rupt pecetea vasului cu apă sfințită și, uitându-se la ea, a văzut-o mai curată și mai limpede decât înainte, cu mirosul neschimbat, ca și cum ar fi fost luată dintr-un izvor curgător, după care a strigat, zicând: „Slavă Ție, Dumnezeul nostru, Care Ți-ai plecat urechea la rugăciunile noastre! Slavă Ție, Celui ce slăvești Biserica Ta! Slavă Ție, Celui ce întărești cu slavă credința cea dreaptă și nu ne-ai rușinat așteptările noastre!”.

Și a zis către toți: „Veniți să vedeți cum a stat această apă atâtea zile, rămânând nesticată datorită harului Sfântului Duh și încredințați-vă că adevărată este credința noastră ortodoxă”.

Iar latinii (romano-catolici), rugându-se și făcând slujbă după cum le era obiceiul, au rupt pecetea vasului în care se afla apa lor și, cum l-au destupat, toată biserica s-a umplut de duhoare, că s-au înspăimântat toți latinii și au strigat cu uimire: „Adevărată este credința grecească pe care o ține domnitorul! Să-și zidească, deci biserica în orașul nostru, căci, fiindcă nu i-am îngăduit, Dumnezeu S-a mâniat pe noi și ne-a împrăștiat apa”.

Și astfel, făcuți de ocară, latinii cu preoții lor s-au împrăștiat cu mare rușine, iar unii dintre ei s-au convertit la credința ortodoxă.

Iar domnitorul cu episcopul său, cu preoții, cu toți boierii și ostașii săi, plini de bucurie, s-au întors la curte, slăvind-L și mulțumindu-i lui Dumnezeu pentru minunea ce a fost spre întărirea adevăratei credințe ortodoxe. În aceeași zi a făcut mare ospăț pentru întregul oraș și pentru toată oastea sa. Toți locuitorii Țării Ardealului, cu jurământ, s-au arătat bucuroși să zidescă biserica și să n-o dărâme niciodată.

Deci, domnitorul a început îndată zidirea (dar nu în oraș, ca nu cumva, odată cu schimbarea vremurilor, să fie dărâmată, ci lângă oraș, aproape de zidul cetății, într-un loc frumos) și, după ce a zidit-o, a închinat-o și a mutat episcopia acolo, unde se află astăzi, cu bunăvoința lui Dumnezeu. L-a pus acolo pe primul episcop al Bălgradului, pe Ioan, bărbat blând, virtuos și sfânt, care, trăia acolo în mare sfințenie, s-a învrednicit să capete harul facerii de minuni.

După ce a murit, trupul lui a rămas până astăzi neputrezit și bine mirositor, făcând multe minuni pentru cei ce vin cu credință la racla lui, întru slăvirea lui Hristos, Dumnezeul nostru, căruia I se cuvine toată slava, cinstirea și închinăciunea, dimpreună cu Tatăl Cel fără de început și cu Preasfântul, Preabunul, de viață dătătorul Duhul Său, acum și pururea și în vecii vecilor! Amin.

În anul 2023 s-au împlinit 430 de ani de la urcarea pe tron a marelui voievod, primul unificator al celor trei provincii românești, la anul 1600.

100 de ani de ani de la îmbunătățirea stării de sănătate a Cartierului Tabaci din vechea capitală a țării, Târgoviște, prin apariția Ministerului Sănătății în anul 1922

Ca deziderat al revoluționarilor de la 1848 situația învățământului și a sănătății se va îmbunătăți prin legea din 1864 a domnitorului Al. I. Cuza...

Chiar dacă Eforia Școalelor înființată în 1851 ca un fel de minister, amintea cum că pentru „sănătatea neamului” este necesară deschiderea de mai multe școli pentru a face un învățământ eficient pentru toate categoriile sociale.

Întrucât Școala Publică nr.1 înființată în 1833 era suprapopulată, despre organizare pe acest temei, în contextul dezvoltării capitalismului, nu putem vorbi decât de la Al. I. Cuza din 1864. Cu această lege se reformează și se reorganizează învățământul ca: obligatoriu, general, gratuit și egal pentru toate categoriile sociale, existând și amenzi pentru părinții ce-și opreau copiii de la școală pentru muncile agricole de acasă.

O nouă schimbare a făcut-o în 1893, legea ministrului Take Ionescu, mai ales pentru școlile de la sate dar și pentru măsurile de curățenie înființând comisia „Inspekția pentru probleme de curățenie” în toate zonele țării. Pentru a elimina epidemiile asupra populației, legea decreta „vaccinarea populației” ca obligatorie și întărea rolul revizorilor școlari ce erau însărcinați și ei cu aceasta. Legea puncta trecerea copiilor în catalog după actul de naștere cum se arătase și în legea din 1864 „nu după frumusețea rebotezării părinților”.

Medicul Constantin Beștelei din Târgoviște adresează Primăriei orașului un complex de rapoarte în etape, privind mizeria și sărăcia cartierului Tabaci cu elevi la Școala nr. 2 de Băieți începând cu anul 1868, sau la Școala nr. 2 de fete începând cu anul 1882 – 1884 din pricina lazului Morilor, ce era în curs de colmatare și elimina în aer miasme periculoase din pricina rezidurilor aruncate de tăbăcari, curelari, pantofari, ale negustorilor de pâine și plăpumarilor ce infectau aerul prin bolile epidemice ca: anghina difterică, holeră din 1885 și 1893, ori rubeolă în 1895, impunând dezinfectarea școlilor câteva zile cu „acid formic” și spălarea podelelor date apoi cu motorină.

Încă din 1899 prin epidemia de scarlatină și febră tifoidă din 1904, ori de holeră din 1913 se constată o mărire a numărului absenților elevi de la a frecvența școala protejându-se de epidemie. (Arh. St. Fond Primăria Tgv, dos. 20/1883-1913, f. 60-80). De aceea directorul Nicolae Tebeică de la Școala Nr. 2 de Băieți reia situația de mai sus în informarea către primărie amintind că Școala Nr. 3 era transformată în 1913 în spital de holeră cu pază militară (arh. Șc, corespondență, f. 30).

Medicul Constantin Beștelei inspecta toate cele 5 circumscripții școlare ale orașului după această situație spre a elimina epidemiile și cerea ajutor primăriei, că numai putea face față solicitând mărirea „comisiei de inspekție pe probleme de curățenie” (arh. St., fond Primăria Tgv, dosar 20/1913, f. 68).

Lucrurile sunt sesizate și de revizorul D. P. Condurățeanu ce avea în atenție problema sanitară și făcea parte din comisia amintită mai sus, reluând situația și la congresul învățătorilor din 1901 de la Târgoviște, punctându-le și în Statutele Corpului Didactic de la Târgoviște. „Crucea Roșie” înființată încă din 1877 la nivel național este pusă în evidență în 1884 la Târgoviște într-un mod serios de învățătoarea Ana Achim de la Școala nr. 2 de fete.

Șezătorile tematice pentru sănătate: „Cum ajuți copilul în boală” sau „Măsuri de prevenire a epidemiilor” sunt teme audiate de public la Sala de Arme ce era un fel de Cămin Cultural.

Încă din 1906 marele reformator al învățământului Spiru Haret impune uniforma la elevi pentru a opri epidemiile dar și obligația de a se construi școli salubre după modelul Spiru Haret în toate zonele țării tot pentru sănătatea copiilor și prevenirea epidemiilor.

O sarcină serioasă a revenit medicilor orașului și învățătorilor prin circulara Ministerului Muncii și Ocrotirii Sociale nr. 3917, 3918 din 1920 (arh. St. Buc., MMOS/1920, dosar corespondență, f. 24) dar și luarea de cuvânt a învățătorului director Nicolae Tebeică – viitor revizor școlar, ca delegat la Congresul învățătorilor de la Focșani din 1922 ce ridica în discuție și solicita rezolvarea problemei suprapopulării școlilor cum era și Școala nr. 2 Târgoviște prin apariția în 1920 a școlii de ucenici cu program de seară – orele 18.00-20.00, căci ziua cei ce aveau 16 ani lucrau la patroni, dar și a multor examene susținute de „Casa de Copii” - orfani de război înființată în 1919, ce erau examinați și uneori pregătiți la Școala nr. 2 de băieți a orașului.

Revista „Învățătorul român” apărută în urma congresului de la Focșani și a rapoartele inspectoarei Smaranda Gheorghiu vorbeau de necesitatea eșalonării învățământului pe 7 ani, pentru accesibilitatea și sănătatea copilului.

Salvarea a venit de la ministrul Constantin Mărzescu școlit la Paris și fost ministru al Justiției și apoi ministru de interne care acum în 1922 la 24 aprilie este pus să conducă noul minister, Ministerul Sănătății, dând ulterior Legea Mărzescu ce reglementa viața sanitară în școli dar și în societate și a rezolvat problema asanării lazului Morilor cu ajutorul Primăriei Târgoviște și a Comisiei de curățenie prin tenacele medic Constantin Beștelei.

S-a dezvoltat astfel un modern cartier „Cartierul Latin”, și al meu, foarte vesel prin confluența etniilor de români, sârbi și romei ce se întâlneau și la bălciurile sale. Era și un cartier modern prin noile case ridicate de protipendada școlită la Paris sau Berlin, pe banii negustorilor și meseriașilor - părinți, ce au știut să includă în arhitectura aceasta „case noi” cu stiluri vechi – clasice ori tradiționale dând orașului o frumusețe interbelică admirată și acum dar cu case salubre cu flori și grădini sănătoase, dar și mugurii viitoarei oțelării descrise apoi de scriitorul Mircea Horia Simionescu ori pictorii Theodor Aman și Gheorghe Petrașcu sau Tanți Iliescu și Mihaela Teodorescu, soră mie, ori Mircea Rotaru-Putna (pentru Oțelărie) – nașul meu.

Împădurindu-se cu puieti și diverși arbori grădina Școlii nr. 2 de către revizorul D. P. Condurățeanu și învățătorul director Nicolae Heroiu – eroul de la 1917 din triumful morții, Mărăști – Mărășești – Oituz pe al cărui piept străluceau o mulțime de medalii (în admirația copiilor) ca: Virtutea Militară sau Meritul Profesorat, ca un exemplu pentru elevii lor.

Astăzi prin sprijinul primăriei și fondurilor europene Cartierul Tabaci s-a extins spre Baza Olimpică și de recreere „Crizantema”.

Ileana Pascu

De vorbă cu destinul – Nelson Ciotoi –

„O călătorie de 1000 de zile, începe cu primul pas” (LAO ZI, filozof chinez)

Nelson Ciotoi - deși și-a făcut apariția târziu în lumea scriitoricească, dedicând copiilor primele cărți: „D-ale Satului” și „Evadarea”, de poezie și proză, și -a luat avânt și a scos un alt volum de poezie, intitulat „Mai multe feluri de iubire”, iar acum ne surprinde plăcut, cu un volum de proză intitulat „De vorbă cu destinul”.

În toate aceste opere, oferă un autoportret indirect al propriului său profil scriitoricesc, în care dovedește afinități surprinzătoare ale narării evenimentelor, fiind un prozator, care vine spre proză, dinspre poezie. Vorbim despre autenticitate și sens, în care scrisul, răspunde unor imperative forțe, împede enunțate: analiza a ceea ce caută și conștiința a ceea ce face. Acțiunea se leagă și curge de la un capitol la altul, personajele intersectându-se în viață, dăruindu-și ajutor și influențându-se în momente de impas. Este vorba despre o iubire ascunsă, neîmpărtășită, din anii adolescenței, legătura rupându-se din cauza unei gelozii eronate, însă, regăsindu-se după mult timp, printr-o întâmplare nefericită, într-un spital. Povestea de dragoste a adolescenților este tăcută, intensă, petrecută într-un ambient plin de neprevăzut. Pulsul prozei dezvăluie o viziune reală din lumea medicală și din viața de zi cu zi. Autorul este bine documentat de instrumentele, acțiunile și atmosfera medicală, definitivând ipoteze și opinii, în cele mai mici detalii. Coerența textelor, lăsând de fiecare dată impresia că, fiecare rând pus pe hârtie, face parte dintr-un proiect care deslușește mecanismele funcționării textului narativ. „Durerea este în sufer și nu se vede afară. E ascunsă și mută. Și nu se poate măsura. Și dacă durerea strigă din răspuțeri, din adâncul sufletului, nimeni din afară nu aude. Numai lacrimile scurse pe obraji o pot măsura...” „Simțea fiecare zbatere de inimă sub stetoscop și fiecare zbutium mut, din sufletul pacientului. Dar, mai presus de toate, îl vedea pe el...” Avea încredere în intuiție și divin. Chintesența iubirii, care se invocă modest, scrisă cu talent și fler, este la ea acasă în descrierea lui Nelson Ciotoi, de o naturalețe exemplară, iradiantă sursă de frumos, care plantează deopotrivă mintea și sufletul, cu o ușurință și o simplitate regală, dând putere capacității de manifestare, hrănind florile fragede ale iubirii, presărate cu creativitate și magnetism. Scrisul, este o formă de explorare riscantă, este necesar să știi cum să îți lumina aprinsă în întuneric. Atracția oamenilor pentru necunoscut, curiozitatea, este irezistibilă, vibrația amplificând misterul și dându-i poveștii un altfel de răspuns.

Autorul își expune sufletul publicului cititor, lăsând liberă intrarea în cămărilor memoriei. Cartea „De vorbă cu destinul”- are o narare interesantă, care te face să nu o lași din mână până la final. Deoarece povestea a luat o întorsătură bruscă, autorul punând virgulă după final, am certitudinea că această carte va avea continuitate. Nelson Ciotoi - are misiunea de a produce opere literare de calitate, care să-i fie recunoscute ca valori autentice în Cultura Națională Română, cu aceste reflecții ale literaturii contemporane.

Petre Constantinescu

Ut pictura poesis Ștefan Luchian Melancolia Saturniană

Dacă – în plan universal – personalitatea și opera lui Ștefan Luchian prezintă afinități îndeosebi cu postimpresioniștii (Paul Gauguin, Edgar Degas, Paul Cezanne, Toulouse – Lautrec și – mai ales! – Vincent van Gogh) – după cum au demonstrat cei mai avizați comentatori ai creației sale, în frunte cu Oscar Walter Cisek, Petru Comarnescu, George Oprescu, Ioan Alexandru ș.a. – în plan național cele mai pronunțate sunt cele cu marele său contemporan, poetul George Bacovia.

Întâi, cei doi (mari creatori de artă) se „înrudesc” prin tipul specific (propriu) de sensibilitate umană și artistică, tip dominat de sentimentul melancoliei, aflat sub pecetea lui Chronos (Saturn)... Fiindcă tipul – uman și artistic – „saturnian” este unul prin excelență „melancolic”. Ce începe să se „înfriripe” – în istoria artei universale – în „zorii” epocii moderne. Adică, începând cu Manierismul și Barocul. Adevăr indubitabil, pregnant relevat – (după) cum (bine) se știe – de (către) Gustav Rene Hocke (în „Lumea ca labirint”).

Este punctul în care putem fi și mai exacti în încercarea de caracterizare a personalității (umane și artistice) întruchipate de Ștefan Luchian. Încercare ce ne poartă – iarăși – pașii înspre George Bacovia. Fiindcă „înrudirile” lui Ștefan Luchian cu postimpresioniștii au ca „suport” – ca și în cazul lui George Bacovia – o coordonată infinit mai semnificativă – (și) mai modernă! – a operei sale și anume dimensiunea preexpresionistă. Care – în ceea ce-l privește pe George Bacovia – a fost evidențiată de exegeți precum Oscar Walter Cisek, Petre Stoica, Mihail Petroveanu, Ov. S. Crohmălniceanu. Astfel, peisajele autumnale sau hibernale ale lui Ștefan Luchian (gen „Iarnă în Filantropia”, „Ghereta din Filantropia”, „Peisaj” sau „La capul satului”) evocă același „univers” ca (cu) cel din lirica bacoviană („Amurg de toamnă”, „Nervi de toamnă”, „Note de toamnă”, „Amurg de iarnă”, „Toamnă”, „Plumb de iarnă”, „Plumb de toamnă”, Monosilab de toamnă” etc. – toate din vol. „Plumb”, 1916)... Pentru că – și într-un caz și în celălalt – „tabloul de natură” este dominat de clarobscur, de frunzele căzute, de cotropirea iernii, de o paletă cromatică estompată, dacă nu chiar întunecată.

De ce? Fiindcă și în ceea ce privește „peisajele întunecate” ale lui Ștefan Luchian, accentul cade – ca și în cazul descrierilor de natură ale lui George Bacovia – pe „atmosfera” iar nu pe „descriere”. Atât în cazul lui

Ștefan Luchian, cât și în cel al lui George Bacovia, elementele constitutive ale unor astfel de „peisaje” – profund „adumbrite” – sunt „eliberate” de „suportul” lor „material” și investite cu o funcție metaforică – și metafizică – în ordine existențială. Cu alte cuvinte, „natura” – din asemenea „peisaje adumbrite” – nu mai are nimic de-a face cu „pastelul” clasic (gen Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Theodor Aman, Nicolae Grigorescu), ci dimpotrivă, ea exprimă „stări de spirit”... În alți termeni, este o „natură” puternic transfigurată, trecută – adică – prin „filtrul” sensibilității creatorului de artă. Ceea ce a și făcut să se spună că astfel de „tablouri de natură” funcționează ca un veritabil „semnal psihologic.

De aceea și expresia artistică este – atât în cazul lui Ștefan Luchian, cât și în cel al lui George Bacovia – una decantată, purificată, distilată, esențializată... Este ceea ce – cu referire strictă la lirism – Nichita Stănescu numea (în „Cuvintele și necuvintele în poezie”): „poezie metalingvistică”. Adică, singurul tip de poezie în care se îngemănează două spirite: spiritul apolinic și spiritul dionisiac. „Poezia metalingvistică are ca sursă inspirația, suflată la urechea poetului, rând pe rând, de către Apollo sau de către Dionisos” (reprodus după vol. „Amintiri din prezent”, Ed. Sport – Turism, Buc., 1985, pag. 209). Calchiind – cumva – „terminologia” propusă de Nichita Stănescu, am putea – cred – spune că – din acest punct de vedere – pictura lui Ștefan Luchian este o creație artistică „metaplastică”.

Iar toate acestea nu au decât o singură „explicație”. După cum am spus chiar de la început. Și anume tipul (cu totul și cu totul) aparte de sensibilitate – umană și artistică – întru chipat de (cătore) Ștefan Luchian. De aceea cred că cea mai potrivită „caracterizare” ce s-ar putea face „tipului” (psihologic) reprezentat de Ștefan Luchian este aceea realizată de George Bacovia (în cunoscuta lui „Melancolie”): „Ce chiot, ce vaiet de toamnă... / Și codrul sălbatec vuieste - / Răsună-n coclauri un buciom / Și doina mai jalnic pornește, / / Ascultă, tu, bine, iubito, / Nu plânge și nu-ți fie teamă, / Ascultă cum greu, din adâncuri, / Pământul la dânsul ne cheamă.”

Comună le este – apoi – celor doi mari creatori de artă – lui Ștefan Luchian și lui George Bacovia – Polisemia vocațiilor creatoare. În sensul că – (după) cum (bine) se știe - Ștefan Luchian a avut nu doar un excepțional talent plastic, concretizat într-o (foarte) mare suită de capodopere artistice – dar și un autentic TALENT POETIC și MUZICAL. Întâi, prin faptul că INFUZIA de LIRISM nu lipsește din niciunul dintre tablourile sale. Ceea ce face ca toate pânzele lui să poată fi socotite (niște) adevărate POEME CROMATICE. Altfel spus, o veritabilă PALETĂ – infinită – de ACORDURI nu doar CROMATICE, ci – în egală măsură – și LIRICE transpare – cu limpezime – din toate creațiile lui Ștefan Luchian, indiferent de tema, subiectul, motivul, simbolul abordat (e).

Iar apoi, pentru că Ștefan Luchian a fost (și) un foarte înzestrat interpret la FLAUT; de altfel, biografia pictorului (ne) oferă destule exemple care certifică HARUL său MUZICAL... Mai întâi, în „Anii de Ucenicie”, când Ștefan Luchian a urmat – în paralel cu Școala de Arte Frumoase din București - și cursurile Conservatorului de Muzică, la Clasa de Flaut. Iar câțiva ani după aceea – mai exact spus, după experiența (lui) nefastă – de Pictor de Biserici (la București, Alexandria, Tulcea), Ștefan Luchian a făcut chiar parte – ca flautist – din orchestra Teatrului Național. Sunt – oare – nesemnificative aceste „detalii” biografice? Nicidecum! Întrucât în FLAUT apar „toate slăbiciunile omenești, transfigurate de un regret nepământesc” (Emil Cioran: „Lacrimi și sfinți”, Ed. Humanitas, Buc., 1991, pag. 116).

Dincolo de afecțiunea lui – nețărmurită – pentru (față) de „oamenii simpli”, eu sunt tentat să cred că însuși „prezența” aproape obsesivă a lui Moș Nicolae Cobzarul – așadar, a unui muzicant, a unui virtuoz al acestui instrument (muzical) tradițional – nu este – deloc – străină de VOCAȚIA MUZICALĂ a lui Ștefan Luchian. Dovada? Însuși faptul că pictorul izbutea să descifreze în „arta” bătrânului Nicolae un „patos” interpretativ inegalabil. Ceva cu deosebire „ardent”, pe care doar cel asupra căruia s-a revărsat focul sacru al zeiței muzicii – Euterpe – îl poate „deborda”. Euterpe, care – deloc întâmplător – era – în același timp – și muza poeziei lirice. După cum bine se știe.

Și încă „ceva” - nu mai puțin important: în iarna premergătoare trecerii marelui pictor în Eternitatea Artei, „melancolia saturniană” a lui Ștefan Luchian a fost – în mod paradisiac! – „legănată” de Vioara Fermecată a lui George Enescu (care i-a cântat, preț de câteva „ceasuri”, la „căpătâi”). Este – cred eu – mai mult decât grăitor. Fiindcă: „Numai din muzică (...) înveți ce este creșterea și devenirea” (Constantin Noica: „Pagini despre sufletul românesc”, Ed. Humanitas, Buc., 1991, pag. 102). Mai exact spus, doar muzica „îți arată cum crește materia sunetelor către sens” (C. Noica, vol. cit., pag. 102). Fiindcă: „Muzica te familiarizează cu acest haos al lui ceea ce nu este încă, pe care ai să-l regăsești mai târziu peste tot acolo unde este viața: în tine, dacă în tine este viață; în istorie, unde ți se pare că este prea multă (viață)” (C. Noica, vol. cit., pag. 102 – 103).

Din toate aceste considerente, se poate spune – fără teama de a greși – că Ștefan Luchian a avut nu doar o „înțelegere” PLASTICĂ a (supra) „lucrurilor”, ci – în egală măsură – și una MUZICALĂ și una POETICĂ...

Nu altfel au stat lucrurile și în ceea ce-l privește pe „afinul” său, poetul George Bacovia. Al cărui indiscutabil TALENT PLASTIC s-a manifestat – pentru prima dată – la doar 18 ani, când a obținut Premiul I – pe țară – la Concursul organizat de Societatea Culturală „Tinerimea română” – pentru „desen artistic de pe natură”; iar mai târziu – prin 1945 – când s-a angajat ca bibliotecar la Ministerul Minelor și Petrolului – s-a ocupat (foarte) mult de desen, realizând portretele lui Mihai Eminescu, Alexandru Macedonski, Traian Demetrescu, Ștefan Petică ș.a. Și – mare atenție! – (chiar) portretul lui Ștefan Luchian...

Dar George Bacovia a avut și un autentic TALENT MUZICAL. El fiind un foarte talentat VIOLONIST. Tot astfel cum Ștefan Luchian a fost un foarte talentat FLAUTIST. Ceea ce l-a făcut pe Nichita Stănescu să spună despre George Bacovia că „își compunea versul, cel lung și simplu și unic al obsesiei sale existențiale, pe o vioară” (reprodus după vol. „Amintiri din prezent”, Ed. Sport – Turism, Buc., 1985, pag. 141).

Devorat – la (modul) propriu! – de o suferință neurologică – insuportabilă – Ștefan Luchian a cunoscut – îndeosebi în ultimii ani ai vieții – o singură „stare existențială”... Iar aceasta mă face să cred că pe Ștefan Luchian l-a caracterizat – în cel mai înalt grad – o adevărată VOCAȚIE A SINGURĂȚĂII. Stare pe care tot George Bacovia a exprimat-o – extrem de sugestiv! – într-un poem intitulat chiar „Singur: „Potop cad stele albe de cristal / Și ninge-n noaptea plină de păcate; / La vatră-n pala ce abia mai bate – / Azi, a murit chiar visul meu final. / / Și ninge-n miezul nopții glacial... / Și tu iar tremuri, suflet, singuratec, – / Pe vatră-n pala slabă, în jăratec, – / Încet, cad lacrimi roze, de cristal”.

S-a spus – pe bună dreptate – că lirica lui George Bacovia – în ansamblul ei – nu este altceva decât un excepțional AUTOPORTRET LIRIC. Ceva (absolut)

similar se poate – însă – spune și despre pictura lui Ștefan Luchian. Fiindcă și ea are darul de a „configura” un admirabil AUTOPORTET PLASTIC. Iar când spun aceasta nu am în vedere – bineînțeles – doar seria, bogat reprezentată, a „autoportretelor” sale – în frunte cu celebrul (său) „ZUGRAV” – ci opera lui în ansamblul său, fie că este vorba despre peisaje, fie despre naturi statice, fie despre flori etc.

Însă frecvența aceasta mare a „autoportretelor” este – atât în cazul lui Ștefan Luchian, cât și în cel al lui George Bacovia – tot o trăsătură profund modernă. Ce „marchează” – de fapt – trecerea de la un tip de sensibilitate (umană și artistică) – întemeiat pe „extrinsec” – la un (cu totul și cu totul) alt tip, fundamentat pe „intrinsec”. Nu întâmplător și această „trecere” s-a produs tot în „zorii” epocii moderne, adică începând cu Manierismul și Barocul... Iar când spun aceasta, am în vedere – bineînțeles – întâi – celebrul „Autoportret într-o oglindă convexă” (din 1525) al manieristului italian Parmigianino iar apoi, cele cca 100 de „autoportrete” ale lui Rembrandt. Iar dacă cineva se (mai) îndoiește de acesata, cel mai convingător este – cred – din nou – „recursul” la Nichita Stănescu, și el autor al unui excepțional „autoportret”. Care se încheie astfel: „Un poet – sau un pictor, aș adăuga eu! – este cu atât mai mareș cu cât cei care-l citesc – sau îi privesc tablourile, spun eu! – nu pe el îl descoperă, ci pe ei înșiși” (reprodus după vol. „Amintiri din prezent”, Ed. Sport – Turism, Buc., 1985, pag. 329).

Iar pe „linia” modernității operei lui Ștefan Luchian, cel mai elocvent mi se pare a fi însuși faptul că artistul cu care pictorul nostru are cele mai multe „puncte de convergență” a realizat – și el – (foarte) multe „autoportrete”. Dintre care, cele mai cunoscute sunt (firește): „Autoportret cu pălărie de paie (din vara anului 1887), „Autoportret cu ureche bandajată” (de la începutul anului 1889), „Autoportretul” (din toamna aceluiași an) ș.a. De altfel, „asemănările” dintre „Zugravul” lui Ștefan Luchian (pe de o parte) și ultimul „autoportret” al lui Vincent van Gogh (pe de altă parte) sunt atât de mari – și de evidente – încât (ele) merită – nu mă îndoiesc! – o discuție aparte.

Prozã

George Coandă

Peisaj cu munte la Targovia*

De la o vreme, drumurile mele la Gara Mare a urbei voievodale, a Targoviei, deci, niște preumblări visătoare pe bulevardul cu aer intim adumbrat de castani, s-au schimbat, fac o abatere spre stânga spre mall-ul apărut pe acolo nu demult și care-mi stârnește curiozitatea, și a meseriașului într-ale ziaristicii, dar și a provincialului captivat de modernitatea spectaculară.

O iau, așadar, agale, spre acest fremătător oraș – bazar, într-un oraș – târg odinioară, un oraș – bazar cu două nume, unul de județ străvechi și celălalt de răspântie în limba franțuzească. O iau, cum am spus, la stânga, pe curba largă a noului bulevard, botezat cu numele regelui sub a cărei coroană s-a împlinit România Mare, pătrund în acel fremătător oraș în oraș pe care-l străbat de la un capăt la celălalt printre magazine, mai toate cu denumiri englezești, limba românească, din păcate, a fost alungată agresiv de pe firme de globalizare... democratică, răspândită hegemonic de făclia Statuiei Libertății și, cu toate astea, acest vast spațiu al comerțului este un fascinant spectacol învăluindu-te în discrete parfumuri, apoi un escalator mă lasă la primul etaj.

Aici te iau în primire miresele culinare emanate de la bufetele diverse și-ți surprinde privirea peisajul unui mini parc cu vegetație artificială, frumos gândit și „pus în operă”. Iată, și insolita „bibliotecă din mall”, un dulap galben cu rafturi pe toate părțile, pe care sunt înghesuite cărți de toate felurile, cu copertile, unele roase, altele pătate, donate de niște binevoitori anonimi de la un club, un ONG internațional de caritate, și, surpriză, biblioteca asta are și cititori, e drept, cam de vârsta a doua, și care fac un popas aici între cumpărături, sau bându-și cafeaua luată de la cafeneaua de alături.

Unii stau, citind, pe sofaua de sub un copac stufos, din plastic verde, iar, câte unul, refugiat pe canapeaua din interiorul dulapului – bibliotecă, se lasă furat de cartea pe care „a împrumutat-o” din vreunul din rafturi.

Sunt, însă, și zile, prea multe, când nimeni nu aruncă măcar un ochi spre vreo carte, și, dacă cineva, un tânăr, mai ales, se tolănește pe canapea, butonează de zor smart-phone-ul.

* Introdus în memoripuzleromanul în lucru „*Orizontul Speranței sau timpul în care s-a auzit de la Răsărit urlatul Infernului*”

Iată și invitația lipită pe o latură a bibliotecii, vizibilă marelui public trecător pe acolo! Ingenioasă – era să zic haiosă – nu?

Ies pe terasa lungă, asemenea unei punți de promenadă a unui transoceanic de croazieră cu vedere la ampla panoramă a Carpaților, pe zarea de la mieznoapte a Targoviei, străjuită de muntele magic, Leaota, ies, deci, după ce traversez grădina-bar plantată cu sălcii naturale cu coroane rotunde, fanteziste globuri verzi, amintind de cele ale unor bananieri și baobabi din arhipelagurile Pacificului de sub Ecuator, și prin care murmură adierile câmpiei de la miezăzi de cetate. Și, așezat, cocoțat, de fapt, pe un înalt scaun de culoarea lămâii, mă las sedus / pătruns de acea amplă panoramă montană

în vreme ce-mi sorb, fără grabă, licoarea de portocale și un capucino cu plăcut gust aromat.

Muntele Leaota, privindu-l, fie acoperit de mantia marmoreană a zăpezilor, fie înfățișându-se în albastru pal în anotimpurile calde, îmi dă senzația de pace sufletească, de împăcare cu mine însumi și cu lumea, închipuindu-mi că, înlăuntrul său tainic, zeii dacilor încă își oficiază misterii. Este un munte învăluit, da, într-o aură de mister și care, vrând-nevrând mă duce cu gândul la un alt mister, al cetății Targovia, pe care, de altminteri, de mai bine de o jumătate de secol încerc să-l deslușesc. Și, ori de câte ori mă încumet să-i iau urma, o umbră mă urmărește pândindu-mă parcă.

Și după acest popas în mall, părăsindu-l, o iau tot agale, de astă dată înapoi pe curba largă a noului bulevard cu nume regal atingându-mi ținta finală, Gara Mare, unde, pe banca de sub bătrânul castan, strâns lipit de peronul central acoperit, și cu geamlâc, adast Clipa.

(Într-un alt memoripuzzleroman evocând acest popas feroviar, tot așa, pe la începutul primului capitol, am uitat să precizez, sau poate nu, ce adast, cititorul, nu am nici o îndoială, având libertatea să-și închipuie că ar fi vorba de o tainică întâlnire cu cineva – e prea banal însă –, cu Destinul, cu trecutul viitorului lumii/ al meu, cu un Gând).

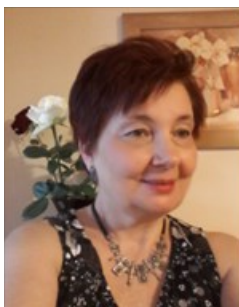
BIBLIOTECA DIN MALL

**ROTARY te invită la
o "porție" de cultură !
o oră de lectură !
o viață mai bună !**

Citește și dă mai departe !

**" Fură o carte ! "
la o carte, adu o carte !**

Carmen Georgeta Popescu

„Renașterea talantului” (fragment)

Lată-mă pacientă la cabinetul lui Gabriel, părăsind-o, deocamdată, pe Ileana. Ea vrea să mă îmbărbăteze, dar când ajungi în centrul golului tău existențial, indiferent din ce motive, mângâiatul pe creștet îți face rău. Nu puteam să i-o spun, s-o supăr, dar ea nu înțelege că am nevoie de o ieșire din moartea asta clinică, am nevoie de cineva care știe să mă conducă într-acolo, Iris e cea care l-a găsit pe Gabriel, pe internet. Ea nu are încredere în medici, nu-i place cum privesc ei omul ca pe un mecanism. Te scanează, îți fac analize, schimbă piesele defecte, ung mecanismul pe ici, pe colo cu un sac de medicamente, dar nu te întreabă niciodată: ce visezi, de cine ți-e dor, ce îți lipsește cu adevărat încât nu te mai poți aduna în tine și nu te mai recunoști? Din punctul lor vedere, totul e fizic, au scheme și protocoale pe care le respectă cu sfințenie, nu contează cine și ce ești tu, cel care tremuri în fața lor și taci.

Cu Gabriel e altfel. Treptat și acut, în mine a apărut revolta împotriva neputinței de a mai fi ca înainte, și el știe asta. Uneori, mi se pare că vede prin mine. Frumusețea situației e că tocmai asta îmi face bine. Timpul cât stau lângă el nu mai este timp. E straniu ce percep în acele clipe – mă simt pe mine, îl simt și pe el, e ca și cum ne-am pune ființele la un loc și n-ar mai exista separare între noi. E un sentiment din ce în ce mai puternic, o licoare din care aș tot bea și n-aș vrea să se mai termine.

De ce să nu se termine? Mi-e frică de cum ar putea arăta finalul beției, am îndoieli despre unde s-ar putea ajunge? Greu e de spus când tocmai frica, neliniștea și îndoiala se topesc în mine la fiecare întâlnire pe care o am cu el. Nu pot spune nimănui ce simt, nici măcar pânzei ce abia așteaptă să-mi păstreze secretele. Nu pot, fiindcă nu mi-e clar de ce l-am întâlnit pe Gabriel și de ce simt ce simt. Dacă nu e frica, atunci ce e, ce mă cutremură?

E noutatea, repet grăbită, ca să nu mă las copleșită de presimțirea ce-mi dă târcoale, de adevărul ce se întrevede. Am mai trăit asta, doar că nu înțeleg de ce mi se întâmplă așa ceva acum. La anii mei?! E posibil?

„Alinierea inimii cu mintea e atât de rară, încât o poți vinde pe câți bani vrei tu”, spune Iris cu blândețe. „Fii pură în tot ce faci, chiar și atunci când te înfurii, când îți exprimi pe moment dorința nevinovată a copilului din tine de-a fura jucăria

altui copil! Furtul tău pur e mai valoros decât cumsecădenia impură a altuia, afișată din precauție și din frica de repercusiuni. Fă totul cu convingere, din toată inima, și vei greși mult mai puțin. De fapt, de ce te-ar interesa atât de mult să nu greșești? E singura ta unitate de măsură?

Ești și tu unul din cei ce aspiră să ajungă în Rai? Draga mea, tu n-ai venit pe Pământ ca să fii perfectă, sfântă, și nici ca să găsești ființa perfectă cu care să trăiești până la adânci bătrâneți. Nu ești un extraterestru sosit la o fermă și vai!, totul e atât de nepotrivit. Ești om și viața înseamnă să te murdărești, să greșești când încerci câte ceva, să ai zile proaste sau grele, să nu ai chef uneori, să nu-ți placă de cineva, să nu accepți ceva, să produci dezordine și haos, ca apoi tot tu să faci curat și să le așezi în ordine.

E vorba despre condiția ta umană, care nu se reduce la percepțe religioase și norme morale, nici măcar la definiții pompoase New Age, foarte la modă acum. Tu ai de trăit, de simțit tot ce se petrece în corpul, în mintea și sufletul tău. Pentru asta ai venit, nu să aștepți să se alinieze planetele și stelele mai întâi – că altfel, nici nu te dai jos din pat. Ba da, fă-o, mai ales când nu sunt aliniate planetele, stelele, șefii sau iubiții – va fi o provocare pentru tine, o șansă de a ieși din rutină. Habar n-ai ce vei descoperi despre abilitățile sau capacitatea ta de adaptare la condițiile concrete. Crezi că e puțin lucru?

Știi, uneori, regulile sunt patologice, ai grijă pe care le urmezi!”. Bine, îi spun eu, dar risc să fiu amendată, pedepsită, blamată. „Da, dar măcar nu vei fi dezamăgită de tine. Uite ce e, dacă îți spui o minciună și o repeți destul de mult timp, vei ajunge să crezi că acela e adevărul. Creierul e programabil, fii atentă ce programe scrii tu acolo! Ai încercat de toate, ai bătut politicos la ușă, ai sunat la sonerie și nu s-a mișcat nimic?

Vezi-ți de drumul tău! Dacă o ușă e închisă, nu e ușa potrivită pentru tine. Naiba știe ce drame sunt în spatele ei, ce mizerie sufletească ar putea năvăli peste tine, ce gol imens”.

Iris m-a făcut să zâmbesc, e primul zâmbet pe ziua de azi. Exemplele pe care mi le servește de fiecare dată au o logică perfectă și un echivalent de necontestat cu ceea ce se petrece în lume. Ce m-aș face fără ea? E absolut adevărat că universul ne închide unele drumuri și uneori o face pentru a ne feri de suferință. Poate nu suntem pregătiți pentru ce va urma sau nu ne este necesar. Înseamnă că nu se mai întâmplă nimic în viața mea?

Dimpotrivă, se întâmplă prea multe, și nu-mi stă în putință să opresc, măcar să împlânzesc pornirile aprige ale evenimentelor. Și nici șansa de-a fi doar un simplu spectator al lor n-o am. Orașul e viu, dar nu e vesel și nici sănătos nu mai e. Fac parte din tumultul său și al întregii planete, sunt o bucățică din fierberea asta la foc mic și continuu ce ne amenință ba cu răbufnirea, ba cu deconectarea totală, numai că răscolirea mea nu vine dinspre frica de moarte. Nu de propria moarte, ci a celor dragi.

Pe ea n-o pot privi în ochi fără să tremur și n-o pot întreba nimic, fiindcă moartea fiecăruia dintre noi e la fel de intimă ca viața. Ea nu vine cu poștalionul, să te poți pregăti cuviincios de întâlnire, doar dă semne ce te înspăimântă mai rău decât îmbrățișarea-i finală.

„Hei, când gândirea ajunge să fie o boală, n-o rezolvi cu și mai multă gândire! Dacă tu crezi că toate gândurile astea sunt ale tale, e imposibil să te eliberezi de ele”, mă avertizează Iris și devin de-a dreptul neliniștită. Prea neliniștită ca să pot medita măcar. Am citit că există alegere între a reține sau a

renunța la un gând, gândurile sunt ca un televizor ce rulează în fundal – îl poți opri oricând. Crede cineva că e ușor?

Gabriel spune că meditația e absolut necesară în procesul meu de vindecare, mi-a sugerat să încerc și yoga. Yoga? am întrebat mirată. De ce nu? mi-a răspuns el prompt. Sufletului îi place să mediteze. Am colege de vârsta dumneavoastră și se simt foarte bine, arată bine. Posibil, dar ele se pot mișca, nu ca mine; și mai e și fumatul, i-am răspuns cu un neașteptat regret, iar el a tăcut îndelung. Nu mă deranjează tăcerea lui, uneori tocmai ea îmi transmite ceea ce vreau să aflu, însă o oră trece repede. Aș vrea să vorbim despre atâtea alte lucruri, aș vrea să mi le spună el, nu să i le preiau ca și cum i le-aș fura. Până și asta îmi produce suferință. „Suferința vine din neacceptare, la asta m-am referit mai devreme, revine Iris neînduplecată. Acum, că știi, ce vei face? Vei nega în continuare ce simți?”

E inutil să te atașezi de evenimente și persoane, să ceri de la ele ceea ce tu singură îți poți oferi. Simți iubire? Foarte bine! lubește, că nu te oprește nimeni, și nu cel căruia îi dăruiești iubire te va face fericită, ci faptul că iubești!”.

Las o mulțime de clipe de ezitare să mă-ntoarcă pe toate fețele, spre toate timpurile și evenimentele, uitate sau vii în amintirea mea, înțelese ori ascunse din calea reamintirii – nu cere, nu aștepta, nu deveni frustrată, nu arăta că suferi când dăruirea ta trece neobservată prin viața cuiva. De câte ori poți face asta fără să te usuci pe picioare? Și ce se petrece în sufletul tău după fiecare negare?

Ani, vieți la rând și se spun astfel de lucruri, iar tu, de fiecare dată, ajungi în punctul în care nu le mai crezi, nu le mai ascuți. Te ridici vijelioasă și pleci în căutare, pentru că știi că inima ta e un diapazon, nu se poate ca nimeni să nu rezoneze cu chemarea ce pornește dinspre ea, să nu se armonizeze cu sunetul prelung și blând pe care îl emiți în gând, mai ales în nopțile cu lună plină, căci ale Lunii sunt toate femeile. Multe sunt de spus despre asta, dar deja mi-e sufletul greu, și-apoi, de câte ori să mi le repet tot mie?

Iris, îi spun după ce mă calmez cât de cât, am cunoscut iubirea, i-am primit binecuvântările, toate darurile, chiar și pe cele otrăvite, ce mi-ar putea aduce nou de data asta? Și mai e și necazul cu umărul blocat, așa că, ce pot să fac mai mult decât să aștept? „Ce să faci?! se miră Iris. Să îți aduci aminte ce spunea Schopenhauer, cândva – e greu să găsești fericirea în tine, dar e imposibil s-o găsești în altă parte. Să-ți amintești că iubirea nu există dacă nu e lăsată să se manifeste, indiferent că e pandemie în lume, război, pace sau orice altceva. Nu uita însă un lucru: singura iubire completă e iubirea de sine! Așa că îndrăgostește-te de tine, umple-te de tine! Nici n-o să-ți vină să crezi cât de repede va sosi în viața ta și cealaltă iubire. Iubirea, desăvârșirea, spune-i cum vrei!

Tentațiile sunt multe, la fel sunt și iluziile. Și ce dacă? Toți oamenii le au, nu te mai micșora în ochii tăi! Ai defecte, ai neajunsuri? Acceptă-le! Cu siguranță există cineva care tocmai asta va iubi la tine, din motive nici de el știute. Dar dacă tu te percepi nedemnă de a fi iubită, de ce-ar veni iubirea la tine?” spune Iris dintr-o răsuflare, nu cumva să se piardă legătura dintre noi două, iar eu rămân suspendată în timp și fără cuvinte, fiindcă refuz să vorbesc despre trecut, vreau să uit totul. Chiar am momente când nu sunt foarte sigură dacă el a existat așa cum mi-l reamintesc.

„Când o să mai vrei să uiți trecutul, mă atenționează Iris, gândește-te la un bolnav de Alzheimer, acel om cu privirea pierdută, care ar vrea să-și amintească

ceva, dar nu poate. El nu-și mai amintește nici cine este...Vrei tu oare să uiți cine ești? Vrei să nu știi ce ai trăit, ce ți-ai dorit, ce ai simțit? Fie-ți milă de tine în astfel de momente, căci atunci ești bolnavă de uitare. Fuga de durere e o iluzie, te păcălești singură. De la o inimă rănită ajungi la o inimă pustie. Poți exista fără a simți? Spune-mi, poți?

Krishnamurti a zis că unde nu e durere nu e nici iubire. Suferința nu poate fi vindecată – o acceptăm și învățăm treptat să trăim cu ea ca și cum ar fi o parte din noi”. Tresar pur și simplu la auzul acestor cuvinte. Le-am citit în multe cărți, le-am auzit și de la alții. Până nu demult eram de acord cu ideile acestea și le-am aplicat în viața mea ca pe ceva firesc, ceva ce nu m-a rănit prea mult. Dar acum simt revoltă, simt dezechilibrele și nedreptățile și neputințele și nu pot scăpa de senzația că ele devin tot mai amenințătoare pentru noi toți. Nu mai este vremea să stăm cu mâinile în sân... Cred că asta aștepta Iris – să dau o formă pornirii ce mă cuprinde, căci imediat o aud lansându-se în următoarea ei tiradă.

„Dacă vrei să schimbi lumea, fii nerezonabilă! Așa vei progresa și vei aduce progres! Leși din jena că x sau y vor fi deranjați de acțiunile tale și nu te vor mai plăcea – oamenii oricum nu te plac tot timpul și tu nu ești aici să le faci tuturor pe plac. Doar dacă nu cumva îți dorești să fii un bufon. E bun și bufonul, dar să fie original, îndrăzneț, să fie nerezonabil, înțelegi?

Când lumea e înțepenită în mituri și conformism, cineva trebuie să joace rolul nebunului, al demolatorului de iluzii. Cu siguranță există o ordine superioară a binelui și răului, o înțelegere mai extinsă a lor, astfel că răsturnarea vechii ordini e nu numai necesară, ci și laudabilă. Însă, în orice acțiune pe care ești gata-gata s-o faci împotriva cuiva, pune-ți uitata întrebare: cum mi-ar plăcea să mi se facă în această situație, cum aș vrea ca celălalt să se comporte cu mine? Vei ști instantaneu cum să te porți, chiar dacă cel spre care te îndrepti te-a trădat, mințit, înșelat, umilit, rănit, părăsit etc. Tu nu ești acela, și cu siguranță nu vrei să acționezi ca el. N-ai nevoie de răzbunări și puneri la punct, nici de scuzele cuiva. Ele nu ți-ar aduce decât consum de energie și regrete. Lasă morții să-și îngroape morții! Exact așa, lasă trecutul cu supărările și frustrările lui și ai grijă de tine! Trăiește frumos, energic și liber, ca nimeni să nu-i creadă pe aceia care te-au denigrat! La urma urmei, e vorba despre ce crezi tu despre tine, nu ce cred alții. Plusuri și minusuri, lacrimă și surâs – toate stau laolaltă. Dacă nu accepți să fii plină de rahaturile tale, vei deveni plină de rahaturile altora.

Viața nu se oprește din cauza îndoielilor fiecăruia, așa că mișcă-ți fundul și joacă ce rol vrei, dar fă-o ca lumea! Simte-te bine, fii mândră, nu sta cocoșată ca slăbănogul ce ascunde sub haină o găină jumulită! Mergi drept și țăntoș, cu toată încrederea în tine și în viața ta; asta nu e fală sau orgoliu, e putere ce atrage mai multă putere. Înotăm într-un ocean de energii extrem de puternice, diferite și disponibile, dar ele nu ne vor sări în traistă cu de-a sila.

Trebuie să le chemi, să le spui că le iubești. Dacă nu faci așa, se duc la alții, la cei care le sărbătoresc. Repet, rahaturile tale sunt exact ca ale celorlalți. Dacă nu-ți plac, schimbă-le! Transpiră puțin, icnește, julește-ți nasul și genunchii, rupe-ți unghiile frumos lăcuite, că nu-i un capăt de țară, măcar o să bei la final un pahărel cu toată satisfacția posibilă. Chiar și de una singură, tu cu tine. Scoate-te în oraș și fă-ți cinste, că meriți!

Și nu mai uita că prietenii nu sunt numai buni, cum nici dușmanii nu sunt numai răi, iar îngrijorarea ta e inutilă, e dobânda în avans pentru necazurile ce n-au ajuns încă la tine”.

George D. Piteș

Lozul cel mare

Astăzi este zi de salariu. Indiferent de anotimp, ziua de salariu este cu adevărat o zi mare. Acum se plătesc toate datoriile vechi și se fac altele noi.

Renumita cârciumă „La Ivancea” este plină ochi. Fumul se rotește greoi pe deasupra consumatorilor ieșind pe ușa deschisă ca de pe hornul unui furnal. Mai toți consumatorii au ajuns deja în stadiul, când toată lumea vorbește și nimeni nu ascultă.

Chelnerii abia fac față comenzilor încrucișate, iar ca să nu fie cu supărare cer plata pe loc. Oricum, e ora când cheflii pot fi ușor păcăliți. Printre mese roiesc tot felul de chilipirgii: bețivi fără căpătâi care scurg paharele, copii care cer de pomană, țigănci care își oferă serviciile și citesc în palmă și în cărți, viitorul amatorilor de surogate ieftine...

În cârciumă este un vacarm de nedescris.

Printre mese își face loc, cu greu, un bărbat între două vârste care-și târăște vizibil un picior și merge adus de spate. Împinge sub nasul consumatorilor un covrig de sârmă, plin cu lozuri, mai mult sau mai puțin câștigătoare.

– la lozul câștigător! la lozul cel mare! la mașina! la televizorul! la excursia! Hai neamule, încearcă-ți norocul! Nu pierde ocazia! Norocul ține cu cei care riscă... Numai cei care nu joacă nu câștigă... Mari câștiguri în bani și obiecte... Pomană nu alta!...

La o masă mai retrasă doi tineri sporovăiesc în fața unui pahar de coniac. Amândoi sunt foarte „obosiți” și se clatină vizibil. Se fixează cu priviri tulburi și vorbesc foarte convingător, dând din mâini, și lasă impresia că se înțeleg de minune.

Omul cu covrigul de sârmă le flutură lozurile prin fața ochilor ademenindu-i.

– la lozul cel mare!...

– Mai lasă-ne dracului în pace, băi, nea Mișule! N-avem noi noroc la de-astea! Noi n-avem parte decât de oase rupte. Noi bem din munca noastră nu din câștiguri de-astea ușoare.

– Ce te repezi așa, băi, Vanghele? Stai cuminte și vorbește frumos cu nea Mișu, ce dracu’! Eu am de gând în seara asta să trag lozul cel mare.

– Ești nebun, Burtescule! Adică nu, ești beat, izbucni în râs Vanghele.

– Fii atent cum vorbești, Vanghele! Eu beat? Să am pardon! Eu beau cât vreau, dar de îmbătat nu mă îmbăt niciodată. E clar, domnu’ Vanghele Trăscăuanu? Aud?

- Foarte clar, Gugule! Ai să tragi lozul cel mare... Am înțeles. Da', ia spune faci cinste?

- Mai încape vorbă? Ia dă, băi Norocel, lozurile alea încoace! Care ziceai că sunt câștigătoare?

- Toate, nene Gugule. Toate. Cine joacă, musai să și câștige. Zău așa! Ia mata un loz și n-o să-ți pară rău!

Gugu Burtescu numără de la un capăt treisprezece lozuri și încearcă să-l rupă pe următorul.

- Gata, Mișule! Pregătește banii! Stai colea liniștit! Să nu cumva să fugi că dai de dracu'! Ai auzit?

Gugu se clatină pe scaun și ridică sprâncenele căznindu-se să deschidă bine ochii.

- Băi, frate, da' e un fum aici, că-l tai cu cuțitul!... Abia mai văd lozul. Oricum, vă asigur că este ăla mare!

- Da, vere! Ca pentru prieteni, îl linguși Mișu Norocel.

- Eu cred că următorul rând îl dai din salariu, nu din câștig, Gugule, îl zeflemisi Vanghele.

- Pariu!?

- Aa, nu! Te cred în stare, clatină din cap Vanghele și-l înfipse pe Gugu cu degetul arătător în piept încercând a-și desluși prietenul prin perdeaua de fum.

Gugu, după mai multe încercări nereușite, rupe într-un târziu lozul buclucaș. Îl deschide precaut, cu mâinile tremurânde, convins că ține în mână o comoară nepretuită. Încearcă să fileze lozul dar acesta se încăpățânează să rămână lipit. Gugu se încruntă. Vanghele și Norocel stau cu gurile întredeschise și se ling pe buze, așteptând cu inima cât un purice să se îndeplinească prezicerile lui Gugu. Nu prea știau ei de ce este Gugu atât de sigur că trebuie să câștige, dar dacă avea să se întâmple minunea, oricum, toată lumea avea de câștigat.

Într-un târziu, după ce transpirase de emoții și efort, Gugu reușește să desfacă lozul. Îl privește îndelung, face ochii mari și începe brusc să sughită.

- Ce v-am, hâc!, spus eu? Ați văzut, hâc!, băi nepricepuților?

Gugu băgă lozul sub nasul lui Trăscăuanu, apoi sub nasul lui Norocel.

- Acum să te văd, hâc!, Norocel, cum plătești matale, hâc!, ăștia cinci sute de lei! Dar acum că de nu, hâc!, dai de dracu' cu mine. E clar? Hâc!

Gugu trânteste cu putere pumnul în masă.

- Ați văzut, hâc!, măi deșteptilor? Unu-i, hâc!, Gugu Burtescu.

Norocel ia lozul din mâna câștigătorului îl privește îndelung, apoi îl vără repede în buzunar.

- Băi, nea Gugule, dar al dracu' noroc mai ai! Ai avut gura spurcată, frate-miu. Ce să fac? Musai, să-ți dau banii. Gata, m-ai câștigat. Bravo, măi vere! Așa noroc mai zic și eu.

Norocel stă o clipă și se gândește, apoi scoate un teanc de bancnote. Numără pe îndelete mai multe hârtii de douăzeci și cinci și de zece lei. Mâinile îi tremură îngrozitor de parcă ar da banii de la el. Pune apoi banii pe masă, cu regret. Gugu se repede la ei, îi înșfacă și începe să-i numere.

- Ha, ha, văzurăți fraților, hâc!, cum se câștigă? Hâc!

- Da, de barbă dai ceva, frate-miu?, îl fixează cu ochi de milog, Norocel.

Mișu dă cu degetele murdare și cu unghiile negre, netăiate, prin barba nerasă. Face cu ochiul către Vanghele și râde mânzește.

- Dau, bă, hâc!, de ce să nu dau? Hâc!

Gugu îi întinde o hârtie de douăzeci și cinci de lei lui Norocel care o înșfacă și le întoarce spatele celor doi prieteni uitând și să mai mulțumească.

Gugu strigă după ospătar, bătând cu pumnul în masă sigur de el.

- Nene Țoiule, hâc!, pe unde dracu umbli, băi frate? Două coniacе mari!

Hâc! Da, mai repede, hâc!, că e târziu!

- Și ne așteaptă nevestele acasă cu făcălețul în mână, îl completează Vanghele. Țineți respirația oleacă, măi Gugule, ce naiba ai!
- De emoții, Vanghele, de emoție.

Cei doi râd cu poftă mulțumiți de ei. Trăscăuanu îl bate pe prietenul său pe umăr, în timp ce Burtescu îi arată buzunarul umflat de la piept.

- Bă, și când te gândești că pentru banii ăștia, hâc! trebuia să mă spetesc o săptămână! Hâc!

Fumul gros care se transformase deja într-un nor consistent îl face pe Vanghele să tușească în timp ce Gugu sughiță cu și mai mare convingere.

Au trecut două zile. În aceeași cârciumă sunt meseni puțini. Se cunoaște că lumea nu mai are bani. Așa este de obicei, între salarii. Se cunoaște că salariile au luat drumul cel bun, adică spre buzunarele nevestelor, veșnic nemulțumite de raportul dintre cerere și ofertă. Pe ușa cârciumii „La Ivancea” intră încet, atent, cu gesturi calculate, ca niște oameni decenti, Trăscăuanu și Burtescu. Nenea Țoiu le iese înainte și se înclină respectuos.

- Să trăiți! Să trăiți! Bine ați venit pe la noi! Cu ce să vă servim?
- Două mici, nene Țoiule!, face comanda plictisit, Gugu.
- Vine băiatu'!

Ospătarul dispare cu pași repezi.

- Hai, pe unde să ne așezăm? Acum avem și de unde alege, zâmbește confuz Vanghele.
- Uite, aici în colțul ăsta mai retras!, propune Gugu.

De la masa alăturată se aud râsetele a trei bărbați bine aghezmuți. Unul dintre ei, îmbrăcat ca de zile mari și cu pălăria dată pe spate, dă semne vizibile de ebrietate. Bate cu palma în masă, vorbește tare, improșcându-i cu salivă pe ceilalți doi meseni.

- Tu-l recunoști, Gugule?
- Pare a fi Norocel, dar parcă nu-i el. Să mă ia dracu', dacă mai înțeleg ce înseamnă asta!
- Băi Gugule, ăsta e sigur Norocel, numai că lasă impresia că a dat norocul peste el. Ia, uite ce-i pe masa lui! ăștia au mâncat aici pentru cel puțin o lună. Tu ce crezi?
- Dă-i dracu'!, dădu din mână a lehamite, Gugu.

De la masa alăturată, vorbele și râsetele se amestecau incoerent. Norocel, cu spatele la cei doi, continua să-și dea importanță.

- Bă, masa asta s-o țineți minte câte zile oți mai avea! Eu, Mișu Norocel am fost în stare, bă, să vă fac cinste? V-am demonstrat, dracu' să vă ia, sau nu?
- Demonstat!, nene Norocel, răspund în cor cei doi chilipirgii.

Unul din cei doi își linge degetele, iar cel de-al doilea plescăie mulțumit și se șterge la gură cu fața de masă. Norocel gustă din paharul cu vin, râgâie și se întinde.

- Aoleu, mama mea! Crăp, nu alta. ăsta-i curat jaf, dar merită! Vă spun eu...
- Da, ia zi nea Mișule, de unde ai făcut rost de bani? Parcă așa ne-ai promis, îl iscodește unul din meseni, cu mustață deasă tunsă neglijent.
- Îți spun, băi hoitule! Ai răbdare, că-ți spun!
- Păi, am avut destulă răbdare până acum, nu?, intervine și cel de-al doilea comesean cu o voce de soprană.

– Bine măi Țâncule! Vă zic. De ce nu? Nu sunteți voi prietenii mei?... Acum două zile vindeam lozuri, ca de obicei, prin crășma asta mizerabilă. Era zi de salariu și eram convins că voi avea vânzare. De, ciubuc, fraieri, zi bogată. Trebuia numai să-mi fac datoria așa cum trebuie. Ei, dar ziua de alaltăieri, a fost una cu totul și cu totul deosebită, băi!... Vă zic mai departe, dar... mormânt! E clar?

– Mormânt, nea Mișule! Ce naiba, n-ai încredere în noi?

– Ba da, am. Tocmai d-aia vă și spun, băi fraților!

Norocel coboară glasul și vorbește precipitat.

– Și cum vă ziceam... Zi mare, zi de salariu, lume multă, fum, băătură din belșug, gălăgie cât cuprinde. Eu, de obicei în zilele astea nu prea beau... Știți cum e, trebuie să ai mintea trează. Meseria-i meserie. Mă cheamă un șmecher și-mi aruncă sigur de el: „Măi nea Mișule, în seara asta, eu am de gând să câștig lozul cel mare... Ia, dă-ncoa lozurile alea și-ai să vezi!” Ia, măi frate, covrigul cu lozuri, numără, alege unul și-l rupe. Al dracu' să fiu, dacă n-a avut dreptate. Nătărăul ăla dăduse lovitura. Tocmai biletul cu câștigul cel mare l-a luat...

– Pă-l mai mare?, întrebă cei doi cu ochii măriți.

– Da, măi fraților, numai că deșteptul ăsta era atât de beat că s-a chinuit o mulțime să rupă lozul, să-l fileze și alte d-astea, dar ce era mai important... n-a văzut.

– Aoleu! se văicărîă cei doi vagabonzi. Cum așa?

– Tocmai aici e șpilul. Mi-a băgat biletul sub nas și mi-a cerut să-i plătesc pe loc, cinci sute de lei. Eu, prevăzător cum mă știți, mă uit bine și...

– Și?

– Și!

– Și? Nu ne mai fierbe atât!

– Și ce credeți că văd?

– Ce?

– Cum ce?

– Adică ce vezi?

– Ce să văd... Ceea ce era scris pe bilet. Adică... cinci mii de lei.

– Cât?

– Așa cum vă spun... Cinci mii de lei... Zău!

La masa de alături, Gugu și Vanghele schimbă priviri speriate făcând ochii mari. Amândoi văd roșu în fața ochilor. Gugu deși realizează cu greu că nătărăul cu pricina era chiar el, se stropșește la Norocel împingându-l cu furie, mai să-l doboare de pe scaun.

– Cât ai spus, nenorocitele?

Norocel, care continua să râdă în hohote, îl privi câteva clipe pe Gugu printre lacrimi și-l străpunse cu degetul.

– Chiar așa, auzi dumneata? Cinci mii de lei... Ha, ha, ha...

După ce-l mai fixează pe Gugu preț de câteva secunde bune, timp în care realizează cu cine stă de vorbă, Norocel înghite în sec, face ochii mari și brusc este cuprins de un acces puternic de tuse. Se scoală încet, urmărit de cei doi amici, care se făceau parcă din ce în ce mai mari. Vagabonzii schimbă priviri neliniștite între ei, apoi urmăresc jocul lui Norocel, neînțelegând ce se petrece.

Gugu se lungește din ce în ce, ochii îi ies din orbite, în timp ce Norocel se încovoiaie sub greutatea privirilor furibunde ale acestuia. Uitând parcă și de defectul de la picior, Norocel se repede spre ușă, urmărit îndeaproape de Gugu și Vanghele.

Gugu, cu mâinile pe sus și cu pumnii strânși, urlă ca scos din minți:

– Te omor, nenorocitele! Te omor!...

Vali Nițu

Dansul frunzelor întruchipate-n chip de dor

În decorul crizantemelor, buzele roșii sărută așteptarea trupului care arde la flacăra sufletului argintiu. Peste vreme se aude acordul vântului, discret șuieră printre ramurile desfrunzite ale toamnei, semnează un autograf pe fila calendarului și merge mai departe în pași de vals.

- Știe careva până când, până unde ar putea să ajungă?
- Nici un răspuns, tăcerea-i profundă.

Am mușcat din fructul fericirii aflat în grădina miraculoaselor taine, nicicând petalele din cununa celestă nu au stat prinse în buchetul din mâna sorții așa cum sunt prinse acum, acum în anotimpul argintiu, e atât de fascinant prin îmbrățișarea trupurilor incendiare, prin năucitoarele dorințe aprinse în jadul inelelor din constelația albastrelor chemări. Roze desprinse din zâmbetul dimineții concertează, în tandem, cu pulsul din cupa lacrimii de fericire, pe obrazul bronzat de soarele din vară. Noi doi ne contopim trupurile în povestea cu început fascinant, un început desprins din ezotericul unghi, din dimensiunea universului generos.

- Ce-mi doresc în seara venită prin memoria toamnei?
- Să mă învelești cu respirația ta, copac al vieții, femeie cu lacrima de cleștar!

În re-creația scorpionului rebel mi-am găsit Eul iubirii, splendid anotimp, o femeie-cântec, Ea este în toate notele muzicale ale pământului, e o re-naștere a celui care sunt, sunt iubire și timp, sufletul unui cânt. Niciodată nu voi fi o re-capitulare, am căzut și m-am ridicat pentru a găsi adevărata dragoste, greșelile trecutului nu le-am repetat și, așa, Cel de Sus mi-a ascultat ruga de a fi sănătos și fericit.

- Slavă Ție, Doamne Atotputernic!

În clipa Eului, ales călător, trăiesc dragostea femeii fără de pereche, sunt de față cu Ea, la aceeași masă a timpului, ne potolim setea cu multă cunoaștere, ne bucurăm secundele cu iubirea pură din Cerul sincerității. Ce frumoasă-i curgerea râului pasionat de sărutul pietrei lustruite de timp! Îmi e atât de dor să beau o cafea cu tine, femeie, undeva sub salcia care lăcrimează așteptarea, acolo la Chindie, acolo într-o splendidă vară! Crede-mă pe cuvânt, oftez și mă doare dorul, doare așa de tare!

- Ce să fac, spune-mi fluier din anotimp?
- Să pornești în calea dorului, să nu-l lași să te copleșească, să-l întâmpini cu un zâmbet, să-i potolești focul dându-i o lecție de cum se face dragoste.
- Așa voi face, alerg spre muntele iubirii, acolo-i minunea mea, floarea de colț cu inima sa.

Ajuns acolo, în îmbrățișarea pasiunii, trupurile s-au dezlănțuit în cel mai frumos dans al lor, într-un imens foc al senzualității, într-o forță a minții, dincolo de imaginar. Buzele s-au „zdrobit” într-o inepuizabilă sete a dorinței, aici și acolo două suflete trăiesc o verosimilă poveste de dragoste, o parte dintr-o unică viață. Respirația sacadată mă trezește din visare. Cerul este senin într-o toamnă de poveste, ochii îmi sunt ațintiți în privirea clipei senzuale, strălucirea ochilor ei spun cât de mare este iubirea.

- Ce se mai poate spune, răspunde-mi lume ca lumea?

- Iubirea-i autograful sufletelor pe trupuri trecute în catalogul existenței profunde.

Prin toamna părului grizonant admir dansul frunzelor întruchipate-n chip de dor, în Turnul Chindiei o aștept pe femeia-izvor, Eu și Ea suntem actorii vieții, Rânduitorul este dirijorul Ei, El este editorul destinului, Eu sunt un Om al Lui, nimic nu-i întâmplător într-o lume a Sfântului Creator.

O splendidă imagine, un vis care nu se termină-n toamna argintie. Cu... vântul dansează în iarba din dreptul ferestrei, e cea mai spectaculoasă horă din anotimpul culesului din străbuna vie. Deschid palma strânsă în dor, pleacă spre tine pasiunea nemărginirii, e o insulă a iubirii dintr-o lume aparte, e cu totul altceva din existență, e însăși frumusețea din simplitate.

- De fapt care este împlinirea mea, a scorpionului atât de sensibil?

- Iubirea, ea e pansamentul sufletului, bucuria fiecărei zile, sensul spre tandrețe și adevăratul mers.

Pas cu pas mă apropii de esența trăirii, e dragostea pură pentru femeia timpului meu, un suflet sensibil, un splendid petic de cer. Seara e Ea, dimineața e tot Ea, totul meu este cuprins în zorile cu chipul ei, în zâmbetul din raza soarelui din fiecare anotimp. Cuvintele lăcrimează în noaptea albă, ne... dormită pe brațul drept, ne... auzită de bătaia inimii în ușa metaforei care vine și pleacă, pleacă în patul stingher din colivia pătrată.

- Care-i visul, care-i dorința, care-i idealul?

- Dragostea totală, ideea devenită ideal în prag de toamnă.

Privesc în lacrima toamnei și simt o rugă a Eului către Cer, o divină coregrafie a anotimpului ce pleacă cu păcatele mele misterioase. Eul caută lumina în interiorul Ei, Eu o găsesc într-un paradox geometric în forma frunzelor care s-au adunat în banca de date a Sinelui.

- Unde oare s-au ascuns atâtea anotimpuri, spuneți-mi voi timpuri?

- În seiful amintirilor din răstimpuri...!

Se face umbră pe aleea de la chindie și întrebările se aliniază în ordine alfabetică.

- Oare umbra îmbătrânește și Ea, întreb și eu așa...?

Mă uit în oglinda Lacului de la Chindie, chipul meu pare plecat în față, în fața apei cristaline din râul care-mi poartă gândurile dinspre izvor. E profundă liniștea din ființa mea, în curând voi săruta visul, voi aprinde focul mistuitor al senzualității feminine, mă voi răsfăța cu trupul ei, voi desena cu buzele firul viu al fluviului năvalnic al pasiunii.

- Spre ce punct cardinal să-mi îndrept gândul, dorința, cuvântul?

- Spre acela unde-i Ea, femeia cu ochii unicului mister.

E pace în conștiința mea, sufletul nu se mai luptă cu trupul, mintea și-a câștigat libertatea de a fi Ea. Așa a fost să fie poemul, să aibă destinul metaforei în zâmbet, versul să rimeze cu chipul rebel, să trăiască libertatea așa precum este El, un boem fidel dintr-un impresionant pastel. Ascult o melodie din Cer, e interpretată la violoncel, versurile sunt „pictate” de un iscusit penel care-i pururea

vesel, trăiește ruga spre Înalt, Ea este divinul lui țel, nici nu poate fi altfel, așa-i El, poetul rebel. În solfegiul toamnei mi-am găsit vocea rostului, iubesc ploaia cu lacrimile ei și femeia care dă viață, Ea este refugiul meu, e însăși ceasul neoprit din infinitul cuvintelor.

– Care ar fi calea cea dreaptă pe care să o urmez?

– Calea Luminii, Ea este aceea care te poate defini, scorpion boem, acolo-taina ta.

Sunt fericit în lumea mea mică, alături de mine este un înger cu chip de femeie, o bucurie a rostului, a tot ceea ce vreau în astă viață.

– Este prea mult ceea ce-mi doresc?

– Retică-i întrebarea dintr-o seară ne... venită.

Un gând al sufletului toamnă a rămas încrustat pe o frunză, Ea rămâne verde pe ramura copacului din vis. Cât de prezent este mâine în ziua de azi, visez că facem dragoste, ce magică-i coregrafia trupurilor...! Respir parfumul amintirii, e original, este un buchet de crizanteme galbene, o feerie a nuanțelor rujului de pe buzele tale.

– Cum ar fi ramura copacului fără frunza pereche?

– Un cântec fără refren, un vers fără rimă, un searbăd catren!

E atât de frumoasă această toamnă, adierea vântului mângâie buzele care fredonează o melodie, e imnul sufletului fragil, divin ecou al universului boem. În ne... scrisul gând re... naște eseul propriului rost, o sfântă logodnă a timpului trăit cu vremea care vine pe strada scorpionului rebel. Încă visez cu ochii deschiși la ne... venirea Sinelui în Sine, neconținut te aștept într-o noapte a senzualității, Sfânt cuvânt de mulțumire, generozitate și fair play într-o unică viață cu numele iubire.

– Unde să te aștept cu crizantemele galbene?

– Acolo unde sunt două coline și un singur trofeu?

– Negreșit, poetul meu, rege de pe tabla de șah a vieții...!

– Reverență, regină a cuvântului, metaforă dintr-o unică stea, steaua de mare, dragostea mea!

Cât de multă magie cuprinde viața când stai la masă cu Ea, când ciocnești paharul cu șampanie, pahar dintr-un magic cristal, magică-i iubirea cu licoarea sa. Închid ochii și derulez secvență cu secvență sărbătoarea sufletelor, totu-i o lecție învățată de minte și trup, o spectaculoasă roată din lumină, o trăire ne... echivalentă. Egalul este egal cu Sine, Sinele este egal cu El, femeia este egalul bărbatului în fiecare clipă a Eului, în tot și în toate, cu toate că Ea este splendida fecunditate.

– Oare greșesc?

– Realitatea-i în fapte, femeia e Sfânta-mi Icoană care mi-a dat viață!

Surâd cu subînțeles, iubita mea cunoaște sensul surâsului și-mi spune: „nu-ți înțelege surâsul decât cel care te cunoaște!”

– Sunt mândru de iubirea ta, femeie de catifea!

În pași de sărbătoare pășesc pe Aleea Toamnei, sub talpa anotimpului frunzele se joacă cu razele soarelui, sunt calde și prietenoase, le scriu în poemul înserării, e dulce înserarea, e senin gândul meu. Pe harta destinului m-am găsit în cel mai minunat punct al vieții, punctul iubirii, spectaculoasa artă a trăirii. Trăiesc atent într-un liniștit azi pentru a putea sorbi roua dintr-un mâine. Ce vis! Într-o partitură din octombrie îmbrac trupul toamnei cu sensibilitate, îi dăruiesc o brățară dintr-un vers, martor este necuprinsul iubirii cu drepturi de autor. În cercul vieții dragostea mă ține de mână, istoria iubirii e stăpână în amorul unei minunate femei.

– Unde mă aflu în toamna sufletească?

– La poarta sărutului pe care o descui cu cheia privirii.

În biblioteca sufletului am așezat cartea cu chip de femeie, cad frunzele și

esența vieții este iubirea, frunzele și noi, metamorfoze ruginii, nostalgia.

- Oare mă copleșește melancolia, spune-mi tu, femeie îmbrăcată-n ie?
- Ești cuprins în Ea, Ea este contopită-n tine, cuvânt din propria-ți biografie!

S-a înserat pe strada timpului, pâlpâie felinarele în demersul clipei, se cerne o lacrimă prin sita destinului, scorpionul poet își trăiește povestea și o scrie în „Tainele scorpionului bonom”.

- Ești unică, regină de pe tabla de șah a vieții...!
- La bună vedere, rege!

Am renăscut din izvorul nesecat al rugii către Tatăl Nostru, acum trăiesc într-o neconținută curgere a Credinței Divine. În odaia toamnei soba florilor ruginii încălzește trunchiul copacului verde. Scânteia ochilor negri reaprinde focul nestins de adierea ramului pecetluit cu jurământul iubirii din altarul luminii. Ce splendidă-i raza soarelui care îmbrățișează ramurile iubirii neasemuite!

- În ce gamă să compun melodia nenumitelor note muzicale?
- În sol major, în așternutul frunzelor cu cântec de vioară.

În partituri măiestre stă scrisă iubirea, e steaua de mare, e însăși regina nopții, este tot ce am în desenul monocrom, în neuitare. Cuprins în cingătoarea minții privesc spre tăpșanul aducerilor aminte, încerc să mă găsesc în mine, mă reperez imediat în Eul prezent, aflu că sunt iubit de cuvânt, de femeia cuvântului, de cuvântul femeie, de frumusețea ei. E atâta liniște în alba cameră a tainelor scorpionului bonom! Reflecția serii este întreruptă de gândul zilei. Ce zi, ce descătușare a trupurilor!

Cuvintele sunt puține, ele nu pot descrie intensitatea senzualității, puterea gândului și forța minții.

- De ce trebuie închisă libertatea în colivia cu chei ruginite?
- De ce?

Tăcere. Prin fața ochilor aleargă fără oprire superbitatea clipei. A fost o zi de sărbătoare, aniversarea unei zile din calendar, ceva ce pare ireal... trupul rubensian mi-a dăruit puritatea lui, o senzațională arhitectură a dragostei.

- Cum să nu iubesc iubirea, cum să nu o iubesc?
- Spune-mi, Doamne, cum să nu o divinizez?
- Ar putea fi altfel, metafora mea?

Cu certitudine nu, numai așa poate fi, așa cum scorpionul știe să respire iubirea din pântecul misterioaselor chemări, departe de lume, atât de aproape de tine, femeie din visul nopților senine, lângă tine trăiesc pacea dintre două lumi, aici, pe pământul dat să-mi fie gazdă și până dincolo de lume, în galaxia necunoscutelor „lumi”. Tu ești lumina minții, frumusețea idealului, jocul inimii în lumea misterioaselor răspunsuri. Și a fost ce o să mai fie, clipe lângă clipe, sărut incendiar, o nouă lecție de dragoste, un cântec al sufletelor boeme. Pe umărul serii se odihnește femeia visului, o excepțională poveste, un eseu al trupurilor flămânde de libertate, o regie a iubirii reale, o splendidă operă de artă.

- Cum să-ți mulțumesc, clipă de șoapte?
- Prin ceea ce faci, scorpion răsfățat!

Pe calendarul scorpionului am hașurat o sărbătoare, o splendidă trece spre ziua de naștere a Eului din Eu. În brațele zilei am strâns cea mai frumoasă clipă, femeia cuprinsă-n necuprinsul iubirii eterne.

Am ridicat-o pe un pedestal, nici chiar eu nu o mai pot atinge pe zeița poetului rebel... decât cu o floare și o tandră sărutare. Cad frunzele, căderea lor mă doare, le privesc neputincios, trece un anotimp către alt anotimp, urc treaptă cu treaptă către o altă treaptă și nu pot opri căderea frunzelor cu mâinile goale. Așa-i curgerea... Focul inimii e nestins, cu fiecare zi îi cresc muguri din lacrimi, e magic ceea ce crește printr-o iubire fără bariere.

- Cum să nu plângă timpul?
- Poți să-mi răspunzi secundă?
- E vremea iubirii, nu e poruncă.

Tresar. Rememorez o extraordinară ceremonie a trupurilor flămânde. Buzele se contopesc într-un senzual sărut, ochii își vorbesc, trupurile se devorează, e o lecție de a fi sortit să trăiești iubirea. S-a înserat pe fruntea zilei, povestea merge mai departe, mai departe e totuși aproape, aproape e magia Sinelui din Sine.

Viața-i o partidă de vânătoare, Eu sunt arcul, Tu ești cercul, Eu sunt segmentul, Tu ești săgeata. Îi zâmbesc vieții...! Într-o lume în care poți fi, pe rând, vânat sau vânător, totul este un carusel, o întrebare retorică sau un răspuns. Poți fi călător sau o călătorie, un sens sau contrasens, un Eu sau un Tu, o lecție sau un rezultat, un instrument sau o orchestră, un ton sau o armonie, un tot sau nimic.

- Cine e dirijorul?
- Cel de Sus, Creatorul Eului.

Am deschis fereastra gândului, zboară spre tâmpla serii, e singur în visul său, copia fidelă a rămas în pragul casei ce-și așteaptă mirele. Pe sânul dorinței a rămas amprenta buzelor seduse de scânteia ochilor negri. Desenul imaginației e policrom, o splendidă creație a minții, divină putere, ceva care vine din Univers, dintr-o Cale a Luminii.

- Cine ești, cine sunt într-o lume neștiută?
- Un punct, un reper al cuvântului, un exercițiu al vieții care duce spre un rezultat necunoscut.

- Cine știe până unde... și cât?

Pe verticala vieții Eu sunt, Tu ești, așa că existăm, există iubirea pe care o trăim într-un cerc al nostru, într-o elegie a sufletelor, într-un eseu al trupurilor, într-o carte, în „Tainele scorpionului bonom”. Pe drumul metaforelor am semănat flori pe un câmp al culorilor, e o simfonie a lor, un spectacol al renașterii, un adevărat concert al trăirii.

- Unde te pot păstra, taină a fericirii, neobosită cale a binelui?
- În buzunarul timpului de la piept, senzuală elegie!
- Unde pleci zi luminată de zâmbetul solar al buzelor fierbinți, clipă a incendiului renăscut din flacăra dorinței?
- Rămâi în pragul sufletului cuprins de sărutul pătimaș, înmulțește orele din calendarul zilei, înmulțește-le să mă pot ospăta din belșugul trăirii, să mai sorb din Șampania Franțuzească, efervescentă și ea, efervescent și trupul din brațele mele.

Dau mulțumire Divinității pentru o altă sărbătoare, unică prin însăși liniștea cuprinsă în brațele destinului atât de generos, prin însăși ecoul din camera albă, săgeți de emoții, sărutări fierbinți. S-a lăsat liniștea peste o pagină din Cartea Destinului, Eu și o lacrimă am plecat într-un alt capitol din propria-mi poveste. Plouă. Îmi e dor de Ea, de lacrima ploii, de iubita mea senzuală, de chipul misterios, de delicatețea ei.

- Oare aş putea să sper mai mult?
- Doar Bunul Dumnezeu știe, Dumnezeu Cel Sfânt!

E atâta frumusețe în viață dacă știi să-i oferi adevărul, să-i ceri un sfat sau o povață Cerului, să fii corect cu tine însuși, cu cei din jurul tău. Azi e ziua aceea în care re trăiesc un semn din calendar, un vals al buzelor pe trupul catifelat, o senzațională putere a dragostei, un crâmpei dintr-un timp plecat, o speranță într-un mâine, o aplecare asupra frunții femeii celeste, o mângâiere a părului ce-și caută apropierea.

Mihail-Florin Stan

Oameni, oameni, semănați cu iubire... câmpia din voi!

Aspiranții la statutul de vânător profesionist Niciodată nu știi de unde sare iepurele sub forma unei rezervări la Complexul Balnear Cozia * Micii Deduleșteni și bunătatea acestora * Studenții ziua, hack-eri noaptea îngropând în bani lăutarii * Noul Samy din cea mai mare societate a Europei de Est * Frumusețea Căciulatei * Am rezolvat mașina ... cu schepsis.*

Când vine vorba de nevastica mea iubită, sunt în stare să fac orice sacrificiu. Așa că la un moment dat, nu mai țin minte cu ce ocazie i-am solicitat să îmi zică unde ar vrea să mergem ca să ne relaxăm și noi doi, într-o perioadă de iarnă – început de primăvară, chiar înainte de pandemie.

Cu glăsciorul ei suav, cel cu care m-a și cucerit de-a dreptul mi-a zis că ar vrea să facem un sejur... la Căciulata. Mă uitam la ea și nu îmi venea să cred. Dintre toate minunățiile scumpei noastre patrii ea dorea apele cu sulf? leftinăciune totală mă gândeam în sinea mea. Și, mai ales, foarte aproape de casă! Surpriză maximă! În acea perioadă *canci* locuri de cazare. Era timpul în care, tot poporul românesc purcedea către ... sulful vâlcean. Mă aflam într-o dilemă aproape fără ieșire. Cu toate antenele mele întinse la maxim nu prindeam mai nimic, decât ... purici. Dar cum berzele chioare sunt ocrotite divin, într-o bună zi am fost interplat de doi foști studenți și ulterior masteranzi de-ai mei, care m-au invitat la o mică chermeză. Am aflat destul de repede ce doreau de la mine în timp ce savuram niște cârnați de casă adevărați, preparați chiar de patronul restaurantului unde poposiserăm, un bun amic de-al meu, de profesie la bază psiholog, reprofilat conform vremurilor pe care le trăim.

– Domnule profesor, începu cu însuflețire unul dintre ei, vrem să ne facem vânători cu acte în regulă. Am cam făcut-o lată din păcate, invers, am achiziționat mai întâi puștile, le-am încercat inițial pe coclaurile de pe lângă casă, în liniștita noastră comună Gura Joitei și abia apoi am constatat cât de greu este să devii vânător membru AGVPS. Or, cum dumneavoastră aveți cunoștințe în toate domeniile ne-am gândit ...

Am stat un pic, am accesat milioanele de pagini, cele care mi se derulează, de regulă, prin cap atunci când doresc o oarece informație, așa că i-am dat un telefon bunului meu amic Crăciun, proprietarul unui ocol silvic privat de zeci de mii de hectare pe întinderea a vreo 10 județe și vânător învederat de-a dreptul. Pe vremuri, era chiar păstorul sau pastorul (depinde cum preferați) armurării silvicultorilor vânători din Muntenia. Avea o mulțime de subordonați care culegeau de zor tuburile de la cartușe și i le aduceau, ca să știe cu cât trebuie să îi factureze pe împătimiții acestei pasiuni violente.

Evident că ajutat de Crăciun i-am rezolvat într-un final pe cei doi aspiranți

* Fragment din romanul „Cine zice ... Al e...!”, în pregătire

la statutul de vânători profesioniști. La noi la Delureni nu mai erau locuri, însă Crăciun le-a facilitat înscrierea pe undeva prin Covasna, urmată ulterior de un transfer. Case closed! În timp ce discutam cu ei vrute și nevrute și depănam amintiri din copilărie, am aflat că amândoi fuseseră promovați pe niște posturi de ingineri călduțe, de conducere, la minunatul și totodată „românescul” de acum OMV unde performau zilnic.

Dintr-una în alta la un moment dat m-am lamentat:

– Nu știu domn`e ce se întâmplă, dar nici la Căciulata nu mai se găsesc bilete! Parcă au înnebunit cu toții românașii patriei noastre iubite! Sunt terminat, m-a rugat și pe mine nevasta ceva și eu nu mă descurc.

– Aaaaa... de ce nu ziceți așa domn profesor? că o mână spală pe alta, cum bine știți. Păi fără probleme vă pot ajuta la Complexul Balnear Cozia.

Mă uitam la cei doi și nu îmi venea să cred, eu nu putusem pe nici o cale să reușesc să fac rost de bilet și mă ajutau două personaje dintr-un sat din fundul județului nostru?

– Păi cum vine asta măi flăcăi? am întrebat eu reticent.

– Păi cum să vină domnule profesor, zise unul dintre cei doi, directorul complexului a fost coleg de liceu și este cel mai bun prieten al meu. Și mai stăm și aproape casă lipită de casă la noi în sat. Doar ce au trecut zece zile de când ne-am întors de acolo, de la complex, unde am fost împreună cu nevestele și cu copiii cu o reducere substanțială.

– Cum adică, directorul complexului de la Căciulata stă cu voi în Gura Joiței? Și mai sunteți și prieteni cu el? Nebănuite sunt căile Domnului!

– Acum îl sun! Pentru când vreți rezervarea?

– Păi de vineri până marți, chiar acum la sfârșitul săptămânii.

– De regulă nu prea îmi răspunde la telefon, că e tot timpul ocupat, dar mă sună ulterior negreșit, așa că stați liniștit.

M-am despărțit de cei doi c-o oarece speranță în suflet. Totuși priveam problema relativ obiectiv și nu îmi acordam mai mult de 30% șanse de izbândă în această întreprindere. Este motivul pentru care nici măcar nu i-am amintit soției de discuția avută mai devreme. Totuși, ... surpriză!

A doua zi dimineață, viitorul împușcător de iepuri m-a sunat și zglobiu m-a informat că totul este aranjat, așa încât vineri doar trebuie să mă prezint la recepție, să îmi spun numele și totul este rezolvat. Nu îmi venea să cred efectiv. Iubita mea nevestică., mult mai circumspectă ca mine, nici măcar nu prea voia să facă bagajele.

– Băi omule, poate mergem acolo unde ți-au zis băieții ăia că s-a rezolvat, îți spui numele, după care ne urcăm în mașină și ne întoarcem îndărăt, că nu știu cum o să reacționez!

– Lasă mamă că măcar vedem și noi niscaiva peisaje pe drum!

A venit și vinerea respectivă și dis de dimineață ne-am urcat în mașină și am plecat către prezumtiv minunata destinație. Cum se știe, drumul trecea inevitabil prin Dedulești. Evident, oprire obligatorie pentru mine. Fusesem de foarte multe ori pe acest traseu pe vremea în care juniorul meu practica judo-ul de performanță și trebuia să mergem pe la felurite concursuri prin acea parte muntenească a țării. Ba chiar aveam și vreo două terase preferate. Așa că am parcat, ne-am coborât, am luat-o de mână pe iubita mea pentru că locurile de trecere sunt foarte aproape de carosabil și am început, împreună, să observăm. O doamnă se întindea trosnindu-și oasele după ore întregi petrecute la volan. Câțiva bărbați traversau în grabă drumul. În parcare, mașini de toate neamurile. Mulți oameni diferiți din foarte multe puncte de vedere, însă legați de un singur gând: tuturor le este poftă de mici. Grătarele merg non-stop, ziua precum și noaptea. Niciun client nu trebuie să găsească nicio ușă închisă, dacă cumva i se

face foame, chiar și în toiu noapții. Firi prietenoase, patronii teraselor ne spun cu drag că „... se lucrează și noaptea și dimineața, non-stop.”

Chioșcurile au fost, pe rând, amplasate lângă minunatul izvor, cel pentru care oamenii se opreau ca să ia apă pentru că aceasta era îngrozitor de bună, așa cum țâșnea ea din interiorul Pământului. Am înțeles din povestirile primilor coloniști că, la începutul anilor '90, inițial, nu exista decât un grătar, așezat pe marginea drumului, plasat cu simplul scop ca să le dea poftă de mâncare drumeților care se opreau să ia apă de la izvor. Între timp au apărut, așa cum le-am estimat eu după foarte multe opriri pe acolo, nu mai puțin de douăzeci de terase, fiecare dintre ele având două, trei sau chiar patru grătare, iar parcările care deveneau din ce în ce mai mari, erau în permanentă pline, în timp ce mașinile forfoteau la orice moment al zilei. Ușor, ușor chioșcurile incipiente s-au transformat în veritabile restaurante în care se vând zilnic peste trei-patru mii de mici în fiecare. La terasa la care ne oprim de regulă, am aflat încă de pe vremea când băteam țara în lung și-n lat cu judo-ul băiatului, chiar de la patroneasă, una dintre primele persoane care a avut ideea bussiness-ului tradițional românesc că: „micul, de regulă, așa cum cântărea înainte de Revoluție, era undeva la 40 de grame, noi l-am făcut la 90 de grame, așa încât, prăjit, să rămână la 80 de grame. Da, da, asta chiar este invenția noastră!”

Succesul primilor investitori în ale mititeilor balcanici, și nu numai, le-a deschis apetitul pentru afaceri și altor localnici. Acum, fumul de mici e parte din peisajul Deduleștilor. Patroana terasei ne-a continuat destăinuirile: „Peste terasa noastră au trecut mai bine de 20 de ani și încă ne menținem bine, pentru că sunt micii foarte buni, ciobitețele sunt păstrate bine, zâmbetul îl avem în permanentă pe buze, nu sunt probleme și de aceea clienții revin cu drag de fiecare dată la noi.” Zilnic câteva sute-mii de oameni se opresc să mănânce celebrul „mic mare” de la Dedulești sau pentru o ciorbă de burtă delicioasă. La prânz, toate terasele sunt arhipline.

Chiar și eu dacă aș fi chestionat aș spune: „De fiecare dată când trec pe aici, ne oprim să mâncăm niscaiva mici.” Mi-aduc aminte că într-un an ne opriserăm cu toții la o degustare. Băiatul meu, tocmai ce pierduse finala mică la un concurs, după ce avusese inițial destule victorii și scăpase printre degete medalia de bronz. Era tare cătrănit de aproape că nu mai voia nici să mănânce. Bomboana de pe colivă a zilei a fost pusă chiar de cel care îl învinsese în finală (era de la un club din Ploiești sau din București, nu mai îmi aduc aminte cu exactitate) care a apărut chiar la terasa la care ne așezasem noi împreună cu echipa sa, cu antrenorii și părinții. De bucurie nici nu se mai schimbaseră de kimono și avea la gât mult râvnita medalie.

Odată îl văd pe Roby că începe să tremure îngânând printre dinți:

– Tati, eu mă duc la asta și-l bat și îi iau și medalia!

– Stai, tati, liniștit că ne facem de cacao pe aici, că o să mai vină multe concursuri și o să ai toate șansele din lume. Și chiar așa a fost, chiar la concursul următor de la Focșani a reușit să intre în posesia mult râvnitei medalii. Cel mai comic este faptul că deși ne aflăm în aproape mijlocul Munteniei, în parcările de la Dedulești găsim mașini din aproape toate județele țării. De-a lungul timpului drumul a fost lățit cu încă o bandă astfel încât să aibă loc toate mașinile care opresc, inclusiv TIR-urile. Șoferii profesioniști sunt de mult clienții cei mai fideli.

Ne-am așezat la o masă chiar în centrul acțiunii și am comandat ceva mici. Nu aș putea spune că frumoasa mea soție este foarte prietenă cu acest brand culinar. Nici că i-ar fi fost foarte foame la ora aceea. Totuși, a înfulecat cu foarte mare poftă delicia românești ale Dealului Negru și nu s-a lăsat până nu a terminat toată farfuria. De mine ce să mai zic, că se băteau turcii la gura mea!

Însă, îmbrăcați bine, plini de bunătățile Deduleștenilor, chiar trebuia să mergem mai departe. Și mergeam și mergeam...

Aurelian Silvestru

Amina

Ceața se strecura printre clădiri. Orașul dormita. Doar undeva departe, la marginea unui cartier muncitoresc, a răsunat prelung sirena unei locomotive ce pornea la drum.

Înfășurat într-un mantou subțire, stăteam pe marginea havuzului din parcul ce despărțea faleza de blocurile locative. Marea trimitea spre țarm rafale lungi de aer înghețat.

– De ce stai singur?, am auzit o voce.

M-am răsucit spre ea: o tânără îmbrăcată în alb mă cerceta iscoditor.

– Tu?

– Cu cine mă confuzi?

Am sărit în picioare bucuros, dar și neliniștit.

– Amina? De unde te-ai luat?

– Nu sunt Amina, a întrerupt ea întrebările pe care uimirea mi le așeza pe buze.

– Cum adică nu ești Amina?, am întrebat-o, cu gândul la infirmiera care, acum un an, mă scosese din linia întâi a frontului și mă tratase în spitalul militar.

Avea aceleași trăsături, același zâmbet, doar că părea maturizată.

– Frigul ți-a afectat memoria, a conchis ea, luându-mă de mână. Să mergem. E târziu.

Clopotul catedralei tocmai începea să bată miezul nopții. Fata avea mâinile reci ca ale mele. Atingerea lor însă m-a încălzit. Mi-am amintit de zilele când, ore în șir, stătea la căpătâiul meu și mă îmbărbăta.

„Rezistă, îmi zicea. Ești obligat s-o faci”.

„La ce bun?, o întrebam. Doar ca să pot sta în picioare când voi fi executat?”

„Nu voi permite nimănui să-ți facă rău!”

„Cum ai putea împiedica sentința? Suntem în tabere adverse.”

„Nu sunt dușmanul nimănui”.

Și nu mințea. Era mai sinceră decât majoritatea dintre camarazii mei...

Țin minte cum cel care m-a lăsat să mor în tranșee a venit la spital, dar n-a îndrăznit să-mi suporte privirea. Când l-am cuprins în tăcere, s-a rupt din brațele mele și a fugit afară, să plângă...

– Ai grijă pe unde calci, m-a avertizat ea, conducându-mă spre blocul locativ.

Am intrat tăcuți și nevăzuți de nimeni prin ușa laterală. Scările scârțâiau

sub greutatea noastră. Bănuind că vreau s-o mai întreb ceva, a dus degetul arătător la buze și a șoptit:

– Vecinii dorm. Să nu-i trezim.

Apartamentul în care ne-am strecurat avea ușa întredeschisă. O slabă lumină încerca să umple golul unei încăperi obscure, cu pereții transformați în rafturi de bibliotecă. Lumina venea de la o lumânare fixată pe un șemineu enorm în care o mână grijulie așezase niște lemne cu puțin timp înainte de venirea noastră. Un curent de aer neprietenos încerca să stingă lumânarea. Fata a închis ferestrele, apoi a coborât flacăra lumânării sub surcele și, ca prin minune, casa a devenit mai primitoare.

– la loc!, m-a îndemnat.

M-am conformat recăpătându-mi buna dispoziție.

– Mi-ai zis *Amina*. De ce?, a vrut să știe.

– Pentru că ești *Amina*.

– Infirmiera care te-a salvat pe front?

– Ei, vezi? Ți-ai amintit?

– Nu trebuie să-mi amintesc: știu totul.

– M-ai pus la încercare?

– Am coborât în visurile tale.

– Mi le cunoști?

– Pe toate.

– Nici nu e de mirare: ți le-am mărturisit acolo, în spitalul militar, unde prizonierii erau tratați doar ca să fie executați în public.

– În cele din urmă, ai fost salvat.

– Cu ajutorul tău.

– Acolo era *Amina*. Aici sunt *eu*.

– Adică cine?

– Un suflet însetat de răzbunare.

– Nu te juca cu mine.

– Vorbesc serios. Te-am invitat să mă ajuți.

– Nu înțeleg!, am murmurat din ce în ce mai tulburat de situație.

– Ei bine, am să-ți amintesc un singur lucru: războiul încă nu s-a încheiat.

– Există un acord de pace...

– Așa crezi tu? Dar cine a semnat acordul din partea miilor de morți nevinovați? Părinții mei au ars de vii într-o explozie infernală. Erau învățători, nu militari. Ce vină au avut? De ce i-au ars de vii împreună cu copiii pe care încercau să-i protejeze? Eram de față, când eșalonul cu refugiați a fost incendiat din ordinul unui general...

– Era dement, probabil.

– E plină lumea de nebuni ca el, dar asta nu înseamnă că trebuie să-i tolerăm.

– Îmi pare rău.

– Și mie... Încerc să uit, însă nu pot. Mai sunt acolo, printre cadavrele carbonizate. Atunci și am jurat să mă răzbun.

– Poate că Dumnezeu l-a pedepsit deja și a căzut pe front, am încercat s-o consolez.

– Ba nu! Mai e în viață, iar astăzi a venit aici să se distreze cu amanta lui...

Auzi? E râsul lor. Își fac de cap în celălalt apartament de la etaj.

Într-adevăr, de undeva (foarte aproape) se auzea un râs zburdalnic, însoțit de zgomotele unei hârjoneli.

– Cum e posibil?

– Chiar nu observi nimic?
– Ce să observ?
– Te afli la un pas de moartea pe care *un alt tu* urmează s-o aducă printre noi.
Fiori de gheață mi s-au cuibărit în suflet. Ochii mi s-au furișat prin încăperea.
Abia atunci am observat că unul dintre rafturi era căzut pe dușumea, cu cărțile împrăștiate vrainste la câțiva pași de noi. O vază era spartă, iar tabloul reprezentând un uragan pe mare avea urme de gloanțe în mai multe locuri.
– Ce s-a întâmplat aici? am întrebat-o.
– Aș vrea să știu și eu.
În clipa următoare, bubuitura unei uși smulse din balamale a răsunat prin toată casa. Fosta infirmieră a devenit lividă.
– Numai de n-ar rata...
Surprins de zgomot, un bărbat în pantaloni de general a ieșit pe coridor. Tot atunci, două focuri de armă l-au doborât la pământ.
– Asta ai meritat!, a strigat fosta infirmieră, fără să-i pese că ucigașul se îndreaptă spre noi...
Credeam că vor urma alte împușcături. Intrusul însă nici măcar nu s-a uitat la ea. Fata mi-a făcut un semn de adio și a dispărut pe scări.
Între timp, noul venit s-a apropiat de rafturile bibliotecii. Părea că mai fusese pe aici. Știa exact unde și ce să caute. Ca să-i fie mai comod, a lăsat revolverul pe cornișa șemineului, a dat la o parte câteva cărți, alegând-o pe cea mai veche dintre ele, apoi, foarte atent, a sustras fotografia unei tinere și a notat ceva cu pixul pe diagonală.
Totul a durat doar câteva secunde – timp în care am trăit un șoc paralizant: *criminalul eram eu!* Semănam ca două picături de apă. Mentea căuta febril o explicație. Capul mi se desfăcea.
Când mi-am revenit, dublura mea era pe cale să părăsească încăperea. Disperat, am luat revolverul de pe șemineu și am descărcat toate celelalte gloanțe în direcția lui. Necunoscutul m-a privit nedumerit. Avea în ochi ceva din lumânarea ce trăgea să moară. Nimic însă nu demonstra că m-a văzut. Privirea lui trecea prin mine ca printr-o oglindă.
Gloanțele au mușcat cu ciudă tocul ușii, fără să-l atingă. Nestingherit, necunoscutul a trecut peste cadavrul generalului și s-a mistuit în întuneric. Rămas singur, am căzut fără putere înapoi pe canapea. Eram debusolat.
Mai țineam revolverul în mână, când o duzină de polițiști au tăbărât asupra mea și m-au încătușat. Înainte să mă scoată din apartament, mi-am aruncat privirea peste fotografia fetei: era Amina! Cu litere mișcate, intrusul o înștiința: „*lubita mea, te-am răzbunat!*”

Copilul care l-a pictat pe Dumnezeu

Singurul dintre colegii de la internat cu care găseam limbaj comun era un băiat pipernicit, considerat de toată lumea dezaxat. În realitate, dacă aveai răbdare să-l ascuți, înțelegeai că stai de vorbă cu un copil aparte, foarte dotat și foarte instruit.

Într-o zi, l-am surprins în parcul instituției. Stătea cocoțat într-un copac, cu picioarele atârinate în gol și zgârâind cerul cu degetul.

- Ce faci? l-am întrebat.
- Pictez.

Am vrut să-mi văd de ale mele, dar m-a oprit:

- Așteaptă! Unde te grăbești?
- Am treabă.
- N-ai vrea să arunci mai întâi o privire?
- La ce?
- La cerul cu care m-am jucat puțin.

Era clar că nu avea ce să-mi arate.

- Și ce ar trebui să văd acolo?
- Tabloul meu. Iată. L-am pictat pe Dumnezeu!

A sărit din copac și m-a chemat lângă el.

- Pe cine?! am întrebat nedumerit.
- Pe Tatăl Nostru, mi-a răspuns. Pare neverosimil, nu-i așa? Poți desena orice: oameni, clădiri, peisaje, animale. Nu, însă, și pe El. Să-L vezi este aproape imposibil. Darămite să-L pictezi. Mie, totuși, mi-a reușit!

Vorbea din ce în ce mai entuziasmat, accentuând cuvintele și bucurându-se că are cu cine le împărtăși.

- Unde să mă uit?, am intrat în jocul lui.
- Aici, mi-a arătat cu mâna un spațiu ce tăia lumina soarelui în mii de raze orbitoare.
- Acesta e tabloul tău?, am precizat, în timp ce mintea căuta febril cum să mă port, ca să nu-l ofensez.
- Îl vezi? Ai început să-l vezi?

Ce puteam să-i spun? Am stat o vreme, cu ochii ațintiți spre cerul inundat de soare, iar dânsul m-a rugat:

- Nu te grăbi. Nu-mi spune nimic. Nu e ușor să înțelegi. De asta, te rog doar să-l privești!

I-am dat ascultare și mi-am afundat privirea în pata de lumină care mă orbea. Am privit-o îndelung, fără să clipesc, până când, pe neașteptate, L-am văzut! Am văzut întregul Univers concentrat într-un singur punct, cu Bunul Dumnezeu în centru și cu toate galaxiile, rotindu-se încet în jurul Lui.

Am rămas surprins. Uimirea de pe chipul meu l-a convins că văd și eu, cu bună seamă, ceea ce i s-a părut că desenase el acolo, între ramuri – un tablou!

- Acum mă crezi?

Am dat din cap, nefiind încă în stare să-mi rup privirea de la mica pată de cer care mă fascina.

- Ești nemaipomenit!, am rostit convins că spun un adevăr. Probabil, ți-a luat o veșnicie să-l pictezi.
- Așa este, dar asta încă nu e totul. Am aici, pe alte ramuri, o galerie întreagă de tablouri, pe care nimeni încă nu mi le-a văzut.

Câteva păsări ciripeau în frunziș, făcând ca dialogul nostru să pară mai puțin bizar.

Am încercat să mă adun și să-l încurajez, dar nu am reușit decât să-i spun:

- Totul e atât de diferit de ceea ce am învățat la școală, încât nu-mi pot imagina că mâna unui muritor de rând a fost în stare să dea viață unui asemenea miracol.

Amicul meu s-a agitat.

- Ce-ai spus? Vorbești de mine ca despre un muritor de rând? Mă ofensezi! Sunt cel mai mare dintre pictori! N-ai știut?

A turnat cât mai mult reproș în voce, apoi a urcat înapoi în pomul său, făcându-mă să înțeleg că i-am lezat onoarea.

A doua zi, m-a căutat să-și ceară scuze:

- Iartă-mă, te rog! Te-am ofensat cu vanitatea mea. În fond, nu sunt decât

un visător mărunț. N-aș vrea ca ostilitatea să se strecoare între noi. Mă ierți?

- Treci peste asta și arată-mi celelalte tablouri!
- Nu le mai am.
- De ce?
- Mi le-au distrus colegii... Au aruncat cu pietre și noroi în ele.
- Nu se poate!
- Ba da. Sunt egoiști și răi.

A spus-o și a fugit printre copaci, plângând.

Credeam că toate aceste tragedii neînsemnate sunt rodul fanteziei sale.

Îmi era greu să accept că suferă din cauza unor dureri imaginare. Pe el, însă, îl distrugeau. Uneori, rătăcea pe aleile parcului și vorbea de unul singur, fără să-i pese că e batjocorit. Alteori, unii dintre băieții din clasele mai mari îi căutau gălceavă, îl pălmuiau. Săream atunci ca un tigru în apărarea lui, convins că eram singurul scut pe care îl avea în viață.

- Te doare?, îl întrebam, când îl salvam de violența bătașilor.
- O să-mi treacă.
- De ce nu dai și tu în ei?
- Cu mâna care l-a pictat pe Dumnezeu?
- Ei te urăsc.
- Dacă i-ași urî și eu, atunci aș coborî sub ei. Iertându-i, rămân deasupra lor.
- Să știi că nu ești singur: mă ai pe mine!

Plin de recunoștință, el căuta să-mi mulțumească, dar nu găsea cuvinte potrivite și, ca să-și exprime gratitudinea, mă „picta” pe nori, iar ei se destrămau și îl lăseau fără imagini – doar cu impresia despre frumusețea lor. Era o stare infantilă și ciudată, dar plină de candoare. În adâncul inimii, îmi doream ca relația dintre noi să poată continua cât mai mult timp în această albie.

Din păcate, însă... ceva a survenit în sănătatea lui. Ceva l-a frânt, iar umbra unei presimțiri nefaste i s-a așternut pe chip.

Înainte ca boala să-l doboare, a insistat să stăm de vorbă. Vremea mohorâtă de afară s-a transformat în valuri de tristețe.

- Timpul acesta mă omoară, mi s-a destăinuit.

Speram ca plânsul ploii să înceteze în curând, așa că ne-am adăpostit sub streșina bisericii. Din când în când, câte un angajat al instituției, protejat de umbrelă, apărea și dispărea pe trotuar, fără să ne ia în seamă. El nu rostea nimic. Știam că voia să-mi comunice ceva deosebit de important. Era însă nehotărât. Emoțiile îl tulburau. În cele din urmă, a șoptit:

- S-ar putea să nu-ți placă ceea ce vei auzi, dar spune-mi sincer: nu ți se pare straniu că noi, orfanii, suntem nefericiți și singuri?
- E ceva normal, nu straniu. De ce întrebi?

A păstrat o clipă de tăcere, atât cât să mă facă și mai curios, apoi a continuat:

- Ne mințim unii pe alții că am avut părinți, că într-o bună zi se vor găsi, probabil, niște rude și ne vor înfia... Să nu visezi așa ceva! Să nu-ți faci planuri pentru viitor! Noi niciodată nu vom avea un viitor, pentru că niciodată nu am avut părinți!

- Cum adică, nu am avut părinți?!

- Au fost doar niște mame părăsite. Suntem întruchiparea tragediei lor.

Suntem rușinea lor!

- Nu cred! Nu cred! I-am contrazis.

- Ba da. Nu vrei să recunoști, dar în curând vei înțelege că porți în sânge atâta disperare, încât nu vei putea iubi pe nimeni niciodată. Vei fi și tu o umbră, o durere. Nimic mai mult!

– Minți! O spui din răutate!
– E purul adevăr. Zadarnic fugi de el. Te va găsi! Te va strivi. Va deveni coșmarul tău.

Spunând-o, el și-a luat o piatră de pe inimă. Eu, însă, m-am simțit penibil. Vorbele lui m-au ofensat, m-au pus pe jar. Nu știam ce să-i răspund. Eram prea revoltat, așa că l-am privit în ochi, păstrând tăcerea, apoi i-am întors spatele și am coborât încet treptele bisericii, nepăsător la rugămintea lui de a rămâne.

În zilele următoare, sugrumat de bănuieli, nu m-am putut gândi decât la cuvintele lui. Oare chiar nu suntem ca toți copiii? Nu ne-am născut din dragoste? Nu știm ce este ea și niciodată nu vom fi în stare s-o avem, s-o dăruim, să făurim cu ajutorul ei o fericire?

Ca să nu cad în disperare, închideam ochii și îmi spuneam că nu sunt singur, că soarta mă va ajuta să demolez pereții ce mă izolau de restul lumii. Era nedrept să cred că sunt rușinea mamei, că ea nu m-a dorit, că m-a urât... Cum să admită un copil așa ceva? Da, nu-mi aminteam cum arăta. Aveam însă o clară senzație că bătăile inimii ei mi s-au imprimat în sânge când mă alăpta. Era singura dovadă a faptului că m-a iubit. Simțeam acea vibrație emotivă cu toți porii conștiinței mele. O percepeam îndeosebi în clipele de mare cumpănă, ca pe un sprijin prin care ea, mama, mă ajuta să depășesc pericolul. Eram convins că nu m-a părăsit, că despărțirea noastră e vremelnică și că, probabil, într-o bună zi minunea revederii se va săvârși.

Încet-încet, am învățat să fiu mai optimist, iar asta m-a ajutat să supraviețuiesc. Mi se părea că, după ce stătusem ani la rând sub sabia lui Damocles, dintr-odată firul subțire ce o ținea deasupra capului meu s-a rupt și ea a căzut pe lângă mine, fără să mă omoare sau să mă rănească.

„Nu! Nu sunt singur, îmi ziceam, și niciodată nu voi fi, deoarece, oriunde mă voi afla, alături de mine va fi și mama, și Bunul Dumnezeu!”

Faptul că sufeream se vedea, probabil, în privirea și ținuta mea, în felul cum mă mișcam, în teama de a-i crede pe ceilalți în stare de sinceritate și prietenie. Așa mi-am explicat răceala dintre mine și micuțul pictor pe care am început să-l ocolesc, pentru că mă dezamăgise, pentru că încercase să-mi zdruncine încrederea în viitor. Trebuia să mă răzbun pe el. Știam că nu fac bine, dar nu puteam să mă opun tentației de a-l pedepsi.

La scurtă vreme, el a căzut la pat. Cu greu, mi s-a permis să-l vizitez. Nu mai era în stare să vorbească. Doar se uita la mine și plângea. Plângea cu lacrimi mari cât niște picături de rouă. Erau nu lacrimile unui copil înspăimântat de ceea ce urma să se întâmple, ci bucuria unui visător pe care îl așteaptă o mare minune. Asta voia, probabil, să-mi transmită printre lacrimi: că nu pleca din viața mea cu supărare. El mă iertase! Era mai nobil decât mine, mai înțelegător.

Ochii i-au surâs în clipa când și-a dat seama că l-am înțeles și atunci am citit în ei bucuria călătorului care vede lumina salvatoare la ieșirea dintr-o peșteră întunecoasă.

*

Cândva, când mă jucam cu el prin parc, a cules de pe gazon o margaretă și mi-a oferit-o ca pe o comoară. Am ascuns-o într-o carte și am uitat de ea, iar, când am descoperit-o, el nu mai era în viață. Astfel, o simplă floare uscată a devenit pentru mine cea mai scumpă amintire despre copilul care l-a pictat pe Dumnezeu...

Adrian Munțiu

Vânătorii de securiști

În Gara Revoluției, pe ușa dinspre stradă își făcură apariția în sală șapte tineri, cinci băieți și două fete, înarmați cu puști Kalașnikov și pistolete vechi Bereta adunate de prin cine știe ce depozit, ori muzeu de arme. Un adevărat detașament.

– Noroc, băieți, ne salutase zâmbitor un fel de papițoi – care părea a fi conducătorul grupului – rotind pe degete un revolver aproape antic. Pe un păr vâlvoi își îndesase o băscuță de culoarea țiglei, iar la gât își înnodase o batistă uriașă, ca un fel de băsmăluță sângerie, peste care se bălângănea o bandă de cartușe ce o afișa încrucișată peste umeri. Tipul, poate, se credea pe vremea regretatului Tom Mix, ori și mai și, reîncarnare de moment a legendarului Billy the Kid, ajuns pe post de pistolar, prin nu se știe ce minuni, în anii noștri. Poate se credea chiar Pancho Villa în original, ce naiba! ori, în ultimă instanță, un peon ajuns din Mexic, după revoluție, la noi în gară. Însă ăia nu purtau băscuțe. Per total, un tip disgrațios, cu dinți mărunți și nasul coroiat. Un as în ale urâteniei, dar cu exces de fantezii vestimentare.

– Voi sunteți ăia din gazetă?

Chaplin scutură din cap aprobator.

– Tu cine ești?, îl întreabă.

Tipul dezertase de acasă de la începutul Revoluției, cum ne spusese franc, participând la ridicarea baricadei pe aleea Lenin, colț cu lorga și cu liniile de tramvai ce străbăteau piața în cruciș.

– Păi, nu prea semănăm, continuase Chaplin. Tu ești înarmat până la unghii. Unde-ai dat de banda aia cu cartușe?

– La miliție. Apoi spre tineri: Țineți armele cu țeava în podea. Ca între prieteni.

Nimeni n-a scos un cuvânt. Părea ciudat respectul ce-l nutreau participanții pentru el. Tipul avea ochii încruntați, părul în lațe, lung și împletit la ceafă într-o coadă, ceea ce împrumuta obrazului aliură de pirat modern.

– Am citit în gazetă, a urmat el. Scrie că formați în gară un detașament de luptători pentru apărarea Revoluției. Și noi la fel. Cum zice vorba aia: „gând la gând cu bucurie. Nu?”

Lângă el, unul dintre adolescenți (un fel de papițoi adjunct), ținea pe umeri, peste geacă și fular, un fel de vestă, fără guler, fără mâneci, largă, fără nici o noimă. Am împins un deget spre veșmânt:

– Ce-i asta?

– Vestă antiglonț, îmi explică băiatul grav.

– De unde ai luat-o?

– Din depozitul miliției. Nu v-a spus șefu?

L-am fixat cu o privire evident nedumerită:
 – Vestă antiglonț? Ți-au dat-o ei?
 Uimit parcă de întrebare, papițoiul exclamă:
 – Pe naiba! Azi nu mai întrebă nimeni. Eu și prietenii de față am pătruns acolo. Nu era decât un domn sergent, un militar în termen, care aștepta din zi în zi, să-l lase, dracului, la vatră. Le-am luat pe propria răspundere, continuă, după o pauză adolescentul, să vânăm cu ele teroriști. Au apărut cu camioanele de la Pitești și Vâlcea. Plouă cu bandiți, cum ne avertiza și la televizor.
 – I-ai văzut tu?, am zis ursuz. Știi cum arată? Unde sunt?
 – Ce îl interoghezi așa ca la miliție, se enervase papițoiul șef. Pândim din om în om Suntem cu ochii peste tot. Eu am venit la voi să lupt. Sunt multe uneltiri în gară. Sunt și tipe trănnet, cur și țâțe, ce mai, țăcănite, dar simpatice, una și una. Este?
 Nota de vulgaritate, într-un loc și un moment nepotrivit, mă deranjase.
 – Cum îți zice? am catadixit eu să-l întreb.
 – Nu contează.
 – Ia auzi ce nume! Nu contează. Și mai cum?
 – Atât, zâmbise tipul.
 Mi-ar fi plăcut să-l iau în șuturi. Dar era mai zdravăn decât mine. Și, în plus, avea și pușcă.
 – Atâta doar că noi, continuase papițoiu', nu avem unde dormi. Aici e cald. Putem să ne coordonăm. Să facem planuri.
 – Păi, în sală nu mai sunt prea multe locuri. Poate în vagoanele de marfă vechi, scoase la pensie.
 – De ce nu? Este, băieți? Și fără să aștepte un răspuns, continuase: este!...
 Își aprinsese o țigară Kent, semn de prestanță, fiindcă nu găseai pe toate drumurile astfel de țigări. Trase vreo cinci sau șase fumuri cu nădejde, le elimină pe gură și pe nas, aproape simultan cu primele cuvinte:
 – Vreau să mă prezint, Jenică Viespe. Țsta e numele meu. Băieții m-au ales în fruntea lor. Un grup are nevoie de un șef. Că alfel, dacă ne luăm după ce spune unul, altul, tragem hăis și cea.
 Stinse țigara, frământând-o între două degete, fără să-l ardă, și o proiectă spre ușă cu un bobârnac. Era abil, făcea un fel de prestidigitație inconștientă.
 În felul ăsta am aflat că prima bătălie importantă pentru apărarea Revoluției în urbe, a fost, cum îmi explicase el, atacul noilor veniți, în frunte cu Jenică, împotriva unui bloc de securiști.
 – Încă din douăzeci și doi ne-am strâns mai mulți băieți să facem rost de arme, începu să povestească el. În felul ăsta ne-am grupat. A doua zi, adică ieri, în locul stabilit de întâlnire, a venit un tip care aflase, naiba știe cum de noi. Avea pistolul într-o mână și, în cealaltă, spre surpriza tuturor, o rangă. „Fraților, gândiți-vă, a zis. Aveți niscaiva puști, ceva muniție, ori ce aveți prin buzunare, pregătiți-vă că mergem la distracție. La colțul străzii e un camion cu luptători din parcul Sub Arini, și ne așteaptă. Rezolvăm o treabă, și apoi ne aciuiem pe unde apucăm”. Iar la întrebarea „unde mergem?” am primit un răspuns scurt: „O să vedeți.” Ne-am cățărat în camionul plin de tineri, înarmați cu steaguri tricolore și lozinci, urlând: „Jos teroriștii!” Am ajuns, după un ceas de strigăte și de îndemnuri, care întorceau destule capete spre noi, la bulevardul Olga Bancic. Camionul a stopat lângă un autobuz din care coborau alți indivizi înflăcărați, cu steaguri tricolore. „Debarcarea!, clămpăni Jenică. Repede!” Ceea ce și făcuserăm, unindu-ne cu ceilalți demonstranți înfuriați care strigau din toți bojocii: „Tră-dă-to-rii!... Se-cu-riș-tii!” Doi vlăjgani se năpustiseră cu două răngi solide la plăcuța care etala numele străzii: „Olga Bancic”, încercând s-o smulgă din peretele primei clădiri din colț.

- Ce le-a cășunat cu tabla de pe zid?, l-am întrebat eu.
- Olga asta, mă băiatule a fost o curvă, mi-a răspuns.
- Păi, eu am învățat la școală altceva.
- Ești prost, mi-a zis, cu glas consolator, Jenică. Și după o pauză, continuase să descrie cele întâmplate: Mă, băieți, pe bulevard era destul de mare nebunia. Câțiva oameni răsăriseră în porți: „Ce trădători?” „Pe strada noastră?” „Cine?” „Voi!” urlase cineva. „De unde până unde?” apucase să întrebe unul dintre locatari. Iar, drept răspuns, se auzi un vâjiit de piatră, și un geam de la etaj se făcu țandări. Alte pietre, alte geamuri sparte. „Jos bandiții! Huooo! Jos securista Olga Bancic! Huooo!” „Ce securistă? Că femeia a murit de mult.” „Minciuni, se inflamase un băiat. Trăiește bine și mersi. Că a fost curva dictatorului”. „Și prietena nevesti-si” îl completase una dintre fetele din grup”. „Dacă ne spuneți unde o găsim, scăpați”. „De ce scăpăm?” „De asta”, l-a lovit tipa în cap cu patul puștii. Omul a căzut pe loc. „Chemați Salvarea!” a țipat un ins de la fereastră. Drept răspuns, tipa strigase: „Unde-i târfa? Securității dracului!” Și împrôșcase cu cartușe împrejur, încurajată de ceilalți, cu huiduieli și salve peste tot. Că greu, Jenică și alți doi au reușit să îi calmeze. Vor fi fost, nu vor fi fost niscaiva morți, e greu de spus. Dar să mori, fără să tragi măcar un glonț și fără să împuști pe cineva, fără să lupți măcar, era de un sublim ridicol, ceea ce m-a pus pe gânduri. „Ce înseamnă, Doamnă, o Revoluție! Uite, pentru cine bate ceasul, când nici nu ți-ar da prin cap?” Fusesse o concluzie pripită, contrazisă, foarte mult, de zilele care urmaseră. Și când aveau să „bată clopote”, ca să parafralez un titlu de roman, nu ceasuri.

*

La începutul anului 1990, pe la mijlocul lunii ianuarie, grupuri de bucureșteni anticomuniști înarmați cu topoare și răngi au intrat într-o noapte pe Strada Olga Bancic din București (situată între strada Polonă și Strada C. Botez. Oamenii erau puși pe fapte mari și voiau neapărat schimbare. S-au năpustit la plăcuța cu numele străzii, cu răcnete și huiduieli pline de elan anticomunist, precum „Huooo! Huooo! Jos comunistă Olga Bancic!... Jos cu amanta lui Nicolae Ceaușescu! Jos turnătoarea la Securitate, Olga Bancic!” etc. Și toate aceste nemernicii, despre o eroină executată de naziști. Olga Bancic a participat la 150 de lupte ale unui grup de partizani francezi contra trupelor naziste de ocupație, stârnind uimire și admirație din partea camarazilor. O forță și o tărie de caracter pe care le-a păstrat până în ultima clipă și ca mamă, găsind în ea curajul de a-i scrie propriei fetițe de cinci ani, în noaptea dinaintea execuției, acest mesaj: Nu plânge fetița mea, pentru că mama ta nu plânge nici ea. Mor cu conștiința împăcată și cu toată convingerea că mâine vei avea o viață și un viitor mai fericit decât cele pe care le-am avut eu. Fii mândră de mama ta, iubita mea! Pentru că legile statului german interziceau împușcarea femeilor, Gestapoul a hotărât ca Olgăi Bancic să i se aplice pedeapsa barbară a decapitării. În dimineața zilei de 10 mai 1944, înainte de răsăritul soarelui, chiar de ziua ei de naștere, la doar 32 de ani, Reihart, călăul apasă butonul ghilotinei. Cuțitul de oțel cade în jos cu viteză. Olga Bancic își începe drumul spre glorie și spre nemurire. Istoria i-a făcut dreptate. Numele Olgăi Bancic este astăzi așezat între numele marilor eroi, în toate marile enciclopedii engleze, germane și franceze. Istoria i-a făcut dreptate. O eroină care duce în universalitate numele României. (Emil Țărmure „Universul Românesc – septembrie, 2014”)

(Fragment din romanul „Martiri și excroci”)

Tudor Cicu

Lamia

Toamna, când se împărțea grâul la C.A.P., Victor dădea pe la basculă de se strecura printre sacii încărcăți și căruțele trase la cântar, trăgea cu ochiul, asculta și, până când brigadierul moșmondea cu plaivazul pe caietul ăla cu scoarțe tari, ori se scărpinga între timp după ureche tot socotind în gând, adunând cantitățile de pe cântar și scăzând greutatea sacilor, el și făcea socoteala, tot în gând, și striga întotdeauna primul, tare: „trei sute șaptezeci... cinci sute șasezeci și opt...”

Asta atrăsese atenția brigadierului de la basculă, un tătar cu ceva carte acolo, care se minuna, după ce încheia socoteala, cum de știuse băiatul să facă socotelile fără de plaivaz și hârtie. Nici batjocurile și nici indiferența celor ce așteptau la rând să li se facă socotelile nu-l alungaseră pe copil. După ce-i ieșeau și paznicului socotelile, tot alea pe care le strigase ceva mai înainte băiatul, oamenii începuseră a se agita:

– Măi copile, pleacă naibii de-aici că, uite, încurcași socotelile domnului Bonai.

Apoi se îndreptau cu brațele întinse către brigadier. Se mai rugau odată:

– Hai, domnule Bonai, mai socotește o dată, nu se poate să fi ieșit cum a zis mucosul ăsta! Ce știe el, un bastard, colo! Dă-l încolo de copil!

Sperau că li s-ar fi convenit mai mult grâu. Tătarul se mai scărpinga odată după ureche și se apuca de socotit din nou. „Asta nu-i lucru curat, zicea. Puștiul ăsta nu-i prost deloc!” și-l punea mai mereu să mai verifice, odată ce socotise el pe hârtie. Asta îi apropiase.

– Al cui ești, copile? Că nu te știu a fi de prin partea locului.

Băiatul îi spusese ce și cum, că nu știa să fi avut vreodată un tată în familia lui, dar că mamă-sa era fata unuia de prin sat, iar el era plecat demult de prin aceste locuri și uite că mai venea, înainte de începerea școlii, pe la bunici. Le spusese și numele:

– Sunt de-al lui Stoenciu. Pe mama o cheamă Maria. Mama este căsătorită cu unul, Udrea, din Comana.

Cum auzise de Maria a lui Stoenciu, lui Victor începuse a-i da târcoale și a-i arunca unele ocheade un oarecare „uscățiv”, om cam la șaiszeci și ceva de ani, care ajuta șefului de la basculă să pună pe cântar sacii, să-i dea mai apoi la o parte și să strige la săteni: „Hai, faceți loc, altul bre!... Ce vă tot moșmondiți atâta? Mai repede, mai cu vână, bre! Nu dormiți de-a-n picioarele!” Pe băiat începu să-l cam îngrijoreze privirile ăluia, mult prea ciudate și stăruitoare. Doamne, cum îl mai privea, mai ales atunci când el repeta că socoteala tătarului fusese corectă. Alteori, crezând că poate puștiul nu-l vedea, ca din întâmplare, „ciudatul” se apropia de tânăr și-i studia gâlma aceea de la gât, un fel de prună abia formată,

din naștere, și apoi își ducea degetele rășchirate de-și freca și el gâlma de la baza gâtului. În duminica aceea, fiindcă nu se lucra la basculă, paznicul lipsea de la baraca unde se afla cântarul, iar Victor trecuse ca de obicei pe acolo. Nu era singur. Era împreună cu Amit, prietenul lui din cartierul tătăresc, cel cu care avusese de gând, în ziua aia, să de pe la casa morarului Roman (și chiar dăduse), pentru a se întâlni cu Lamia, fata acestuia...

Băiatul o cunoscuse pe fata mică a Romanilor cu ocazia unui transport de gaz. Se înțelesese cu evreul să îi aducă patru sute de litri de gaz pentru patru sute de lei transportul. Deși fata se afla doar în vacanță la părinți, fiindcă învăța pe undeva la oraș, se tot învârtise pe lângă caii lui și nu arătase că nu i-ar fi plăcut să lege o prietenie cu băiatul acesta voinic ce își mânuia strașnic cei doi cai. Și din una în alta, din vorbă în vorbă, Victor află că Pușa, sora mai mare a Lamiei invitase la sfârșit de săptămână băieții și fetele din sat la o șezătoare cu muzică și dans în casa lor. Iar dacă el ar dori să vină, o putea face ca invitatul ei, al Lamiei. În noaptea aceea el venise la șezătoarea care se ținea la casa Romanilor, dar nu fusese singur. Era cu prietenul lui, tătar. Își amintea că fusese o noapte cu ceață deasă și întunecoasă, ca și cum ar fi întins un tăbăcar dohotul negru peste o piele proaspăt tăbăcită. Ajunși la casa Romanilor îl simțise pe Amit, mai exact citise în ochii lui negri îngrijorarea. Îl văzuse cum se lăsase deodată chircit în spatele gardurilor și cum ceva se frânsese în trupul prietenului său. Zărise și el două umbre în pridvorul casei Romanilor și abia când luna se eliberă de perdeaua unor nori vineții, și putuse privi mai atent, simți cum inima i se oprise și lui în piept, ca limbile unui ceas stricat. Voise să-i spună ceva lui Amit, dar nu mai avusese putere nici în glas, nici în picioare și simțise nevoia să se rezeme cu amândouă mâinile de gard. Acolo, în pridvorul casei Romanilor, două umbre stăteau îmbrățișate și contopite una în cealaltă. Recunoscuse și el la lumina lunii pe Nasmie, prietena amicului său, în brațele unui flăcău trecut de vârsta celor care se pregăteau pentru cătănie. Îl mai auzi pe amicul său Amit, strângând din dinți de ciudă. Își amintea cum se aplecase deasupra prietenului său, încercând să-l tragă de umeri și să plece amândoi de-acolo. Dar nu mai apucase. Amit sărise ca din arc în sus și escaladase gardul spre pridvorul casei Romanilor. O vreme nu mai auzise nimic. Luna dispăruse din nou după nori. Apoi, cineva în noapte fluierase de trei ori, urmase un sunet scurt și ascuțit însoțite și de niște zgomote înfundate, dar nu se dumirise ce anume se întâmplase acolo. Mai târziu deslușise vorbele tăioase a celor care se încâierase în pridvor, iar trosnetul unei scânduri îi atrăsese atenția. I-a urmat un strigăt de durere. Apoi iar nimic.

La scurt timp, însă, pe uliță se distinsese câteva umbre care fugăreau o alta, care alerga împleticindu-se tot mai tare. Victor se și lăsase ghemuit la rădăcina gardului, sperând să nu fie și el descoperit. Cel care fugea în față fusese deja ajuns din urmă și câteva bâte se și năpustiseră asupra sa. Iarăși urmară niște răcnete de durere, după care din nou se lăsase tăcerea. Pe uliță în jos cineva deja scăpăruse un chibrit și la luminița bățului aprins se sfătuia cu altcineva, vorbind doar în șoapte. Cam după un sfert de ceas, își amintea, se desprinsese și el de lângă gard și se îndreptase spre locul unde auzise sfada. Nu mai era nimeni prin preajmă, doar o mogâldeată aflată în întuneric scotea un geamăt slab în mijlocul uliței. Acolo îl găsisese pe Amit chircit în drum și cu o dără de sânge care i se prelingea pe față. Abia reușise să-l salte pe umeri și să-l care în sat până la casa doctorului Kîias.

De-atunci nu mai dăduse pe la casa aceea a Romanilor, însă o întâlnise prin sat pe colega lui de școală, Eleonora, care ținuse neapărat să-i transmită mesajul Lamiei. Faptul că tânărul fusese în câteva nopți (așa se vorbea) sub ferestrele ei, nu-i mai dăduse pace Lamiei. La ureche îi mai ajunsese, auzite tot

de la Puşa, sora mai mare, mici zvonuri despre cearta aprigă dintre tatăl ei și Victor, ceea ce o făcuse pe fată să-i rețină vorbele. Că într-o zi venise la moară și se opintise în pieptul lui Gavrilă: „Am să o răpesc pe Lamia și o să fugim departe în lume. Spui că ai să ne cauți și-n gaură de șarpe? Cine-i ăla, prostul să-ți mai ceară mâna fetei când Lamia o să îmi poarte copilul în pântec?” „Tu, mă? Un biet copil din flori? Niciodată!” - îi striga și morarul.

Dacă nu ieșea Mitea zdrăhonul de la „gaura sacului”, cum i se zicea jgheabului pe unde curgea făina în saci, era vai și amar”. Că tatăl Lamiei și al Pușei, se zicea printre cei de la moară, deja slobozise două focuri de armă în urma băiatului, îi mai spusese Lamia. Eleonora ascultase cu ochii mari toată această tiradă ce părea de necrezut rostită ca dintr-o suflare de Lamia. A ținut însă, cu calm, s-o liniștească: „Înțeleg foarte bine ce e acum în sufletul tău, Lamia. Dar multă lume vorbește, puțin se adeverește, ridicase Eleonora din umeri, cu trimitere la o veche zicală din popor. Cred că cineva te minte, fiindcă Victor nu mai e demult în sat, la bunicii lui. E plecat de vreo lună la casa mutului Udrea în satul vecin cu noi.” „Care Udrea?” se mirase cealaltă fată. „Ăla de era însurat cu maică-sa, acolo la o depărtare de șapte km. de aici. Nu știai că mai are acolo două surori vitrege?”

– Hîmmm!... se arătase neîncredător Victor. Și Lamia ce a spus?

– Părea dezorientată. Și a mai zis cam așa: „Eleonora, ai impresia că e distractiv să auzi gloanțele șuerând pe la urechi, sau să dormi pe perna ta în fiecare noapte cu frica în sân? E greu să înțeleg ura asta a soră-mi, care nu ține seama de nimic și nici nu se stinge, dar nu știu ce să mai cred. Însă, vreau să știi, nu mă joc cu vorbele! Într-una din zile mama mi-a zis că Puşa o pârâse, de față cu ea, tatei. „Și tata chiar ridicase mâna asupra mamei, amenințând-o că dacă mă mai întâlnesc cu „bastardul ăla” (așa zisese!) avea să mă închidă în casă, ori să mă trimită înapoi la unchiu’ la oraș.” Cam astea au fost vorbele ei.

În urma celor aflate Victor se hotărâse să dea, totuși, pe la casa Romanilor, dar îl luase cu el și pe Amit pentru a-i fi martor la discuție, adică unul care să jure cu mâna pe inimă, că tot ce i se vârase în ureche de Puşa nici măcar nu erau adevărate. Întrând în curtea Romanilor, împreună cu prietenul lui tătar, băiatul dăduse cu ochii de una dintre fetele evreului, cea mare. Puşa avea în jur de douăzeci de ani. Nici n-au făcut doi pași prin curte că Puşa l-a și luat la zor: „Pleacă mai repede, golanule, să nu te vadă tata, că iese cu moarte de om. Nu-ți ajunge că ai făcut din viața Lamiei un iad? Și oricum nu o găsești acasă. Acum două zile a trimis-o tata la unchiu’ la oraș.

– Ce facem acum?, și-a întrebat Amit prietenul.

– Hai pe la baraca lui moș Novac, paznicul de la basculă. Poate prindem niște porumbei la hambare și ne-am făcut cu încă o pereche din ăia jucători pentru Lamia. Știu că iubea porumbeii, a zis Victor.

Și acolo, pe loc, hotărâseră împreună să meargă pe la paznicul de la basculă, iar cum moșul era tot mai singur de pază, cine știe, mai vorbeau cu el de una și alta. Însă cum nu-l găsisese la barăci, au dat să plece. Uscățivul era însă acolo, pesemne că ținea locul moșului, și-i invită în baracă să mai stea de vorbă, că poate o veni între timp și paznicul. Amit îi făcu cu ochiul, că Victor poate să rămână, dar că el va da o raită pe la hambarele cu porumb să vadă porumbeii. Băiatul numai de sporăvăiala necunoscutului ăla nu avea chef în dimineața aceea. Însă ți-ai găsit! Uscățivul îl și trăsese în baracă, de parcă avea să-i spună un secret. Îl invitase să stea pe o canapea, lângă măsuță. Îi făcuse pe plac, dar uscățivul întârzia cu țigara în gură și tensiunea tot sporea între ei. Dar după ce-și terminase țigara, bătrânul trase altă canapea aproape de masă, luase de pe dulapul din scânduri jumătatea de coniac, uitată într-o sticlă cine știe de când

acolo și își turnă într-un pahar. După ce sorbi, fără să se strâmbe, primul pahar și-l umplu pe al doilea. Băiatul îl privea tot timpul încordat la maxim, era ca și cum la picioarele lui se afla un animal jegărit care încerca să-l fixeze, pe canapeaua aia, țintuit lângă perete.

– De ce râzi?, îl auzi la un moment dat, în timp ce punea paharul jos.

Nu râsese. I se păruse, doar. Apoi, văzând că Victor făcuse un gest de a se ridica ca să plece, zise:

– Nu-ți fac plăcere, nu? Ce să-i faci, m-am ramolit și eu. Ți-ar plăcea să nu mă vezi. Te holbezi de parcă ți-aș sta ca o ploșniță în vârful capului. Și parcă ai vedea în fața ta o broască râioasă. Sau poate crezi că o fi altceva de capul tău? Nu, tinere! Toți sunteți la fel. Visați cai verzi pe pereți. Spune drept, ai împlinit optușpe ani? Pe maică-ta n-o cheamă Maria? Una mică, bondoacă? Nu locuiați voi pe lângă fântâna seacă, aia de la marginea satului?! Ia spune?...

Victor, îngrozit, căuta în jur un obiect pentru a se apăra, în caz că bătrânul avea să întrecă măsura vorbelor rostite. Băuse pesemne și în altă parte. „Îi știu eu p-ăștia. La băutură devin violenți! (Și era sigur că din prima lovitură îl va doborî)... Și pe urmă?” Mirosul de fum îi trezi amintiri triste în suflet. Mama lui fumase și ea când îl purtase în pânțece. Apoi, când el avea cam șapte ani, o tuse seacă a doborât-o ca secerată la pământ. Bunicii lui au tras-o cu gaz și i-au făcut ceaiuri din buruienii, cum știau ei, poate că asta a salvat-o. N-a mai pus țigară în gură de atunci. O vreme a stat prin spitale. Iar el rămăsese să-l crească bunicii. Într-un timp, după ce maică-sa se măritase cu Udrea și venise să-l ia de la bunici, el țișase că nu vrea să plece din casa bunicii. Apoi plecase la Udrea, unde mai avea două surori mici, gemene. Mai venea pe la bunici, doar când și când. Dacă-și iubea mama? O iubise și încă o iubea, dar nu-i putuse ierta faptul că n-a vrut niciodată să-i spună cine-i tatăl lui. „Lasă! Îi zicea maică-sa. Nu merită nici să-i știi numele. Și nu mai strâmba gura aia de amărât, Victore, că-mi aduci aminte de nenorocit.” Acum el era deja cu gândul în altă parte, dar uscățivul trâncănea întruna:

– Ai să râzi când am să-ți spun ce trecere aveam la femei, dar nici măcar nu merită să-ți spun despre viața mea, continuă ăla. Însă află tinere, de la mine, că nu se găsea cineva mai mândru în șa ca pe vremea când treceam eu călare prin acest sat. Nu era femeie să nu ofteze în urma mea. Iar taraful ăla în urma mea făcea moarte de om. Păi, de unde să știi tu cum cântau țiganii pe urmele mele? Să fi văzut numai cum șeful Scobilar ducea vioara la spate, apoi cu arcușul trecut după ceafă, mamă, mamă, ce le mai zicea! Și țigăncile lor, eheei!... Când dansau ele, în pielea goală până la buric, nu-ți părea rău că te-ai născut. M-am ramolit acum, zici dumneata, ți-e scârbă cu mine, nu-i așa?... Ha, ha, ha!

Râdea de unul singur, cu gura larg deschisă, dezvelind niște dinți pătați de nicotina tutunului inhalat în decursul anilor. Victor știa că dacă ar fi ridicat o mână, gânghania asta uscată din fața sa ar fi tăcut chitic.

– O țigară, dacă nu te superi?!

Și-i întinse una. Băiatul îi împinse, cu un deget, mâna uscată. Uscățivul se făcu că nu bagă de seamă. Scăpără chibritul, ținându-l în palmă cu o singură mână, de își aprinse țigara. Apoi:

– Vezi, noi doi ne-am înțelege de minune, eu zic să mai vii uneori pe la mine. Dacă aduci cu tine un pol, doi, nu ne-ar sta rău. Ajunge de un chef cu lăutari și o țigancă arzoasă. Uite, pe masă, aici o punem, să ne arate buricul. Sau poate găsești dumneata altceva. Dracu știe?! Nu ești băiat prost... Însă, să știi, fără țigancă arzoasă nu te las și să mori. E cadoul meu pentru că ești băiat deștept, semeni cu maică-ta. Îmi plăcea și mie!...

Apoi schimbă vorba, asta, pesemne că își dăduse liber la gură:

– Țiganca asta care mai vine uneori pe aici, zău că se merită. Păi când îți pune ea o ventuză, uiți cum te cheamă.

Ca și paralizat băiatul nu putea decât să se condamne: „Sunt un dobitoc! Mă tem de ăsta, parcă mi-a dat cu spray paralizant, nu pot gândi în prezența lui. Ce pot să-i spun?” Totul îi părea atât de absurd, atât de lipsit de sens și ar fi vrut să plece. Să plece cât mai repede. Ceva nelămurit îl țintuia locului. Privi la gălma de la gâtul uscățivului și deveni mai atent la vorbele aceluia. Uscățivul întredeschise gura să zică ceva, însă dădu a lehamite din mână. Încercă apoi să râdă, dar văzând pe chipul băiatului mușchii feței încleștați, înțelese că nu era o glumă și rămase cu gura căscată, ceea ce băiatului i se păru din ce în ce mai strâmbă.

Și atunci avu loc incidentul. Victor văzu clar cum una din venele de la gâtul uscățivului se umflase și pulsa sub cămașă ca un sfârc de țâță. Întinse mâna să pipăie acel loc însemnat, însă bătrânul crezu că acesta vrea să-l strângă de gât și să-l gâtuie ca pe un pui de găină și își feri tot corpul pe spate. Canapeaua se dezechilibră și bătrânul alunecă pe spate, la podea, odată cu el. Iar mâinile, în alunecare, nu-i întâmpină nici un fel de sprijin. În cădere băiatul crezu că bătrânul ridicase brațele pentru a lovi și, încercând să paraze presupusa lovitură, izbi violent, cu cotul, falca bătrânului. Se auzise doar un zgomot înfundat, capul bătrânului atinse podeaua și din buza crăpată a acestuia țâșni un firicel de sânge.

La început se speriasse, văzându-l cum sta cu corpul inert și căzut la podea ca un sac de cartofi gata degerați. Se învârtise în jurul lui ca un zăpăcit, neînțelegând cum se procedează în astfel de situații și, când realizează grozăvia faptei, încercă să fugă de la fața locului, dar se răzgândi și apucându-l pe bătrân de umeri îl trase afară din baracă la aer, rezemându-l cu spatele de scândurile barăcii. Înjură ceva mai în șoaptă:

– Cristosul mă-ti de gușter! Vă știu eu... Bețiv ordinar! Tu vorbești de mama, mă, tâmpitul! Mama e o sfântă, așa să știi! Javră ce ești! Ce vrei să spui? Că sunt copilul tău?!”

Apoi își aruncă privirile spre magazii, acolo unde spusese Amit că vrea să arunce o privire dacă mai sunt porumbei la hambarele cu porumb. Când se aplecase din nou asupra bătrânului, să-i șteargă dâra de sânge, apăru și Amit.

– Ce are ăsta? Ce naiba s-a întâmplat?

– A căzut de pe canapea și s-a lovit un pic. Nu are nimic.

Apoi către bătrân:

– Mă?! Ridică-te, mă! N-ai nimic, nu-i așa? Doar te-ai lovit nițel. Un pic de sânge, dar o să treacă. O să vezi că o să treacă!...

Fugi în baracă, luă o pătură și-i înveli. Turnă și niște apă pe fața bătrânului, apoi îl șterse cu mâneca pufoaicei la gură, după care se îndepărtară amândoi, tot mai repede, luând-o repejor la picior. Chiar alergau către sat să ceară ajutorul doctorului Kîias. Amit, în urma lui, nu înțelegea ce tot balmăjea prietenul său, fără nicio noimă: „Eu nu sunt cel pe care-l crezi tu.... Nu! E altcineva. De ce să-l cred pe bețivul ăsta? E doar un străin!”

Își repeta întruna, sperând ca cineva să-l audă și să-l liniștească. Dar satul se întindea înaintea lor, cufundat într-o vrăjită tăcere de moarte. În stânga lor câmpia Dobrogei știa multe, văzuse multe. „Și Lamia? Ce o să-i spun Lamiei?, îngâna întruna. Îi promisesem o pereche de porumbei din ăia voiajori...” În capul lui o haită întreagă de gânduri așteptau să se pună în mișcare. Deja se vedea cu o pereche de porumbei, așa cum îi plăcea Lamiei, sosind la ușa Romanilor. Iar brațele Lamiei, ridicate și ele a surpriză, aveau să-i înconjoare, mai apoi, umerii. Toate astea, deocamdată, arătau tare minunat în închipuirea lui. Și pentru clipa aia, zău că se merita să mai aștepte. Dar ce mai conta o așteptare în plus?

Ion Dulugeac

Maria și prințesa

Colțuroasă, palidă și oarecum indecisă, luna plină, care se arăta maiestuoasă prin păienjenișul filigranat al câtorva nori, răspândind razele, ca un far ce mătura cerul pe boltă, către Otopeni. Lumina scăpată de supraveghere, rățăcea gingaș printre crengile groase ale bătrânului nuc din colțul casei, zbuindu-se printre frunzele crude. Se bănuia o vară lungă și caldă, pentru că rândunelele sosiseră mai devreme, gândea sora Elisavetei.

Cu pași domoli, de parcă nu dorea să fie simțită, Maria Dulgheru, mătușa Elenei, trecu prin antreul casei lui Ion Grosu, cumnatul său, intrând în camera nepoatei sale, privind cum stătea cu ochii întredeschși, ținând grijulie copilul la piept, dar tânăra deschise larg ochii, privind curioasă la femeia ce apăruse, rosti cu voce caldă:

– Cum este Leano, maică, ești bine, fata mea?

– Sunt bine, mămică, sunt bine. Slăbită, dar caut să-mi ascund slăbiciunea, încerc să mă arăt totdeauna veselă, mereu bine dispusă.

– Lasă, fata mea, că dimineața, când sunt plecați bărbații și mamă-ta la grădină, vin eu și am să stau cu tine, așa că te voi învăța mai multe... rosti mătușa, către tânăra mămică.

– Caut din toate puterile mele să iau lucrurile așa cum sunt. Oamenilor nu le plac fețele triste. Cei triști sunt numiți pesimiști și, de regulă, în jurul lor se face gol. Toți îi ocolesc când simt că-i cuprinde întristarea și, acum două zile, într-o dimineață până a venit moașa, citeam o carte a lui Emerson și am găsit un pasaj care spunea: *Este ușor să trăiești după părerile lumii, este ușor pentru cel mare să trăiască după voia lui, dar omul cu adevărat mare este acela care, fiind înconjurat de mulțime, cu pricepere știe să păstreze independența singurătății*, mărturisii fata surorii sale, către mătușa sa, ce părea ușor surprinsă.

– În acest pasaj se găsește multă mângâiere sufletească, fata mea!, spuse, cu blândețe în glasul său catifelat, mătușa Maria.

– Mereu am fost atrasă de lucrurile de suflet! adăugă tânăra ce-l așeză comod pe cel mic.

– Leano, fata mea, am să-ți povestesc multe lucruri care mi-au marcat viața de-a lungul tinereții, dar cel mai important lucru pe care l-am trăit, a fost întâlnirea și apoi prietenia mea cu prințesa Martha Bibescu, pe care nu o pot uita, fiind mereu vie, în mintea mea.

– Deci, este adevărat ce spune lumea prin sat, mămică? întrebă nepoata, curioasă.

– Multe sunt adevărate din ce se spune prin sat, mai puțin că aș fi fost spion al francezilor, deși mătușa noastră din Franța este baroneasă din neamul Basarabilor... dar maică-ta nu a vrut să mai ținem legătura cu ea când au venit comuniștii la putere... îi era teamă că ne arestează și vom muri în pușcărie.

Maria Dulgheru era una dintre cele trei fete ale familiei Ciobanu – alături de Elena și Elisaveta. Atunci când mama lor murise, Maria, fata mai mare, a rămas, cap de familie...

Pe sora mijlocie, Elena, de 7 ani și câteva luni, o luase la București unchiul Mihai, preot paroh la Biserica Sf. Elefterie. Elisaveta, care avea 5 ani, a rămas cu ea, astfel că de foarte tânără, soarta Mariei a fost destul de aspră, deoarece, la un moment dat, a trebuit să abandoneze școala pentru a se putea dedica creșterii surorii sale mai mici. Dar, cu toate greutățile întâmpinate, Maria având o fire blândă, solară, deseori felul său de a fi, trădând un anume rafinament pe care nu-l putea ascunde tot timpul, deși mereu încerca să nu facă notă discordantă cu ceilalți.

Provenea dintr-o familie înstărită, unde bunăstarea se menținea, însă, cu multă muncă, mai ales după moartea mamei, atunci când tatăl fetelor aproape că se abrutizase. Își iubea copilele, dar nu le acorda același tip de atenție pe care le-o acordase mamă lor. Era toată ziua plecat la muncă și când ajungea acasă nu mai avea timp de „fleacuri”. Moartea soției îl înăsprise și, aparent, îl îndepărtase de fetele sale, devenind absent.

De fapt era speriat de noua responsabilitate dobândită odată cu moartea nevestei, creșterea și educarea celor trei fete părându-i-se lui o sarcină imposibilă. Maria înțelegea intuitiv că tatăl lor era atât de trist, încât părea că nimic nu mai conta. Tot ce îi mai rămăsese de făcut era să muncească din greu, cât să uite, fiindu-i limpede că, odată cu dispariția delicatei doamne Ciobanu, dispăruse acea dulce mansuetudine care unea familia în armonie. Când, la insistențele unchiului Mihai, sora sa mijlocie i-a fost încredințată bunului preot, Maria i-a promis tatălui că renunță la școală, numai să o păstreze pe Elisaveta, femeia rosti sec, privindu-și nepoata:

– Vrei să-ți spun cum ne-am împrietenit?, o provocă Maria pe Elena, gândind că astfel tânăra femeie va mai uita de durerile nașterii.

– Sigur că vreau mămică, de ce mai întreb?

Maria începu să-și depene odiseea mării sale prietenii cu femeia care-i era model de viață, iar Elena îi spunea mămică, deoarece de la câteva luni, până la 14 ani, crescuse în casa lor.

Așa află Leana, fiică de soră cu Maria Dulgheru, cum, prin vara anului 1916, pe la jumătatea lunii iulie, cu puțin timp înainte de intrarea României în Primul Război Mondial, într-o zi de vineri, pe la prânz, pe când mătușa Maria mergea în șaretă către grădina de legume din Lupu – locul unde muncea din când în când, trecând pe la Stăvilarul de lângă Moara Bibescu, a văzut mare agitație pe malul apei, și, curioasă, află de la o fată de pe Valea Parcului, că se înecă prințesa Martha Bibescu.

Crescută pe malul lacului, fiind și o bună înotătoare – înzestrată cu o fire pe cât de puternică și cutezătoare, pe atât de empatică și săritoare – îi văzu pe toți acei gură-cască care, în loc să-i vină-n ajutorul bietei prințese, urmăreau siderați de frică, emoție sau cine știe ce alte bariere interioare, cum se scufundă prințesa în apele lacului, zbatându-se între faldurile rochiei sale, care păreau aripile unei păsări, prinsă de furtună.

Fără să mai stea pe gânduri, Maria, care nu avea nici 16 ani, nu a stat pe gânduri: a tras calul lângă un tufan, a lăsat papucii din picioare și-a luat un elan

de cinci-șase metri, sărind în apa lacului, adâncă de peste 20 de metri. Cât ai clipi din ochi, ajunse, lângă nefericita prințesă ce părea imobilă în materialul faldurilor rochiei sale. Maria a prins-o de părul împletit în două cozi lungi ce încă mai pluteau pe apă, s-a întors pe sub trupul femeii, a pus-o pe umărul său cu fața în sus, și cu un efort uriaș a adus-o cu greu la mal, unde, ajutată de Anica lu' Costică Pescaru, de tânărul Costel Șerban, venit la pescuit cu fratele său Gheorghită, venind apoi și Costică Balamuc și Nae a lu' Tănase Ciobanu, cu toții au tras-o pe nefericita femeie, la țarm...

Prințesa nu mai mișca... Dar în câteva fracțiuni de secundă, Maria își amintea cum o privea adesea, plimbându-se cu Poștalionul Regal pe drumul de la Palat către București, și cu acea imagine în minte a pornit iute manevre de resuscitare, spre surprinderea adulților uluiți de graba și îndemânarea adolescentei care acționa cu o rară stăpânire de sine. Aplecată peste corpul femeii inerte pe care o adusese din apă, la chemarea Mariei, săriseră și câțiva zdrahoni de bărbați să o ajute pe nefericita femeie, să o așeze comod în iarba aflată din abundență pe mal.

Maria i-a desfăcut rochia la gât, apoi, cu ambele palme a apăsato energic de câteva ori pe piept, astfel că la a șasea apăsare, biata prințesă a aruncat un jet de apă din gură, a tușit de câteva ori, apoi a deschis ochii, uitându-se curioasă și încurcată la lumea din jurul său, nerealizând că nu mai este în barcă, pe luciul apei lacului Mogoșoaia.

Din acel moment, își amintea nepoata mărturisirile Mariei, mătușa sa a devenit prințesei Bibescu, cea mai bună prietenă și confidentă de suflet, căreia putea să-i mărturisească orice, fără rezerve, bă, mai mult, uneori îi cerea acesteia, și sfaturi.

Maria, care se apropia de 51 de ani, îi mai spuse nepoatei sale – cu regret în glas și cu lacrimi în colțul ochilor săi pătrunzători – că nu o mai văzuse pe Martha din 7 septembrie 1945, când au cules împreună trei rânduri de vie din curtea lui Ion Dulgheru, iar strugurii i-au zdrobit cu picioarele goale și apoi au băut must proaspăt, mărturisi mătușa fetei cu glasul tăiat de emoțiile amintirilor sale...

– Aceste numeroase amintiri ale mele sunt scrise, fata mea, într-un caiet de însemnări fără pretenții literare. La sugestia ei, am început să țin un jurnal... De multe ori, îndeletnicirea asta m-a salvat dintr-o mulțime de stări... De fapt, cel mai mult, am vrut să scriu despre ea... despre calitățile prințesei... Ești singura căreia îi împărtășesc această taină a mea, nici bărbatul meu nu știe și aici aș vrea să rămână, înțelegi tu, fata mea?

– Sigur, mămică, așa o să fie, promit!, se angajă tânăra mamă, care, părea mai veselă, ridicându-se mai sus în pat, trecându-l pe cel mic la cel de-al doilea sân, urmărind încântată cum micuțul său fiu, lonel, înfuleca cu nesaț, laptele matern.

– Din ce spui, deși n-am cunoscut-o decât din poveștile de prin sat, cred că a fost o femeie de calitate, nu-i așa?, rosti nepoata, către Maria ce se juca cu piciorușele neastâmpăratului băiat.

– Prezentul acestor amintiri este cu strășnicie legat de soarta nefericită a exilatei mele prietene, iar viitorul nu-l poate ști nimeni în zilele astea, fata mea, rosti cu un tremolo în glas Maria, care, după atestate, nu avea prea multe studii, dar, ani la rând, Martha se concentrase asupra educației acesteia suficient de bine, cât să facă față oricăror situații.

Conștientă de ascendența dobândită, Maria ținea „sub cheie” aceste „amănunte” cum le numea, cu modestie, de teamă că ar fi putut transforma, în anume fel, relațiile cu cei din jur.

– E adevărat că doamna Martha te-a măritat?, întrebă cu sfială Elena.

– Cred că indirect, da, ea m-a măritat, fata mea!

– Dar cum așa, mămică?, rosti nostalgic Elena.

– După ce am salvat-o din lac, m-a invitat a doua zi la Palat, unde mi-a dat 5 monede de aur, cinci cocoșei, cum se zice... folosind micul meu tezaur, atunci când am făcut casa, dar mai am una pe care vreau să ți-o dau ție, copila mea!, mărturisii Maria nepoatei, care tocmai ce devenise confidenta acesteia.

– Dar nu-mi trebuie, ține-o, mămică, pentru zile mai grele!, spuse tânăra, punându-l pe sugarul aproape adormit pe o pernă.

Maria își continuă istorisirile legate de căsătoria sa... cu Ion Dulgheru:

– Când am plecat de la Palat, prințesa l-a trimis pe vizitiul lor cu șareta, să mă ducă acasă cu darurile primite... îmi dăduse rochii de-ale sale, care-i rămăseseră mici, apoi mi-a dat un coș de mâncare, fructe și multe alte atenții. Atunci, mi-a zis că voi fi sora sa mai mică, și tot atunci l-am cunoscut și pe vizitiul Ion, care, acum este unchiul tău, ce rămăsese impresionat de curajul meu, din câte-am înțeles de la prințesă.

– Deci așa l-ai cunoscut pe tata Ion, ce frumos, ca-n filme, mămică!

– La câteva zile, Ion a venit cu Martha la mine acasă, unde am povestit multe, dar, în primul rând, prințesa a hotărât să mă învețe ușor-ușor, să scriu și să citesc. Apoi m-a obligat elegant, să-mi continui educația cu doi-trei profesori, în particular, numai la ea acasă, pentru că eu nu voiam altfel, fata sa făcând cursurile acasă, nesuportând să meargă la școală în sat și nici la oraș. Deseori când venea pe la mine, nu se lăsa până nu-mi verifica „nivelul de cunoștințe” cu multă discreție, așa cum o rugasem. Vai, ce om minunat era... niciodată nu venea cu mâna goală... mereu îmi aducea cadouri, mâncare, dulciuri, cărți...

– Da, așa este... câte dulciuri am mâncat eu din ce-i aducea prințesa surorii mele!, adăugă Elisaveta, care intră în cameră, prinzând din zbor ultimele cuvinte ale Mariei.

– Aha, deci tu erai cea care mă ușura de ciocolată, eu crezând că Ion al meu, le lua!

– Mama Veta ne dădea și nouă, așa că... mătușe, ai crescut tot neamul...

– Lenuță. Fata mea, ce femeie a fost doamna Martha, ce femeie!, se minună sora Elisaveta.

– Așa este, fetele mele, așa este. Dar mi-e un dor de ea, de nu mă văd, rosti Maria, trist.

Cele trei au discutat mai bine de două ceasuri, până când au venit Grosu și Dulgheru, să se cinstească cu o țuică, înainte de masa de la cină, întrerupând povestea despre Marha Bibescu.

Seara se apropia senină, aruncând lumina domoală a cercului argintiu al astrului nopții, ce trecea prin cristalul ferestei, pătrunzând domoală pe cuvertura de cașmir a patului unde Ionel, nepotul lui Ion Grosu, dădea din piciorușele sale dolofane. Asemenea unui roi de albine lângă un mușuroi instalat în marea și falnică grădină a Mariei, în timp ce prin mintea femeii se rostogoleau de-a valma gânduri răzlețe, limpezi ca apele tăcute ale lacului Mogoșoaia în zilele calde de toamnă, deși în gândurile sale, se cuibărea o întrebare stupidă. Nu cumva binele făcut de-a lungul vieții sale, pe care deseori femeia îl împărțise cu cei din jur, deși, mulți nu meritau acest dar minunat, avea să ducă la o meritată recunoaștere a bunătății sufletului său, și să-i schimbe soarta, ce cu greu îi marcaseră destinul? Se simțea însă fericită la gândul că se bucurase vreme de trei decenii de aprecierea permanentă a prințesei Martha Bibescu.

Amalia Elena Constantinescu

Paganini și vioara răstignită Povestea din spatele poveștii

„Supraviețuim din ce primim,
trăim din ce dăruim.” (Carl Gustav Jung)

Ianuarie 2016 – București...

Există clipe în viață, când poveștile încep cu povești, iar întâmplările cu întâmplări. Într-o astfel de categorie se înscrie și relatarea de față. Aceste gânduri fiind spuse, nu ne rămâne decât să derulăm firul magic al întâmplărilor. De când mă știu am iubit teatrul, mărturisind, de câte ori am avut ocazia, că dacă n-aș fi mers pe drumul literaturii, aș fi optat pentru cel al teatrului.

Regretatul nostru actor și mare regizor, domnul Geo Saizescu, mă încuraja în anul 2010, spunându-mi că niciodată nu este prea târziu pentru a deveni regizor. Aveam deja înclinație spre acest domeniu. La 16 ani creionasem o minipiesă de teatru, pe care a citit-o actorul George Mihăiță (mentorul meu adolescentin) și regretatul actor Sorin Zavulovici (directorul Teatrului „Alexandru Davila” din Pitești), care mă premiase cu o invitație permanentă la teatru. Încă o mai păstrez...

Citiseam online o cronică despre un spectacol dedicat memoriei marelui violonist *Niccolò Paganini*, la 175 de ani de la dispariția sa (n. 27 octombrie 1782, Genova – d. 27 mai 1840, Nisa). Teatrul Metropolis din București îl pusese în scenă pe 16 decembrie 2015, în regia scoțianului Mick Davis – secondat de regizorul român Alexandru Nagy.

Mă fascina muzica lui Paganini. Deschidea în sufletul meu o poartă a secretelor. Mi-am dorit incredibil de mult să văd această piesă, fiind în București în acel moment. Am sunat la casa de bilete a Teatrului Metropolis. Toate biletele fuseseră epuizate, instantaneu, din momentul punerii lor în vânzare. Nu îmi venea să cred, în ciuda faptului că eram destul de familiarizată cu fenomenul. Cu greu poți găsi un bilet la un spectacol în București. Sălile de teatru, Opera Română și chiar micuțele cafenele-teatru sunt pline de oameni iubitori de frumos.

Și totuși nu m-am dat bătută. L-am sunat pe fostul meu coleg de doctorat, cu care am rămas bună prietenă, actorul Viorel Păunescu. Timpul era foarte scurt: în două ore începea spectacolul. La sugestia lui Viorel am plecat imediat spre Metropolis. Poate aveam noroc și cineva se va răzgândi, în ultimul moment, renunțând la bilete. Aveam să învăț cu timpul, că această șansă e una minimă, spre inexistentă, dar nu sunt genul de persoană care să

se descurajeze prea ușor. Nu mă descurajez nici măcar în fața faptului împlinit. Credința mea este aceea că totdeauna va exista o soluție de rezervă. Îmi doream să văd acest spectacol atunci. Trebuia să încerc toate variantele posibile, care îmi veneau în minte.

În graba aceea nebună, nu îmi rămăsese timp să cercetez întreaga distribuție. Știam doar atât: că este o distribuție vastă, din care zărisem doar patru nume: Gelu Nițu, George Ivașcu, Mihai Gruia Sandu, Tudor Aron Istodor. Văzusem câteva piese în care a jucat domnul Gelu Nițu: „Casa Zoikăi” la Teatrul de Comedie; „Poveste despre tatăl meu” la Odeon; „Obiceiuri necurate” la Bulandra. În seara respectivă urma să joace din nou, rolul unui preot catolic, mai exact al unui episcop: „Episcopul Janin”. Mi-l aminteam recitând poezii la tv, când eram doar un copil preșcolar, captându-mi de fiecare dată atenția. Pe ceilalți distinși actori îi „cunoșteam” din seriile tv și îi admiram.

Mihai Gruia Sandu fusese „Făt-Frumosul” copilăriei mele, alături de Armand Calotă și de „prințesa” Mihaela Teleoacă. Fac parte din generația celor care s-au putut bucura de copilărie, foarte mult timp. Adolescența ne-o asumam abia în ultimul an de liceu (chiar dacă ea începea din primul...).

Am ajuns așadar, împreună cu verișoara și nepoata mea, în foaierea Teatrului Metropolis, îndreptându-ne spre casa de bilete, în dorința de a mai face totuși o încercare. Deocamdată nu renunțase nimeni la bilete, dar poate vom avea noroc. Până se închid ușile Sălii Marii a Teatrului Metropolis... voi spera. Așa am hotărât și nimic nu îmi clinea credința.

Mi s-a recomandat să înștiințez și plasatorii de bilete: un domn și o domnișoară, care au înțeles marea mea dorință de a viziona acest spectacol. Am fost rugată să aștept, până când vor intra în sală toți spectatorii. Le-am spus că mă mulțumesc să stau și pe scări, plătind contravaloarea biletului. Domnul mi-a replicat hotărât că așa ceva **NU SE POATE**. Și totuși **TREBUIA SĂ SE POATĂ!** Așa îmi plăcea mie să gândesc...

Înainte de a favoriza au fost patru studenți la I.A.T.C. ... și **UȘA S-A ÎNCHIS**, cu un clinchet scurt, în fața mea. Trebuia să accept că venise timpul să plec. Nu mai aveam pe unde să intru. Va trebui să mă întorc altădată, în altă stagiune probabil. Repet, că dorința mea era atât de mare, încât îmi trecuse prin gând, ca la un viitor spectacol, să cumpăr toate biletele și să vin cu toți prietenii și cu familia mea extinsă. **N-am să uit niciodată clinchetul acelei uși care a fost trântită peste un vis, închizându-mă pe dinafară.** În clipa aceea nu înțelegeam... Nici n-aș fi avut cum... Și totuși... în ciuda acestei întâmplări am îndrăgii clădirea Teatrului Metropolis, pe care o vedeam prima oară, de la înființarea ei (2007) și care mi se părea, chiar atunci, de o frumusețe unică. Cu siguranță voi reveni.

Mi-am promis asta! Era 30 ianuarie 2016. Fiecare vis începe cu o dorință. Voi aștepta încă o stagiune ca ușa Sălii Marii a Teatrului Metropolis, să se deschidă și în fața pașilor mei...

Mai 2016 – Pitești

În acel an (2016) onomastica mea a fost într-o zi de sâmbătă. Așa cum ni se întâmplă tuturor am primit felicitări, mesaje, urări... Toate mi-au umplut sufletul, dar un telefon aparte avea să-mi ofere, în curând, una dintre cele mai frumoase „întâmplări”... Era un telefon de la un prieten, ce apăruse recent în viața mea (în

15 octombrie 2015). Ne cunoscusem la conferința poetei Ana Blandiana: „La ce bun poezii, în vremuri de restriște?”. Prietenul respectiv îmi făcea o invitație la teatru, ca dar de ziua mea. (Lucru rar întâlnit în rândurile tinerilor de astăzi...) Spectacolul urma să aibă loc, două zile mai târziu, pe 23 mai.

Surpriza a fost totală pentru că nu bănuiam nimic, deși îi cunoșteam pasiunea pentru piesele lui Woody Allen. „*Dacă joacă Claudiu Bleonț am certitudinea unui spectacol bun*”, mi-a spus el. Spectacolul se numea „*Cum se cuceresc femeile*”. Știu la ce vă gândiți acum... imprevizibilul Claudiu Bleonț... Așa gândeam și eu atunci, de aceea am tăcut... dar în viață se întâmplă uneori să greșim. Dacă ne putem recunoaște greșeala, ne păstrăm conștiința curată (re) dobândind simțul realității.

Cele două zile au trecut. În fața Casei de Cultură a Sindicatelor din Pitești am întâlnit elita orașului. Micile mele temeri se risipeau, în fața acestei imagini. Pe scenă a apărut – ca de fiecare dată – organizatorul spectacolului: George Ivașcu-Padeș. Deci Teatrul Metropolis venise acum la Pitești. Ușile lui odată închise, începeau acum să se întredeschidă. Nu aveam pe chip faimosul *surâs al Mona Lisei Gherardini*, dar unul sigur exista...

Lumea din sală forfotea când domnul George Ivașcu-Padeș ne ura bun-venit, încercând să rostească un mic discurs. Pe semne că nu se întâlniseră demult mințile luminate ale orașului. Deodată, *Claudiu Bleonț* iese din culise, privește spre sală, traversează scena, întorcându-se elegant în spatele cortinei. Atât și nimic mai mult!

Nu a rostit un singur cuvânt. Sala deja amuțise, iar organizatorul și-a continuat, în liniște, discursul. În acel moment, am realizat charisma actorului. Mi se confirma, a nu știu câta oară în viață, că „esențele tari sunt păstrate în sticlute mici” pentru simplu fapt că un *diamant nu poate fi dăruit într-o ladă de mere*. Poate zâmbiți, dar este mai mult decât apanajul nostru, al ființelor mignone.

Spectacolul, cum era și firesc, ne-a cucerit pe toți prin problematică și profunzime. Pe regizor, Liviu Lucaci, îl văzusem împreună cu Maria Ploaie într-o piesă tv.: „Mutul”. Din acea seară însă, *Claudiu Bleonț* devenea și pentru mine ceva sau cineva greu de cuprins în cuvinte.

Octombrie 2016 – București

Pe 16 octombrie 2016, la Teatrul Metropolis se joacă din nou *Paganini*. Erau două spectacole în aceeași zi: de la ora 11:00 și de la ora 16:00. Verișoara mea mă întrebese la ce oră prefer să ia bilete. Stabilisem ora 16:00.

– *Și dacă nu mai găsesc, luăm la 11:00?*

– *Normal. Abia aștept să vedem acest spectacol!*

La ora 16, nu mai erau bilete. Am avut noroc totuși să le prindem pe ultimele, la matineu. După ce am avut certitudinea că am posibilitatea să văd spectacolul, abia atunci m-am putut bucura pe deplin. M-am uitat cu atenție la întreaga distribuție...

Împăratul Napoleon Bonaparte era posibil să fie *Claudiu Bleonț*. Mi-au revenit în minte cuvintele acelui prieten: „*Dacă joacă Claudiu Bleonț am certitudinea unui spectacol bun*”. Am surâs complice, citind mai departe și regăsind-o în rolul lui Lilith pe actrița Cristina Mihăilescu. Așa bucurie mai zic și eu. Cristina era tână și talentată actriță, care a acceptat invitația de a participa, în 2013, la lansarea volumului meu de versuri Sayuri și de a recita câteva poeme.

Prietenii mei – actorul Viorel Păunescu și criticul de teatru Gabriela Simion – m-au îndrumat spre ea. Am sunat-o pe Cristina să mă lămuresc, întrebând-o dacă joacă duminică în „*Paganini*”. Răspunsul era cel așteptat...

– DA.

– *Vin să te văd*, i-am spus și am simțit imediat bucuria unui om drag.

– „*Tu vorbești serios?*”

„DA”-ul s-a întors de data aceasta la ea. Am hotărât împreună că ne vom vedea în pauza dintre cele două spectacole. Mă năpădise un soi de emoție inexplicabilă. În sfârșit voi vedea „*Paganini*”. Clinchetul acelei uși, trântite peste visul meu, se estompa.

Nici nu mai știu cum am ajuns în sală. Ușile ei nu mai erau atât de înfiorătoare pentru mine. Totul se transforma treptat într-o liniște diafană. M-a cuprins o nerăbdare de copil. I-am trimis Cristinei un sms că suntem în sală, în rândul 2, la perete, locurile 9, 10. Așteptam...

Nu a durat mult până la începerea piesei. Sorbeam fiecare cuvânt, fiecare tăcere, fiecare sunet de vioară. Spectaculoasă punere în scenă. Satan (Mihai Gruia Sandu) recrea infernul, ridicându-l în ștreang pe marele Niccolò Paganini dintr-un butoi cu smoală. În sală, pe intervalul dintre scaune, imaginea morții (un actor purtând pe față, o mască în formă de craniu) se plimba cu o cădelniță. Pe „schelele” aceluia infern urca o fată: ageră ca o gimnastă, cu părul incredibil de lung și vopsită pe față...

Un gând m-a fulgerat instantaneu: e Cristina; numai ea poate să fie! Lilith – asistenta lui Satan. Emoția creștea, pe măsura derulării povestirii și a intrării în scenă a personajelor. Sora lui Napoleon – frumoasa Elvira Deatcu – se lăsa vrăjită de Satan, transformat în bufonul Împăratului. Un bufon care îi sugera amical, să îl invite pe Paganini la curtea fratelui ei – Împăratul Napoleon. Episcopul Janin (Gelu Nițu) uneltea capcana în care marele violonist trebuia să cadă.

În alt plan, axa timpului își pierdea coordonatele prezentului, derulând trista poveste a micului Paganini (Ștefan Aprodu – un copil extraordinar de talentat). Aici publicul afla că geniul viorii a fost terorizat de un tată bețiv (interpretat de Petrișor Stan), care își bătea cu bestialitate soția. Pentru a-și salva mama din mâinile crude ale tatălui, Niccolò începea să cânte. Atunci tatăl său se oprea. Când glăsuia vioara din mâinile disperate ale copilului, mâinile brutale ale tatălui își încetau lovirea.

Planul se schimba din nou și timpul revenea la Curtea Împăratului. Forfota care o anima a încetat brusc, în momentul în care garda anunța intrarea Majestății Sale Împăratul Napoleon Bonaparte. Și intră Împăratul... și Împăratul era interpretat de Claudiu Bleonț. Fără a știrbi meritul vreunui actor, imaginea aceasta vorbea de la sine...

Era atât de mare, fiind mic de statură (ca și voievodul Ștefan cel Mare). Interacționa impecabil cu Episcopul Janin, cu Satan – transformat în bufon, cu asistenta acestuia – Lilith, cu toți cei prezenți la Curtea Înălțimii Sale. Inspirând teamă și lăsându-se dominat de iubire, mai ales în dialogurile cu propria-i soră. Încă aș mai pute să scriu pagini întregi, despre acest spectacol, fără a epuiza cuvintele, fără a epuiza trăirea... Subiectul, personajele, actorii merită o atenție filigranată. Acum, vă mai spun doar atât: fiecare spectacol, la care am fost prezentă după „*Paganini*” era raportat, în mod firesc la acesta. Și „*Paganini*” rămânea suprem!

La sfârșitul spectacolului, când actorii au umplut din nou scena, când luminile din sală s-au aprins și aplauzele nu mai conteneau, m-a zărit prietena mea. Bucuria revederii era atât de mare, încât n-am rezistat tentației de a ne face semn cu mâna: ea de pe scenă în sală, eu din sală, spre scenă.

Nu a durat mult de la terminarea spectacolului, iar Cristina mă sună, rugându-mă să vin la ușa pe unde actorii coboară spre cabine. Rămânând o pauză scurtă, până la cel de-al doilea spectacol, nu mai avea timp să se demachieze pentru a putea să ieșim împreună, nici măcar în hol, la cafeneaua teatrului. Găsesc, fără mare greutate, ușa indicată și aștept venirea Cristinei. Frumoasa mea prietenă își face apariția, înveșmântată în mantia sa de asistentă a lui Satan. Nici nu știu ce ne-am spus mai repede în cele câteva minute. Mă temeam să nu-i stric machiajul, costumul, peruca, îmbrățișând-o. Era superbă și în acest rol controversat și mai ales era plină de talent, ca în toate celelalte! Cât timp am vorbit acolo, a trecut pe lângă noi micul Paganini: un copil minunat, pe care l-am îndrăgit, din momentul primei apariții scenice. Părul său lung, prins în coadă, exprima imaginea geniului. Cu greu, am plecat de lângă Cristina, regretând că nu am reușit să găsim bilete și pentru spectacolul următor. Același, da același pentru că merita văzut și revăzut la nesfârșit...

Se auzea încă o vioară...

Am coborât în foaierea de jos al Teatrului Metropolis. Mi se părea că simt o greutate în picioare. N-aș fi vrut să plec, atât de ușor, după un asemenea spectacol – regal. Simțeam nevoia să mai respir încă aerul acelei atmosfere, înainte de a mă confrunta cu lumea de afară.

În timp ce eu îmi îmbrăcam pardesiul, verișoara mea căuta pe aplicația telefonului mobil, un taxi. Era liniște în jur, cafeneaua teatrului își aștepta clienții. Deodată aud pași iuți pe scările, de unde coborâsem. Nu putea fi Cristina. Abia ne-am despărțit și mi-ar fi spus la telefon, dacă uitase ceva. În plus, machiajul și peruca nu o lăsa să se îndepărteze de cabină. Am ridicat privirea, la auzul pașilor. Cred că se citea în ea uimire și admirație, deopotrivă, pentru că în acel moment, pe scări, cobora Împăratul, care venea zâmbind în direcția unde eu încetasem orice mișcare.

Luată prin surprindere, nici nu știam ce-ar fi fost bine să spun mai întâi. Surpriza era totală și imposibil de cuprins în cuvinte. Oricine ar fi fost în locul meu, ar fi simțit cu siguranță la fel. Chiar și acum, când scriu aceste rânduri, simt cum retrăiesc bucuria tainică a clipei respective. Un maestru nu poate fi emoționat, veți spune, dar poate fi emoționant în tot ceea ce face. Emoția te determină să fii viu, în sens artistic și omenesc. Se apropia. Mai erau câțiva pași. Instinctiv am mai privit repede în jur, să mă conving încă o dată. Poate totuși Claudiu Bleonț nu venea spre mine, ci altcineva l-ar fi putut aștepta. În spate, spre geam, nu era decât verișoara mea căutând, pe aplicația telefonului mobil, acel taxi cu care am fi plecat demult, dacă l-ar fi găsit, am fi plecat înainte să pot auzi pașii Împăratului, coborând scările... Dar poveștile încep cu povești, iar întâmplările cu întâmplări...

Trei pași, doi, unul, jumătate de pas și Claudiu Bleonț – în haine de Napoleon Bonaparte – a ajuns în locul unde mă aflam. Frumos, nu? Cu siguranță zâmbiți, dar mă întreb ce-ați fi făcut dacă ați fi fost dumneavoastră acolo și nu eu... Primul gest, primul cuvânt sunt foarte importante. Mi se părea că aud încă

vioara marelui Paganini (dublat în spectacol de inconfundabilul Alexandru Tomescu), cel despre care legenda spune că ar fi primit „sărutul diavolului pe frunte”. Atunci, acolo, magicul și firescul se îmbinau în chip incredibil!

I-am spus lui Claudiu Bleonț cât de mult m-am zbatut pentru acest spectacol și că am venit de la Pitești special să-l pot vedea. I-am împărtășit pasiunea mea pentru scris și dorința de a reuși să pun pe hârtie o cronică, demnă de ceea ce văzusem pe scenă. Claudiu mi-a inspirat ideea că voi reuși să fac ceea ce doresc, găsind cuvintele potrivite. Știam deja că *nimic nu este întâmplător...* (Astfel, m-am reîntors în lumea teatrului cu o cronică–eseu: „Paganini” și vioara răstignită.)

Am repetat acele cuvinte pe drum, învățându-le cu sfințenie, așa cum aș fi învățat o poezie. Mă temeam să nu le uit, de aceea le repetam. Cu siguranță nimic nu era întâmplător atunci și acolo. Începeam să înțeleg motivul pentru care ușile s-au închis în fața mea cu o stagiune înainte, mai exact cu câteva luni, la începutul anului... Cred că atunci Lilith nu era Cristina, iar Împăratul Napoleon nu era Claudiu Bleonț, ci ceilalți doi actori interpretau aceste roluri. Înainte de a pleca, am rugat toată forța divinității să mă inspire. Era un mod simbolic de-a retrăi artistic tot ceea ce văzusem. Plecam cu o senzație incredibilă, de bine. Parcă îmi crescuseră aripi până la Cer. Mă simțeam norocoasă să cunosc încă un actor, pasionat de propria-i meserie și dublat de o noblețe ieșită din comun. Mă simțeam din nou *aleasă...*, așa cum îmi spusese o dată, în anii primei facultăți, părintele-profesor de dogmatică dr. Ioan Popescu.

Normal că după astfel de „întâlniri”, nu mai poți fi niciodată aceeași ființă care erai în clipa anterioară acesteia. Ceva în forul tău interior se schimbă definitiv. Nici nu mai știi cum am plecat din teatru... Pe aceeași ușă pe care am venit, veți spune. Da, dar duceam cu mine, încă o poveste. Este o adevărată onoare să îți fie remarcată prezența...

Mi se întâmpla a doua oară în viață. Prima oară a fost în 1991, în parcul Cișmigiu din București, când un alt maestru al teatrului românesc, George Mihăiță (director al Revistei de tineret „Salut”, iar ulterior director al Teatrului de Comedie din București) venise să cunoască câțiva adolescenți, printre care mă numărăm și eu. Nici atunci nu am putut să-mi explic de ce am fost primul chip ales din mulțime. Nu sunt nici pe departe ființa care poate crea o imagine – fie ea și vagă – a liderului (în ciuda faptului că zodia mă contrazice), iar în privința tracului... orice cuvânt e de prisos. Cei ce mă cunosc realizează imediat, că sunt un sediu „fidel” (stabil) al emoțiilor și vibrațiilor sufletești.

Dincolo de acest spectacol impecabil, dincolo de bucuria revederii cu prietena mea actrița Cristina Mihăilescu, m-a impresionat întâlnirea cu actorul Claudiu Bleonț și mai ales cu OMUL Claudiu Bleonț. O întâlnire, ca oricare alta și totuși atât de diferită...

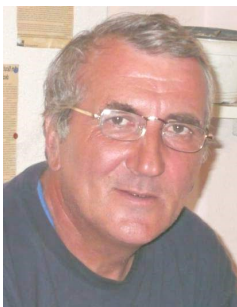
A avut dreptate Ștefan Velescu când a spus că „teatrul este o meserie aristocratică în care mitocanii n-au ce căuta” (citată de F. O. Fosian în *87 artiști bucureșteni din teatru, operă și revistă*, Tiparul Vremea, Strada Carol, No. 10, București).

Epilog:

„Oamenii se cunosc în funcție de împrejurări.

Sufletele se întâlnesc dincolo de orice împrejurare.” (Chris Simion)

Dumitru Istrate Rușețeanu

Cafeaua din rai

Eram un tânăr frumos, cu o umbră de tristețe în colțul gurii. Viața mea urzica, îți umplea sufletul cu bășici, aveam visele întoarse pe dos. Mă zbăteam ca peștele pe uscat, mi-era o greață cumplită de tot și de toate. Stam îngenucheat în fața porții unui schit de munte. Căutam sub acoperământul Domnului loc unde să-mi odihnesc conștiința. Așteptam să vină cineva și să-mi întindă o mână caldă, ori să-mi așeze o haină pe umeri.

Când m-a îngrozit iubirea cu ploaia de sfârșit de toamnă, care se prefăcea, discret, în ninsoare, m-am ridicat și îmbrâncind cu umărul poarta am pășit într-un ou imens golit de conținut. Puiul golaș - biserica aștepta momentul predestinat să spargă cu crucea din vârful turlei în direcția cerului. Nu-mi era teamă de necunoscut, cât sunt materie în ce altceva mai poate fi prefăcută fierea mea?! Ar fi fost inutil să chem după ajutor, bătăile inimii mele se aud de foarte departe. N-am încercat a bate la ușa vreunei chilii, viața mă învățase că oricât ai lovi cu piatra în casa melcului nu se înghesuie să-ți facă loc. Tremuram de singurătate, picioarele mă dureau, aveam răni și la gânduri. De unul singur prin lume se cuvenea să fiu puternic ca o haită de lupi. M-aș fi întins pe podea să ies din trup, să-l privesc de sus, arogant, învinuindu-l că m-a făcut captiv fără a avea consimțământul meu.

Privirea mi-a fost înviorată de lumina blândă a unei candelă așezată, cu bună intenție, la fereastra unei chilii. Soba încinsă, patul acoperit cu plapumă, mă așteptau...

Icoanelor de pe pereți nu știam a le silabisi înțelesul. Amuțiram în fața lor, nu mă pricepeam să folosesc rugăciunea ca pe-o perfuzie prin care primești bunătate divină, deși, viața urzică, îți umple sufletul cu bășici. Era nevoie de un medicament puternic să pot vomita, din inimă, îndoiala.

De câte ori am unde să-mi odihnesc trupul, mă simt liber, puternic. Am în mine forța necesară să-mi repar rănilor sufletești ce mi le fac cu bună știință. Necazul e că în ziua următoare mă creștez din nou la suflet, se scurg din el îngerii, elementul vital.

Ușa s-a deschis ușor, s-a apropiat de pat o făptură. Era o maică bătrână, cât un munte, convinsă că am femeie în gând iar cu o asemenea povară nu se rezistă prea mult într-o obște monahală. Văzuse și bagajul meu sărăcăcios, o plasă având în ea o revistă și un caiet. Plecând, nu mi-a strigat dacă la ziuă trebuie să-mi văd de drum, ceea ce însemna că am fost acceptat; sub acoperământul Domnului găsisem un liman.

*

Ultima lună de toamnă era mai mult o provincie a iernii, fulgii de nea fraternizau cu frunzele încă atârinate de ramuri, lăsau impresia că sunt acoperite cu blană de miel. Susurul pârâului ce curgea pe sub fereastra chiliei mele își pierduse nota optimistă, o entitate care nu-i înțelegea menirea făcea gargară cu el. Prin preajmă lupii urlau, poteca de pe marginea prăpastiei ce făcea legătura cu satul era tot mai greu de străbătut.

În fiecare seară Maica bătrână aprindea candela în mai multe chilii pentru a da impresia că sunt locuite deși în schit nu se afla decât ea, nepoată-sa de 10 ani și încă 4 călugări bătrâni.

Rareori îmi răspundea la întrebări, mi-arătau prin semne ce anume să citesc din Ceaslov sau Minei.

Noaptea, la lumina a trei-patru lumânări, împletită cu a candeliei, duceam mai mult lipsa cărților.

Aerul puternic și rece de munte îmi provoca o alergie urâtă, strănutam și-mi suflam nasul des, fie că mă aflam la strană sau la trapeză. Îmi căutam de lucru pe afară, dădeam zăpada din jurul bisericii sau tăiam lemne pentru chilii. Într-o dimineață mi s-a dat ascultare săucid gândaci, oriunde i-aș fi întâlnit. Cum vedeam unul, făceam deasupra lui semnul crucii, apoi loveam cu piatra. N-aveau timp să mă blesteme. Aflând, probabil că vor fi martirizați, ieșeau până și din gândurile mele, se așezau în rând, așteptând răbdători, lovitura.

Dar dacă, m-am întrebat, se întâmplă ca în gândacul pe care tocmai îl strivesc cu piatra, să fie-n trecere Dumnezeu?!

N-am mai avut curajul să-iucid, cu toate că râvna mea era singura mulțumire adusă obștii. Parcă ar fi dat ascultare gândurilor mele, nici o vietate n-a mai ieșit din ascunzătoare să-și întâmpine singura moarte la care avea dreptul. Seara, când mă aflam în chilie, am auzit forfotă în craniul adus de mine din maldărul de oseminte ale foștilor călugări: un fel de atomi ce și-au mărit volumul, probabil în urma unei mutații genetice, iar înfometajii i-au scobit cu briceagul protonii, neutronii și nucleul. Mi se părea că în golul unde altă dată își avea rădăcina Dumnezeu, s-a produs o furtună. La lumina lumânării am descoperit că era plin de gândaci. S-au retras aici să-mi sugereze că orice început are sfârșit, chiar pentru mine, călăul lor!, că nu peste mult timp golul din craniul meu va fi habitatul speciei din care făceau parte?!

Se apropiau sărbătorile. Noaptea, la lumina lumânărilor scriam poezii sau colindam cu gândul prin univers. Când norii au îngăduit soarelui să facă pe pământ ascultare, am cerut blagoslovenie să aduc cu sania lemne rupte de vânt, nepoata călugăriței mergea cu mine, iar în pădure mai mult se hârjonea cu câinii care ne însoțeau, decât să facă treabă. Mi-era teamă să-i vorbesc, observasem dansând pe chipul ei umbrele altei lumi, în colțul gurii aceeași picătură de amar. O impresionam prin nu știu ce! Nu-mi era milă de ea. Îi priveam pe cei din jurul meu ca pe niște personaje de cărți.

Un credincios venit din sat într-o duminică îmi dăduse de înțeles că fata e posedată de diavol. Însă, în era de după google, diavolul mi se pare inofensiv, periculos e monstrul uman.

Toaca din intermundii îmi atrăgea atenția, că prea-mi ciupesc mai mult decât trebuie coarda dramei mele. Avea dreptate.

Într-o după amiază, Maica Bătrână mi-a făcut semn s-o urmez în chilie ei. După ce a citit puțin din Acatistul Maicii Domnului, a încercat puterile unui canon lumesc, convingerea:

– „Suntem în plină iarnă, frate. De-ar fi să te alungăm din obște, ca fiind incompatibil cu râvna monahală, ai avea unde să te duci?”

Auzind-o, frigul vieții începu să mi se zbenguie în fibră: „Ești o ființă imprezvizibilă, foarte periculoasă într-o mănăstire. Ți-am cotrobăit de multe ori prin chilie, pe un caiet ai scris că: ranga este echilibrul tău în acest univers... Am scotocit pe sub saltea, peste tot, nu știu unde o ții ascunsă...”

Ascunzătoarea răngii mele este în cutia craniană. Îmi dă curajul de a hoinări printre străini. Îmi lămuresc cu ea multe lucruri nelămurite. Pot face istorie cu-o asemenea rangă atipică; ar fi o sinucidere să nu ai o rangă în lumea de azi care e numai panică, iar la fiecare pas te pîndește o primejdie. Nu poți cuceri nici Împărăția cerurilor dacă nu te ajuți de o asemenea rangă.

Vă reamintesc că eram un tânăr frumos, cu o umbră de tristețe în colțul gurii. Cititul cărților mă îmbolnăviseră de frigul vieții, boală ce a devenit cronică din pricina mizeriei prezentului. Oricât aș fi căutat o soluție, de fiecare dată ajungeam la concluzia că remediul nu poate fi decât tot o mizerie; exact ceea ce-mi propune călugărița: să scot cu un bețișor avortonul de drac din pântecul fetei, așa cum ai scoate un viermișor dintr-o rană. După care, nu-mi rămânea decât să plec prin zăpadă până ce mi-ar fi ieșit în cale prăpastia:

– Vei ucide în numele Domnului, frate!

Mi-am amintit spaima de pe chipul călugăriței în ziua când am anunțat-o că încetez să mai omor gândaci:

– De ce ți-e teamă să ucizi!?

Nu m-am înșelat atunci, trecusem printr-o perioadă de pregătire.

– O vei duce pe îndrăcită cât mai în inima muntelui... mă înțelegeți?

M-a atins cu laba pe umăr, să-mi revin din halucinație. Făcând trei mătănii și sărutând cu adâncă evlavie una din icoanele de pe masă, mi-a dat de înțeles că am să descifrez mai târziu rostul spiritual al canonului ce mi se încredința:

– Ucișând în numele Domnului, faci un bine nepoatei mele... nu va mai fi dusă în iad, va intra în rândul martirilor.

– Dar eu?, am întrebat-o cu răsuflarea tăiată.

Mi-a răspuns cu o uitătură mai greu de descălcit decât căile Domnului.

Ajuns din nou la lumina zăpezii am avut senzația că aerul frige. Efectiv îmi aprindea, plămânii.

Cu o uitătură de balaur îmi sugerase că, asemenea Mariei Egipteanca aflată în afara legii, tămăduirea mi-aș fi găsit-o în pustiu. Sub alt aspect, eram personajul de care Dostoievski a fost frustrat de șansa de a-l întâlni în imaginație, pentru a-l așeza în subteranele lumii.

– N-ai bani, nu ai familie, nici speranță, frate. Dacă refuzi ascultarea, pleci!

Mi s-a mai spus așa ceva!

N-am plecat. Scrâșneam din gânduri. Ce mai, la 23 de ani eram lepros rău la destin. După lăsarea întunericului imaginația mea s-a dovedit a fi o gaură neagră, dădea sens oricărei mizerii. Mi se cerea să trag universal de sub picioarele unei ființe crude. Exista însă riscul ca, în cădere, sufletul ei să-și lipească ventuzele de al meu și să-l tot ducă.

Auzind un scâncet la ușă, i-am deschis; s-a lipit cu spatele de sobă. Nu mi-a trecut prin cap dacă-i este foame sau nu; când valul aruncă pe nisip un pește, fiind fascinat de zvârcolirea lui, nu te rezezi să-l arunci în apă.

Nu realizam dacă voi putea s-o duc hrană lupilor, însă aveam o poftă nebună să înfig mâna în chica diavolului din burtica ei.

Probabil există în creația divină o lege conform căreia îl poți supune pe diavol cu condiția să-l depășești în monstruoșitate.

După miezul nopții s-a produs în conștiința mea o mutație: de ce n-aș ucide? De Dumnezeu n-aveam a mă teme, amândoi ne hrăneam cu viață din același castron.

Intuind că imaginația mea o depășește pe a lui, puiuțului din pântec cred că i se albise întunericul de spaimă; monstrul uman îl pune oricând, pe diavol, în inferioritate.

Când s-a culcat pe pat, m-am așezat lângă ea.

Singură, candela lacrima, sfinții din icoane continuau a-și ține pleoapele ridicate pentru a vedea, în loc să întindă mâna și să-mi rupă sufletul.

Nu îndrăzneam să-i ating pielea cu mâna, parcă aveam lângă mine un fier înroșit în foc.

Nu știa să se teamă de mâna mea, altfel s-ar fi împotrivit când i-am atins pântecul; atinsesem ceva moale, delicat, călduros... Ridicându-i rochia, am tras de sub jartierele în care era prins un ursuleț de pluș.

Era lesne de înțeles că în curtea schitului nu exista urmă de drac, doar amprentă de monstru uman. Nu reușeam să ațipesc, e greu canonul disperării și al nesiguranței. Ideea de a părăsi schitul, pica.

Am ieșit din chilie în plinătatea aerului de munte. Nu-mi răneam respirația în duritatea lui, nici singurătatea ce-și făcea rondul între zidurile schitului nu mă tulbura; mă înglodea în puls doar fluctuația timpului, acest nimic universal care-ți sapă riduri pe inimă.

Surprinși, câinii au început să facă zarvă, recunoscându-mă s-au ținut în urma mea până la ușa grajdului unde părintele Gheronte supraveghea o vacă gestantă care, la fiecare fătare a avut probleme. Cuviosul mă intimida cu zâmbetul său ironic, în fapt, răspunsul cu anticipație, codificat, întrebărilor ce urma să i le adresez. Incapabil să-și reprezinte posibila lui viață veșnică, - recompensă a nevoinței sale - o ispitea, în limitele credinței, în decorul de aici. Întinzându-i scrisoarea am deslușit din cât mi-era posibil să citesc în privirea lui, la lumina lumânării, că-i ofeream spre cercetare ceva despre care avea cunoștință. S-a prefăcut că silabisește scrisul lăbărțat de pe hârtie.

Când Maica bătrână mi-a zis s-o urmez în chilia ei pentru a mă tulbura sufletește cu noua ascultare, am vârat în sân, fără să fiu văzut, scrisoarea de pe pat: „Mamă, îmi merge rău căsnicia, nici cu bețivul de-acum nu fac mare brânză. Ar fi ceva dacă nu ne-am împiedica de autistă. O trimit la tine prin cineva, ocupă-te de ea. N-ar fi mare pierdere s-o mănânce lupul, ori să pice într-o prăpastie”. Am interpretat mesajul scrisorii ca pe o amenințare la propria-mi viață; nimerisem fundătura destinului; simțeam cum mi se dizolvă în sânge cristalul friiei; îmi provocasem o moarte pe viu. Inima trimitea impulsuri cu sânge,perate, în univers, solicitând un surplus de vitalitate, o aripă sub care să se ascundă. Aveam senzația că propria-mi umbră s-a ridicat în picioare și merge la braț cu mine.

Crucea era la gâtul fetei, am zis.

– De ce n-o apăra de diavol?

– Ce insinuezi frate!?, se supără Gheronte.

Dacă zâmbetul fierbinte de pe buze i-ar fi căzut, așternutul de paie lua foc. Asemenea autistei, era și el o victimă a realității, la rândul ei victimă a lui Dumnezeu.

– Frate, sparge el gheața tăcerii de pe gură, diavolul nu mai fuge de cruce cam de mulțșor... De iubire fuge Necuratul.

Terminase filosofia, apoi, dintr-un motiv personal, nu din credință, asemenea mie, intrase viețuitor în schit să se nimicească; la nivel de fibră, spiritual punea pe el din belșug.

– Știi care-i diferența între tine și diavol, oriunde s-ar afla el? Motorul tău de supraviețuire este instinctul, funcționează pe pilot automat. Visai să faci minuni cu ranga

ta de companie... sunt sigur că o ții ascunsă aici!, mă lovi ușor cu palma pe frunte. Apoi ai început să salivezi după alte scursuri delicioase: femei de lux, bani, putere... nu te-ar fi primit nici iadul, în el sunt primiți doar cei ce săvârșesc fapte mărunte, sub nici un chip sufletul retrogradat prin faptele stăpânului său, la condiția de animal.

Toaca din intermundii se ținea de viața mea.

– Dacă vrei să afli câte ceva despre Dumnezeu, dă o fugă până în Cer. Îți arăt eu calea, mi-a zis el.

Am ieșit amândoi în noaptea luminată de licuricii zăpezii. Pe măsură ce înaintam în pădure, simțeam în nări mireasma altui început de lume.

– De aici te duci singur, mi-a zis.

Era a doua zi de când fusesem îndemnat să ucid în numele Domnului. Ideea era ca o piatră imaginată aruncată cu praștia în creierul meu. Nu-i puteam spune fetiței autiste că omul cu gândurile lui poate preface, oricând, viața aproapelui într-o fiertură amară iar universul într-o bubă scârboasă în mizeria căreia, n-ai încotro, te adaptezi.

Mi-era greu să aflu dacă obștea mai crede că m-a dus de nas cu sarcina atipică a copilei. De ce divinul nu mișca spre salvarea ei un singur atom?

Am îmbrăcat fata cu hăinuțe groase. Când am săltat-o pe umăr ca pe o povară oarecare, țipătul ei ascuțit s-a înfipt în ger. Mergeam târându-l după mine. Dacă și umbra mi-ar fi așa ușoară aș căra-o pe umăr.

Din lumea ei interioară fetița se agăța de viața mea, singura care în acel moment îi accepta materialitatea.

Înaintam în pustietatea muntelui cântând. Striveam sub tălpi urme de lup, mă opream din cântec și fluieram să le atrag atenția, prada le-ar fi fost dublă, spre slava Tatălui ceresc.

Câinii care m-au însoțit au făcut cale-ntoarsă, simțind că sunt în teritoriu străin. Frigul vieții din fibra mea amuțise organismul. Pentru a se apăra, dezvolta o nouă înțelepciune. Toaca din intermundii bătea zglobiu, am început să pocnesc din degete în ritmul ei, aș fi dansat cu lupii, cu Dumnezeu, cu bezonul higgis de mi s-ar fi arătat, ca o nevoie de compensare.

Deveneam înfiorător de calm, de-acum eram capabil să mă răstignesc singur pe cruce. Aveam înțelegere pentru călugării din oastea lui Richard-Inimă de leu, care, având crucea răstignirii la gât iar metaniile în mâna stângă, înfingeau sabia în numele Domnului...

Lupii făceau legea în pădure. S-au apropiat de noi, nu-și explicau vedenia. Le vorbeam despre o fetiță care aduna floricele când, i-a apărut în cale Maica Domnului: „Unde mergi fetițo?”; „În cer, să culeg cireșe.”; „Să nu faci asta”, s-a speriat sfânta; „În cer poți întâlni lupul.”; „De-o fi să dau de lupi, mă ascund în sânul lui Dumnezeu”.

Am strigat fiarelor:

– Voi aveți colți ascuțiți, însă eu sunt mult mai primejdios: am gândurile ascuțite.

Lupii stăteau bot lângă bot, deliberau.

– Cei de la schit vor să mă mântuiască forțat... Vă încredințez vouă sângele nostru cald.

Și-au manifestat dezacordul prin urlete:

– Pleacă!, mi-a poruncit șeful haitei de lupi. Noi nu ucidem în numele Domnului, doar nu suntem oameni. O apuci pe după copacul căzut de colo și ajungi la cer.

Fetița icnea a plânsset, fiind pe umărul meu nu s-a speriat, avea dreptate, n-aveau cum să fie mai răi decât oamenii...

Gabriela Stanciu Păsărin

Moarte subită

A fost o noapte nesfârșită. N-am putut adormi nici o clipă cu toate sedativele pe care le-am luat. Nu mi-a reușit nici cu număratul, nici cu respiratul profund, nici măcar cu o rugăciune pentru că nu am fost în stare să mă concentrez ca să o duc până la capăt. Am încercat să citesc cum mai fac de obicei când mă încercă vreo insomnie, dar nimic! Nu am putut scăpa de gândurile care mi se învârteau în minte. Eram șocată de tot ce aflasem pentru că nu mi-am imaginat că au fost oameni care au putut trece prin asemenea situație fără să comenteze nimeni nimic, fără să se sesizeze ceva, deși emisiunile tv urlă toate pe același ton repetându-ne tot felul de prostii nesemnificative și mai ales, anunțându-ne zilnic câți dintre noi au mai murit. Câți din accidente, câți din războiul din vecini, dar mai ales câți au murit secerăți de noul Covid, cu specificația stupidă că erau „nevaccinați”, deși între timp s-a dovedit că vaccinul nu a apărut pe nimeni de nimic, cei mai mulți bolnavi fiind de fapt vaccinați. Dar asta nu ne spune nimeni oficial. Am constatat-o fiecare din noi care am avut prieteni și rude prin spitale, sau chiar din experiența personală.

Și cu toate astea, după ce nebunia pandemiei care ne-a întors viețile pe dos timp de doi ani a trecut și toată lumea a înțeles cât de inutilă, păguboasă și speculativă a fost această campanie de vaccinare, se insistă în continuare cu necesitatea celei de-a treia doze de vaccin deși mai nou, se pare că sunt urmări nefaste. Asta ar fi partea a doua a repercusiunilor apocaliptice acțiuni, de care la început, creduli și înspăimântați ne-am lăsat atât de ușor convinși și manevrați. Cred că din toate câte s-au întâmplat, nici un om care gândește logic, nu poate trage altă concluzie. Dar recunosc că nu am putut merge cu gândul până într-acolo încât să îmi imaginez că mulți dintre cei care au fost primii martiri, au dispărut din spitale fără urmă, ca și când nu ar fi existat niciodată. Că pur și simplu s-au volatilizat!

Ieri după-amiază, am coborât până la chioșcul din stradă ca să-mi iau ziarele pe care uitasem să mi le cumpăr dimineață. Încă le mai citesc pentru că măcar este la alegerea mea să-mi selectez articolele care mă interesează. Și pentru că la ora aceea canicula se mai domolise, umbra părculețului de lângă bloc m-a îmbiat să mă bucur puțin de ea și de adierea vântului care parcă îndrăznește timid să foșnească copacii. M-am așezat pe una din băncuțe, frunzărindu-mi ziarul în speranța de a descoperi ceva interesant, altceva decât subiectele morbide cotidiene. La un moment dat, am simțit că la capătul celălalt al băncii mele s-a mai așezat cineva. Era o femeie mărunțică cu o masca trasă bine până sub ochelarii fumurii, ascunsă

parcă toată sub o pălărie de soare pleoștită. Am privit-o ca pe o ciudățenie căci nu mai erau demult restricții și aproape uitasem de teroarea măștilor și de spaima de a ne apropia unii de alții. Îmi amintea, cu strângere de inimă, de acel coșmar pe care l-am depășit cu greu. După cum se așezase la capătul celălalt al băncii, era clar că era unul din bieții oameni care rămăsese afectat psihic de marasmul prin care trecusem, nefiind capabil să iasă din acea buclă apocaliptică a timpului care rămăsese în urmă. Acum aveam deja alte îngrijorări, cu amenințările de război și cu toate cele care decurg din această nouă nenorocire care pare că ne așteaptă la orizont. Dar nu sunt prea îngrijorată pentru că am învățat între timp că nimic nu este ce pare a fi și că adevărul este pe undeva pe la mijloc. Gândind la toate astea continuam să-mi frunzăresc plictisită ziarul, când i-am auzit vocea ușor înfundată de masca ce-i acoperea fața, adresându-mi-se:

– Nu vă supărați, nu sunteți cumva doamna Bădin, vecina mea de la etajul de deasupra?

Am privit-o curioasă. Într-adevăr parcă mi se părea că o cunosc de undeva, dar tot nu știam unde s-o plasez printre vecinele mele. Și pentru că eram evident încurcată, ca să mă ajute și-a scos ochelarii. Văzându-i ochii am rămas stupefiată.

– Elvira?! – aproape că am strigat încercând să mă ridic ca să mă apropii de ea, s-o îmbrățișez.

Dar mâna ei s-a întins instantaneu ca o stavilă și am rămas pe loc, șocată în continuare. Cum să nu o cunosc când ea și domnul Nelu cu care glumeam de fiecare dată când ne întâlneam, erau singura familie simpatică de pe scara blocului meu? Pe vremea când abia mă mutasem, pentru că știau că sunt singură, mă tot invitau mereu pe la ei. De-atunci, de multe ori băusem câte o cafea împreună. În primul meu an la noua adresă, chiar făcusem un revelion la ei. Mă invitaseră ca să o cunosc pe Irina, fiica lor plecată să studieze la Londra. Între timp, problemele fiecăruia dintre noi se înmulțiseră scurtându-ne timpul și făcându-ne să ne vedem din păcate foarte rar. Rămăsese să ne bucurăm doar de întâlnirile întâmplătoare de la lift, când mai întârziam puțin pe palier să ne mai punem la curent cu ultimele noutăți, promițându-ne de fiecare dată să ne mai vizităm. Dar timpul nu ne mai lăsase niciodată. Apoi a venit Pandemia...

– Da, cu masca asta și cu ochelarii, era firesc să nu mă mai recunoști! – a încercat ea să mă scoată iar din impasul în care eram. Nu ne-am mai văzut de doi ani cred, de când ne-au închisăștia în casă. Și apoi, am și slăbit foarte mult între timp. Dar și tu te-ai schimbat. Ești parcă mai plinuță, te-ai făcut blondă... Te-am întrebat așa într-o doară dacă ești tu, pentru că așa mi-aș fi dorit.

O priveam și nu-mi venea să cred. Se schimbasese extraordinar de mult. Albise și nu mai rămăsese aproape nimic din femeia împlinită, elegantă și mereu zâmbitoare, fie că era singură sau alături de soțul ei la fel de jovial ca și ea. Se potriveau foarte bine împreună, erau o pereche deosebit de plăcută printre ceilalți vecini. Cei mai mulți dintre ei erau ori permanent ursuzi, ori tăcuți și sobri, motiv pentru care, de șapte ani de când stau aici, nu am simțit niciodată pornirea de a schimba prea multe cuvinte cu vreunul din ei, în afară bineînțeles de cele de strictă politețe.

Am încercat să-mi motivez cât mai delicat reacția:

– Da, te-ai schimbat puțin, ți-a crescut și părul, iar așa fără să-ți văd bine fața, nici prin cap nu mi-ar fi trecut că ești tu. Vă știam plecați la Irina. Ultima oară când am vorbit cu domnul Nelu mi-a spus că o așteptați să vină de Crăciun și că veți merge împreună la ea la Londra ca să faceți Anul Nou acolo. N-am apucat să vorbim mai mult că era aglomerație la lift și trebuia să păstrăm acea distanță impusă între noi.

– Da, da, atunci a început totul...

În momentul în care am văzut că i s-au umplut instantaneu ochii de lacrimi, m-a străfulgerat o presimțire morbidă care m-a amuțit.

– Pe Nelu l-am pierdut, a dispărut, nu mai este nicăieri, îmi spuse, deja printre sughituri de plâns.

Dintr-un imbold interior firesc, m-am ridicat imediat ca să mă așez lângă ea mai aproape și să o iau în brațe, dar ca și la început, s-a retras brusc cu mâinile pavază spre mine de parcă aş fi amenințat-o cu ceva. Uitasem.

– Nu, nu, stai acolo!

– Apoi, parcă dându-și seama că m-a surprins gestul ei, a continuat vinovată:

– Să știi că între timp, cred că m-am cam sonat, dar nu pot trece peste frica asta și peste tot ce s-a întâmplat... ce se întâmplă...

Își scoase masca ca să-și șteargă nasul și lacrimile, punându-și-o apoi precipitat înapoi.

O priveam consternată. Era parcă o străină, o altă femeie care păstrase doar privirea Elvirei acoperită însă de o umbră de teamă. Nimic nu-mi amintea de zâmbetul ei de altădată, de expresia ei mereu optimistă.

– Bine Elvira, stau la locul meu, dar spune-mi ce s-a întâmplat?

Își mai șterse o dată ochii, încercând să se liniștească singură și fără să mă privească a început să-mi spună ca și când și-ar fi povestit ei însăși. Era ca o stană de piatră care își frământa doar palmele una de alta cu ochii țintuiți undeva în gol. Mă îngrozea gândul că devenise așa cum mă anunțase chiar ea, puțin ne bună.

– Irina a venit atunci de Crăciun de la Londra. Eram așa fericiți că reușise să ajungă, cu toate restricțiile care erau! Ni s-a părut cel mai frumos Crăciun pe care îl petrecusem până atunci împreună. Nu știu de ce, că nici măcar nu am avut brad. A fost primul an în care s-a întâmplat așa, din cauza restricțiilor. Am avut doar o creangă pusă pe perete, pe care o împodobisem ca pe un brad. O luase Nelu de la florăreasa din colț, pentru că nu l-am lăsat să se ducă la piață. Mi-a fost frică să nu depășească alea două ore de ieșire, că mai avea de cumpărat și câte ceva de pus pe masă. Știi că se intra în magazin pe rând, trebuia să mai aștepte și acolo. A fost foarte frumoasă noaptea aia! Trecusem peste toată nenorocirea din jur. Am aprins lumânările și câteva artificii pe care le mai găsisem în cutia cu globuri, ne-am desfăcut cadourile... Irina ne adusese niște whisky, eu făcusem cozonaci să-i ducem de Anul Nou cu noi la Londra... Apoi, a doua zi Irina a făcut febră și până seara am făcut și eu. Am intrat în panică dar am stat cuminiți, nu am anunțat pe nimeni ca să nu ne ia la spital. Speram să fie o simplă răceală ca de obicei, pentru că în urmă cu o zi cât gătisem amândouă în bucătărie, ținusem fereastra deschisă. Nelu, singurul care putea să mai iasă, ne-a luat de la farmacie tot ce ne trebuia pentru răceală și pe rând, ne-a trecut febra. M-am apucat să fac bagajele căci peste o zi trebuia să plecăm. Eram panicați cu toții pentru că era posibil să ieșim pozitivi la testul din aeroport, deși după cum se desfășuraseră simptomele, sigur nu fusese ceva mai grav decât o răceală. În noaptea dinaintea plecării însă, Nelu a făcut brusc treizeci și nouă de grade și a început să tușească. Eram îngrozită pentru că el, fumător, avusese cu câțiva ani în urmă o pneumonie urâtă și o operație la cap pentru care nu avea voie să facă efort cu tusea aia care nu se mai oprea. Și apoi, el ieșise zilnic pe afară, putea să fi făcut un Covid tot așa cum foarte bine putea să fi luat răceala de la noi. Îmi spunea să stau liniștită că doar răcise și el pentru că alergând pe afară, agitat, după doctoriile noastre, transpirase și umblase descheiat la haină. Dar pentru că temperatura nu îi scăzuse deloc, a doua zi, spre binele lui am sunat Salvarea. Renunțasem la revelionul la Londra cu Irina, iar ea a hotărât să rămână cu noi până se face Nelu bine. Cei de la Salvare au venit cu izoleta. După ce ne-am îmbrățișat, deși nu era un

caz grav, l-au băgat în izoleta aia îngrozitoare căci așa era procedura. Înainte de-a se așeza în ea, ne-a spus râzând că va veni repede pentru că precis nu era ceva grav. „Când mă întorc vom fi liniștiți cu toții că am scăpat de Covidul ăsta!” – au fost ultimele lui cuvinte. Și cu asta s-a terminat. Nu l-am mai văzut niciodată!

S-a oprit ștergându-și din nou ochii.

Nu înțelesesem nimic.

– Cum adică nu l-ai mai văzut? Dar unde este domnul Nelu acum?

A făcut o pauză lungă ațintindu-și iar privirea undeva în gol și mi-a răspuns prin masca ce i se lipise de buze, cu un glas ce părea inuman:

– Nelu a murit de Covid! M-au anunțat de la spital în prima zi de Anul nou... În 2021... După ce l-au închis în izoleta aia înfricoșătoare, nu am mai putut vorbi nimic cu el pentru că îi luaseră telefonul, iar în nebunia care era atunci prin spitale, nu am reușit să aflu ce mai era cu el. După zeci de apeluri telefonice, în final mi-a răspuns cineva că este imposibil să-mi dea vreo informație despre el pentru că spitalul era plin și nu avea cum să-l caute. Și mi-a închis telefonul. Stăteam amândouă blocate în casă, din ce în ce mai neliniștite, pentru că eram în carantină și nu aveam voie să ieșim nicăieri. Irina ținea tot timpul televizorul deschis și o luase razna ascultând știrile și privind imaginile din spitale. Se învârla prin casă repetând într-una că ea ne-a adus virusul de la Londra și ne-a îmbolnăvit pe amândoi. Nu am mai putut-o opri din a se uita la televizor zi și noapte, așa că am ajuns în cele din urmă să privim împreună, tăcute și nemișcate pe canapea, toate imaginile și statisticile sumbre de pe ecran, așteptând să treacă acele zile de coșmar și Nelu să se întoarcă cu bine din spital. Știam că plecase pe picioare deci nu putea fi așa grav ca să ajungă la reanimare. Apoi a venit acea nenorocită de dimineață când a sunat telefonul și o voce rece și seacă mi-a spus că soțul meu a murit și că după ce ies din carantină pot să vin să iau actul de deces. Pe el nu aveam voie să-l iau pentru că trebuia incinerat, iar asta o făcea spitalul, se ocupau ei de toate. Și nu l-am mai văzut! Nu l-am putut nici măcar înmormânta! Cred că atunci am înnebunit. Am vrut să mă arunc pe geam. M-a prins Irina. Până a plecat a stat numai cu ochii pe mine ca la pușcărie deși devenisem o legumă care zăcea în fotoliu. Eram ca și moartă. Ea s-a ocupat de mine. După ce am ieșit din carantină, pentru că începuse vaccinarea, a alergat să mă programeze imediat la vaccin printre primii. Îi era frică să nu mor și eu. M-a dus undeva la un centru tocmai în Slobozia unde mai găsisse loc. Ne-am vaccinat amândouă. După asta, convinge că ne-am imunizat așa cum ne ziceau ei, ne-am mai revenit puțin psihic. Dar chiar dacă mă imunizasem, de frică, Irina nu m-a mai lăsat să ies din casă și mi-a blocat toate geamurile ca să nu-mi mai vină vreo idee sinucigașă. Nu le-am mai putut deschide niciodată de atunci. După ce a murit Nelu, nu m-am mai înțeles deloc cu ea, m-a terorizat pur și simplu cu spaima ei. A plecat abia după ce ne-am făcut și cel de-al doilea vaccin și în sfârșit, credea ea că am scăpat. Dar deja mă dezobișnuisem să mai ies și îmi era și mie frică, mai ales că circulau zvonuri că totuși vaccinul nu imuniza complet și că, vaccinați fiind, foarte mulți se îmbolnăveau. Din cauza asta am rămas așa, cu teamă să nu mă îmbolnăvesc cumva, mai ales acum când sunt singură. Les cât pot de rar doar ca să-mi cumpăr câte ceva de mâncare. Azi am ieșit în mod special ca să îmi fac a treia doză de vaccin, pentru Omicron, așa cum au spus ăștia la televizor că trebuie. Eu nu am făcut Covid așa că dacă totuși îl fac, o să-mi fie mai ușor să duc boala. Nu vreau să mor ca Nelu în spital, sufocată, – că așa mi-au spus că a murit.

După ce și-a terminat povestea incredibilă, m-a privit în sfârșit. Eram în continuare mută. Nu găseam nimic ce să-i spun, sau să mai întreb. Dar nici ea nu părea că mai așteaptă ceva. S-a ridicat încet, punându-și la loc ochelarii fumurii și

m-am grăbit să-mi strâng ziarul ca să o urmez. Am auzit-o însă spunându-mi:

– O să plec eu întâi, ca să nu stai după mine la lift. Mă simt foarte obosită. A fost departe policlinica și întâlnirea asta cu tine, retrăirea acelor momente... m-au întors pe dos și așa vrea să fiu singură. Ne mai vedem noi pe-aici...

I-am zâmbit și i-am făcut semn cu mâna, înțelegător. Mi-a răspuns la fel, balansându-și-o și ea pe a ei. Poate îmi zâmbise ca altădată dar nu mai puteam întrezări nimic din expresia ei, din cauza măștii. O priveam depărtându-se încet, cu sufletul frânt. Era doar o urmă a femeii pe care o știam. Distrusă și eșuată ca o epavă. Era incredibil ce îmi povestise, revoltător! Cum să dispară domnul Nelu așa, fără nici o urmă? El care fusese un important și îndrăgit profesor universitar, cum să sfârșească aruncat într-o dubă – așa cum văzusem la televizor –, în sac de plastic și incinerat la grămadă cu alții, fără ca rămășițele să existe undeva într-o urnă, într-un loc în care să-i poți aprinde o lumânare? El ca și mulți alții... Deși văzusem acele scene terifiante redată pe toate ecranele televiziunilor, abia acum am realizat că toate astea chiar așa s-au întâmplat. Sărmana Elvira!

Pe la vreo cinci, după noaptea în care nu am putut dormi nici o clipă, cu mintea învâlmășită de ceea ce aflasem și de toate celelalte care se întâmplă în jur, am simțit nevoia să ies, să respir puțin din aerul proaspetei dimineți și să mă plimb singură prin parcul în care în curând va veni toamna. Am privit copacii, florile, păsările și lacul cu lebedele lui inocente, încercând să mă bucur de ele și să uit de toate câte ni s-au întâmplat, ca și de toate cele ce ne mai așteaptă în continuare.

Ca să nu înnebunesc și eu.

Când m-am întors, soarele răsărise deja. Mă simțeam mult mai liniștită și hotărâtă să încep ziua cu bine. Dar în fața intrării în bloc m-au întâmpinat cele trei mașini, deja nefaste: Smurdul, Poliția și Pompierii și toată liniștea mea abia dobândită, a dispărut brusc.

Liftul nu mergea, era oprit la etajul șase, semn că Vasile începuse deja să curețe ghețele. Am urcat pe scări. Pe el l-am găsit stând pe trepte cu capul în mâini înspăimântat, în timp ce undeva pe palierul următor se auzeau voci și agitație.

– Ce-i Vasile cu tine, ce s-a întâmplat?

M-a privit ca pe un zombi, și mi-a răspuns bulversat:

– Ce să fie, e Salvarea sus, am chemat-o eu!

A făcut o pauză ca să se adune și a continuat:

– Acum o jumătate de oră ajunseseam la etajul șase să iau niște cutii aruncate la ghenă când a apărut doamna de la douăzeci și unu cu o sticlă în mână și mi-a spus că vrea să ude florile de pe palier. A mai vrut să-mi zică ceva dar a căzut deodată ca secerată la picioarele mele și a murit. Așa a spus doctorul care a venit.

Am simțit că mi se înmoaie picioarele.

– Care doamnă, Vasile? Care doamnă?!!

– Doamna aia de la șase care poartă mască mereu!

Credeam că-mi pleznește capul și mi se face rău. Aș fi vrut să alerg până pe palierul următor să văd cu ochii mei ce se întâmplă, să mă lămuresc, dar Vasile era așezat pe trepte în calea mea.

Mi-am auzit vocea strigând nefiresc:

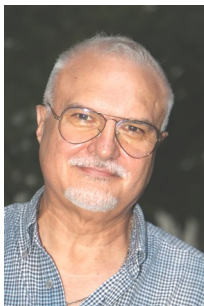
– Elvira?! Nu putea fi adevărat! Tocmai îmi propusesem să încerc să o ajut să-și revină...

– Da, da, doamna Elvira a murit! Moarte subită, așa a zis doctorul!

Și în acel moment, doi bărbați începuseră să coboare, ducând cu ei o targă acoperită. Vasile s-a ridicat lipindu-se repede de perete și eu am rămas pietrificată pe palier, privind-o pe Elvira cum trecea...

(decembrie 2022)

Octav Lica

Coridorul vieții

Stau așezat pe marginea patului ținându-mă de mână cu mama. Cocul ei, atât de cochet odinioară, a dispărut între perne, despletindu-se într-un prezent pe care nu am crezut să-l cunosc vreodată.

Stă nemișcată, mulțumindu-se, doar să mă privească. Suntem tăcuți amândoi. Gândurile noastre par să se întretaie, un transfer de endorfine cuprinzându-ne ființa, celulă cu celulă. Ca prin farmec i-a dispărut durerea aceea care macină voința până la limita suportabilității, luându-i locul o ușoară agitație. Își mișcă capul căutând în jur ceva imperceptibil abilităților mele senzoriale. Privirea ei se oprește undeva, pe tavan, într-un punct fix. Vrea să îmi spună ceva, deși știu că nu mai poate vorbi, de mai bine de o săptămână.

Îi strâng mâna. „Intuiesc ce vrei să-mi spui, nu-ți face griji, înțeleg tot, e de ajuns să mă uit în ochii tăi.” Mă privește cu blândețe, așa cum numai o mamă o poate face. Mimica ei e total schimbată. Încearcă să băguie ceva de neînțeles. „Vrei să bei apă?”, întreb eu întinzându-i sticluța de plastic. Dintr-o dată vorbele ei sună clar, ca niște clopoței de cristal: „Nu! Vreau să călărim toți trei prin codrii verzi, pe cai albi, să ne-afundăm în desișul pomilor, până când umbra lor ne va ascunde. Să trecem prin ape învolburate, caii să necheze-n spume, iar oamenii să ne privească uimiți, spunând: uite și pe nebunii aștia cu caii lor sălbatici, iar noi să ne avântăm departe, departe, acolo unde n-a mai ajuns nimeni.” Am rămas înmărmurit și eu și fiica mea, uimiți de puterea unei adevărate minuni. Am încercat să inițiem un dialog, dar nu ne-a răspuns, a repetat de câteva ori aceeași poveste, cuvânt cu cuvânt, apoi a tăcut.

Pereții camerei sunt atât de albi, încât nu lasă întunericul să o cuprindă. Pe un perete stă agățată într-un cui umbra prăfuită a unui tablou. Cineva l-a luat pentru a împodobi o altă încăpere, mai vie.

Din patul vecin, o femeie încearcă să se ridice în capul oaselor, durerea o împiedică, însă. Privește locul gol al tabloului zâmbind:

– Ce frumos e ghiveciul acela cu margarete, ce culori minunate, oare le mai udă cineva? Ce mirare că nu s-au uscat până acum!

Se așează la loc, cuprinzând perna cu amândouă mâinile, într-o îmbrățișare tandră. Liniștea i-a cuprins chipul cu un zâmbet de mulțumire, pentru șansa de a fi, din nou, în brațele lui Morfeu.

O fereastră îngustă stă deschisă spre lume. Cei așezați pe paturi pot privi prin perdelele stacojii propriile amintiri. Odată închiși, ochii pot cuprinde întreg arealul, culorile trecutului pot inunda o inimă plâpândă, cu efectul devastator al unei implozii.

Aici, în acest purgatoriu, moartea nu mai sperie pe nimeni, pentru că ea a

trecut de mult de granițele sale, înainte ca nefericiții să fi fost depuși pe paturile patimilor. În ochii lor s-a stins sclipirea speranței, singurul decedat fiind viitorul, care s-a consumat demult, lăsând în loc o letargie nesfârșită.

Afară se aud voci grăbite să-și consume existența într-un cotidian banal, plin de controversele propriilor greșeli. Iubire și ură, regrete și speranțe, dureri și bucurii, toate se sfârșesc într-o cameră albă, unde sunt amestecate într-un creuzet. Fiecare muribund primește, din când în când, o picătură pentru a fi ținut în viață. Doar așa ne plătim datoriile: prin suferință.

Pe coridoarele vieții, pașii se îndepărtează tiptil, tiptil, pentru a nu fi auziți de cei rămași, ca o boare difuză, ce aduce cu ea fâlfâitul unor aripi întunecate.

Destăinuirea unei dimineți

O dimineață de duminică, la fel ca oricare, zâmbește ademenitoare – e vremea cafelei! Mă-ntind trosnindu-mi oasele, ca după o îndelungată criogenie. Încep să număr pașii până la ușa garajului. Nu știu de ce, dar sunt mai mulți decât ieri?

Nu înțeleg cum se poate alungi o alee în detrimentul scurtării timpului. Pare că pământul mă iubește din ce în ce mai mult, picioarele luptându-se să-i învingă atracția (gravitațională). Încalec motocicleta. Ciudat! Pare mai înaltă, dar la fel de prietenoasă. Pornesc motorul. Toarce ca un motan mângâiat sub bărbie, vibrațiile sale guturale trezindu-mi simțirile.

Mă felicitez pentru ideea unei ture dis-de-dimineață, înainte de saturarea traficului. Trag aerul proaspăt în piept, mireasma teilor înfloriți îmbălsămându-mă. Rulez pe Calea Viitorului, o stradă îngustă, cu un singur sens, străbătută, în mod bizar, de o multitudine de treceri de pietoni, făcute parcă înadins, ca să-mi segmenteze drumul rătăcirii. Opresc în dreptul unei treceri. O tânără s-a angajat în traversare. În mod normal aș urî-o numai pentru faptul că ar trebui să aștept până ajunge pe celălalt trotuar; de data asta, ceva îmi atrage atenția îmbunându-mă. E frumoasă și tânără, nu se grăbește, pare mai degrabă hotărâtă să-și exercite prerogativul de pieton aflat în deplină legalitate. Pășește peste dungile albe, într-un cadril al inocenței, măsurându-și pașii, ca o balerină pe scena debutului.

Mă pierdusem deja în admirația frumuseții sale juvenile, când... deodată s-a oprit în dreptul meu, privindu-mă, ca și cum ne-am cunoaște, dezvelind o dantură superbă într-un zâmbet ademenitor, venit parcă de pe tărâmul *Tinereții fără bătrânețe și vieții fără de moarte*. Am simțit că timpul se oprise pentru o fracțiune, iar eu atârnam de o abscisă a sa spre spațiul abisal.

Un claxon insistent m-a adus la realitate. Am întors capul spre femeia ajunsă la finele trecerii de pietoni, care încerca să urce pe trotuar, sprijinindu-se într-un baston. Reușise să traverseze Calea Viitorului de la numărul 20, pe partea celaltă la numărul 83. Se întoarse spre mine. Abia acum am putut să observ zbârciturile ce îi brăzdau fața, ochii ei albaștrii, erau înconjurați de cearcâne vineții, ce împingeau obraji spre gura ale cărei buze subțiate își pierduseră senzualitatea, strângându-se în încercarea de a compensa lipsa dinților. Șuvițele de păr albit, nu reușeau să mai acopere umerii lăsați, din care coborau două brațe descărnate cu degete noduroase... Mașina din spate claxonă din nou. De această dată un individ ieșit pe jumătate din habitacul mă apostrofă nervos: „Ce faci, omule, ai de gând să pornești? Nu vezi că nu-nimeni pe trecere?”

Îngeri fără aripi

Într-o zi cineva s-a cățarat pe meterezele sufletului meu și privind înăuntru mi-a strigat cu emfază:

– Ți-ai pierdut răbdarea!

Instinctiv, m-am căutat în buzunare și am descoperit că erau rupte. Atunci m-am întors pe drumul devenirii mele, în dorința neîmpăcată de a o regăsi, așa cum era ea odată: suavă și neprihănită! Am cercetat împrejur, prin desigurile existenței mele și am descoperit în ermeticitatea unui cotlon, câțiva grăunți de răbdare și un bol, pe jumătate gol, cu încredere! M-am apucat grăbit să cos ruptura buzunarelor cu ața care înșiruia zilele mele. Am sorbit nesățios din bolul cu încredere și am îngrămădit în buzunare aproape toată răbdarea. Atunci, trântind ușa, fulgerul incandescent al curajului m-a aruncat înapoi în rezerva de spital, acolo unde trupu-mi, sleit de puteri, plutea nehotărât între luptă și resemnare.

Priveam printre gene un fel de cer opac, ca și cum capul mi-ar fi fost înfășurat într-un nor, prin care se întrezărea o lampă, în loc de soare, ce arunca o rază albastruie, undeva în regiunea ființei mele!

Un fulg, desprins dintr-o aripă imensă, îmi atinse obrazul într-o mângâiere, a cărei căldură mă cuprinsese, celulă cu celulă, apoi, printr-o reflexie dirijată, se transformă în energie beneficătoare, vibrând dincolo de propria mea percepție!

M-am trezit într-o cameră albă, mai albă decât nefirescul imaculat, atât de strămtă încât simțeam presiunea zidurilor cum mi-apasă trupul, încă inert. În jurul meu roiau niște albine, îmbrăcate ciudat, purtându-mi de grijă, ca propriei lor regine.

– Oare de ce eram atât de important?

Adormisem, din nou, în brațele îngerilor care mă vegheau, lăsându-și aripile între cer și pământ!

Final de act!... Spectatorii se ridică într-un ropot de aplauze!... Piesa a fost interpretată magistral!

Jucăria

În ziua în care am întâlnit un copil ținând în lesă un câine, am cunoscut de fapt un destin. Copilul a crescut, câinele a murit, dar păstrătorul lesei a rămas, însă, copilul. Treptat a dispărut și copilul, locul lui a fost ocupat de un adolescent năzuros; dar ce folos? Și el a lăsat locul liber unui tânăr în haine de copil, pe care mama sa le iubea enorm, pentru că „era așa de drăgălaș în ele!”. Ai fi zis că tânărul trebuia să ia forma hainelor rămânând copil tot restul vieții: nevinovat și ascultător. Și tânărul nostru umbla pe aceleași căi pe care umblase și fostul stăpân al hăinuțelor, nereușind să-și găsească drumul prin labirintul întortocheat al destinului.

La capătul fiecărei rute se afla o ușă încuiată, iar... cheia... cheia, unde era cheia? De multă vreme, șiragul prețioaselor chei împodobește gâtul mamei sale, ca o bijuterie de familie, zornăindu-o la fiecare aniversare, ca dovadă a unei iubiri nețărmurite. Ușile rămăneau închise pentru ca tânărul să nu se rătăcească prin hățișurile vieții, apartenența sangvinică fiind legătura infrangibilă, rămasă ca o umbră a cordonului ombilical. „Libertatea e doar pentru orfanii fără mame!”

An de an jucăriile deveneau mai scumpe, depășind valoarea lor intrinsecă. Prietenul nostru începuse să urască jucăriile, dorea să se joace cu propria viață, iar pentru asta avea nevoie de spațiu. Spațiul? Acea dimensiune care, raportată la timp, poate crea un reper existențialist de netăgăduit. Se simțea stâmtorat în hainele acelea de copil, iar timpul..., timpul rânjea neiertător, numărând, ca la un meci de box, clipele. Oare cel numărat se mai putea ridica?

De jos, din colbul amintirilor se ridică un bărbat ce-și îndrepta spatele încovoiat, smulgându-și cu îndârjire hainele acelea a căror strânsoare îl deformaseră, ce-i drept, mai mult în interior decât în exterior. Pe coridoarele palatului cu o mie de încăperi cădeau, una câte una, bucăți de copilărie. O fereastră rămăsese întredeschisă aruncând dăre ascuțite de lumină. Tânărul le ocoli ca pe niște zăbrele, strecurându-se prin deschizătura îngustă spre o lume nouă, necunoscută, o lume fără uși, în care oamenii dormeau sub cerul liber, netemându-se de întuneric, pentru că se țineau de mână unii pe alții, într-un lanț al prieteniei, în care, fiecare za reprezenta o poveste de viață, iar în fiecare viață se afla o poveste de iubire.

Mama rămăsese în continuare stăpâna șiragului, numărând fiecare cheie, neînțelegând cum le-a putut pierde rostul. Începu să adune petic cu petic, încercând să refacă îmbrăcămintea de copil, dar multe bucăți dispăruseră pentru totdeauna. Se gândi atunci, cum ar putea să dea timpul înapoi, cum ar putea să transforme bărbatul în copil. Copilul o luase pe căi rătăcitoare și trebuia repus cu orice preț pe șinele originii sale. Își adună toate gândurile într-un mănunchi de idei, din care una i se păru mai cu moț: trebuia, musai, să găsească pe cineva care să i-l readucă în brațe, folosind momeala adecvată pentru a-l prinde-n laț, fie apelând la viclenie, fie căutând pe cineva care să-și pună în valoare nureii voluptății, totuși, copilul era bărbat, iar în orice bărbat se ascunde un copil. Trebuia îndepărtat prin orice mijloace bărbatul pentru a elibera copilul! Și cine ar fi putut să-i atragă în totalitate interesul? Poate doar un succubus, luând forma unei femei cu unduiri lascive ale coapselor, antrenându-l într-un dans al pasiunii, o otravă care, odată sorbită, împăienjenește privirea, căldura nefirescă inundă tot corpul înfierbântând mintea spre visare. Brațele ei ademenitoare se încolăcesc ca niște năpârci, subjugând trupul deopotrivă cu mintea? Cine ar fi putut să-l readucă în carcera singurătății sale? Trebuia să-i cumpere o jucărie vie, care să-i acapareze simțirile, pentru a-și pierde calea, să-l facă să nu mai audă chemarea libertății; trebuia căsătorit cu cea aleasă de ea, mama sa. Trimise soli în toată țara, dar niciuna din pretendente nu i se potrivea fiului său. Una era chioambă, alta era șchioapă, alta mută, iar alta, prea vorbăreață. Dintre toate, cea mai nepotrivită i se păru una normală, și pe deasupra, și frumoasă. Ce era de făcut? Cea normală și frumoasă îi putea câștiga inima fiului, făcându-l să depindă numai de ea, uitându-și mama, cu desăvârșire. Ar fi ales-o, mai curând pe cea chioambă, dar ce să faci cu ea, nici măcar nu și-ar fi putut privi bărbatul luând-o pe căi rătăcitoare. Șchioapa nu ar fi putut să-i țină pasul, dacă ar fi încercat s-o părăsească, iar muta, o... nu! Muta nu ar fi putut să-i raporteze nimic mamei. Ce era de făcut? Înțeleapta mamă, cugetând adânc, ajunsese la concluzia că cea mai potrivită partidă pentru fiu-său ar fi, totuși, fata cea vorbăreață. Printre cele multe prostii îndrugate fără șir, mama desluși niște laude la adresa ei și se gândi că, odată ce-i va deveni noră, va reuși să pună stăpânire pe prostia ei, controlând-o în tot ce ar fi făcut, implicit prin ea stăpânindu-și fiul. Fără să mai aștepte încuviințarea viitorilor însurăței, ambițioasa mamă organizează o nuntă ca-n povești, numai că mirele dispăru fără urmă. Fugise cu o fată nici chioambă, nici șchioapă, nici mută și nici vorbăreață. Era frumoasă și pe deasupra îi oferise o iubire ce căpătase o valență nouă pentru tânărul nostru, iubirii materne luându-i locul

dragostea pentru cea care-i putea întregi destinul, formând o entitate în care se regăsea copilul, adolescentul, fata, femeia.

Un singur lucru nu-și mai putea găsi locul în inima sa: patosul matern ce-i îngrădise libertatea.

La margine de drum

Drumurile înguste construite în anii '60 continuă să lege comune și sate, altfel pierdute în negura vremii, printre pădurile de foioase ce acoperă, încă, dealurile Vedei. Șoseaua spre Pitești a căpătat în ultimile decenii popasuri, gândite să ofere un scurt repaos călătorului flămânzit și amețit de serpentinele ce vor să demonstreze că niciodată drumul scurt nu-i cel mai bun. O masă din beton, încadrată de două coșuri de gunoi, a căror capacitate a fost de mult depășită, resturi de mâncare împrăștiind mirosuri grele tronează în mijlocul parcării, semănând izbitor cu masa de disecție din demolata morgă bucureșteană, fie-i cărămida ușoară. În jurul ei, câinii fără stăpâni, hămesiți în așteptarea unei ciozvărte, urmăresc, ascunși de tufișurile acoperite de praf, cum șoferul ocazional înfulecă grăbit, îndesând bucatele în gura nesătulă. Pleacă apoi, îndestulat, fără să ia în seamă privirile pierdute în lacrima deznădejdiei.

Cățelușa bălțată, a cărei privire a urmărit plecarea mașinii, s-a repezit spre coșul de gunoi, ademenită de mirosul pungii din plastic în care fuseseră împachetate merindele sățioase ale șoferului aflat în trecere. Colții ei ascuțiți, de animal tânăr, au sfârtecat punga, în speranța găsirii unui rest de mâncare. A scormonit cu aviditate, folosindu-și mirosul, și a găsit, într-un târziu, o hârtie unsuroasă pe care a înghițit-o fără s-o mai mestece.

E gestantă și nevoia de hrană o urmărește ca o nălucă, rozându-i măruntaiele. Și-a aflat adăpost cu câteva săptămâni în urmă, plecând din satul de unde fusese alungată cu pietre, ademenită de resturile de mâncare aruncate, uneori, de călătorii poposiți pe marginea drumului.

Pădurea, străpunsă de șoseaua îngustă ca un fir de apă, o ferește de agresiunea oamenilor. Noaptea își găsește culcuș într-o groapă acoperită de mușchiul încă verde, deși toamna a început să se zburlească, scuturându-și bruma peste umerii goi ai zorilor.

Soarele a răsărit, indecis, printre crengile desfrunzite, zâmbind protector la vederea micilor vietăți, ce încercară să-și revendice dreptul la viață, căutând sfârcurile mamei. Cățelușa s-a încovoiat ca o semilună, oferindu-le puilor căldura trupului său costeliv, sleit de chinurile facerii. Ochii au, însă, acea strălucire a împlinirii. E mamă. Cinci pui târcați împing cu gheruțele boante fățele scofălcite, încercând să mai stoarcă o picătură de lapte, o picătură de viață. Codițele lor se rotesc ca niște elice, împingându-se în blana năclăită a mamei. Aceasta a reușit să roadă cordoanele ombilicale, iar placenta i-a întregit meniul; urmează să aibă lapte toată ziua. Dar mâine? Cu siguranță mâine va fi mai frig, dar, cine poate ști ce șoarece de câmp își va părăsi tunelul în căutarea hranei, devenind el însuși hrană. Vânător sau vânat, ține de o simplă întâmplare, în care viața este ea însăși o întâmplare.

Lumina zilei următoare trezește doar patru cățeluși, al cincilea rămâne nemișcat, fără să se mai poată bucura de darul strălucirii sale. Mama începe ritualul dimineții spălându-și progeniturile, limba sa aspră mângâindu-i deopotrivă și pe căteii vii, și pe cel mort. Trecuseră câteva zile în care mama nu-și părăsise culcușul, iar puii care nu deschiseseră încă ochii, n-au putut s-o urmeze. Puiul mort

dispăruse. Mama continuase să-l lingă, ca pe o rană a destinului, a cărei vindecare nu există, apoi, hămesită, îl devorase pentru a le oferi puilor vii lapte pentru încă vreo câteva zile. Au trecut săptămâni și puii pot acum să-și urmeze mama, privind „minunata lume” cu proprii ochi, deschiși pentru a fi închiși. Drumul până la popasul dătător de hrană a devenit mai lung, micuții oprindu-se, din când în când, pentru o hârjoneală, joaca transformându-se, adesea, în adevărate lupte, oprite de botul împăciuitor al mamei, care-i linge pe combatanții răzvrățiți, pentru a le anihila pomirile războinice. Limbajul gesturilor poate fi la fel de expresiv ca cel al vorbelor dintr-un cântec de leagăn.

Mica familie, adăpostită în tufișurile din spatele parării, așteaptă resturile unui picnic ad-hoc.

Zilele micșorate ale toamnei au împuținat amatorii de călătorii, iar cei care mai călătoresc obligați de necesități nu-și permit opriri, mai cu seamă că răcoarea pădurii nu mai oferă ambianța propice unor popasuri.

Totuși, cățelușa cu puii săi așteaptă răbdători, neștiind că fiecare zi ce trece, le micșorează șansele. Se agață, însă, de speranță, ca de un fir ce anină viața, pendulând deasupra morții.

S-a înserat, iar speranțele lor s-au consumat odată cu scurgerea zilei în noapte. Farurile unei mașini scilipesc printre pomii înșirați pe marginea drumului. Un sunet sacadat de motor se aude, din ce în ce mai aproape. Cățelușa ciulește urechile: „oare se va opri?” Mașina își dă duhul chiar în dreptul refugiului. De sub capotă ies aburi în rotocoale, dispersându-se în ascensiunea lor, înghițiți de răcoarea pădurii. Șoferul coboară ridicând capota motorului, apoi, descumpănit, inițiază câteva apeluri telefonice, fără rezultat. Are de petrecut ceva vreme în așteptarea unui ajutor, așa că se îndreaptă spre portbagajul mașinii și scoate o sacoșă foșnitoare. O așează tacticos deasupra portbagajului, căutând pachetul cu merinde. Scoate un sendviș împachetat în șervețele albe îmbibate de un conținut gras. Nările cățelușei se dilată, adulmecând mirosul inconfundabil al hranei pe care o așteptase atâta vreme. Pupilele i se măresc în orbitele larg deschise, urmărind fiecare mișcare a omului. Trebuie să îl determine într-un fel, gudurându-se la picioarele lui, să renunțe la o bucățică în favoarea sa. Puii au simțit și ei mirosul ademenitor și au ieșit din ascunziș, renunțând la poziția de așteptare. Ochii lor mici au căpătat o căutătură interogativă: oare mama va reuși să le aducă, măcar câteva resturi aruncate de șofer? Nu pot afla decât urmând-o. Cățelușa își ia inima-n dinți și începe, încet, încet, să-și miște lăbuțele tremurânde, în încercarea de a se apropia de om, dând din coadă. Înaintează încet, cu prudență, necunoscând intențiile omului; poate fi lovită, așa cum pățise de multe ori. Foamea cruntă o face, însă, să renunțe la orice precauție.

Din sens opus, o altă mașină se apropie din întuneric, ca o stihie a nopții, aruncându-și flashurile orbitoare peste limba cenușie a șoselei. Orbită, cățelușa se oprește, încercând să se întoarcă din calea mașinii, dar e prea târziu. Impactul e neiertător. Mașina trece, fără să oprească, lăsând în urmă dăre sângerânde. Pe asfaltul rece a rămas doar o mogâldeată de blană năclăită, din care nu se mai disting decât ochii ațintiți spre punga foșnitoare.

Puii au rămas în jurul mamei, fără să înțeleagă ce s-a întâmplat. Impresionat de drama la care a asistat fără să vrea, șoferul mașinii rămase în pană, trage trupul neînsuflețit la marginea drumului, acolo unde cățelușa își petrecuse zile de-a rândul în așteptare. Zile și nopți s-au scurs peste pădurea care a încetat să mai foșnească, deși vântul și-a întetit sarabanda, frunzele fiind de-acum doar un covor ruginiu, împodobit, ici-colo, de steluțe albe de gheață. La marginea drumului, patru cățelandri veghează scheletul descârnat al mamei, cea care a continuat să-i hrănească chiar și după moarte...

Maria Bingert

Iedera albă (Visul)

În dimineața aceea înnorată, ca și prevestitoare de ceva neobișnuit, judecătorul avea privirea mohorâtă, chiar dură am putea spune după modul în care arunca săgeți. Nu dormise prea bine... Se visase închis într-o fereastră cu gratii, într-un loc întunecos și strâmt, era sub privirile celor ce mișunau pe stradă, aceștia privindu-l ca pe un obiect vechi expus într-o vitrină. Tocmai când încetase groaza umilinței trăite și somnul pusese stăpânire pe mintea sa, auzise afară un mieunat de pisică, teribil. Se trezise brusc, ascultase o clipă, răcnetul se auzise încă odată sfâșietor tăind zarea nopții. Se simțea obosit, iar acest lucru îl făcea lent și atent la detalii. Îi apărea mereu în minte acel țipăt prelung. Se tot întreba ce o putuse speria atât de tare pe sărmana pisicuță. Bănuia că era o pisicuță din vecini cu care se împrietenise, aceasta se strecura pe terasa lui seara când el își lua o cană de ceai și o carte și stăteau împreună până târziu ascultând concertul naturii, departe de lumea dezlănțuită, uneori schimbând priviri întrebătoare cel puțin așa citise el în ochii ei... întrebări de genul... „De ce atâta liniște? De unde atâta singurătate în ființa ta?...”

Privirea îi căzu pe dosarul din fața sa. Avea ceva special. Era atras de ceva anume, de-o energie emanată din interior, însă nu îl putea deschide, nu se putea concentra decât la evenimentele din timpul nopții. Nu dormea prea bine în ultimul timp, era adevărat, avea și vise intense unde se lupta pentru dreptate, însă pusese asta pe seama muncii lui pe care o făcea cu multă dedicare sufletească. Gândul îi fugi iar la acel țipăt și visul... El închis... Și pe deasupra, își aminti, doi polițiști discutau undeva în apropiere despre el, de parcă ar fi fost invizibil. Încercase să asculte ce discutau, însă era prea mult zgomot pe strada plină de curioși, iar după felul cum îl priveau nu era de bine... Parcă ar fi spus: așa om... cine ar fi crezut...

Deschise dosarul, cu o mână, iar cu cealaltă își sterse broboanele de sudoare rece care îi apăruseră pe frunte... Cunoștea cazul sau...

Totul îi era confuz... Numele personajelor îi erau cunoscute, chiar familiare. Totul se împreuna în mintea lui obosită, iar acum și încăperea parcă se rotea în jurul lui, iar din pereți parcă ieșeau mâini care încercau să-l prindă. Nu mai putea raționa nimic. Cu un ultim efort apucă clopoțelul de pe biroul rece, și îl mișcă în mod alert fără mișcări sincron.

– Bună dimineața domnule judecător! Ca de obicei cafea și corn, auzi o voce găfâită și o fustă care foșnea...

– Exact!, răspunse el robotic... neridicând privirea... fără pic de discernământ...

Nu-și amintea dacă îi plăcea cafeaua neagră. Și corn? Cum o fi... proaspăt, cald, aburind cu dulceață sau ciocolată, glazură...?

– Dumnezeuule, îmi pierd mințile, mormăi el!

După câteva clipe ușa mare, regală, din lemn masiv, sculptată în stil brâncovenesc, ce se încadra perfect în camera imensă se deschise, iar în fața lui apăru același personaj de mai înainte: asistenta lui. Mersul ei apăsat îi trezi un zâmbet pe buzele uscate de atâtea frământări. Trecu limba peste buzele uscate, apoi gândi că gestul lui ar putea fi interpretat ca și apetit fapt ce îl făcu să se oprească brusc.

Nu-și aducea aminte cum o chema pe asistentă, probabil Rozalia, gândi el, ceea ce îl determina să nu o privească, nici nu știa de ce e acolo, de când... asta îi încurcă de tot mintea... Gândi, aproape șoptind: „cred că e competentă...”

Aceasta neștiind de luptele lui interioare, se apropia de el, având în mâini un platou de argint aurit. Răvășit cum era, încerca să facă loc, acestui ritual... când o atinse cu brațul peste ceașca cu cafea fierbinte care desenă astfel o dungă închisă peste mâneca pardesiului de culoare gri-petrol, pe care din zăpăceală nu îl lăsase la intrare în cuier, cum îi era obiceiul.

Biroul era în aceeași curte cu locuința, însă la capătul opus conectate printr-o generoasă grădină. Pentru a ajunge la birou, trebuia să traverseze frumoasa lui grădină, care era de fapt un parc impresionant proiectat atent de părinții săi când el abia făcea primii pași. Așa cum am spus, era mai mult un parc măreț, unde statuile, figuri proeminente ale familiei sale, stăteau de străjă de o parte și de alta a aleii late. Aceasta îi amintea zilnic de istoria scrisă de familia sa, dar și importanța familiei, ceea ce-i storcea o lacrimă rece și una caldă în fiecare zi. Cu toate acestea, atunci când trecea prin fața statuiilor mai că îi venea să le dea onorul, atât respect îi inspirau toți strămoșii, iar statuile parcă îi vorbeau la rândul lor. El se simțea ocrotit, în prezența lor și nu de puține ori le vorbea în gând, iar statuile îi răspundeau cu glasul prea bine știut. Nu era o conversație mentală, era mai mult o simțire sufletească. Multe din aceste personaje jucaseră un mare rol în istoria neamului și poporului... Așadar era un aristocrat fără de titlu... Sau cu titlu... Cine mai știa... Acest lucru atârname greu pe umerii lui lați, puternici.

Își aducea mereu aminte de sfințirea unei statuete reprezentând-o pe fecioara Maria. Era destul de micuț, când a fost atras într-un mod irezistibil de acea înfățișare duioasă. Se apropiase cu pași mărunți și cu privirea ținută în ochii statuiei. Aceasta parcă îi vorbea, îl chema mai aproape... fără teamă... Cu mâinile curgând pe lângă el abia își abținuse tremurul picioarelor. Vorbise atunci cu statuia. În acea statuie sălășluia un spirit: spiritul fecioarei. Așa îi mărturisise statuia când el o întrebase cine este „sunt o parte din tine și din tot, o parte din întregul meu, am fost chemată și am venit”.

Întrebase atunci în gând, știa sigur căci buzele nu i se deschiseseră, cine o chemase. „Părinții tăi când au gândit și hotărât ca eu să le veghez pruncul...” Zâmbise atunci sau percepuse un zâmbet... „De fapt eu le-am trimis acel gând pentru a te avea sub paza mea...” El nu uitase asta, dar nu mai credea de mult în vise sau ce o mai fi fost atunci...

Guvernanta sa Lucreția, cu care își petrecuse cea mai mare parte din copilărie îi spusese mereu, când îl învăța arta contemporană, că va trebui să ducă numele familiei mai departe cu mândrie și demnitate. Acum această femeie, secretara sa, îi amintea de guvernanta din copilărie. Acea femeie care îl iubise necondiționat și căreia îi datora atâtea pentru toată iubirea ce o revărsase asupra lui.

Începuse să-și revină după câteva înghițituri mici de cafea. Zâmbi iar.

– Îmi cer scuze domnule Eusebiu!, auzi o voce agitată.

El zâmbi. Își amintea acum. O ținea lângă el pentru devotamentul ei, același care îl simțise de la guvernanta sa, femeia care îl învățase să facă tot ce simte, să nu-și calce pe suflet îi spusese aceasta. „Pune mâna în capul pieptului, iar când auzi acolo bătăi ca de inimă, vorbește cu sufletul tău! Sufletu' nu te minte! Să ții minte asta!”

Avea vocea caldă, demnă, oricât de mult s-ar fi străduit să fie dură nu îi reușea, iar el nu îi ieșea din cuvânt. O crezuse atunci când făceau studii de caz, credea și acum, e adevărat mai puțin, însă aplica totul cu exactitate în clipele grele. Părinții îl iubiseră în felul lor, însă îl tratau ca pe un obiect de decor pe care îl cărau după ei peste tot pentru a-l arăta prietenilor ca pe opera vieții lor. El era fericit să fie lângă ei, atât cât le permiteau obligațiile, însă vedea cum este lăsat pe locul doi pentru alte lucruri mai importante. Suferise atunci, dar guvernanta sa făcea mai mult decât un batalion de invitați ce se perindau prin castelul lor de la munte. Nu făcuse din asta o dramă. Își iubise părinții și înțelegea obligațiile protocolare, dar cel mai mult iubea caldura și siguranța cu care îi vorbea guvernanta sa.

Mama sa îi pusese numele Eusebiu. Spunea că i se va potrivi mănușă în viitor când va fi un bărbat demn de renumele său. Așa era sau cel puțin își dăduse toată siliința. Mama sa se numise Sofia. Provenea din familia regală. Se căsătorise cu tatăl său, Victor un ofițer de armată prezentabil, din familie de diplomați, care, după exilul părinților ei, în scurt timp, ajunsese consul.

Își dădu seama că picase iar pe gânduri, iar femeia de lângă el îl privea înmărmurită.

– Domnule??? Ați dormit bine, domnu' judecător?, întrebă ea oarecum sfioasă.

– Da... nu, spuse el amintindu-și iar visul și văzând cu ochii minții iar acea temniță mică, sau fereastră cu gratii, unde se simțise ca un exponat, și de polițiștii care râdeau de el.

Ah! Așa am fost și sunt. Un exponat, un obiect de muzeu, m-am robotizat... Ce-au făcut cu viața mea? Dreptate altora... Dar eu? Nu tu femeie cu care să cinez, nu tu copii care să se alerge prin casă, să le audă ecoul vocilor, motivație pentru...

Sunt pierdut.. Toată viața mea se află în spatele acestor ziduri. De unde să încep? Cum să merg mai departe când inima parcă nu-mi mai aparține. Se gândi o clipă. Da asta era, „inima mea într-un mod ciudat nu dorește o altă femeie...” Marea lui dragoste... Ce frumos era să fii îndrăgostit... Toată lumea aleargă după iubire, iar aceasta se termină aproape totdeauna rău.

Știa el prea bine, doar zilnic îi erau aduse la cunoștință fel de fel de drame. De ce toate acele dosare aveau ca punct de plecare o poveste de iubire? Să fie

iubirea sau lipsa ei, așteptările și punctul de declanșare a unei crize?... Cotituri necesare pentru a întoarce pagina?... Bla, bla, bla...

Cândva, în copilărie, venea în vizită la ei, o familie cu o fată frumoasă și sofisticată, cam plină de propria considerație, ce îl cam privea cu superioritate. Aștepta vacanțele numai cu gândul la acea copilă atât de rafinată și adorabilă. Spera într-o eventuală apropiere. Aveau camerele pe același palier. Chiar el investiga camera „micuței prințese”, așa cum îi spunea acestei domnițe, când nu era de față. În primele vacanțe o urmărise din spatele draperiilor în stil oriental care împodobeau camera sa. Ea îl numise ciudat, simțind probabil ochii lui care o căutau atunci când lipsea și care rămâneau aplecați când era prezentă. Era încă în mintea lui. Umpluse într-un mod misterios toate spațiile inimii și nu mai plecase deși se scursese atât de mult timp.

Isabella! Ce nume! Descendentă frumoasei zeițe Isis căreia îi purta numele, cu siguranță...

Trebuie să fie acum căsătorită, cu copii... Doamne! Tot așa vrea să știu că acel zâmbet nu i s-a stins de pe chipul angelic.

– La treabă spuse el, cu glas tare, ridicându-se pentru a-și scoate pardesiul.

De ce îl ținuse pe el? Avusese o dimineața înfrigurată și înfricoșătoare. Asistenta plecase lăsându-l în gândurile lui, în obișnuita lui absență din cotidian.

– I-SA-BE-LLA, Damaschin... exclamă el cu voce tare, când deschise prima pagină a dosarului din fața sa, Ce coincidență! Tocmai ce își amintise de o Izabella mai înainte... Oare toate persoanele cu acest nume au același caracter? Gândul îi zbură la imensa bibliotecă care îi marcaseră copilăria, în casa părinților, unde dăduse peste o carte veche care vorbea despre energia emanată de vibrația fiecărei litere, silabe, grup de silabe, care alcătuiesc cuvintele și nu în ultimul rând numele. Toate alcătuiau personalitatea celui care era strigat altfel. Era ca o ștampilă sau ca o amprentă. Auzise chiar pe la seratele părinților o discuție despre copiii care vin pe lume așa cum vine orice produs fabricat, cu nume și cu personalitate, cu însușiri bine stabilite, etc.

Mai repetă odată silabisind:

– ISABELLA! Nume predestinat spre a fi în centrul atenției, perfecțiune... Câte n-ar fi putut spune la superlativ despre acea copilă, transformată acum cu siguranță într-o femeie de o frumusețe răpitoare. Scrisorile de dragoste ce-i scrisese după dispariția ei, doar el și câinele lui Hermann știa. Le mai păstra încă... Bătrânul Hermann, ce credincios era! Cine îl botezase așa oare?

De ce n-a uitat acei ochi verzi, magia lor, polaritatea lor, uneori blânzi alteori dârzi. Cu siguranță era zeiță reîncarnată, altfel nu era atât de perfectă. Iar el? Ce făcuse cu viața lui... Se îngropase într-un munte de documente... Pe deasupra și inutile...

– Îmi doresc să fi fost ca mine o biată muritoare, să fi depins de mine, de dragostea mea, iar eu să-i fi fost credincios ca bătrânul Hermann, să fi avut casa plină de copiii. Se scutură scurt auzindu-și glasul parcă prea aspru prea îmbătrânit.

O buburuza venită în zbor se așează pe obrazul lui alungându-i șirul gândurilor. O ce zi! Și abia a început...

Fantasmele trecutului îl biruiseră!

Nicolae Ioan Dragu

„Paradoxul zilelor – castre...”

Viața noastră e ca o tablă de șah. O țidulă - clipă albă, o aripă neagră, apoi o linie de marcaj, întreruptă de segmente albe și lila și tot așa mergem pe un cerc infinit. Uneori ne știm să/ne dorim să ștergem totul cu buretele, să începem o nouă filă a vieții. Zi de zi, an de an, tot mai rău și mai mult ne convingem de această asociere, căci numai oamenilor le place să joace șah zilnic-, e un șablon al vieții-, unii câștigă, alții pierd, însă viața își continuă cursul firesc ca un râu orgolios. Timpul însă nu așteaptă, merge, fuge, zboară, se eschivează tot mai grăbit, parcă nu ar avea o frână, nu și-ar dori și el o pauză?! E bipolar, ba și iresponsabil! Mereu suntem mult prea grăbiți, ne plângem la orice că nu avem timp, ne reacuzăm de ceea ce nu avem sau avem prea mult, însă am uita să prețuim în noi ceea ce avem la moment. De ce noi, oamenii, nu credem, nu prețuim ce avem? De ce mereu suntem în căutare? Încercăm, cășunăm, căutăm... și până la urmă dacă găsim, nu ne putem bucura din plin... Ne vrem compensativi.

Ajungem să fim doar niște caricaturi desenate, umbre refuzate în timp... mult prea obosite, criptoființe. Neant. Oare nu ar fi mai bine să prețuim tot ce avem la timpul lor? Să le dăm nuanță și volubilitate? Acum avem puțin. Să ne bucurăm de puținul pe care-l avem. Măine, vom avea mai mult, să ne bucurăm de ce ne aduce mâine, viața e atât de scurtă, să ne bucurăm de azi, arzând, alt mâine va fi, dar unde să ne bucurăm că suntem prin azi? Oamenii sunt ca florile. Niciodată nu se știe sigur cât vor fi cu noi, celelalte sunt doar lucruri. Banii sunt trecători, nu sunt decât o sursă, o condamnare la decădere, un oracol, coabitat pentru existență, însă nu te pot face mai fericit, mai bogat-da, dar nu e un argument că vei fi mai fericit, sunt multe alte stări și lucruri care trebuie prețuite, care ne apasă.

Secolul XXI, secolul invențiilor, unde totul este de unică folosință, totul costă bani... Viața constă în sacrificii. Întâlnirile romantice sau rezumat la întâlnirile din fața calculatorului, motivul?- nu dispunem de timp, suntem prea ocupați sau dedați la aventuri de o noapte, simptomatice himere. Mă doare că azi, de cele mai multe ori, sentimentele sunt aruncate la tomberonul cu gunoarie culturale-, pentru mulți nu mai au nici o valoare. Sunt reci. Mă doare că iubirea este confundată cu drogul, fraudă și patul, cu exoticul... Iubirea e cel mai frumos dar, pe care ți-l poate aduce viața, efectiv e torța, cheia ce deschide ușa sufletului nostru, salvarea nodală, dă culoare vieții noastre, sens, credință, virtute.

Nu mai există Tu, Eu, există Noi, - o insulă,- insula unde te refugiezi mereu, dăruind mărire, iubirea amorțită ne va dăruia însăși, pe ea - orbire -, mult mai multă. Slabă, uneori o căutăm în atât de multe, că într-un risc final ne pierdem speram că o

vom mai salva, regăsi vreodată, însă ea apare ca o rază de soare, dimineța; ne poate găsi când cel mai puțin o așteptăm, ne inundă toată ființa și ne schimbă viața radical, îți dai seama că până atunci, ai fost un roboțel mic, pe brânci-sentimente și te întrebi cum ai trăit până atunci fără ea, visător, artificial, sălbatic? Nici nu știai de existența sa, uneori e atât de aproape, noi însă o căutăm undeva în abis, în larg, în spațiul cosmic... De ce nu? La un moment totul este posibil, trăim doar în secolul blestemat al schimbării Ordinii Mondiale prin război rece- unul nou- obținut prin strategia conspiraționistă a unor mari conflicte internaționale, o mare decădere existențială a lumii, drumul fără întoarcere al invențiilor și totuși nu stă inventat nimic mai special decât iubirea. Prin ființa iubită, iubești însăși viața... Realitatea iubirii e contrariu ei. Să iubești nu e doar o artă, nu toți pot să iubească. Unora le este mai simplu să schimbe persoanele ca pe niște ciorapi, ca pe trenurile de pe peroane.

De ce trebuie să faci familie, să te implicii într-o relație, când în jur totul este disponibil și nu e nevoie să te implicii emoțional, perfectul simplu e mai simplu, ai venit, ai plecat, cu simplitate, ca într-o piesă de teatru, fără obligații, fără racord și responsabilități, viața e frumoasă, e un elixir. Însă mă întreb cât își pot trăi oamenii așa, realul și sufletul lor atât de pustiu, lipsit de tot ce este pur, de acea magie, de farmecul în doi. Da, oamenii iubesc libertatea, dar oare e mai scumpă decât viața în doi? Celula dublă? Avem tot mai multe persoane nefericite, ruinate, deși stilul de viață ne imprimă tot mai mult bine, deși prea vezi zâmbete desenate pe chipul oamenilor și tot mai mulți copii triști, care au nevoie de o mângâiere, de un zâmbet, de dragoste părintească, de o atenție, dar din păcate sunt mult prea departe, doar vocea din receptor îi mai ține alături...

Mă doare că oamenii sunt atât de vocali, indiferenți la tot ce se întâmplă în jurul lor; își pun măști multicolore, zilnic, și sunt atât de lași, ca să lupte pentru ceea ce se merită cu adevărat. Nimic nu e un obstacol, când îți dorești ceva cu adevărat, trebuie doar să îți dorești, să lupți, să învingi sacrificiile optimiste. Avem case frumoase, ogrăzi mari, prin ele suflă vântul singurătății și al pustiei. Familii tot mai mici, însă case tot mai mari, sate împărțite, părăsite, pustiite, relicve ale unei structuri scoase din existența culturii naționale. Există autopersiflarea puterilor statale mângiate, când, de adiacențe moral-religioase. Dispar rădăcinile de neam. Am încetat să prețuim valorile de odinioară, ne inundă tot mai mult instanța uitării. Ne pare tot ce strălucește, diamante, dar e un ideal himeric, paradoxal avem prea multe însă nu știm cum să le folosim. Am uitat cum e să iubim, să dăruim un zâmbet, să petrecem timpul cu persoanele dragi, să le ascultăm, să le vorbim despre ce simțim, ce visă, ce gândim... să fim alături de ei și să-i strângem de mână. Să fim implicați, trupul și sufletul să ne fie trăitor, în contextul existențelor lor. Iubire! Te-ai ivit din ceața gândurilor mele. Caut în dezastrul amintirilor, caut și nu găsesc. Mă întreb oare ce caut eu în cartea amintirilor? Știu, te caut pe tine și nu te găsesc. În sfârșit, după atâta drum spre calea absolutului și visului te-ai ivit din ceața gândurilor mele, solar, eligibil.

Îmi zâmbești de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, îmi spui că sunt idealul tău, floarea vieții tale în labirintul obscur al ignoranței fără sfârșit. Îmi întinzi mâna, nu poți să mă prinzi, între noi e o prăpastie, fructul trăirii tale ce m-a distrus atent. Îmi revin din amintiri. Cuget de ce te-aș fi căutat în confuzia clipelor petrecute împreună. Retro analizez. Oare îmi lipsești? Oare te mai cinstesc? Adorm. În vis îmi apari tu. De ce mă chiniești? De ce mă urmărești? Pleacă!? Dispari! Nu te mai vreau în viața mea!? Pleacă și ia-ți amintirile cu tine! Lasă-mi inima pură, să încep o nouă viață! „Pleacă!” mă trezesc cu acest cuvânt în față, privesc prin geam, razele soarelui îmi mângâie fața, îi zâmbesc. Începe o nouă zi, cu un alt răsărit de soare, pe care, din geana demiurgului să te reînvii, să îmi fii pururea alături, ziua endemică, adânc s-o trăiesc. Paradisul zilelor-castre e un brownianism infinit.

Poezie

Florea Turiac

Mințind frumos

Îmi iartă, Doamne,
vina când mint că-s curajos
Că-n ceruri, printre stele,
parchez melancolia
Și mă detună îngerii pe fulgere în jos
Când despre-Apocalipsă
ei vor s-aduc solia.

Îmi iartă, Doamne,
vina când sunt răutăcios,
Dar ploile și vântul îmi stimulează rana
Surgându-mă-n plăcere
cu har năbădăios,
Când dorul de poeme
îl înfloresc cu pana.

Îmi iartă, Doamne,
vina când mint că-s curios,
Atunci când sparg vitralii
cu capete de îngerii,
Căci eul meu se-avântă în luptă furios
Dacă iubirea este supusă la constrângeri.

Echilibrul Matricei în Artă

Visul din tânăra a-nceput să irupă,
Agitând Echilibrul cu o forță de valuri –
Felinare de stele din cer vor să rupă
Și Extazul din viață să-l joace la zaruri...

Azi, iată, e-ncins ca un leu de leoaică
Și Muza își sfâșie cu propria-i gheară –
Când flori de Mister sunt cusute la gaică
Și-l irită continuu Matricea de fiară.

Căci chinul din el i-mblânzește făptura
De-i fulgeră ochii senini doar Lumină –
Vânând libertate, supune natura,
Înflorind-o cu Raiuri de Artă deplină.

Ghem de bunătate

Fă-ne, Doamne, un ghem de bunătate
Să rupem a zgârceniilor baieri,
Să dăm ce vor celor umili sau fraieri,
Când un ocean de crize-n ei străbate.

Căci soarele nicidecum nu-și stinge lampa
Și-albinele nu știu de disperare
Când plouă cu buchete de răcoare
Și ușa-mbrățișează-n zâmbet clampa.

Căci iar miroase-a rai în vechi biserici,
Când fiecare vrea să se oblige
Ca răul să-l agațe în cârlige
Și, blânzi, să-i facă bine pe isterici.

Ca o carte de citire

Simt că-mi răscolesc în minte,
În părelnică visare,
Când e totul o mișcare,
Herghelie de cuvinte.

Și le-adun să nu se piardă,
Închegând din a lor sensuri
Ici, mirificile versuri
Inima doar **ei** să-i ardă.

Ca să pot să-i văd privirea
Mai gingașă de acuma,
Întinzând spre mine numa
Gura, – să-i sărut iubirea,

Să-i descos cu de-amănuntul
Starea dintr-un unghi anume,
Fără să-mi ascundă cum e
Când de mine-o leagă cântul...

Și cu jarul din privire
Să mă ardă, să mă frigă,
Să mă cheme să-i fiu **rigă**,
Să-i fiu carte de citire.

Dăinuind peste-antotimpuri,
Neoprindu-ne mișcarea,
Să-i fiu cer, să-mi fie marea,
Bucuroși de-a noastre timpuri.

Pământ după-mpădurire,
Aurit cu rouă pură
Suntem azi, – doi buni de gură,
Nesătui de nemurire...

Alături de Cuvinte
(Poetului Florin Nițulescu)

Lăsați-mă să mă plimb
cu bicicleta gândului
Prin inimile voastre,
Căci sunt avid
de punerea la punct a lucrurilor
Ce până acum ne-au ținut la distanță,
Cunoscându-ne numai
După vibrația aerului
sub limbile noastre de foc
Șerpuite mereu
Sub boscheții Cuvintelor
de multe ori răsăriți
În afara Ordinii Universale,
Ca și cum cineva
le comandă pătrunderea
În invers,
Dar tot înspre noi...
De aceea câteodată ne vedem
Dincolo, în Lumină,
Unde întunericul
este Interzis definitiv –

Călătoria mea prin voi
Este ca o apropiere de Începutul
De a fi Pretutindeni (cândva)
Un izvor clipocind de Poeme.

Nescrisele Cuvinte

Mă surprindeți mereu pe nepusă masă,
Numai atunci când înfulec
Mereu mai flămând
Cuvinte sfâșiate
din Laurii Îngerului meu, Păzitorul
Prea multelor Adevăruri
Din nescrisele Poeme,
Că prea îmi este dor
de intrat în Lumină.

Undeva
Se aud murmure de izvor limpede
Prin Timpanele Timpului,
Ca niște unduiri de neliniști.

O, Valuri ale Trecerii peste Puterile mele!
Unde ești tu, Nimb al Gândului?!...
Spațiul lui e departe de mine,
Ca și cum nici nu ar exista,
În afară doar

De Beatitudinea
În care se încoronează ca Rege
Versul, Dulcele...

Zeite, – Cuvinte-n zveltele aldine

Sătul până și eu (începătorul de multe)
De gălăgia Poemelor mele,
Le-am zvârlit ca pe un șirag de mărgelă,
Până mai dincolo de mine,
Ca voi, repezindu-vă, să le culegeți,
Să picurați peste ele
Sentimentele, frumoasele voastre
Cărora eu, ca un sclav radiind de bucurie,
Le voi săruta poalele
Purtându-le mereu
În Matca Sufletului
Ca Zeite, – Cuvintele mele-n aldine.

Până aproape de Orgoliu

O, cât de mult îmi doream
Ca roțile (zestrea) tramvaiului
Să nu-mi depășească niciodată
Fuga căutărilor spre orizonturi
când alergam Cuvintele
Spre a le așeza
în mirifica lor logică...
Numai că deosebirea dintre noi consta
În faptul că
El era ajutat (din cale-afară)
de motoarele sârmoase
Și de șinele îmbrățișate de traverse
Ca niște îndrăgostiți,
Opintindu-se peste paralele
și perpendiculare
Cu puterea fierului dincolo de rugina
Topită în trecerea lui ritmată,
Gonind nebunește lungimile
cu herghelia de cai-putere
În care băteau prea multe inimi,
Obosindu-mi Pasărea Pieptului
Când eu încercam
să desprind din gându-mi
Rimele și semnele de punctuație
Până aproape de Orgoliu,
Numai spre a irita (obsesiv)
Regele-leu, Poemul
Căruia mă lăsam supus ca un sclav
Cumpărat pe nimicul dintre litere,
Spre a fi vândut mai târziu
Pe muntele sacru din Parnasos.

George D. Piteș

Oglinzi târzii

Oglinzi târzii din clipe prăfuite
Ce în argint ne mai păstrează chipul,
Adorm nepăsătoare pe nisipul
Împrăștiat din urnele ciobite.

În luciul lor mai dănuie tertipul
Bacantelor cu-arome pârguite,
Și-al fanților cu gesturi șlefuite
Ce-și laudau în ode arhetipul.

Oglinzi încremenite în tăcere
Își dorm somnul de veci între istorii,
Ducând cu ele zâmbet și durere

Ce-au animat de veacuri jucătorii,
Uitați de-o lume într-o adiere
Ce-a tresărit în acalmia zării.

Când tinerețea

Când tinerețea-i scâncet de amnare
Pierdut printre ecouri netrăite,
Aprinde aurore-n stalactite
Și-n veșnicia oiștei polare!

Renunță la iluzii petecite
Călește-te-n tăcerile primare,
Din biet talaz ce mângâie o mare
Lumină fii în bezne prohodite!

Absența ta s-o plângă veacuri stinse
Ce-or învia pe țărături așteptate,
Iar cerul cu memorii necuprinse

Se va-ntrupa din amintiri salvate,
Iar crinii cu destine neatinse
S-or naște din păcatele iertate.

Dormeau

Dormeau somnul de veci note stricate
Sub plapuma zăpezii virginale,
Se-nghesuiau silfide ireale
Pe clopotul dogit îmbrățișate.

Din a tăcerii spaimă cad petale
Pe cearcănele caselor uitate,
Suspină fumu-n ceruri neumbrate
Pe simetrii rotunde, triviale.

Se-aud din văi nedeslușite glasuri
Și vântul urlă-n vele zdrențuite,
Au înghețat și orele în ceasuri

Și plâng copaci cu șale ruginite,
Se-ascund în ele, doruri din pripasuri
Reinventând speranțe ipocrite.

Sub psalmul meu

Sub psalmul meu de lacrimi se-nfioară
Cărări de mă răcini înțelenite,
Rodește roua-n lanuri nesfârșite
Și ciocârlii pornesc a vieții moară.

Pe dealuri curg lumini nebănuite,
Un vânt pribeag pornit haihui de-aseară,
Din poftă neculese-adună doară
Pe cele cu pleoape necitite.

Chemări dulcegi din amintiri mă strigă
Cu un surâs azurul mă respiră,
Suspinele șoptesc și mă intrigă

Fântâni de apă vie se tot miră,
Magia cui m-a vrut din nou verigă
În zorii noi, cu soarta mea martiră?

Bătrâni pleșuvi

Bătrâni pleșuvi, cu prea puțină minte
Cu suflete-mpietrite-n nepăsare,
De care nimeni, știre nu mai are
Cadavre vii în calpe oseminte,

Se-nghesuie-n ferestrele murdare
Strângând la piept soioasele veșminte,
Și râd prostește molfăind cuvinte
În fața unei poze oarecare.

Cu mâini uscate și figuri de ceară
Își plimbă umbra-n casele mizere,
Sunt știrbi și surzi și orbi și de ocară

Jeliți doar de apusuri și durere,
Uitate clipe ce nu vor să moară
Cu lumea lor de palidă tăcere.

Se-aprind lumini

Se-aprind lumini în mănăstiri celeste
Ce se-oglinesc în ape argintate,
Tresaltă-n valuri seri însângerate
De veacuri născocind altă poveste.

Melancolie cu plete răsfirate
Se scurg din ostenite palimseste,
Cu ochi desculți naiadele agreste
Ca-ntr-un coșmar rebel se vor curtate.

Pe strune plâng timone sfărâmate
Se-nfig în cer catargele albastre,
Se-ascund orașe-n cețuri eterate

Strigoi oculți strivesc nobile castre,
Iar din înalt privighetori ritmate
Ne îndulcesc pornirile sihastr.

Îmbrățișez

Îmbrățișez doar umbra ta fugară
Îți mângâi ochii cu priviri confuze,
Ți-ascult sonorul zâmbet de pe buze
Și-ți bea aroma ce mă împresoară.

Oftează-n van retinele mofluze
Păstrând în mintea lor vizionară,
Nestinsse flăcări ce se îndurară
Spre a ne fi eterne călăuze.

Ne ostenim pe drumuri paralele
Și-un râu de lacrimi încă ne desparte,
Rămân un foc de gheață prins în grele

Cătușe ce mă vor dat la o parte,
Tu însă arzi în gândurile mele
Și vei trăi și dincolo de moarte.

Privim discret

Privim discret cum viața ne petrece
Ca două lumânări fără văpaie
Ca două nimfe în două pâraie,
Păziți de teama că e apa rece.

Arcate poduri brațele-și îndoie
Sfioasă-o barcă dorul ni-l întrece,
Șuvoiul apei să nu ne înece
O noapte de-ntrebări ne încovoie.

Cu bucuria-ntipărită-n patimi
Ne strângem urmele pe două maluri,
Sporită frumusețea dintre cratimi

O-mpărtășim cu jucăușe valuri,
Ce-or rătăci prin vremi a noastre matimi
Și ceasul cu fragile idealuri.

Când sufletul

Când sufletu-mi va fi chemat la viață
Primind drept caznă altă grea ursită,
Dă-mi Doamne-n dar țărâna-ndrăgostită
Și cum s-o drămuiesc din nou mă-nvață!

Iubirea mi-o păzește de ispită
Și spală-mi necredințele de ceață,
Îmi dă lumină-n orice dimineață
Stingând văpăi din mintea obosită!

Să nu fiu iar o tristă întâmplare
Deșertăciuni urcând la rang de lege,
Să nu rănesc dreptatea cu tipare

Cu desfătări și împliniri pribegie,
Iar când căzut, mă aflu la strâmtoare
Ajută-mi, Doamne, și mă înțelege!

Destine spânzurate

Destine spânzurate-n zodii
Purtând în ochi erori aniversare,
Sorb din curajul inimii în care
Lumina-n lungă noapte se preface.

Mă îngrozește plânsul din cântare
Și zumzetul lăcustelor vorace,
Îmi e atât de dor de-un țarm de pace
Că zorii-mi pregătesc de evadare.

O ciută-mi linge sângele din rană
Mă oblojesc terestre respirații,
Înaripate trepte îmi sunt hrană

Pe drumul străjuit de aspirații,
Și-aprind o clipă pronia morgână
Spălând-o de facile satisfacții.

Vali Nițu

Elegie cu chip de scorpion

pe strada cu nume de turn
istoria și poezia
Chindia
complicată regia unei piese de teatru
în două acte
s-a rătăcit în propria-i teamă
însăși armonia

în gala de excelență e umbră/lumină
ca mod de viață
într-un bestseller cu enigme
printre cuvinte sosesc
sădesc o elegie și mulțumesc
prin rugă spre Înalt

alunec spre final
mă ridic
pășesc
mă odihnesc în banca cuvintelor
îmi sprijin tâmpla timpului într-o fotografie
cu chip de scorpion
simplă filosofie de weekend
o elegie

Suspină dimineața netrăită lângă tine

jucăm din ce în ce mai des metamorfoze
așezate-n genunchi pe nisipul clepsidrei
la țarmul unui timp sosit
cu jurnalul ce a fost scris să spună
tu unde ești?
de ce ai plecat?
de ce nu vii?
în dimineața netrăită...

mă zorește clipa
și întreb din câți îmbătrânesc
câți rămân tineri
și eu
și eu pe unde mă găsec

și eu
și eu cum sunt
depărtare
prizonier sau fără timp?

curând îmi răspunde dimineața
sfârșindu-mi treaba încap într-un vis
speranță de demult
eu suspin într-o creangă – tu ești copacul
un tot într-un cuvânt
literele iubirii trăite – nu șoptite
într-o nouă carte
„Elegie cu chip de scorpion”

Metafora zilei de naștere a iubirii

deasupra zilei o altă seară
ca-ntr-o poveste de dragoste imperială
auzim mereu pașii din cuvinte
surâsul tăcerii cuminte

ne-am legat mâinile cu gândul
timpul și sufletul cu trăirile de foc
culoarea roșie din părul tău
cu buzele noastre

iubita mea mai frumoasă decât frumosul
deschide ochii mari
prețuiește timpul netrăit din silabele vieții
pentru o superbă lecție de dragoste

rescriem impresionante trăiri descătușate
în ton cu vremea intimității
pe manșeta timpului bărbatul și femeia
în pântecul serii de catifea

în cercul nesfârșit al iubirii noastre
tu și eu – cercuri concentrice
în tulburătoarea splendoare a lumii
ne vor crește aripi

M-am născut prea devreme

mi-am luat noaptea-n cap și am plecat
am îmbrăcat un vis nedormit
cu cel mai frumos costum – număr potrivit
în picioare ghete second hand
cu două nopți mai mari
ce mai conta un matinal rebel
ce mai conta?

adun cuvintele unul câte unul
le rostesc acum numele de Botez
amurgul mă bate pe umăr

spunându-mi să-l las să treacă
la fel ca pe un vers

aștept gândul să-mi spună
despre unca femeie
și tot scriu și tot cânt
și-n fiecare vers
o regăsesc o altă melodie
cum este ea în microunivers
o superbă poezie

în dimineți sărace
adun o supremă tăcere
cu capul așezat
pe perna din fulgi de nesomn
mă pregătesc de încă o trezire a nopților
ce mă vor versuri albe
Bunul Dumnezeu și eu – un simplu om

în sunetul destinului din spectacolul vieții
înțeleg vocea literelor din destin
înțeleg desenul și-i despletesc conturul
îl așez în timpul rămas
pe degetul destinului sunet și lumină
șah și mat

Ciclul eului

ne cerne viața
printr-un exercițiu de matematică
cu o singură necunoscută
repostind un înțeles târziu
în post de liniște doar scriu
la o trecere în verde viu

ne naștem pentru a trăi
uneori și bucurii

mergem de-a bușilea pentru a ne ridica
să avem de unde cădea
învățăm a scrie și a citi pentru a cunoaște
atât cât ar trebui

ne îndrăgostim și iubim femeia
crezând că-i ultima
căsătorie – copii – divorț
ne ridicăm uimiți și mergem mai departe

în fiecare dintre noi
o viață-ntr-un geamantan
te naști ca să primești o sentință
irevocabil și definitiv
final

Dorință de noiembrie

privesc în tăcere o altă zi
printre spițele din roata timpului
o adiere de vânt
tremură speranța în foșnet precaut
într-o dorință impară
cine știe cu adevărat dansul destinului?
iubirea – cel mai fidel copil?
cifra prezentă?
mister...

gândul se pornește înspre trecuta vară
se opune unei plecări atât de grăbite
către imperiul pașilor pierduți
unde la marginea nopților
toamna descaltă copacii
mult prea cărunți
pe umeri agață o zi cu pașaportul deschis
la o altă filă
contează perechea ecoului
o vioară – un pian
o mână într-un cerc
o altă seară
un inel albastru de tăcere
pară

Îmi dăruiești un verb

încet mă seduce un desculț apus
în carul din șirul indian al trecerii
colierul din metafore se-nlănțuie
în jurul unui vals
dansat de tine – superba mea femeie
am trecut de punctul
timpului brodat cu frunze
la școala unui alt anotimp
zâmbetul privirilor ne citește un gând
singularul plural – iubirea

din coapsa dorințelor
alcătuiesc piramida lumescului
având răspunsuri la întrebări
clepsidra curge
spre alte și alte înserări

ești între copertile vieții mele
cu drepturi de autor
frumos dar de la Dumnezeu
loja iubirii – trăitul dor

pe sensul de mers al scorpionului
parola unui rost
verbul a iubi
magia timpului – tu iubito – un tot

**Carmen Georgeta
Popescu**

Nu mă iubi cu gândul

Nu mă iubi cu gândul, o, gându-i trădător,
te-aruncă-ntre dorințe,
să nu mai știi cărarea,
și-ți arde amintirea acelu viitor
în care două stele se sărutau cu marea.

Nu mă iubi cu visul, nu, visul e cețos,
alergi să macini teama,
dar ea te înconjoară,
și nu mai știi ce nume
mi-ai dat și ce frumos
mă desena apusul când ațipea aseară.

Ascunde-mă în tine, să te aud cum plângi,
să-mi pot simți dorința
urcând către izvoare,
iar tu rămâi în mine, să afli cum atingi
căderile în lume,
plutind mai sus, spre soare...

Puncte de vedere

Hai să ne punem muntele sub tălpi,
dimineața, devreme, când dorința e vie,
din el să se ridice miezul colorat al zilei
așa cum îl vede fiecare,
să învățăm cum devine îmbrățișarea
o lună plină rostogolită în fân,
gata să cânte, gata să ne spele
de teama cuibărită în sân.

Tu munte, eu munte, între noi doi ecoul
să ridice văi ca o lavă fierbinte,
să prindă de mână primul pas,
indiferent al căruia dintre visele noastre,
să-l conducă spre inimă apoi, cuminte,
așa cum senină
pleacă o mireasă de-acasă.

Cărarea spre munte e cruce și leac,
pe ea întâlnim un sus alintat
și un jos fără de care n-am putea muri
zâmbindu-i păsării măiestre,
cu muntele sub tălpi, în fiecare zi,
neclintire iubirii să-i fim,
un subteran cu o sută de ferestre.

Inconștient

Ce simplu ar fi fost dacă nu te gândeam!
Aș fi zidit mereu o casă nouă
în picăturile de rouă
și-n toate care n-au în dicționar
cuvântul vină,
dezlănțuită-n propria cadențare,
aș fi știut să cresc în așteptare,
duioasă, nu cu vârful degetelor curioase
cătând în buzunarele-ți din piele fină.

Până la vama trupului te-am hăituit
cu spaima c-o s-ajung să nu mai știu
cum să te chem pe nume când mă pierd,
am spus atâtea despre tine –
că ești uituc, adesea furios,
că n-ai nici o fărâmbă dintr-un tată
cu inima bătându-i înțelept,
nici dintr-o mamă, mult prea iubitoare
să-și poată pierde liniștea cu mine.

O, timpule,
abia acum mă-ndrăgostesc de tine,
te-mbrațisez când taci, când râzi,
când îmi deschizi ferestrele și, mai ales,
când mă privești
cum nu pot învăța cum să murim,
la fiecare nou oftat al soarelui plecat
în ochii altor oameni și câmpii
visez cascade cum întind prezentul
și amândoi întinerim.

Aș scrie iar

Dacă nu aș mai iubi,
nu m-aș mai lovi
de nori când urc până la stele,
iar toate gândurile mele,
trezite și spălate de cuvânt,
s-ar așeza la locul lor, uimite
de câtă pace este după vânt.

Mi-aș pipăi cu degetele golul
lăsat de trecerile în tăceri
și-aș căuta un vraci,
să mă descânte,
și-un dor mai mare decât ieri.

Aș scrie iar,
și tot despre iubire,
căci ce minune poate să-mi redea
și tresărirea, și dorul de-a trăi,
iar dacă tu m-ai întreba
ce verb mi-e drag,
și ce uimire,
râzând ți-aș spune iarăși:
A iubi.

Codul viu

Din casele rotunde plecam
de fiecare dată cu ceva în plus,
lumina se lărgea și pe curbura fină
puteam trăi cu două inimi simultan,
sub haină doar îngrijorarea se temea
să nu pierd codul viu de la intrarea
în prima-ultimă grădină.

Tăcute, nopțile scoteau
dintr-o cămară, doar imaginară,
două pahare, tortul de migdale
și sticla aceea imensă de vin,
povesteam cu ele până-mi amorțeau
degetele albe pipăind
trosnetul focului albastru.

Apusul mi-era totuna cu răsăritul,
între ele purtam rugăciunea și pleoapa
sub care lumea se năștea încontinuu,
nimic nu păstram, locul gol se umplea
cu și mai aprinse porniri către munte,
eram prima ce alerga s-adune cămăși
de pe gardul de sârmă ghimpată,
dar prin găuri cu urme din sângele meu
soarele venea mai aproape.

Treptat, am devenit o ninsoare,
egal rătăcind, egală cu mine,
și totuși de neegalat în splendoare.

Paso doble

Toamna și-a amanetat zâmbind
ultima-i rochie înmiresmată,

de-un nou drum sunt gata și eu,
dar pe mine cine să mă mai nască o dată?
Mamele sunt alese din timp
și duse în taină la templu,
pe umeri să li se pună încă o inimă
și-n suflet să poarte sublim orologiu
cu semne abia încrustate,
dar toate
fosforescente la ore anume.

Degeaba le-aș striga, sunt un străin,
la fel ca și copiii pe care îi așteaptă,
dar pentru ei măcar au pregătit un nume,
pe-al meu n-au cum
să-l mai audă-n visul lor,
în zare nu mai este niciun loc
unde să-mi lepăd liniștită spaima
că urme lungi pe caldarâm am tot lăsat
și numai unele mai au puterea
să vorbească.

Sunt gata sa pornesc la drum,
tu, dragule Pământ, mă iartă
ca ți-am văzut doar chipul lui Adam
și parcă niciodată, nu știu, niciodată
și fecioria Evei ascunsă-n molecule,
abia acum pot înțelege de ce foamea
și setea nu aveau destule
cuvinte să-mi acopere frisonul
când lipsa de iubire-mi pustia alei,
tu iartă-mă, Pământule, dar hai,
de data asta să dansăm uitatul
și misteriosul paso doble
în ritmurile Evei, căci eu sunt fiica ei.

Nuditatea zorilor

Poemele acestei lumi,
lăsate uneori anume fără titlu,
îmi amintesc de oameni făcători de chei,
cei supărați treceau pe lângă ei
grăbiți, de frică
să nu se deschidă adevărul,
în casa celor frământați de gând
încă scrâșnea durerea bobului de mei,
iar cei cu mâinile lipite la urechi
păreau că-ngoapă scoica în nisip.

În tot vacarmul zilei fără chip
doar unii se opreau să le zâmbească,
în ochii lor își lepădase pielea
și șarpele, și fulgerul, și mărul.

Constantin Voicu

Pilda Brâncoveanului

Păstrând legea creștinească,
S-au jertfit de veșnicie,
Pentru limba românească
Și a ei ortodoxie.

Toți, la Brâncoveniana,
Să slujim clipa, și anu',
Glasul sângelui, icoana,
Scrisă-n noi, de Brâncoveanu.

Iar, în fiecare școală,
Dascălii, harnici ostași,
Scriu în noi, cu-a lor cerneală,
Ca îndemn pentru urmași.

La Potlogi, pământul țării,
Strâns, unit, ca într-o faptă,
De cuvânt, cu scriitorii,
Urmăm pilda lui cea dreaptă.

Romanță de un târg medieval

Bat clopotele, jos, printre ruine,
La firul ierbii, clopotele bat,
Deasupra ei, bat clopotele-n mine,
Și, voievozii, și mai mult, mă ard!

Bat clopotele noastre, de la Dealu,
Mihai Viteazul bate, spre Ardeal,
Că urcă, în vecia lui, cu calu'
Peste Carpați, cu-al nostru ideal.

Curtea Domnească, n-are cum să steie,
Pe dedesubt, că pe deasupra ei
Sunt voievozii neamului, scânteie,
Care nu-și stinge floarea dragostei.

Că nu-și vor stinge flacăra de țară,
Și nici credința, c-au primit-o-n dar,
Din prima clipă, ca o primăvară,
S-o ducă nouă, veșniciei, iar.

Uitarea noastră, nu este uitare,
C-avem străbuni, c-avem copii, nepoți,
Și-o Dunăre, care curgând, în mare,
Ne-a adunat, să fim, iarăși, cu toți.

Al nostru târg, Târgoviștea străveche,
Cu voievozii sfinților dintâi
Și astăzi poartă floarea la ureche,
Ca să le fim lumina din călcâi.

Unirea cea mai scurtă, cea mai mare,
De la Mihai, se trage România
Că a unit străvechile hotare,
Din Basarabi, la nesfârșit, vecia!

Al nostru târg, medieval prieten,
Mi-a fost iubire, rană din adânc,
O înțeleaptă rană cu regrete-n...
Din care-am cutezat să mă ridic.

Pui de dac

(pentru Rareș, de pe strada
Prof. Victor Ōprescu, Târgoviște)

Eu sunt Rareș cel micuț,
Ce tot crește măricuț.
Și, mergând, la grădiniță,
Eu - băiat, și ea - fetiță,

Împreună, ne jucăm,
Împreună, învățăm,
Împreună, ascultăm,
Și la masă tot mâncăm.

Ce mi-a spus mămica mea,
Vreau să fiu și eu ca ea,
Când era mică, micuță,
Și mergea la grădiniță.

Și tăticul meu mi-a spus,
Să fiu calm, să fiu supus,
Fiindcă grădinița este
Cea mai frumoasă poveste.

Că doamna educatoare,
E și zână, e și floare:
Ne iubește și ne-nvață
Multe lecții pentru viață.

La biserică, la mine,
Ca să-mi meargă mereu bine,
Și să-nvăț, să nu greșesc,
Mereu, mă împărtășesc.

Cu mămica și bunica,
Cât sunt eu de atâtica,
Am să cresc și-am să mă fac
Cel mai vrednic pui de dac.

Biserica
„Sf. Neagoe Basarab”,
Târgoviște
(preotului Dragoș Bădescu)

Din altar, când iese-n prag,
Preotul Dragoș Bădescu,
Simt că-mi este cel mai drag,
Cu el, și eu, mă sfințesc.

Să cresc mare, măricel,
Și să-mi fie-n viață bine,
Vreau să fiu un băiețel
Ca și alții, ca și mine.

Că aici, multe fetițe,
Cu părinții lor de mână,
În rochițe, cu codițe,
Fecioara le e stăpână.

Eu, că sunt un băiețel,
Mă-nchină Iisus Hristos,
Să cresc mare, măricel,
Ca să fiu, și eu, frumos.

Că e legătura noastră
De la oameni până-n cer,
Știind să ne ocrotească,
Și, sfios, și eu să-i cer.

Să ne apere părinții,
Și copiii lui, frumoși,
Să-i urmăim calea și sfinții,
Demni urmași, dintru strămoși.

Doamne, dă-ne, la toți, nouă,
Prin credință și iubire,
Florile, cu multă rouă,
Și până la nesfârșire.

La Neagoe Basarab,
Și la Sfinții Împărați,
În genunchi, la ei, să cad,
Cu creștinii întru frați.

Căci, aici, la SAGRICOM,
Să venim, ca să cinstim,
Oamenii cu chip de om,
Învățând să ne iubim.

Bunici, să ne învățați,
Și părinți, și voi, creștini,
Înălțimea din Carpați,
Să nu devenim străini.

Căci din talpă, din necaz,
Ne-am născut, mereu să fim,
Și cu lacrimi pe obraz,
Pe al cerului destin.

Europa ni-i datoare,
Pentru câte am dat ei,
Să nu calce, în picioare,
Neamul florilor de tei.

Căci credința ne-a fost arma,
Ca să fim cei mulți, cei drepți,
Mâna ce deschide palma
Unui neam de înțelepți.

Ca să dăruim iubire,
Urmând sfatul lui Bădescu,
Cu-a neamului, resfințire,
În crezul lui Eminescu.

Sub crucea Sfinților Martiri

Deseori, vă strig pe nume,
În Palatul din Potlogi,
Brâncoveni, voi, cu renume,
Și la care să te rogi.

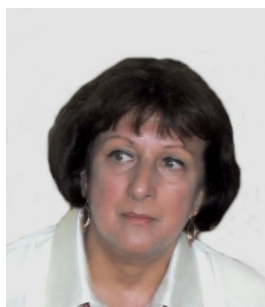
Pe el, domn creștin, și fiii,
Vreau să-i duc la grădiniță,
Ca să-i vadă și copiii,
Că îi port în aluniță,

Pe obrazul drept, în parte,
Și-apoi, inima din piept,
Să le fiu și eu o carte,
Mateiaș, copil deștept.

Cu tăria, trăinicia,
Adormirii de fecioară,
Pupă fata poezia
Limbii noastre, pentru țară!

Și, la Forum, pui de astru,
Sunt fetița mamei!... Mi-s
După tată, Dumitrașcu,
După mamă, Anais!

Constanța
Popescu

Un zbor cu grade Celsius

În cer îngerii au aprins vara,
de ceva timp aerul e mai roșu,
cuvintele se usucă ușor,
nici gândul putere nu are
să te aducă aproape.
Rugăciunile aprinse, o torță de emoții
condensate mă lasă pe pragul tăcerilor,
care nu mai pot povesti.
E prea vară, e prea soare, se usucă dorul,
nu vei ști ce frumos miroase a iarbă
a iubirea și a dor...
Cărțile s-au uscat,
literele au culoare bătrână,
vara are puține așteptări, plecări în pripă
și nici o venire nu mai sună la ușă.
Aerul îmi arde privirea,
tu un zbor prea devreme
cu povestea nescrisă,
cu treburi mărunte,
mături din drum ispitiri din cuvinte...

Ce mai cauți prin biblioteci?

Cărțile au literele arse,
mormane de cuvinte
sunt șterse din Dex,
povestim prin imagini stilizate,
electronic, pentru fiecare altfel.
Original.
Ne alergă timpul,
ne consumă nimicul,
până la os.
Ne naștem învățați. Uităm,
un mecanism
care schimbă prioritățile.
Și erau acolo monumente,
trăiri săpate în carne,
scipiri ale clipelor
cel uimeau pe Dumnezeu,

martorul minunilor neexersate.
Eram eu, tu și divinul explicat.
Magie și mirare.
Cărți. Rafturi întregi cu sentimente,
Oamenii din ce în ce mai mici,
se satură cu greieri,
au obosit să le asculte
povestea,
au ei de inventat Nimicul la m.p.

La hotar de an

Ai văzut?
Diminețile înmuguresc bucuriile.
Așteptările lungi, agățate de tocul ușii
se zbat să uite
câte îmbrățișări promisesem,
câte vorbe plănuișem
să gătesc la cină.
Nimic nu mai e în grafic.
Anii, mai scurți
se împiedică să treacă hotarul
printre hărtoape și dor.
Nici semne, nici temelie,
începuturi pe fugă,
uitate între coperti,
femeia îmbracă rochia roșie,
prea scurtă,
ca să acopere cuvintele nespuse.
Tainele se ghemuiesc
în hornul cu surprize,
Moș Crăciun are alt vehicul
și poate a derapat
darurile risipite, nu știu ale cui,
mie îmi ajung rugăciune
și gând nou născut.
Sunt o oarecare cu pașii triști,
adun zile nefolosite,
zâmbete furișate
printre gânduri de dus...
am mereu o geantă plină cu idei,
bune de pus
sub pernă sau de împărțit săracilor.
Fac poezii cu care limpezesc tristețile
și ofer bonus povești de întinerit clipa...

Rochia cu ploi

Sunt femeia cu cea mai statomică tristețe
și când o alung, stă ascunsă
în vreun buzunar al sorții
și îmi ocupă clandestin locurile

unde plantasem flori de bucurii albastre.
Am cei mai oboșiți pași,
zâmbetul mi-a uitat privirea,
mâinile netezesc un portret uscat,
decolorat la tâmples.
Am început să îmbrac rochia
cu ploi boțite, mult prea strâmtă
de la ultima îmbrățișare.
Singurătatea cu mirosul lutului,
mai ține toamna de vorbă,
la o cafea se mai negociază
visele, se mai colorează niște doruri
și trecem pe curat regrete,
uitând cuvintele cu care am săpat
tristeții riduri.
Mai există niște anotimpuri uitate
prin buzunarele sorții
și atunci restabilim traseul
și negociem pașii...

Trecerea de prag

Doamne,
între bine și mine
e o tristețe de om,
harta pierdută de Adamul infantil,
o tăcere grea ca lespedeza în țintirim.
Ai văzut, am încă un rid pe frunte,
altul pentru toamna din mine?
Ce să mai povestesc
despre dor și neputințe,
tăcerea din singurătate,
sunt de mult niște litere îngălbenite,
de care fug toți poeții...
Viața, doar o dantelă cu ițele timpului,
mai lungă, mai grea.
Croșeta mea, cu vârful bont
perseverează reparând scara de mătase
împletită din dor cu dor,
din iubire și pe față și pe dos,
din litere așezate perfect pe viață,
până când devin poveste...
una care mă trece pragul
și mă invită la bal.

Dimineți de povestit

Voi scrie o carte despre dimineți,
îi voi pune copertile cu vise,
din loc în loc las spațiul copilului din mine,
să se joace de-a viața, voi pune fotografiile
cu noi, când am ratat secunda declașării

obiectivului de mărit bucurii...
Acele dimineți când conștriam altare
promisiunilor neonorate,
când ne intra geana
de speranță prin perdeaua
neputințelor, doruri ignorate constant,
de nu mai știam în care zi, în care an,
tăcerile îmi umpleau tot timpul.
Poveștile mele, peste trăirile tale
s-au decolorat, pagini albe mângâie
mâna tremurândă, cuvintele dintre noi,
nu mai sunt în dicționare,
și trebuie să salvez
măcar un sac cu sentimente.
Amintirile trag perdeaua timpului,
să pot scrie cum n-am trăit,
cum n-am iubit
cum am irosit sacii întregi de cuvinte,
de mângâieri,
de vise și doruri...
cine să știe câte dimineți
mai am de povestit, de iubit...

Să nu fugi de poveste

Femeile pășesc pe urmele reci,
aș fi vrut să-mi încălzești puțin fricile,
să nu mă mai doară extensia pasului,
pe care nu mă hotărâsem încotro
e anotimpul în care înmugurește liniștea.

Astăzi încerc să curăț ploaia de iluzia
începutului. Mă averizaseși
că toate poveștile
încăpeau în buzunarul de la piep,
la ce bun încă una cu litere șterse?

Mama îmi spunea că m-am născut
dintr-un dor pe dos
și că nu pot scrie pe tivul rochiei
lecțiile neînvățate, nu pot inventa
sentimente pentru o inimă moartă.

Târziul bate la porți, tăcerea a inundat
cărările dintre noi, verbele s-au șters,
nici o poveste nu te întoarce din drum,
mai erau niște amintiri într-un caiet
îmbrăcat în hârtie albastră,
și o fetiță care a uitat zâmbetul în ploaie...

Vasile

Didoacă-Dojană

De multe ori

De multe ori tăcerea ne grăiește
Numai s-avem urechi de auzire,
Sihăstria, misterul vieții îl limpezește
Iar cel smerit ajunge-n unghiul din zidire.

Tăcerea ta străpunge inima din mine
Când mă frământ între război și pace
Extaziat, dansez în hora crinilor
de pe coline
Apoi mă răstignește frigul
cu ale gheții ace.

Îmi ninge în sprâncene și în barbă
Neliniștea m-a cucerit în întregime,
Umbră fără chip se leagănă pe baltă
Numai cu gândul pot poposi la tine.

Distanțele ne-apropie și depărtează
Un joc pe scena sorții,
deja, împământenit,
Între pământ și cer doar sufletul contează
Răbdarea oferă mană
celui de puritate îndrăgostit.

Anotimpurile vieții se vor schimba mereu
Doar iarna mea refuză să mai plece,
Puțin câte puțin o să îngheț și eu
Doar primăvara Învierii
mă va înălța din anotimpul rece.

Rana

Am obosit...mă simt aproape-nvins
De timp, de iarna ce-o să vină,
De trăsnetul ce mă pândește dinadins,
Cetea să-mi prefacă în ruină.

Și iar încerc s-o rezidesc
De fiecare dată mai frumoasă,
Pe crezul meu cel strămoșesc
Râzând de moartea ticăloasă.

Cobor și urc mereu prin timp,
Mă micșorez în zborul prin spirale,
În loc să fiu ca un Olimp
Tot plâng tăcut pe rana ce mă doare!
Tu, Doamne, mă pătrunde mai adânc,
Necazul meu nu-i decât lipsa Ta!
Aprinde candela în sufletu-mi plâpând,
Fii pansament pe rana mea!

Clipa

E fulger clipa, se ține după noi
Când suntem fericiți ori când ne doare
Pe drumuri pietruite, ori pline de noroi
Din răsărit și până la înserare.

Prin timp se scurge încet făptura
Un fir de lut, aproape un nimic
În lumea vie se împlinește creatura,
Ca aluatul poate să crească în Infinit.

Ne este însoțitor, cu noi a petrecut
Bună ori rea rămâne o fântână
În foc se coace oala fragedă de lut
Apoi se crapă în vreme de furtună.

Se furișează ca șarpele de noi
N-o poți opri, deja a devenit trecut,
Ne tot silește spre iarna de apoi
Să nu ne plângem că vreme n-am avut.

Clipa e fulger, se ține după noi
Ne-ntunecă ori luminează iarna de apoi!

Spre cer

Privesc ades copacii din pădure,
Ce liniște la rădăcini,
spre vârf ce frământare!
Cu cât te simți mai strâmtorat în lume,
Te înalți subțire spre razele de soare.

Să urci la cer, deloc nu e ușor,
Prin lumea rece, ce a uitat iubirea,
Să nu poți cere oamenilor ajutor,
C-au neglijat de-atâtea griji menirea.

Să te smerești, de vrei să te înalți,
Prin ierni nu urci decât cu aripa iubirii,
Iar bogăția ta ca pomul s-o împarți,
De vrei s-ajungi pe piscul fericirii!

Necazul

Nu-i loc sub soare fără suferință,
Robia ei o ducem în starea de păcat,
Deplin, nu-i fericită nicio ființă,
O Cruce ducem, pe cât ne este dat!

În orice desfătare
un ochi întotdeauna plânge,
Ne este dat un ghimpe fără părtinire,
Se înfige în noi până la sânge,
Prin încercări să ne smerim în fire.

Nimic nu-i la întâmplare pe pământ,
Din început există ordine în toate,
Așa cum viața ține de Cuvânt,
Departele ne vrea pe toți aproape!

Există jertfă în fiecă suflare,
Unul apune ca altul să răsară,
Nu-i fericire-n lume fără întristare,
În fiecare suflet viu există o povară!

*Atunci când ești în starea ta de bine,
Aprinde un necaz în trupul tău
Și-n clipa când iarna pe nesimțite vine,
Nu te-ntrista, cu tine este Dumnezeu!*

Lumini de sărbători

Lumină lină din lumini,
O rază albă între crini,
Din sfera sfântă și senină,
Lumină dusă-n ani lumină

Pătrunde-n lume, tu, Divină
Și omenirii dă-i lumină!
Lumină lină a slavei sfinte,
Cuvânt din Sfintele Cuvinte,

Mireasă dulce și Prea Sfântă,
Lumină ce nu știi de nuntă,
Un crin cu floarea nepătată,
Rază din Steaua Preacurată,

Lumină lină, apă vie,
Rouă pe buze în pustie,
Lumină mai presus de soare,
Lumină din lumini nemuritoare,

Pătrunde-n oameni, tu, Divină,
Ca viața lor să fie plină!
Păstrează-o rază-n fiecare
Ca sufletul să redevină soare!

Suntem mărunți, plini de nevoi,
Tu poți pătrunde și-n noroi.
Prea repede se înserează,
Numai talanții înmulțiți contează.

Lumină lină, vino, te pogoară,
Păstrează vie flacăra în ceară!
Doar Harul tău este deplin,
Pe spini așează lauri mulți, Amin!

Grâul

Noi punem Chipul Hristic la încolțit
C-așa e obiceiul la români,
Când în Brumar Andrei e pomenit,
Ca vestitorul Crucii, sciților
și traco-dacilor străbuni.
Credința a înfrățit în spice ca și grâul
În fiecare an, neprihănit,
trece prin moarte,
Prin Înviere ține laolaltă snopul
În iarna judecății
de pleavă se desparte.

Harta pietății

Ei nu s-au prețuit pe ei
Trăiau modest în casele mărunte,
Creșteau pe lângă animale porumbei
Și nu se-nfricoșau de vulturul de munte.

În permanență se simțeau datori
Cu dragostea față de altul,
Satul era precum iia cu flori
Roșu horea în sărbători cu albul.

Candela le-a fost lumina cea dintâi
Sub ea cădeau trudiți în fiecare seară,
Icoana le-a rămas la căpătâi
Credința le-a ușurat mereu povara.

Puneau întâi de toate omenia,
Așa a fost trecutul nostru strămoșesc,
Apostolul Andrei
a pus pe harta pietății România,
De-atunci poporul nostru e dumnezeiesc.

Kir Papas

Parodia – I –
(După *Tu, îmbrăcată*
de *Lucian Avramescu*)

Cum stai înveșmântată-n dermă,
Cu normă de aerotermă,
Pare că țeși plasă de unde
Cu infraroșii furibunde.

Iubita mea, cum bântui seara
Cu sâni ce zgârie ca gheara –
Se întrupează, vespérale,
Halucinații boreale.

Cum luminezi bengal pe seară...
Trufașă, non-vestimentară –
Pare că ochii-ți mari de smoală
Sunt diacritice pe-o coală.

Iubita mea, cum stăm pe seară
Plini de materie stelară:
Eu – pelerin, tu – idol indian;
Eu – pași, tu – covoraș de Isfahan;

Eu – buze, tu – fierbinte vin în cană,
Eu, *pământean* și tu, *venusiană* –
Prim *rendez-vous* jucat la zar
De spațiul interplanetar.

Tu, îmbrăcată în ispită,
Cum stai molecular topită,
Lucindă și incendiară...
Mă-ncearcă galbenul de ceară.

Eu, îmbrăcat în dinamită,
Tu, îmbrăcată-n foi de plită...
Îmi sună-n sete o fanfară
De fuziune nucleară!

Iubita mea, cum stai pe seară,
Pare c-ai strâns la subțioară
Toată sulfina la un loc,
Tot candelul din iarmaroc...

Iubita mea, cum stăm pe seară:
Brâncuși și gemă statuară –
Tu, îmbrăcată... mai deloc,
Eu, fier-carbon trecut prin foc...

Presimt că-n ușă ne va bate
Administratorul Istrate:
Cu glasul lui de eunuc,
Cu mutra lui de cuc năuc,

Ochi atropinici cât un puc,
Cu gioarse de vetust năbuc,
Cu păr rărit de măturoi,
Cu damf coclit de usturoi,

Cu nări vibrând – de iepuroi...
Și-atunci: vor sublîma din noi
Țoți îngerii cu umeri goi,
Și-atunci: vor decola subit
Țoți diavolii de antracit...

Parodia – II –
(după *Tu, îmbrăcată*
de *Lucian Avramescu*)

Iubita mea, cum stăm pe seară
Cu licurici sub sprânceioară
Și bumbăcel la subțioară –
Tu, îmbrăcată în umori,

Cu herghelii de drăcușori,
Eu – dezbumbat la cheutori,
Cu sete împletită-n sfori...
Mă simt ca un Caterpillar,
Dar nu-mi vorbi despre altar!

Iubita mea, cum stau pe seară –
Toc îndârjit pe călimară,
Simt că voi scrie trei volume
Cum rar s-au editat în lume,
Din nebunia glandulară
Ardentă, convulsionară!

Cum stai, total incendiară,
Ca Helios în miez de vară,
Simt forța de-a lăsa gestantă
Nimfa de bronz de pe servantă!!!

Iubita mea, cum stai pe seară
Cu adieri de cuișoară,
Cu-nvăluiri de busuioc,
Eu – cu trăpașii scoși din stoc,
Vom consfinți, prin fuziune,
Știutul *brand* de națiune!

Iubita mea, cum stau scânteie
Lângă trotilu-ți de femeie,
Simt cum îmi cresc pietre de moară –
De parc-ar fi întâia oară...

Cum stăm magnetizați pe seară:
Fotoni și forță nucleară,
Simt că din noi zboară spre astru
Bosonul Higs flambând albastru!

Cum stăm, prea trudnici spre păcate,
Spre fantezii exacerbate,
Tu, îmbrăcată mai deloc,
Eu – lavă pârjolind cu foc...
Presimt că-n ușă ne va bate
Administratorul Stamate,
Și,-n fuga mare, ca la cros,
Ne vom lua *tetra* pe dos!

Iubita mea, cum stai parșivă
Și-ți licitezi nurii de divă,
Mă-nnegurează gând de smoală
C-o să mă lași în derma goală...
Mă-ndeamnă pe spinare-un sloi
Să dau, ca racul, înapoi.
Cum stai așa de bălăioară,
Cu fals statut de domnișoară,
Parcă-ntrevăd – prin geometrii –
O sumă de asimetrii.

Cum stai cambrată pe chitară
(Ca doctorul pe-o stagiară)
Sub pielea ta superb de roză...
Ghicesc un „S” de scolioză.

Iubita mea, cum stai pe seară
Strict anatomic și larvară,
Eu – cam scârbit și cabotin,
Turnând pe gât un ieftin vin...
Îmi pare că se-adună-n noi
O basculantă de noroi!

Cum stăm fachiri peste cuvinte,
Total eliptici de veșminte,
(Parcă prozaici – dintr-odată –
Ca minerala răsuflată)
Total demantelați de țoală:
Eu – *pesedist*, tu – *liberală!* –
Simt cum se naște-n noi, din zgură,
O *moțiune de cenzură*...

Parodie

(după **Să nu uit că sunt poet, 1977**
de **Emil Brumaru**)

Poetul trebuie să scoată
Metafore din carcalaci,
Boem și tandru să socoată
Cadastrul tinerilor craci.

Cămara fie-i să prospere
Cu cercuri date prin mătăsurii,
Cu cârlionți și hemisfere,
Cu cricuri ce ridică păsurii!...

Poetul trebuie să aibă
Știința de-a rămâne mut,
Oca de măsurat la dalbe
Și un joben din roz cernut.
Poetul trebuie să-și lege
La degete țigări de foi
Și un arcuș ca să-i dezlege
Sonata Lunii prin trifoi.

Ca și un peplum virginal –
Să-l sfâșie cu moi cuvinte,
Plus *dirijabil* personal –
Să-l plimbe printre cele sfinte.

Să știe a lătra la lună,
În *esperanto*, curcubeie;
Să știe noștilor să spună
Cum crește-n mladă o femeie.

Poetul trebuie să aibă
La teșcherea *fete morgane*,
Să vadă galaxii-ntr-o zgaibă
Și-n logaritmi... crescând organe.

Savian Mur

În țarc

În țarcul meu
de poet,
încă de hârtie
tolerat,
mă-ntâlnesc, adesea,
cu Adam,
intactul –
cel la coaste
neumblat.

Tristețea sa mă înfioară,
iar aspectul fizic –
dezgustător;
arunc o treanță pe el –
nici nu își dă seama
că e gol.

Îl simt pe Dumnezeu,
prin preajmă:
Doamne,
vezi ce ai făcut? –
ce e cu privirea asta
grea,
cu bizara formă
din lut.

Nimic...
niciun răspuns –
Adam, alături,
bleg, bleg, bleg;
însă atâta de inofensiv,
prefigurând
pe-acel om rar,
pe înțelept.

...Ochii aceștia,
plângând fără lacrimi,
altfel, Doamne –

ce...
nu se putea? –
de Milă,
îi împrumut ochii mei,
poate, poate
se va tempera.

Jefuire

Stare diluantă,
insidioasă,
de două ore
îmi tot bat la ușă –
nimeni, acasă.

Să fiu cumva pe deal? –
nimic...
n-am dat de mine;
palid,
am chestionat un erete –
văzut-a el
pe-un oarecine?

...Oi fi, deja,
la cimitir? –
degeaba mă tot caut;
să dau o raită
și pe-acolo? –
morții să-i cânt,
puțin,
din flaut?

Jefuit de toate,
Doamne,
de copilărie,
de micile plăceri;
s-a făcut târziu...
tot mai târziu –
de nimicnicie confiscat,
doborât de remușcări.

Atâta chin,
pentru nimic,
și,
care-a fost filozofia
mazilitului Adam,
acel măreț
program de lucru –
să iasă zilnic lipsă
la inventarul existențial?

Un personaj mărunț

Omul,
fostul patruped
colțat,
a cărui verticală
mai rău l-a agitat.

Și-a mai tras
și-un Dumnezeu
meschin –
ce de milenii îi șoptește,
la bleaga ureche,
c-ar fi de soi
divin...

E de-ajuns priveliștea
unui drogat,
nemaiputând să se dezvețe,
pentru ca *Biblia*,
cu ultimul tiraj,
să facă fețe-fețe.

Să fie oare omul
animalul
cel mai înzestrat? –
existența lui de zi cu zi
depune mărturie:
cu nimic
nu s-a acomodat;
a fost și zeu,
și demon,
și călău,
și sfânt,
un actor funebru –
în fapt,
un personaj mărunț.

Modulele singurătății

M-a mușcat de mâini
un trandafir,
apoi, de față,
o cățea;
n-a curs
niciun pic de sânge –
oare cum arată
dragostea?

O zi întreagă de pădure –
o...
cât de cooperantă,
ființa mea;
copacii
au ținut discursuri –
oare cum se-ncheagă
liniștea?

De ani și ani,
retras...
retras –
de modulele singurătății
capturat;
părăsirea dialogului,
asigurată –
altfel,
cum să simți fiorul
de realizat?

Blestemat – pământul,
omule,
din cauza ta,
nu te-ai mulțumit
cu puțin,
ai căutat, aiurea,
altceva;
mintea,
de neoprit –
psihoza cunoașterii,
maladia dominării
te-au nenorocit.

Cutare
cic-ar fi ieșit
din impas,
așa să fie oare? –
poate-o viețuitoare,
un docil copac,
căci omul acesta,
dragul de el,
nimic...
nimic nou sub soare.

De aceea,
sădește un copac,
un trandafir,
crește un câine;
lasă-l pe tulburat
în ignoranța sa –
ce gustoasă este
a iubirii pâine.

**Raluca Mihaela
Fleancu**

Din adieri

Din adieri de toamnă șoptită
Peste coroana de cuvinte aurii
Se naște nemărginirea învelită
În scrisul mărunț al cărții inimii

De ce nu e toamna mai frig
S-alunge-ntre pagini cuvinte
Prea abrupte să le mai strig
La umbra copacilor din minte

Să intre soarele-n casă...
Pe cărări speranțe neumbrate
Se împrăștie... absente pe masă
Stau tăceri din raze udate

Și gânduri plouă-n sertare
Nepăsătoare toamna împarte
Cuvinte uscate-n tipare
Se așează-n cuprinsul de carte

Își pune eșarfă iubirea
Ieșind pe verandă cu mine
Cuvinte plâng iarăși uimirea
Adie toamna... adie cu tine...

Se mută vara

Se mută vara copilăriei mele
Pe ulițele din inima-mi cu soare
Lăsate neasfaltate de treceri ușoare
Strânge-ți foșnetul pe sub umbrele!

O clipă mai lasă-mă, mamă
Să-mi limpezească picioarele fluturi
Din aceia mari, de care nu te scuturi
Sunt speranțe, mamă, ce cheamă!

Uite, nu mă mai strânge nici durerea
Acea din buzunarul lăsat necusut
Să pună cerul în el tot ce-a avut
Mai bun și înalt pentru mine... puterea!

Ce bine se vede de aici începutul
Mereu și mereu voi scrie cu viață
Pe orișice... pagini de obraz cu roșeață
Pe care un soare își va pune sărutul

Și uită, iubito

Și uită, iubito, ce nu fredonează
În tine-n aceleași eterne înserări
Dă drumul la tot ce nu fermentează
Vinul cel bun cu gânduri de flori

Aleargă, iubito, prin nopțile mele
Și nu mă lua-n seamă, eu glumesc
Ia-mi luna, și inima și toate cele
Ce mă țin aproape de tot ce-i lumesc

Dansează, iubito, prin ploi de stele
Ce nu vor să cadă pentru noi doi
Căci tu te cunoști mai bine cu ele
De când te-am cules din ceruri șuvoi

Renunță, iubito, la tot ce nu încap
În ochii tăi cu lumini nefirești
Lasă și norul acela cu ape
Atât de amare în care trăiești

Privește, iubito, aproape răsare
Un soare ce poartă numele tău
E o poveste cu porți și urmare...
Cu tine, cu mine, cu doruri mereu...

Când deschide un ochi

Când deschide un ochi raza-n zori
Într-un copil deodată mă prefac
Și viața îmi oferă atunci culori
Mai vesel și mai simplu drumu-l fac

Atâtea nuanțe unice, perfecte
Se deschid irepetabil de frumoase
Și de pe margini îmi zâmbesc defecte
Undeva... văd raze curioase...

Și mi se pun în brațe multe flori
Rupte din obrazul cu roșeață
S-arunc în calea unor căutători
De fericiri și șansă de la viață

Atunci, mă fac copil cu ochii mari
Care se fac că nu mai știu... nu știu
De ce sunt stropii cerului amari
Când se gustă el așa, pe viu

Când se deschide o altă dimineață
Cu sori căprui clipind raze târzii
Voi scrie atunci o limpede prefață
Cu vrei să fii, atunci... hai, să mai fii!

Ce frumos

Ce frumos își trece astăzi vântul
Mâna prin părul care a cuprins alinul
Așa cum timpul îmi mângâia destinul
Când mi l-ai scris răscolind pământul

Cu un mănunchi de fire rupte din amurg
Să-ți fac numai bine se bea dintr-o viață
O rază se-așează timid mai în față
Să prindă sublimul când oamenii curg

Ce frumos se prind de ramuri clipe mari
Așa cum ochi cu răsărit de suflet s-au lipit
Să-mi spună că iubesc și sunt iubit
Știi că de aceea norii nu se simt amari?

Am găsit frumos împăturită în buzunar
O speranță ce nu pleacă niciodată
Cu văi adânci de bine și ape dintr-o dată
Cu Tine pași se sting și tot cu Tine apar

Pe marginea acoperișului

Pe marginea acoperișului nopții deodată
Zorii se preling... plină-s de frunze
Pe zidu-ndoielii o rază rugată
Se întinde de viață și viața... ce pânze!

Sunt plină de frunze din ale tihnei culori
Se desprind bucăți de vis și tărie
Se aștern pe-al inimii sol cu chemări
Ce clad de tine la iarnă o sa-mi fie!

La streășina inimii se anină o culoare
Clipește spre raza încă sfioasă
E amestec ciudat când se face răcoare!
Ce gust are clipa pe treapta frumoasă!

Și raza în pridvorul de gânduri se-acleacă
Să-și lege șireturi și apăsările vechi
Ce nume să-ți dau când clipa se joacă?
Prin pletele vieții... sunt gutui la urechi

Se așterne toamna

Se așterne toamna peste toate
Veritabilă, solemnă și severă
Peste suflet și ferestre mate
Dintre ziduri roase de himeră

Se așterne toamna să îndrepte
Tot ce din născare a fost strâmb
Ca să numere pe-ale sale trepte
Anii așezați cumiți la rând

Frunze ce-au căzut pe alte drumuri
Din coroana cu dureri din ceață
În plutiri lovite la picioru-ți fumuri
Neputințelor de a le da viață

Ah, ce dragă-mi era toamna când
Vesele cădeau la mine în grădină
Raze le dădeau avânt
Fără ca să simtă nicio vină

Și- au căzut așa fără să știe
Că e timpul prins între regrete
Ce se-ascund dup-o dorință vie
De-a lăsa liber ceasul din perete

S- așternut acum covorul roș
Sub picioarele distinse și sublime
Ce-au știut a selecta din coș
Numai roadele imaginii de sine

Și e plină toamna mea de frunze
Ce nu au putut ca să-și mai poarte
Multele culori din zeci de pânze
Cu aceeași iminentă moarte

Mirela Haralambie

Aceste răni zburătoare, fluturii

Ninge cu fluturi mari și albi
peste câmpia sufletului meu
și simt, mergând, că îmi cresc aripi
și mă înalț spre cerul tău.

Poate

Mi-am uitat sufletul
în palmele tale!
Nu le închide! L-ai strivi...
Nu le deschide! S-ar risipi...
Fă-le căuș!
Poate
îți voi simți
sărutarea.

Să fiu

Aș vrea să fiu
visul de sub geana ta
zarea spre care privești
dimineața,
aerul pe care îl respiri
surâsul de pe buzele tale,
neliniștea
și
liniștea
ta.

Dilemă

Dacă tu
ai fi Narcis
iar eu
imaginea oglindită
în apa fântânii
așa
m-ai iubi?

Alegerea

Degeaba fugi!
Ni s-au înnodat colțurile stelelor
și stăm atârnați în Univers
Ruperea ar fi apocaliptică,
Contopirea, fatală.
Alege!

Dacă

Mi-am uitat zâmbetul
în colțul gurii tale
Și tresar ca o apă,
Ca o frunză stingheră pe ram
legănată de vânt
în tremurul genelor tale.
Dacă te-o arde gura
și ochii-or lăcrima,
Să știi că porți cu tine
toată iubirea mea!

Teama

Mi-e sete de dragostea ta
Cum îi e sete pământului de ploaie
Mi-e teamă de dragostea ta
Cum îi e teamă pământului
de potop.

Pădurea

Simt zvâcnind în tâmple
răcoarea pădurii
Simt pulsând în mine
freacățul pădurii
Ridic ochii sus,
foarte sus
Și am pe retină
Măreția pădurii
Încremenită
în focul dezmierdărilor tale.

Iubirea...

M-am înfășurat
în atâta dragoste
încât mi-e teamă,
slobozind-o,
să nu te înăbuș!

Dorință

Să mă aștepti
cu pat din flori de liliac
Să îmi așterni
covor de iarbă moale
Un zarzăr înflorit
să pui drept sfeșnic
Și soarele să îl ascunzi
după copaci.

Mi-e dor și doare

Te caut, te caut, te caut
Tăcerea se-ntinde pe ape
Ce freamăt, ce freamăt, ce freamăt
Mă doare-amintirea sub pleoape
Un strigăt! O linie frântă
în zare
Iubirea în lanțuri, iubirea mea
mută
Mă doare.

Tăcerea ta, arsura mea

Mă ard tăpile
pe drumul ce-mi așterni
Mă ard palmele
când nu te țin de mână
Mă ard buzele
de dorul gurii tale
Mă arde sufletul
de ascuțita
de încăpățânata
de înnebunitoarea ta
Tăcere.

Unde ești?

Amețitoare clipă
Ce ceață se așterne
Și unde ești, s-o sfarmi?
Înot, ca în nisipuri
mișcătoare
Mă zbat, cuprinsă parcă
de liane
Ești peste tot
Și nu ești nicăieri.

Așteptarea

Așteptându-te, am senzația
că sunt la Polul Nord
și-aștept să înflorească...
Trandafirii!

Orbită de iubire

Închide-mi ochii
cu sărutul palmelor tale
la-mi lumea în care trăiesc
să pot zbura
Doar
în oarba noastră
Dragoste.

Eclipsa

Dacă
nu poți să mă iubești
Voi pleca
Dar
voi lua cu mine
Soarele
Să strigi
în urma mea
„Eclipsă!”

Tu, oaza mea

În Sahara vieții
cea de toate zilele
am descoperit
O oază.
Ce-ar face orice însetat,
la vederea ei?

Apocalipsă

Dacă nu m-ai iubi
S-ar deschide pântecul
cerului
Și-ar înghiți
pământul.

Florentina Chifu

Mai e timp?

Sunt asemenea unui copac
Și las frunzele să cadă.
În culorile iubirii ca o pădure mă îmbrac
Și în tăcerea timpului de zăpadă.

Simt nemurirea care-mi curge prin tulpini,
Când primăvara zvâcnește prin lujeri,
Nu mă dor ai frigului spini,
Nu mă clatină ale timpului pulberi.

Pe boltă, fântâna veșnic vie mă adapă
Cu petale de vers și metafore.
Și totuși,
stridente nedumeriri se dezgroapă
Trecând prin năluca
gândului meu de arbore:

Mai e timp de pus întrebările
Ascunse în boboci de taine spiralate?
Mai e timp de ocrotit zărilor,
Mistuite de flăcări și destrămate?

Mai e timp de-amânat răspunsurile
Ce zac în cochilii de comoditate?
Mai e timp de-ndreptat neajunsurile
Stârnite de isteria din realitate?

Mai e timp pentru blândețea din șoapte,
Pentru pacea în crustată în iubire,
Când totul e vuiet și zgomot în noapte,
Totu-i minciună, risipă și amăgire?

Mai e timp să cred
că pot muta munții din loc,
Să transform în copac înflorit un biet ciot,
Să preschimb floarea neagră
de mucegai în boboc?
Unde ești, copilărie, cu pădurea ta cu tot?

Cântatul cocoșilor

M-am retras din grădina veștejită
a clipei,
Am lăsat lăstarii metaforelor
să se irosească,
Am pus capăt cu grabă risipei
Cuvintelor ce se opreau în cuib
de poem să se odihnească.

Am urmat păsări cu aripi rătăcite
de inspirație
În albia secată a văilor.
Și-am găsit în trecut
și-n prezent aceeași striatăie,
Dar m-am trezit
la al treilea cântat al cocoșilor.

Nu e metafora hrană de suflet
și de gând?
M-am deșteptat din alunecarea minții
amarnic plângând.

Astrală

Invită-mă la un pocal cu bunătate
Având aromă de poem de-un verde crud,
Ce îmi împarte inima pe jumătate:
La Polul Nord și Polul Sud.

Invită-mă la un pahar cu rouă,
E hrană pentru vers în zi senină,
Ce îmi împarte sufletul în două:
O Lună Nouă și o Lună Plină.

Invită-mă la un ulcior cu stele,
Licoarea lui din constelații își ia scânteia,
S-o împart cu tine având Poezia-n vele,
Între Aquarius și Cassiopeia.

Gânduri de bumbac

Culege-mi gândurile toate,
Cele pierdute sau uitate,
Frânturi din grabă rătăcite,
Flori de bumbac îngălbenite.

Să nu se piardă-nsingurate,
În zori, de nori înrourate,
În văi, de timpuri răzlețite,
În mări albastrea dâncite.

Mi-e teamă, cu atâtea gânduri frânte,
Că sufletul n-ar îndrăzni să cânte.
Și din frânturi de-nchipuire
Să nu pierd gânduri de iubire.

Culege-mi din suspine și rugini
Gânduri ca frunze de măslini,
E tot ce am, adună gândul meu sărac,
Deschide-l ca pe-o floare de bumbac!

Din care universu'-n picături
Se naște-n mii de fine țesături.
Dar nu-mpleți sub nori senini
Din gândul meu cununi de spini.

Clopoțelul lui Dumnezeu

Năucitor se mișcă norii în spirală,
Fantasme însetate de licoarea amară
A înfrângerii căzute în greșeală.
O cucuvea, în noaptea glaciara,
Freamătă-n strigăte ce zările uimesc:
– Fericiți cei cărora dorințele
nu li se-implinesc!

Ecrane

Ecrane mai mici sau mai mari
ne invadează
Și viața ne-o prind într-un cerc vicios,
Păduri de ecrane ce ne aliniază,
Ne seacă,
ne bântuie într-un joc uscăcios.

Legați și seduși de-atâtea monitoare,
Trădăm lumea prinsă în joc de lumină.
Și ochii ne suferă, viața ne doare,
Închisă în cioburi ce taie-n retină.

Corole de muguri în pupile deschise
Ne mângâie cu priveliști diafane,
Dar noi uităm cerul și-albastrul din iriși,
Privind în ecrane, ecrane, ecrane...

Pașii pierduți

Domnului Constantin Brâncoveanu

Am pierdut șirul pașilor
care Te caută, Doamne,
Împotmolit în negura închisorii,
Aștept tăioasă noaptea
ce-o să mă condamne,
Urăsc iertarea ce mi-o vor aduce zorii.

Îmi era dor de-o rază de lumină
ne-nserată,
Să-mi poarte pașii împleticiți
printre dușmani.
Și am urmat un sfert de secol
calea însetată,
Printre ruscaci,
habsburgi și otomani.

Te-am căutat în mănăstiri
cu viers de laudare,
În slova cărților cu pași fără sfârșit,
Dar drumul mi s-a năruit brusc
prin trădare
Și slab, neputincios m-am prăbușit.

Te caut slăbănog și orb prin neguri,
Doamne,
Aștept un înger
care apa tulbură când vine,
Iar glasul Tău,
în ziua ce-o să mă condamne,
Să-mi spună blând:
Ridică-te, ia-ți patul și umblă către Mine!

Psalm

Doamne, nu cu mânia Ta
să mă mustri pe mine,
Nici cu iuțimea Ta să mă cerți!
Sufletul meu cântă
pe strune de violine
Simfonia deșertăciunii,
dar Tu să mă ierți!

Cuvinte sărace și cânturi străine
Mi-au gârbovit gândul depărtat
de tăria luminii,
Doamne, nu cu mânia Ta
să mă mustri pe mine!
Din ciorchinii dorințelor
am ales spinii.

Ca un orb,
ca un mut am trecut văi și coline
Și-am păzit rodul cuvintelor
de minciuni și trădări,
Nu m-am clătinat în trăiri meschine,
N-am scormonit cerul cu întrebări.
Doamne, nu cu mânia Ta
să mă mustri pe mine!

Ana Hâncu

Ecourile verdelui

Nu mă întrebă nimeni unde sunt, ce fac?
este lumină peste dorințele din noapte,
greierii au obosit să îmi șoptească,
iar eu tac
senină și atentă la chemările din șoapte!
Un dulce vuiet viu de verde căld
plutește surd prin linștea odăii,
privirea tristă peste el îmi scald
ca somnul să-și audă zurgălăii...
Nu este flaut, nici pian, este vioara –
neobositul instrument – suav vibrând
în haosul singurătății vieții
s-ascundă teama,
prin speranțele din gând.
Aud ecoul verdelui
în iarba din grădină
vocea blândă a mamei –
„este gata masa!”
Tata prin trifoi, grăbește ca să vină,
foșnește fânul ce-l doboară coasa,
câinii se adună, hârjoana se încinge
aburesc merindele, vara e în toi!
Uit de gândul sec al singurătății
și de umbrele sure rătăcite-n noi,
când se-cinge larma și sosesc nepoții!
Totu-i viu, tresaltă, cîntă peste cuget,
dând speranței verde, intuiției culoare
se țese un tablou cu foșnet de pace,
arborând în pragul casei steagul alb,
cu șnur de margarete împletite-n soare!
Noul și cu vechiul se țes împreună,
umbrele se-alungă se pitesc în noapte
cerul prinde-n mreje verdele pulsând,
luminează vise, printre fructe coapte,
oile pe dealuri pașnic pasc în turmă...
Se mai îmblânzește iarna din tăcere,
se mai umple valea cu lumina lunii,
peste zarea-ncinsă de căldura verii,
mai adie zvonul unui vânt al serii
răcorind pârjolul EU-lui din urmă....

Nu-ți biciui tăcerea cu suspine

prin viul gândului mai dăinuește vremea
speranțelor lăsate-n prag de curgeri
învolverate, line sau postume,
pe lacrima pictată pe ferestre
urzind iluzia că valul mării geme,
că plaja este plină de șezlonguri,
parcul mai freamătă de pașii alergând,
de zumzetul albinelor prin floare,
de flururii multicolori zburând...

Copiii nu-și ascund copilăria pitiți
sub braț ocrotitor de mame, sau bunici
și se aleargă printre florile din iarbă
nu doar cu pașii minții, zgribuliți
de-nfrigurarea unei temeri surde
oftând tăcuți la geamurile închise!

Nu-ți biciui tăcerea prin egoism, tăcând!
Dă glas iubirii către oameni,
către bătrâni, tineri și copii,
către lumina stând s-apară iară!
Nu te închide odată
cu cenzura în carapacea
unui EU ieșit din sfera durerii
devenite univers!

Bucură viața cu vocea, gândul,
scrisul și speranța!
Semenii tăi așteaptă
să-i îndemni la revenire,
la deviza prin care s-a dăinuit
peste milenii
șivom învinge totul prin credință,
înțelepciune,
dăruire, prețuire,
ajutor și dragoste de semeni!

Nu-ți biciui tăcerea cu suspin, tăcând!
Nu aștepta pomana servită de-o vecină,
tu plămădește-n casă cu trudă și credință
merindele ce-ți vor hrăni familia, copiii
și mângâie-le teama cu fapta și speranța!

Paznic peste cuib de cuc?

Am pictat pe frunza toamnei,
lacrimile nopții albe
și-au căzut apoi cernite
peste picurii de rouă,

din grădina casei mele
cu cerdacul legendar,
peste umbra ta lăsată
ca ispită prin unghere!
Pași tăcuți, foșnet de șoapte
mă-npresoară, mă desmiardă,
nu-mi dă tihnă, nici speranță!
Simt o frenezie surdă
care-mi strigă din adâncuri
că nu ai plecat departe,
că mă vei chema s-adulmec
dulcele parfum de crin,
lângă cupele pereche
aburinde cu cafea,
aproape de perna mea,
pe aceeași noptieră!
Cerul s-a pictat cu nori,
luna s-ambrăcat în iarnă
și din mare s-anălțat
către zări, maramă albă –
o imensă spumă dantelată!
Eu sunt spuma, sau doar valul
sfârâmat în vechiul far?!
Ard mocnit în jarul jertfei pe altar!
Unde să mă regăsec: în maramă,
printre nori, printre pașii tăi –
cărare în grădina mea cu flori –
peste foșnetul de frunze arămite,
în sărutul nopții albe netihnite?!
Lacrimă sunt, sau doar umbra unui vis
rămas ca paznic într-un turn săpac în nuc
pentru cuibul unui cuc?!

Un alt început?!

Dac-aș putea să-ntorc timpul,
să mai fac ceva,
pe caier aș derula doar răsăritul și lumina!
Aș ocoli furtuna, întunericul și gerul,
ca firul depănându-se molcom,
să nu înghețe!
Orbita să nu intre în derivă undeva,
peste șoaptele nopții,
zarea să rămână senină,
strălucirea din razele lunii,
nimic să n-o stingă!
Dacă aș avea harul
să-mi reclădesc destinul,
mi-aș plăsmui drum din virtute și iubire
către o cabană în mijlocul codrului verde
zidită din lut, susținută din bârne de lemn!

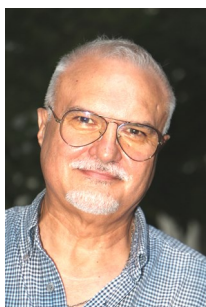
prin mătasea ierbii,
desculță să-mi afund pașii,
cu fructe și legume
să-mi hrănesc festinul
la prânzul tihnit,
copiii să zâmbească prin semne,
nepoții să râdă,
veselind ca în zbor fluturașii!
Dac-aș mai avea alt destin,
într-o altă viață
nu aș schimba nimic
din tot ce-am făcut,
aș dărui tuturor celor dragi, speranță
iubire și mângâiere cu un zâmbet tăcut!
Fără lupta cu vuietul vieții,
idealul din dorință dispore,
pleoapele lunii nu mai clipesc sidonii,
marea și-ar închide cu lacăte valul,
speranța se poticnește, moare
iar peste lume se năruie malul!!!

Cu botnița ni s-a potolit rațiunea,
ni s-a zăbrelit răsuflarea!
În cuget, perdaful cu temeri
dospește tornade, furtună!
Tumulul de gânduri sumbre,
pe fruntea înaltă se-adună!
Mi-aș dori ca pașii mei rătăciți
printre ierburi înalte și brazi,
să caute drumul de copii zgribuliți,
duși spre luminiș de mâini albe și calzi!

Alintul ce-mi sărută palma

Cu pulsul meu îți descifrez privirea
pătrunzătoare cu instinct de șoim,
limpede undă albastră de izvor,
șuvoi de lavă înfășurându-mi trupul,
briză de mare potolind arșiță,
culoar de foc printre nămeți!
Floare de măr înmuguresc
în ochii tăi, când te sărut
cu izul de cafea încă fierbinte
al buzelor, de tine însetate!
Mi-e dor de gestul tău copilăresc
alintul netrezirii, somnul dulce
chemându-mă la piept să mai rămân
acolo unde dragostea m-aduce!
petalele de măr înmiresmate
tânjesc să înflorească-n ochii tăi,
alintul netrezirii sărută palma mea!

Octav Lica

Păsările nopții

În noaptea sufletului meu
se așternuse iarna.
Sufla un vânt năprasnic
venit dinspre trecut.
Nici jaru-aprins din vatră,
nici dulcele sărut,
rămas pe gura stearpă
a unei amintiri,
nu reușeau s-adoarmă.
Afară-n chin de zbateri,
pe cerul cugetării,
se lamentau zănatic
un stol de neîmpliniri.
Zburau pierdute-n pâlcuri
de gânduri și de spasme
fără să moară-n ele
dorința de-ntrupare.
Mai e până în zori,
ce vis mă leagă-n chinuri,
ce fiară mă pândește
avidă să mă-nghită?
O umbră stă la pândă
în dosul unui geam,
privește dinspre tindă
regretul care urlă
dureri pierdute-n van.
S-a luminat de ziua,
cu-o mână-mi sprijin capul,
e greu precum uitarea;
cealaltă ține pana.
Rămas-am singur,
dator și înfrățit
cu păsări fără aripi,
un stol de neîmpliniri,
ce ziua... nu mai zboară!

Urme în lut

Atunci când gândurile devin grele
tălpile lasă în lut urme adânci;
chiar dacă ploaia le va spăla
amprenta lor nu se va șterge.
Cineva le va găsi urmându-le;
iar eu,
aflându-mă pe partea cealaltă
a pământului,
le voi simții prezența,
voi ști că s-a pătruns în cugetul meu.
Cu timpul urmele mă vor găsi!

Ochelarii

Am găsit într-un sertar
o pereche de-ochelari!
Nu sunt ai mei și nu știu
să fi fost ai cuiva.
Sunt roși de vremea cititului în stele,
iar ramele sunt mate de-așteptare.
Lentilele lucesc scrutând
trecutul încă neîmpărțășit.
Un gând nu îmi dă pace:
mă-ndeamnă să-i probez.
Îi pun la ochi și văd
doar un prezent distorsionat.
E parcă întuneric, doar clipele lucesc
în trecerea grăbită a șoaptelor din jur.
Închid un ochi, apoi pe celălalt.
În gândurile mele, lumina
dispare printre pași pierduți.
Deschid un ochi, apoi, timid pe celălalt,
mă strânge concavitățile unei lumi străine,
am dioptrii prea mari,
percepția deformează
puterea de-a-nțelege.
Sunt ca un orb ce-adulmecă primejdia,
nu știu de unde vine,
dar știu că mă-mpresoară
cu izul său de moarte și trădare,
cu bezna ce a-nghițit lumina.

Fără lentile sunt miop orbit de aparențe,
cu ele sunt prezbit privind în viitor
spre zări în straie sumbre și cețoase.
Mai am un ochi de viață să închid.
Într-un sertar am încuiat
o pereche de-ochelari,
nu sunt ai mei și nu știu
să fi fost ai cuiva.

Mascarada

Din cauza măștilor
oamenii nu mai plâng;
lacrimile se usucă
în tifoane sterile
ce bandajează tristețea.
Din cauza măștilor
oamenii nu mai râd;
veselia s-a ascuns
și nu poate fi demascată
decât ilegal.
Din cauza măștilor
sărutările s-au stins
pe buzele purtătorilor
de sentimente neîmpărtășite.
Din cauza măștilor
copiii se nasc în eprubete mate
și cresc în incubator,
până la vârsta la care pot purta mască.
Din cauza măștilor
ne-am rătăcit în întuneric!

Statuia

Pornit-am să cioplesc în piatră
cu patima ce-mi oțelește brațul.
Și dalta făurită din coasta ce mă doare,
lovește-n piatra seacă cu ura unui demon.
Cu fiecă crevasă, în piatră curge sânge,
oftează și suspină în chinul devenirii.
Sudoarea mi se scurge
născându-se în grinduri
și dalta parcă-nvie în contopire sfântă
cu piatra și femeia cu trupul de statuie.
Eu sunt doar cioplitor de forme fără viață
statuie-n piatră rece, tăcută și amorfă.

Și dacă tot frumosul făcut de mână vie
nu poate încălzi o inimă ce bate,
atunci la ce folos o perfecțiune moartă?
Rămâne-un gol în suflet și coasta
ce-mi lipsește,
statuia ce trăiește sfidând eternitatea.

Pieptenele

De ziua mea doritu-mi-am un piepten
să mângâi buclele adolescenței
pierdute printre fire albe,

cu visele feericelor despletiri.
Atunci eram cârmaci în barca vieții
croindu-mi drum prin ceața nălucirii,
în râul ce-a purtat atâtea vise
spre verdele din câmpuri Elisee.
Rămas-am doar vâslașul obosit
cu fața îndreptată spre trecut
și spatele spre-un viitor incert
spre care vântul mă împinge.
Văslesc mușcând în palme bătătura,
nu doare-atât de mult precum chelia;
nu sângerez, doar ochii-mi plâng
cu lacrimi de sudoare.
Privesc întinsul apelor ce înconjoară,
adâncul lor e pură voluptate,
atunci, când doar o clipă mai rămâne
din ora ce s-a scufundat.

Epitaf pentru timpul trecut

Am consumat ultima rază de soare
și întunericul în carne mă doare;
mai am luminișu'-n retină,
mai văd, încă, flori pe tulpină.

Dar norii ceigrei se adună
și-n pâcla de smoală-mpreună
al cerului geamăt aprins,
omagiul al vieții ce-a stins.

Cu stele să plouă-a-nceput
și ape din albiu s-au rupt
și-n zări mai există,
doar timpul trecut.

Lumea de silicon

În era sânilor de silicon
vom suge lapte de sinteză,
copiii fi-vor somnambuli,
chemând în somn o mamă-tată.

Vom proteza și adevărul,
el fiind cu totul inutil,
minciuna va friza realul
ca depășit și iluzoriu.

Un cer virtual ne va veghea,
cu stele leduri și lampioane,
din când, în când, raze de laser
tămăduindu-ne de viață.

Paula Romanescu

Pentru eliminarea oricărei forme de discriminare, pe pământul cu trestii (cândva gânditoare), luminații recentii ai omenirii au dispus implementarea unui pachet de legi (astea merg doar la pachet, bine legate!) prin care să se interzică folosirea substantivelor: bărbat, femeie, fiu, fiică, băiat, fată, a pronumelor: el, ea, un, o. Și asta în numele corectitudinii politice potrivit căreia ar trebui să admitem (ura! ura!) și că albul cel mai curat este de fapt negru tuci... uitat pe pirostriile vetrei lumilor.

Zece albi spălați cu sânge

(Parodie amăruie la cei Zece ciocolatii mititei)

Zece albi spălați cu sânge
Și corect politic
De-un greier
Pe creier
Au plecat la târg
Să cumpere-n grabă
Cu plata 'nainte
O lume întreagă
La minte –
Alta de se poate,
C-asta, din păcate,
Este în război
Pe viață și moarte
Cu noi!

Pân' să dea de lumea
Pașnică și nouă,
Au mai rămas nouă
Fiindcă unul, citind DEX-ul,
S-a decis să-și schimbe sexul.

Nouă albi puțin frustrați
Că-s surori, nu frați,
S-au dus la un bal

(Mai mult carnaval!)
Într-un sat global,
Dar n-au prea dansat
Fiindcă au aflat
Că unul și-a luat
Chiar un doctorat
Cu un plagiat
Și s-au ofuscat
Și au reclamat
Până la Senat
Că plagiatorul
Intrat în ogorul
Privilegiat
Nu-i decât un tont
Neo-semidoct
La minte necopt...
Senatul l-a luat
Și l-a-nscăunat
Secretar... de stat
Degeaba și, pot
La datu-ndărăt...
Iar când s-a spart balul
Cel cu carnavalul,
Mai erau doar opt.

Opt albi trași la față
De-o albastră viață
S-au dus într-o noapte
C-o oală cu lapte
S-o vândă la piață
Pe-un fir de verdeață,
Dar s-au înverzit
De ciudă, cumplit,
Când au prins de veste
Cum că, pe la spate,
Unul, stele coapte
Vindea la tejghea
Pentr-o micșunea.
Și-au mai rămas șapte.

Șapte albi cu șase case
Luate cu acte false
S-au delimitat
Crunt scârbiți de unul
Care a dat tunul
Și s-a fost votat
De s-a-nscăunat
Galben-Împărat
Într-un vechi palat
Cu alei umbroase
Unde, ocupat
Cu atâta stat,
Trage la-aghioase...
Și-au mai rămas șase.

Şase albi din fire slabi
La fibra străbună
Au visat ei câte-n lună,
Dar nişte nababi
(Nu ştiu dacă şvabi!)
Meşteri la opinci
L-a-ncălţat în glumă
Pe unul cu gumă
De-a şters-o expert
Până-n Parlament.
Şi doar în opinci,
Au mai rămas cincii...

Cinci albi cu opinci de-oţel
Au mers la Bruxelles
Şi-au bătut din pinteni
Că pân' la armindenii,
Musai să primească
Ginta românească
Rută asfaltată
'N balta şengenată.
Dar circul nu-i teatru:
Unul făcu saltul
Spre gardul înaltul –
Altul decât zidul
Cu răboiul rece
Şi, de fier cortina,
Ce-au împărţit vina
Strict, după doctrina
Între cei cu banul
Şi cei cu ciocanul,
Fiindcă o frumoasă
Meşteră la coasă
A pornit asaltul
Pe câmpul global,
Fără vreun semnal
De la Preaînaltul'...
Şi-au mai rămas patru.

Patru albi strânşi cot la cot
(Nu pentr- un complot!)
S-au trezit c-un pumn în bot
De la unul care
Se vrea Ca(r)l de mare
Si pe crâng despot,
Şi, au pus deun boicot
Cu îndreptăţit temei:
Unul a băut ţiţei,
Cum că e-ntristat de moarte,
Că *aiasta nu se poate*,
Că boicotul ne desparte
De prieteni *oemvei!*
Şi-au mai rămas trei.

Trei albi fără dicţie
Într-o coaliţie
Fără de fisuri,
S-au prins şi ne-au prins
În mreje de taxe
Şilaţ de facturi,
Când, nostalgici, unii
Priveau înapoi
Spre cei care-au fost
Când nu erau nici
Democraţi şi nici
Comisari peltici
Iar cei mulţi simţeau
(*Stupids* cum erau!)
Că viaţa-i un vis
Prea de tot amar
Cu iz de coşmar...
Unul s-a desprins
Cam cu tăraibo
Din rotund triumfiul
Cu prea multe sfere
(Toate de putere!)
Şi-au mai rămas doi...

Doi albi pe un ram de-altoi
Unde-nfloare-atomul
Când raţiunea-şi face somnul
Au pus de-un război –
Muzicii să-i prindă tonul.

Unul a atins butonul...

Post scriptum

Spre Planeta – Portocală
Pe care-o ştia Albastră,
A privit uimit **Cel Unul**
Prin a cerului fereastră,
Şi-a-nţeles ce păcăleală
Şi-a tras înţelept-nebunul
De-a făcut din lutul sfânt
Care i-a fost trup, din duhul –
Raţiune, şi Cuvânt,
Şi Lumină jucăuşă,
Un deşert fără de nume...
Şi, cu toată-a Lui cerească
Infinită-nţelepciune,
Din lacrimă şi cenuşă
A purces să meşterească
Alt amar – *o nouă lume!*

Ion C. Pena

Poezii publicate în diferite ziare și reviste ale vremii (poeme trimise la redacție de Marin Scarlat)

Alpinism

Pe piscuri goale, fără viață,
Unde nici vulturi nu s'avîntă
Eu mi-am tîrît povara sfîntă
A trupului flămînd de viață.

Cu patimă m-am strîns pe stîncă
Strîngînd spasmodic piatra tare ...
Și-i drept că gura-mi, nu arare
Cerșea un sprijin de la stîncă.

Prăpăstii mi-au surîs sarcastic,
Guri de-abia înfiorătoare,
Dar prins de culme cu ardoare,
Am rîs și eu – la fel – sarcastic ...
1928
(Publicată în „SO₄H₂”, anul I, nr. 1,
din 15 aprilie 1932)

Noapte la Turnu Măgurele

Noaptea caldă...
noapte pasăre nocturnă
Aripa de neguri grele și-a lăsat-o
Pe oraș ca un „Adio del Passato”
Fredonat într-o lagună taciturnă.

Pietonii pe trotuare trec în grabă.
Liniștea se sparge'n uși de cafenele.
Catedrala'naltă turlele spre stele
În mirosul de grătar și de tarabă.

Stingerea se sună lung la regimente,
Cu ecouri prelungite. În grădină
Teatrul rîde-n revelații somnolente,

Pe când paznic al luminilor de lapte
– Sfinx pe soclul său de piatră carpatină –
Stă eroul de la șaptezeci și șapte...
1930
(Publicată în „Graiul tineretului”,
anul II, nr. din 11 iulie 1933)

Voiaj

Sbor alb, aruncat peste zare,
Trec albe legiuni de gânduri –
Nici-o stea, nici-o statuie de sare,
Înfipite-n trecut, în curânduri.

Alegam, aur, printre platanii suri,
Ceas deșteptător pentru fluture și cuc,
Iarba ne mângâie, plopii mahmuri
Și Dumnezeu e bun ca un eunuc.

Privire departe, cer larg, deschis,
Ne jucăm cu focul, cu inima mea;
Somnul e mort, visul e deschis
Către viață, moarte, aer, catifea.

Plouă la sud, fulgeră norii,
Peste noi țipă cocorii de spaimă –
Numai un puț numără călătorii
Și rugăciuni adânci singur îngaimă.

(Publicată în „DRUM”, anul II, nr. 4
– 5, din 1 ianuarie 1937)

Anii mei

Anii mei ca merele toamnei trec
Cu dragostea, cu tristețea, cu bucuria;
Peste calendar, peste zile m-aplec
Și-mi plac colindele și Sântamaria.

Visez ades la biserica din copilărie,
Bătrână, cu denie, cu joc, cu prohod;
La bâlciuri o fată, o menajerie
Și eu evoluând, între ele, Irod.

Drumuri în apă, berzele călătoare,
Feerie de primăveri și uimire.
Blândul Isus între copii, sunătoare
În frunza de plopi – aninată vuire.

Anii mei, lunile și zilele mele,
Frați și surori cu viața, cu amintirea
Merg către unde? Și vă scutur nuiiele
În sufletul negru cum este cernirea.

(Publicată în „DRUM”, anul III, nr.
3, din 27 noiembrie 1937)

Melancolie

Stăm așa gravi, timpul ne plouă,
Cu destinul alături îmbătrânim;
Altă lumină, aer, lume nouă
Și călătorim etern către țintirim.

Scocul nădejzii sec, gândul coclit,
Prin sânge trece cornul tristeții:
Plânge, aripa ruptă, vag infinit
În care coboară pâraiele vieții.

La răsărit zările pară,
Alămuri ruginite țipă strident,
Vrerea uitată, surdă, amară,
Și cortina lăsată funebru, atent.

Poate mai știi idila de an, de zece,
Crește-n noi amintirea cenușie,
Toamna, moarte, visul falnic trece
Și privim în ram pe Sfânta Marie.

(Publicată în „DRUM”, anul III, nr. 8 - 9, 24, aprilie 1938)

Poetul din urmă

**Pe-aici poetul este rățăcit,
Prin hârburi de anafură și besnă,
Herazii în tăcere i-au murit
Și plânsu-i-au durerile în glesnă.**

De vreme îndelungă-i călător –
Cu pietrele și roua din grădină,
Cu pulberea, cu norul tunător,
Cu toamna îmbrăcată în rugină.

A năzuit o țară de povești –
Naiade în albastră legiune,
Luceferi în betele îngerești
Și verile cu umbră de cărbune.

Să fluture alaiete în zob,
Pe lanuri să se scuture belșugul,
Din cupe să hălăduie - și rob
Ca neaua să-i lucească meșteșugul.

O țară de lumină și de vis
Poetul peste ani a căutat-o;
I-e sufletul de negură, închis
Și țara pân'acuma n'a aflat-o.

(Publicată în „DRUM”, nr. 1, din 15 iunie 1938 și în „PREPOEM” an II, seria II, nr.19, din iunie 1941)

Opriți-vă

În drumul meu opriți-vă fierbinți,
În carnea mea cu târnăcoape.
Am să vă dau mistere și arginți,
Ca fumul, bogăția să vă'ngroape.

Mi-e inima de fulgere ocean.
Mi-e palma năzdrăvană și haiducă.
Opriți-vă cu sufletul ochean
Să beți înfiorarea hăbăucă.

Pe steiul ars de foc și'nchipuiri
Să vă înalț o clipă, să vă doară.
Crepusul de altare și zefiri
Și vorba peste moarte să vă moară.

Nu închinați cu mine rugăciuni
Ci treceți, ca barbarii, mai departe,
Mă jefuiți de grâne și tăciuni.
Deschis îmi e pătulul ca o carte.

Eu voi rămâne singur, vagabond,
Un cerșetor de soare și de vise.
Voi ocoli destinul rubicond
Cu porțile de marmură, închise.

(Publicată în „DRUM”, an IV, nr. 1, din 15 iunie 1938 și în „UNIVERSUL LITERAR” an I, nr. 21, din 23 mai 1942)

După amiază

Cine oare a murit
În orașul'ncremenit,
În orașul necăjit?
Bate clopotul a gol
Cine e de-acum sobol?
Cine spânzură de cer
Cu suflarea ca de zer?
Bate clopotul și bate;
Mare doliu în cetate –
Au murit o mie poate
De tot bate și mai bate.
De tot bate și mai bate.
(Din volumul în manuscris „Iarmaroc”)

(Publicată în „DRUM”, an IV nr. 4, din noiembrie - decembrie 1938)

Elena V. Piteș

Urma

Printre scaieți
Picioare
Scrijelite
Picături de sânge
Însemnează drumul.

Picături de ploaie
Pe
Picături de sânge
Dar
Rămâne urma.

Umbra soarelui

Inima mea mare
La propriu și la figurat
S-a săturat de așteptare
Și bătaia ei ritmică a încetat.
Se zbate, se zbate și tace
Și iarăși se minte puțin
Ea își dorește doar pace
Și-atunci acceptă-acest chin.
Căci va veni sigur o zi
Când sus spre cer va porni
Acolo se poate trăi
Și foarte nepăsătoare va fi.
Numai acolo la umbra soarelui
Dorințele i se vor împlini.

Cuvinte

Cuvinte nespuse
Gesturi deduse
Gânduri ascunse
Doruri pierdute.
Dar,
Mângâiere și
Iertare
Numai Domnul
Le are.

Reginei ostrogoților

A ostrogoților regină
Tu ai avut demnitate
Curaj și loialitate
Pentru popor, ca o albină.

Teodat, tu emanai ferocitate
Mai rău decât orice jivină
Ți-ai dus și țara în ruină
Făcând-o-a ta proprietate.

Tu sfetnicul ți l-ai ucis
Și fiul - viitorul rege
La fel pentru regină ai decis

Voind doar lauri a culege...
Pe soclul tău, pribeag Narcis
Uitat-ai chiar a vieții lege!

Prieten drag

Poetului Grigore Grigore

Prieten drag, adio!
Rămân cu-n gust amar...
Ieri erai printre noi
Ești prea departe azi,
Te-ai dus într-un apus de jar.
Erai o rimă-ntr-un sonet,
Nu vezi câtă tristețe lași?
Durere din durere ai adus,
Rămâne-vei înscris în carte!
Așa te voi păstra
Gânduri frumoase îți port!
Adio, prieten drag,
Domnul să te aibă-n pază
Iar și iar, mereu mă rog
Odihnește-te în pace!

Regelui

Reușim noi oare să ne facem bine?
Este o-ntrebare care-n veci a fost
Grea, și ne vom face iarăși de rușine?
E o taină mare, o știm pe de rost.
Fostul rege Ferdinand a sperat
El tot poporul a unit și
România mea toată el a adunat
Dragoste-ntr-o frați, nu și cărcotași.
Intronând o Românie Mare
Nădejde ce românii de veacuri au avut

Autonomă, liberă și care
Nu ne-a lăsat să mai plătim tribut...
Dar astăzi, regele strigă din zare
Eu pentru cine oare m-am zbatut?

Viață

Pădurea de stejari ne cheamă
Pe poteci și cărări să urcăm
La umbra ei deasă să stăm
Să nu luăm greutate-n seamă
Frunzele moarte un pat au format
Ghinda de anul trecut a încolțit
Și viață din moarte a luat
O altă pădure va crește-nzecit.

Când vântul se va întoarce

Când vântul se va întoarce
De unde a venit,
Când apele râurilor
Spre izvoare vor curge,
Când pământul va fi
Satelitul Lunii,
Când razele calde
Se vor ascunde-n soare,
Atunci va fi mare jale...

Degeaba îmi vei spune:
„Și totuși, te-am iubit!”

Nu pot renunța

Mai am încă voință
Ce mi-a dat-o Dumnezeu
Dar să renunț la tine
Îmi este foarte greu

Am renunțat la multe
În viața asta grea,
La haine și distracții
Chiar la iubirea ta

Dar să te pierd cu totul
Nu cred c-aș rezista!

Când crezi în iubire

Când crezi în iubire
În Feți Frumoși și-n povești,
Când vezi că singur iubești
Te paște-o mare dezamăgire.

În zadar te frământă
Te superi și plângi
Te zbați și-apoi cântă
Durerea te scoate din minți.

Aș vrea să nu iau în seamă nimic
Să fiu ca de piatră, de fier
Dar sufletul nu-mi este mic
Ci este cât un cer.

Am nevoie

Am nevoie
De mâna ta ocrotitoare,
Am nevoie
De vorba ta bună și dulce,
Am nevoie
De dragoste și tandrețe,
Am nevoie
De înțelegere și respect,
Într-un cuvânt
Am nevoie de tine!
Și dacă sorții au hotărât
Să nu le am,
Atunci înseamnă că
Am parte de dragostea Lui,
A Dumnezeului meu
Și al nostru!

Am așteptat

Am așteptat
În viața mea
Ce mult te-am așteptat!
Aici erai
Și mâna întindeam
Dar ce păcat
Nu te găseam
Și iarăși așteptam.

Dar într-o zi
Când te-am găsit
La pieptul tău
M-am cuibărit
Și-am încercat
Din răputeri
Să te păstrez.

Dar, ai oftat
Și mi-ai spus clar:
„N-ai înțeles, femeia mea,
Iubirea-am dat-o alteia?”

Doina Moritz

Dor de cale-ntoarsă

Mi-am revărsat iubirea-n doine, toarsă
Peste boltiri de vise decimate,
Când stelele, din lacrimi surate,
Mi-au mărgelat privirile-nspinate
Și-au mălurit un dor de cale-ntoarsă.

Mai rup și-acum, din doruri, zi ne-ntoarsă,
Mă tot prefac, iubite, că mi-e bine,
Printre foșniri de-aripe celestine
Gornesc popasul rătăcit de tine
Și mă cuprinde-un dor de cale-ntoarsă.

Străină sunt... Doar zorii îmi revarsă
Peste-amintire, strigăte de frunze,
Fiorul mi-l destramă și din scuze
Cerșesc jăratec, să-l tocmească-n spuze
Și să-mi juneasc-un dor de cale-ntoarsă.

Luna, trecând, anină-o geană arșă
Pe fruntea mea, ce picură suspine...
Purcede-apoi, la drum, să se închine
Sărutului din zările aldine
Și-mi tremură un dor de cale-ntoarsă.

Tăcerea toamnei, o rebelă farsă,
Ascunde ploii la margine de zare...
Mă miruie cu primăveri stelare
Peste căușul clipelor fugare
Și-mi păstorește dor de cale-ntoarsă.

Timp hain, pe spuza firii

Timp hain, în pragul serii,
Mi-ai topit pe geana udă
Visul din caietul vrerii
Și în ultima secundă,
Te-ai tot dus! Rămas-au merii
Să-și doinească-n poama crudă
Floarea din ceasu-nvierii.

La hotarele privirii,
Candelabre obosite
Luminează căi, dar mirii
Aleg drumuri ocolite...
Timp hain, pe spuza firii,
Mi-ai ars ramuri desfrunzite
De canoanele iubirii!

Timp hain, cu ochi de gheață,
Cotropind o Stea Polară,
M-ai atins și nori de ceață,
Desplețiți de-alaltăseară,
Mă tot biciuie pe față!
Amintirea mă doboară,
Rânind noua dimineată...

Ninge-mă-n amiaza mare,
Cu-arămită mângâiere
Și cu lacrimi de floare,
Picură-mi mir pe durere!
Timp hain, tu, la plecare,
Cerne-i zilei care piere,
Margarete pe cărare!

Timp hain, răsfăț de lună,
În Eclipsele astrale,
Cere-i vântului să-mi spună
De-Aurore Boreale
Și de ceasul bun ce mână,
Prin frunzare tropicale,
Rău crescut la rădăcină!

Pe-altare de speranțe-n plecăciune...

Ți-am despletit pădurile prin gânduri,
Din frunze ți-am făcut culcuș de vise,
Ți-am mărgelat perle de dor în rânduri...
Tu n-ai știut citi slove nescrise!

Ți-am adăpat cirezile-nsetate,
Care porneau din tine-nspre izvoare,
Ți-am primenit cu mir straiete toate...
Tu n-ai știut că nepăsarea doare!

Ți-am adunat din holdele-aplecate
Boabe de grâu, să nu fie-n neghină
Și spicele, foșniri ne-nrouate...
Tu n-ai știut că nuferi cresc din tină!

Ți-am oglindit în sufletu-mi amiaza,
Un prânz în doi și-o cină pe-nserate,
Scântei de foc ce-nnobilează raza...
Tu n-ai știut de flori îngemănate!

Ți-am înălțat iubirea-n rugăciune,
Apus și răsărit ți-am pus în tindă,
Pe-altare de speranțe-n plecăciune...
Tu n-ai știut să-ți legi trifoi la grindă!

Ascunde-n mine visul...

Când picură pe felinare ceara
Și liniștea se-mbracă-n nostalgie,
Aprinde focul și învață seara,
Să ardă-n noi, bagheta cu magie!

Când se desprinde-o lacrimă și cade,
Apoi se-ascunde sub geana uitării,
Găsește-mi, dacă vrei, prin vreascuri fade,
Cheia ce-ntoarce semnul întrebării!

Când poposește luna la izvoare,
Să-și spele-n lacrimi straie argintate,
Oprește-n noapte, pas de căprioare,
La capăt de tunel, arde păcate!

Când poarta unei stele se deschide,
Luceferii purced să se adune...
Petrece-mă prin stepele aride,
Ascunde-n mine visul, dar nu-l spune!

Când se revarsă zorii să cerșească
O nouă primăvară fără de vină,
Dansează-mă la nunta-mpărătească
Și cerne peste cenușiu, lumină!

Aprind în suflet focul...

Aprind în suflet focul, să pot să mă închin,
Lacrimi tănuite deschid spre cer cărare.
Amurgește ziua, Luceafărul răsare...
Aprind în suflet focul slăvind darul divin.

Aprind în suflet focul, să pot să mă închin,
Șoaptele iertării se-mbrățișează-n mine.
Cresc brațe de lumină pentru orișicine...
Aprind în suflet focul și ard pe rug suspin.

Aprind în suflet focul, să pot să mă închin,
Cu cetina de brad, chem visele să intre.

În seara de ajun, primesc colinde sfinte...
Aprind în suflet focul ce mistuie pelin.

Aprind în suflet focul, să pot să mă închin,
Ciopor de-ngemănări scăldate în lumină
Coboară-un colț de rai, pe rana fără de vină...
Aprind în suflet focul, colindătorii vin.

Aprind în suflet focul, să pot să mă închin,
La vadul dintre lumi, bat clopote și ninge,
Se-nvălure speranța pentru a învinge...
Aprind în suflet focul cu flori de rozmarin.

Aprind în suflet focul, să pot să mă închin,
Sărutul sărbătorii pleoapa-mi încălzește.
Îngerul iubirii nașterea proslăvește...
Aprind în suflet focul slăvind darul divin.

Iubesc Crăciunul!

Mă cântă-ntr-un suspin arcușul serii
Și mă tresare răscolind cătunul...
S-a aplecat spre noi Fiu-ndurării
Și ne-a iertat pe toți... Iubesc Crăciunul!

Mă miruie cu-aripi de nori povara
Ce-o leagănă, prin despletiri, gorunul...
Când lumânarea-și pizmuiește ceara
Și îngeri păstoresc... Iubesc Crăciunul!

Mă murmură tăcerea, printre clipe,
Mă jăruie-n amurg surghiunul...
Ne-a mântuit Iisus, să se-nfiripe
Credința lumii noi... Iubesc Crăciunul!

Mă-ngenunchiază clopote, în noapte,
Și-un glas smerit: „Cu toții ori niciunul
Să fim mai buni!”...
Lumina-n miez de noapte,
Despică bolți de cer... Iubesc Crăciunul!

Mă-nvălure miros de mere coapte
Și de gutui, înnobilând dejunul...
Răsfăț o amintire, printre șoapte,
Și-o pierd în mine-apoi... Iubesc Crăciunul!

Mă-nalță-un sfânt colind, ce altădată,
Îmbrățișa, la geamul meu, Ajunul...
Ascund de iarnă-n lacrima furată,
Copil de ieri și azi... Iubesc Crăciunul!

Rodica Ochiș

M-am ascuns...

M-am ascuns de toamnă,
într-un câmp cu maci,
Nu credeam că vara va pleca acum,
Nici că ruginiul băntuie-n copaci...
Frunze veștejite rătăcesc pe drum.

M-am ascuns de ploaie, într-un gând curat,
Nu credeam că norii sunt atât de grei,
Nici că plânsu-i rece lacrimi mi-a furat...
Doar suspinul trece singur pe alei.

M-am ascuns de ceață,
după-un rug aprins,
Nu credeam că focul mă va părjoli,
Nici că din tăciune doru-i reaprins...
Vântul suflă-n spuză spre-a o răscoli.

M-am ascuns în poala timpului fugar,
Nu credeam că luieri vor îmbătrâni,
Nici că amintirea fi-va făurar...
Stele scriu dorințe, spre a se-mplini.

Mi-am ascuns trăirea într-un roșu-apus,
Bănuiam că toamna macii vor muri...
La lăsatul serii, frunzele mi-au spus,
Că prin alte ramuri vor înmuguri.

Îndemn

Când tristețea te apasă și
te simți al nimănu,
Lasă toamna să îți țeară
o poveste, prin gutui,

S-o îmbrace în mireasma
galbenului din livezi,
Să nu simiți singurătatea,
în suflet să o păstrezi!

la exemplu de la frunza
ce se leagănă în vânt
Și își uită supărarea
când se-așterne pe pământ!

Pe boltă de se adună
norii grei de întristări,
Strânge-n brațe infinitul,
stele să-ți dea scăpărări!

Fii lumina ce sărută
diminețile cu zori,
Măreția ce îmbracă
apusu-n mii de culori!

Descompune curcubeul
și fură din el comori,
Dăltuiește-n ele fluturi,
să înveți din nou să zbori!

M-ai dezvelit de ceață...

Se tremură amurgu-n potirele de nuferi
Când plânge rădăcina în lutul de sub ape,
Prin ploile din tine n-ai dreptul să mai suferi
Și nici să rogi depsidra în cioburi să se crape!

Îmi viscolește dorul troienele de gânduri
Și mâinile-mi îngheață
când nu te pot atinge,
Aș vrea să nu las norii,
să se adune-n rânduri
Atunci când luna piere și razele își stinge.

Sub genele-arcuite,
scăldate în tăcere,
Ascund boabe de rouă,
în dimineți cu soare,
Să uit că visu-mi lasă,
prin clipe efemere,
Aripi albe, de fluturi,
pudrate cu ninsoare.

Adun nemărginirea
să nu mai plângă pasul
Când calea e-ncuiată
și n-o mai pot străbate...
Dar focul se aprinde
când dau în urmă ceasul
Și ceara lumânării
pe-altarul meu se zbate.

M-ai dezbrăcat de ceață,
m-am învelit cu tine
Și mi-am ascuns iubirea,
ca nimeni să n-o vadă...
Când miile de fluturi
se-aștern peste ruine,
O lacrimă se scurge,
din ultima zăpadă.

În ochii tăi (Rondel)

Mă oglindesc mereu în ochii tăi...
Culoarea lor, o noapte fără lună...
Și când mă pierd în adâncite văi,
Căldura lacrimii o simți pe mână.

Să pot să sting a dorului văpăi
Când seceta-i stăpână pe fântână,
Mă oglindesc mereu în ochii tăi...
Culoarea lor, o noapte fără lună...

Tu știi s-aprinzi în mine vâlvătai
Când fluturii în roiuri se adună,
Poți să dezlegi întortocheate căi...
Să simt ce sufletu-ți ar vrea să-mi spună,
Mă oglindesc mereu în ochii tăi...

Întreabă, astăzi...

Întreabă, astăzi, gândul adâncit
De ce mai lăcrimează-n gări străine
Și dorul, prin suspine rătăcit,
Arde ca macii răsăriți în mine?

Întreabă, astăzi, vechile-amintiri
De ce sunt trenuri fără de oprire?
De ce nu șterg icoana din priviri
Când lumânări se sting prin licărire?

Întreabă, astăzi, pasul obosit,
De ce nu își găsește alinare
Prin umbră urmei ce a poposit
Sub cerul strălucind de felinare?

Întreabă, astăzi, visul netrăit,
De ce tânjește după împlinire
Și șoapta, din cuvântul negrăit,
Cerșește buzei tale-o definire?

Întreabă, astăzi, sufletu-ntristat,
De ce e singur pe-un peron de gară?
De ce se lasă trenul așteptat
Când știe, că-n curând, se face seară?

De arde lacrima...

De arde lacrima ce curge
Din visul fără de-mpplinire,
Când amintirea-n vin se scurge,
Tresare-o clipă de iubire.

Să nu lași norul nepăsării
Să mă-nvelească-ntr-o tăcere
Și nici păianjenul uitării
Să-și țeară pânza de durere!

Îndeamnă gânduri nerostite,
Ce stau ascunse-n călimară,
Când buzele sunt pârjolate
De setea lor, să iasă-afară!

Cuvinte, cheamă tu, să spună
Că fluturii știu să trăiască
Chiar și-ntr-o lacrimă de lună
Și din cenușă să renască!

De arde lacrima albastră
Sub bolta plină de păcate,
Să nu lași inima sihastră
Și amintirile uitate!

Ajută-mă!

Aseară am zărit toamna la geam,
Prin picuri reci de ploaie-ngândurată,
Purta pe umeri frunze de pe ram,
Nostalgică, la fel ca altădată.

Privind la ea, un sentiment stingher
S-a cuibărit la rădăcina clipei.
Am înțeles că totu-i efemer...
De ce-i atât de greu zborul aripei?

De ce ecoul unui timp trecut
Mai bănuie, cu vântul, prin suspine
Și amintirea ce s-a petrecut,
Mai lasă, încă, urme-adânci în mine?

Ajută-mă să-mbrățișez culori
Din soarele ce-mbracă asfințitul,
Nu îmi zidi speranțele în nori,
Revarsă-n dimineață răsăritul!

Apucă-mi mâna și mă ține strâns,
Ajută-mă să pot, să ies din ceață,
Să râdă ochii, care-odată-au plâns
Cu lacrimi transformate-n flori de gheață!

Maria Ieva

O altă față a îngerului

Tu mi-ai vorbit de moarte
ca de-o altă viață,
Ca de un zbor ascetic
din început desprins,
Când eu priveam spre stele
cu lacrima pe față
Și îmi părea că noaptea
și îngeru-i învins.

Am coborât în mine
ca într-un cuib de vulturi,
Și am văzut lumină și umbre și noroi,
A fost o toamnă rece
și-ai început să scuturi
Toți merii din grădină
care-au crescut din noi.

Se zvârcolea omida închisă-n crisalidă
Și mă durea cuvântul
pe care nu l-am scris,
Dar noaptea dintr-odată
a devenit lividă
Și îngerul se-arată și dincolo de vis.

Două lumini în vid

Azi te dezleg de jurăminte,
Trăirile în cerc le-nchid,
Să fim la fel ca înainte,
Două lumini plutind în vid.

Ca-ntr-o explozie solară
Cuvintele se contopesc
Și îngerii în noi coboară
În ochii tăi când mă privesc.

S-a îngustat demult cărarea,
Iar timpul geme nemilos,

Nu pot să mai amân plecarea
Și voi porni la drum, pe jos.

Ca Penelopa pe Ulise
Mai multe vieți te-am așteptat,
Dar primăvara printre vise
A-mbătrânit cu-adevărat!

Să-mi fii Adam, să-ți fii o Evă,
Ar trebui să-avem un ghid
Și cum luntrașul e în grevă
Luminile în cerc ne-nchid.

Pe pagini de ceară

Cu plumb și tăcere ne scriem destinul
Și-n arșița vremii cuvinte sădim,
Culegem din viață nectarul, pelinul,
Ca-n haine de înger să fim când murim.

Privim spre lumină ca orbul spre noapte,
Stăpâni peste toate ne credem o zi;
Iubirea-i un mit din lacrimi și șoapte
Și noi o zvâcnire în verbul a fi...

Pe pagini de ceară strivim legămintele,
Visăm să-nțelegem durerea din noi,
Ne-ntoarcem privirea spre tainele sfinte,
Căci îngerii, nu demonii, venim înapoi.

Eu nu mai sunt din lume

Da! Îți aud chemarea,
dar aripa mi-e frântă
Și zborul meu de-acum
e zbor spre veșnicii,
Am fost un licurici
în noaptea ta cea sfântă
Și-am decojit tăcerea
din clipele pustii.

Eu nu mai sunt, iubite,
eu nu mai sunt din lume,
M-am înălțat în zbor
și să mă-ntorc nu știu;
Mi-e sufletul ca floarea
ce nu mai are nume
Și simt cum altă viață
mă naște din pustiu.

Știi? Dincolo de mine,
cu mine mă-ntâlnesc
Și-mi pare că n-am fost
plecată niciodată,
Fântânile celeste
mă cheamă să iubesc,
Nemărginirea zării din lacrima de Tată!

Sărută-mă c-o șoaptă
pe-ncheietura mâinii,
Pe aripa bolnavă, pe visul de înalt,
Sărută-mă, iubite,
sub mângâierea lunii,
Să regăsim o cale,
un drum spre celălalt...

Așteaptă-mă!

Așteaptă-mă! Am să revin curând,
Când pinii dorm cu fruntea dezgolită,
Dar până vin, păstrează-mă în gând,
Vreau să mă simt de moarte ocrotită.

Am să mă-ntorc cu primul răsărit,
Ca îngerul ce-nvață să iubească
Durerile din palma ce-a dorit
Și zbulciul din crucea de pe pască.

Mă vei lăsa în tine să cobor,
Ca mai târziu să-mă-ntrupez din tine
Și într-o zi ai să mă-nveți să mor
Ca pe un eu ce nu-ți mai aparține.

Te voi lua cu mine în neant,
Unde cuvântul a-nvățat tăcerea
Și vom avea iubirea drept liant...
Așteaptă-mă, să îți alin durerea.

Pictează-mă

De vrei să mă pictezi, pictează-mă acum,
Se naște curcubeul zâmbind peste retină
Și-mi va săpa ferestre-n arcadele de fum,
Să văd cum altă moarte ne naște din lumină.

Privește-mă și vino, cum ai venit atunci,
Să-mi pui pe frunte cercul iubirii nesfârșite,
Într-un poem cu îngeri au locuit doi prunci,
Dar s-au pierdut în beznă
cât încercau să uite.

S-au regăsit când viața potrivnică le-a fost,
Purtând în ei trăirea din morțile trecute,
Știau mitologia și Crezul pe de rost,
Dar și parfumul aspru al florii de cucute.

Au învățat iubirea din spicul crud de grâu,
Din steaua ce se naște să ne aline chinul,
Din piatra care tace în albia de râu
Și din pocălul sfânt ce oțetește vinul...

Pictează-mă, de vrei, în titlul unei cărți,
Pictează-mă pe-o frunză,
pe raza cea mai pură,
Pictează-mă în tine, pe dosul unei hărți,
Sărută-mă pe ochi, sărută-mă pe gură...

Ți-am scris...

Ți-am scris scrisori pe stele,
pe cercul lunii noi,
Pe dosul mâinii mele,
pe floarea de trifoi,
Ți-am scris, să fug de mine,
pe frunzele de prun,
Dar n-am știut că vine o zi
când am să-ți spun.

Nu, n-am ales cuvântul ca formă de alint,
Am strâns în brațe vântul
voind doar să mă mint,
Că nu-mi doream
să simt durerea depărtării,
Chemarea spre Olimp
și nesfârșirea mării.

Cu visuri tremurânde,
cu pasul mic, smerit,
Cu buzele flămânde, cu dor neostoit,
Cu umbra răsucită
mai sus de cotul stâng,
Când m-am lăsat iubită,
am încetat să plâng.

Și n-am mai scris pe nori
cu lacrimi și suspine,
Nici n-am cerut la flori
cuvântul să-mi aline,
Te-am regăsit în mine
în forma cea mai pură,
M-am regăsit în tine
când m-ai spălat de zgură.

Dan Gîju

Cântec de octombrie

Ploaie, ploaie, ploaie...
Ploaie fabuloasă –
Tu speli a mea viață și al meu păcat,
Picurile tale, care-mi cad pe casă,
Mă-ntoarnă la ziua
când m-am botezat.

Și parcă aieva îmi revăd sătucul,
Cu bisericuța – albă și străveche –,
O revăd pe moașa
legându-mi buricul
Și pe cea mai bună și fără pereche

Mamă de pe lume – mândră, fericită –,
Mângâindu-și burta, cu un gest discret,
În vreme ce, -n ochiul decupat în plită,
Tata pune scrumul unui țigaret.

*

Ploaie, ploaie, ploaie...
Tu-mi aduci aminte
De prima bărcuță trimisă-n voiaj,
De prima iubire, pură și fierbinte
Încă sângerândă – ca un tatuaj.

Ploaie, sfântă ploaie, picură-mi în palmă
Stropi din tinerețea ce deja s-a dus,
Mai redă-mi o clipă strălucirea calmă
Din ochii femeii care m-a sedus.

După care, ploaie, intră iar în nouri,
la cu tine toate câte-ți aparțin
Și mă lasă-n paza celor șapte bouri
Care, de când lumea, calea mi-o așin.

*(Târgoviște, 8 octombrie 2009,
la ora 11 noaptea, când ploua
și mă gândeam la... Esenin)*

Scrisoarea primăverii

*Pentru Lezis,
turcoaica din Ada Kaleh*

Turcoaica mea din insula uitată,
Cu nume-atât de nemaiauzit;
Cu ochii parcă trași în ciocolată
Și chip păgân, în marmură cioplit,

Tu-mi amintești de hoardele barbare,
De caii stepei, în galop nebun,
Și-aud vibrând săgeți otrăvitoare
Și chiote sălbatice de hun.

Parfumul tău discret, oriental,
Din flori culese-n Idele lui Marte,
Îl simt atât de limpede, real,
Deși tu încă ești așa departe,

Că munți și văi ar trebui să trec,
Și-nvolburate Dunări de cleștar,
O clipă, doar, cu tine să petrec;
Și-aș face-o, poate, de n-ar fi-n zadar,

Turcoaica mea... Numai că tu și eu
Suntem atât de altfel zămisliți,

De parcă n-a făcut-o Dumnezeu
Ci, mai degrabă, diavolii smintiți.

Și sângele din trup îți este altfel,
Mult mai fierbinte, parcă, și mai crud;
Sub fruntea ta de îngerăș rebel
Văd taina din *Papucii lui Mahmud*.

Și mă încercă gând de răzbunare;
Dar pentru când și ce să mai răzbun
Când tu ești toată numai o mirare,
În timp ce eu devin tot mai nebun?

Cât de frumoasă ești, turcoaica mea,
Și cât de... Ah, o vei afla-ntr-o zi;
Să teucid? Oricum n-aș mai putea,
Doar te-oi iubi, atât... Te voi iubi!
București, 22 aprilie 2009

Flori Bungete

E toamnă...

E toamnă în gândurile mele
Și-n filele din calendar,
Și de mă uit mai bine-afară,
Galbenă-i frunza în stejar.

E toamnă în gândurile mele,
Că primăvara-i, hăt, departe,
Iar vara ce m-a copt la minte
La alții-nțelepciune-mparte.

E toamnă în gândurile mele
Și ghiociei la tâmpile mi se-așează,
Iar ochii mei, privind în zare,
Amurgul vieții îl veghează.

E toamnă în gândurile mele
Și-n gândurile multora ca mine...
Nu mă-nspăimântă, e firesc,
Căci... „Vreme trece, vreme vine! ”...

Te voi iubi

Mă inspiri mai mult ca niciodată,
Tu, martora întâiului sărut,
Sfârșind palidă, fără vlagă,
Ce primăvara a-nceput.

Știu!
Nu e ușor doar cu privirea,
Să pălești iarba, fir cu fir,
Și nici, doar scuturându-ți părul,
Să-mprăștii frunzele-n delir.

E greu...
Să îți închipui că ești vântul
Și ploaia care bate-n geam,
Și făurarul ce-aurește
Verdele frunzelor pe ram.

La plimbare

S-a îmbrăcat în galben toamna
Și a pornit-o peste sat,
Din loc în loc, cu dărnicie,
Frunze-arămii a presărat.

Apoi din fire nevăzute
Tesu covor de brumă albă,
Și-l așează cu multa grijă
Peste pământ și peste iarbă.

Stârni și vântu-n goana ei
Și ceață a împrăștiat,
Iar soarele l-a țintuit
Mai sus pe ceru-nalt.

Din când în când mai cerne –usor,
Prin sită, ploaie rară,
Peste pământul însetat
De arșița din vară.

Adună toamna-n drumul ei
Tristețe, bucurie,

Iubiri de-o viață, despărțiri,
Și multă nostalgie...

Miroase a toamnă

Chiar, dar cum miroase Toamna?
Ce cocktail de parfumuri te-amețește?
Te-ai întrebat, tu, muritorule, vreodată?
A ce miroase Toamna? – A poveste!

E o poveste cu gutui,
Cu prune și cu mere coapte,
Cu mustul sângerând din vii,
Cu nuci și pere parfumate.

Povestea asta se repetă,
Dar nu la fel în fiecare an.
E câte-odată putred de bogată,
Iar alteori, copil sărman.

Dar tot miroase într-un fel.
De e copil sărac sau doamnă,
Că este anotimpu-n care,
Văzduhul tot miroase-a... Toamnă!

Vilia Banța

Cineva a văzut o femeie

Până la urmă cine ești tu?
Și de ce n-ai un nume
inventat să se alătore clipei
pe care-o strângi la piept
să-i simți eternitatea?

După gardul viu se-ascunde sosia ta
și n-o vei recunoaște, o mască e doar,
un secret al suprapunerii
unui vis peste altul...

Cineva a văzut o femeie,
sau un curcubeu aruncat peste zid,
poate o amintire
a curcubeului de peste mare.
Și-o altă femeie, tânără încă,
într-un port prea îndepărtat,
strivind încet
între două plante carnivore
așteptarea domestică.

În prag

După-nserare, timpul se oprește în prag,
mă privește în ochi
și mă ia de mână;
amândoi ținem câte o piatră în palmă –
ne vom juca de-a norocul:
cine aruncă mai departe

și va auzi urlatul lupului
din inima pietrei,
acela va-nțelege de ce
și pentru cine e colivia de sticlă
în care plâng cocorii însetați.

Peste-nceputul nopții –
miez livid de lună
și chipul meu ascuns –
vorbesc și mă destram
împrejurul cuvintelor,

ard în răgazul permis
înainte de toate,
mă tem de necuprinsul din mine,
ghemuită în rugă, pe prag.

Un semn de întrebare

Uimită e sâmbăta de la o vreme...
stelele-au rămas în pliurile umbrei,
în nemișcarea ceștii de cafea,
în urma literelor ruginite
pe foaia albă, albă.

Uimită e sâmbăta mea
precum nesomnul împletind
o scară nicicând terminată
către Dumnezeu.

Uimită e sâmbăta-n neliniștea ploii,
peste neliniștea sângelui alergând
de la o poartă la alta, lăsând
fiecăreia tributul cuvenit
sau numai un semn de-ntrebare,
sub numele meu îngăduit
în sala aceasta imensă de joc,
unde se-ntâmplă să fiu
din trufie sau din speranță.

Bună seara

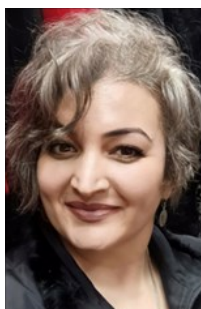
Bună seara, îți spun, bună seara!
E toamnă și m-acoperă galben
tăcerea ta de dincolo de zid;
trei bețivi sprijină ziua
de iedera vie,
cântecul lor trece prin zid,
tăcerea ta se-ngroapă-n trifoi
sub tălpile lor noroioase...

Necunoscuta de ieri îmi bate la geam,
vinde pământ din furtuna
pe care-am despicat-o în două,
cândva...

Tăcerea ta se-ngroapă sub frunze
te-acoperă galben, târziu, înserat;
bună seara, îți spun, bună seara!

Tăcerea ta-mi va intra pe sub ușă
când nici măcar eu n-o voi auzi...
E toamnă și nu știu ce să fac
între două singurătăți pe asfalt
și-atâta culoare...

Ina Dumitrescu

Sete măsurată

Setea mea se măsoară-n săruturi...
Tu ești oaza ce-mi dă libertate...
Mă atingi cu palme de fluturi
Și îmi naști aripi verzi și curate.

Suntem două energii calculate,
Eu apă... tu foc... poli opuși!
Dar există forțe reci și abstracte
Ce ne-nchid într-un loc fără uși.

Setea mea se măsoară-n săruturi
Și-n priviri ce te-narcă cu jar,
Pot să sting sau s-aprind răsărituri
Iar tu poți să mă lași să mor iar.

Suntem două călimări cu cerneală
Completarea a două silabe...
Suntem picuri pe aceeași petală,
Zori printre clipe negre și albe.

Setea mea se măsoară-n săruturi
Și-n atingeri încercate de dor...
Vreau să-ți fiu răsturnare de mituri
Vreau să fii cerul meu fără nor...

Dorul unui vis

Îți este dor de mine?
Și mie mi-este dor!
Prin vise colindăm
ținându-ne de mână,
Căci nici o rațiune
nu se transformă-n nor
Și orice nedreptate
mai iese la lumină.

În visul de-astă seară
am fost iertați de vină

Și lista de păcate s-a subțiat puțin,
Dar mâine-n zori
va fi din nou prea plină
Cu dulcele păcat ce l-am trăit sublim.

Mi-ai dăruit culori din multe diamante
Și eu le-am strâns cuminte
În lacrima căprui
Și le-am lăsat să ardă
În patimă de șoapte
Și în sărut fierbinte
din primăveri târzii.

Suntem sortiți să rătăcim
În nopțile cu vise...
Cu sufletul întreg aievea să nu fim,
De zile despărțiți,
uniți în nopți promise
Și-n albă dimineață la fel să suferim.

Și totuși vom rămâne
În tot și printre toate
Blestemul și iertarea
iubirii dintr-o seară.
Căci fără dragoste,
visele-s albe și deșarte
Iar noi plutim absent
între iarnă și vară.

Durerea fericirilor

„Și fericirile mă dor
Și-s negre... negre toate”
Și se preling în albul lor
Umbrind pereți de șoapte...
Într-un sertar mereu închis
Un zâmbet într-o ramă
Mai plânge-un picur dinadins
Ce-n vară vrea s-adoarmă...

Deunăzi așa mi-era... gândul...
Dar azi s-a dus.
Am văzut fața nevăzută...
Am înțeles... și-am plâns...
Și m-am trezit zâmbind
Uitării
Și picurului dus...
Iar fericirile mă dor,
Dar toate negre... nu-s!

Caleidoscop

Reinaugurarea Muzeului Scriitorilor Dâmbovițeni

Muzeul Scriitorilor Dâmbovițeni, care face parte din Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Dâmbovița, deschis în anul 1967 în Municipiul Târgoviște, adăpostit în casa scriitorului Ion Alexandru Brătescu-Voinești, după mai mulți ani de reparații capitale cuprinzând refacerea tencuielilor și zugrăvelilor exterioare și interioare, a stucaturilor și ornamentelor de lemn, a acoperișului, a mobilierului interior, a fost reinaugurat, deschizându-și larg porțile publicului larg, în data de vineri, 2 iunie 2023.

La acest deosebit eveniment, organizat cu ocazia Zilelor Județului Dâmbovița, au participat reprezentanți de seamă din partea conducerii județului, a Municipiului Târgoviște, a Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească” Dâmbovița, a Cetății Românei Târgoviște, a Trustului de presă „Jurnal de Dâmbovița” și, nu în ultimul rând, a Societății Scriitorilor Târgovișteni.

Programul festivităților a fost deschis de directorul Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească” Dâmbovița, Ovidiu Cârștina, care a mulțumit tuturor pentru participare, anunțând programul reinaugurării. Acesta a detaliat lucrările care s-au executat pentru reabilitarea Muzeului Scriitorilor, precum și costurile aferente, subliniind că nimic nu este mai important decât a oferi urmașilor noștri, acest adevărat simbol al culturii dâmbovițene.

Au fost invitați să susțină alocuțiuni, reprezentanți de seamă ai

conducerii Județului Dâmbovița și Municipiului Târgoviște: Corneliu Ștefan – Președintele Consiliului Județean, Daniel Cristian Stan – Primarul Municipiului Târgoviște, Ionuț Vulpescu – deputat din partea Județului Dâmbovița în Parlamentul României, fost ministru al Culturii, Dănuț Popa – Secretar General al Județului Dâmbovița, care și-au arătat disponibilitatea de a sprijini, cu tot ce le stă în putință, actul cultural dâmbovițean.

Ovidiu Cârștina i-a invitat să conferențeze pe reprezentanții scriitorilor, de fapt, beneficiarii direcți ai Casei Scriitorilor existentă în incinta acestui muzeu. Au luat cuvântul Mihai Stan – președintele

Societății Scriitorilor Târgovișteni și George Coandă, reprezentanți ai fenomenului cultural din bătrâna cetate voievodală, respectiv Școala literar-artistică de la Târgoviște. Aceștia au vorbit despre realizările de prestigiu și planurile de viitor ale acestei Școli, activități care au devenit deja un exemplu demn de urmat pentru mai multe Ligi și Asociații Scriitoricești din țară și din străinătate, cu care societatea are colaborări. S-a dat citire unei scrisori a scriitorului de renume George Culcer, rezident în Germania, care afirmă într-un eseu că „Cetatea Culturii Românești nu putea fi decât Cetatea Voievodală a Țării Românești”, afirmându-se în același timp că „Celebrarea Cetății Culturii Dâmbovițene, este de fapt celebrarea duhului etern al istoriei și culturii neamului românesc.”

În continuare invitații au fost conduși prin sălile muzeului, unde au putut fi admirate exponate rare de carte veche românească, de mobilier, precum și busturile unor corifei care au contribuit la formarea limbii și literaturii române moderne.

Printre invitați s-au regăsit și membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni: Victor Petrescu, Petre Gheorghe Bârlea, Ioan Vișan, Carmen Georgeta Popescu, Ion Iancu Vale, Florenț Mocanu, George D. Piteș, George Ioan Canache și Constantin Voicu. Oaspeții s-au întreținut cordial pe problemele actuale ale fenomenului literar, au făcut schimb de cărți și adrese, immortalizând evenimentul într-o interesantă ședință foto. (Argus)

Lansare de carte la Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște

În ziua de 6 iunie 2023, în foaierea Teatrului „Tony Bulandra” din Târgoviște, ziarul Gazeta de Dâmbovița a organizat o dublă lansare de carte, cu sprijinul direct al teatrului din localitate, în cadrul „Festivalului Babel” ce reunește în această perioadă diverse activități culturale și artistice. Este vorba de volumul de poezie „Refugii” și volumul de eseuri „Tableta de duminică”, ambele semnate de Erica Oprea, o veche colaboratoare a revistei. De remarcat că pereții foaierei erau pavoazați cu tablouri semnate de pictori dâmbovițeni, adunate într-o generoasă expoziție deschisă sub egida aceluiași Festival Babel.

În fața unei asistențe numeroase, pe un fundal discret al unui potpouriu de muzică clasică, actorul Puiu Jipa, moderatorul evenimentului, a deschis lucrările manifestării, mulțumind tuturor pentru prezență.

Au susținut alocuțiuni, despre viața și opera scriitoarei și pictoriței Erica Oprea, citind și din poeme: Ionuț Cristache, Alexandru Iacob, Gabriel Enache, Claudia Badea, Octavia Gheboianu.

Luând cuvântul, tânăra scriitoare Erica Oprea a ținut să mulțumească profesorului de limba română, Alexandru Iacob care i-a îndrumat pașii către lumea mirifică a literelor, dar și pictorului Mihai Șerbănescu, cel care i-a îndrumat pașii în lumea magică a culorilor, ea fiind absolventă a Școlii Populare de Arte „Octav Enigărescu” (2014).

Între timp a obținut o licență (2017) și un masterat (2019) în cadrul Departamentului Grafică al Universității Naționale de Arte din București, coordonator Carmen Apetrei. A avut și are în continuare o laborioasă activitate creativă orientată pe mai multe planuri, atât în domeniul artei tradiționale, în desen, pictură, gravură, design grafic și al

graficii aplicate. În prezent este grafician la o agenție de marketing, dar în paralel lucrează și în publicistică, colaborând la cotidianul online *Gazeta Dâmboviței*, la rubrica săptămânală *Tableta de duminică*.

A obținut o serie de premii în cadrul concursurilor și expozițiilor de specialitate:

- Mențiune la Bienala Națională de Gravură *Gabriel Popescu*, ediția a VIII-a, Târgoviște, 2021
- Premiul Uniunii Artiștilor Plastici, Filiala de Grafică, în cadrul Expoziției *Grafica Tânără - Neo Art*, Galeria Galateca, București, 2017
- Premiul Juriului la *Bucharest International Print Biennale*, secțiunea Student Print, București, 2016

– Premiul Gabriel Popescu la Bienala Națională de Gravură *Gabriel Popescu*, ediția a V-a, în anul 2015

– Premiul al II-lea la *Expoziția Internațională de Arte Plastice și Decorative a Școlilor Populare de Arte*, secția Pictură, ediția a 18-a, Pitești

Participă la diferite activități expoziționale printre care:

– Expoziția personală *Forme. Litere. Cuvinte*, la Galeria One on One Târgoviște, în 2021

– Expoziția *Grafica Tânără – Neo Art*, ediția a II-a, Galeria Galateca, București, 2019

– Expoziția *Grafica Tânără – Neo Art*, prima ediție, Galeria Galateca, București, 2018

– Expoziția *De la linie la formă – gravură și sculptură*, Fundația Culturală Ilfoveanu, Pitești, 2017

– Expoziția de gravură a Universității *Episcop Constantin Preslavski*, Shumen, Bulgaria, 2016

– Expoziție de grup a absolvenților clasei de pictură prof. Mihai Șerbănescu, Muzeul de Istorie Târgoviște, 2016

Tinerei scriitoare i-au fost alături, în această zi memorabilă și părinții ei, Violeta și Miron Oprea, care au ținut să remarce talentul nativ al Ericăi într-ale scrisului și picturii, dar și munca ei susținută, în domeniile care credea că o reprezintă cel mai bine, investiția lor de suflet și susținere financiară fiind cu atât mai mult răsplătită de rezultatele ei de excepție.

Dintre membrii Societății Scriitorilor Târgovișteni au participat la acest eveniment cultural de excepție, scriitorii: Ecaterina Petrescu Botoncea, Vali Nițu, Ion Iancu Vale, George D. Piteș.

Printre invitați s-au mai aflat: Gabriela Cristache, Viorica Iacob, Cristina Preda, Alexandru Pompiliu, Alexandru Ștefănescu, Marius Mihălăchioiu, Mihai Șerbănescu, Mihai Nistor, Ion Roiban, Mariana State, Livia Cheloiu.

Festivitatea s-a încheiat cu discuții libere, autoarea oferind cărți cu autografe invitaților. Cei prezenți au ținut să participe și la o interesantă ședință foto. (Argus)

Salonul literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni, iunie 2023

Pe 24 iunie 2023, la sediul SST, s-au desfășurat lucrările celui de-al 178-lea Salon Literar al Societății Scriitorilor Târgovișteni. La dezbateri au participat membri ai SST, din Târgoviște, București, Pucioasa, Pietroșita, Moreni, Câmpina, Vălenii de Munte, Gura Ocniței. La masa prezidiului au luat loc: Mihai Stan (președintele SST), George Coandă, Emil Stănescu, Florea Turiac.

Dezbaterile au fost deschise de Mihai Stan care a anunțat programul zilei, inițiind și o dezbatere interactivă asupra modului de organizare și desfășurare al Simpozionului Național „Școala de la Târgoviște – tradiție și continuitate”, ediția a X-a”, care se va desfășura în data de 26 august 2023, la Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște, și este invitată să participe și o delegație de scriitori din Republica Moldova, condusă de academicianul Mihai Cimpoi. Acesta a subliniat și faptul că la inițiativa scriitorului nonagenar Dumitru Copilu-Copillin, în data de 25 august, la sediul Căminului Cultural din Bezdead, ce poartă numele geniului poeziei românești, Mihai Eminescu, va avea loc Festivalul Internațional „Eminescu universalul”, la care va fi prezentă și delegația de scriitori moldoveni.

Scriitorul George D. Piteș a fost invitat să prezinte un eseu intitulat „Poezia actuală, încotro?”, având în vedere căutările poezilor actuali de a impune teme și modalități de exprimare, doar pentru a epata și a atrage cumva atenția cititorilor, și nu de a sugera idei și dezbateri pe teme importante, stringente chiar pe marginea haosului vieții sociale, economice și politice mondiale, și a curentelor și opiniilor contradictorii de globalizare.

Mihai Stan a amintit că pornografia din literatura actuală tinde să copleșească retorica demnă a literaturii și mesajul ei, dând ca exemplu și faptul că la un Festival „Eminescu”, a fost premiată poeta Elena Negrea, ce ridică pornografia deșăntată la rang de ștachetă valorică a poeziei. S-a remarcat și faptul că poezii actuali, prin ceea ce scriu, demonstrează și o lipsă crasă de cultură poetică și implicare civică.

Pe de altă parte invită membrii SST să-și actualizeze CV-ul literar pentru a republica volumul „SST - Din istoria unei grupări literare - ediția a 4-a”; care va publica volumul „Confreria - Istoria SST în interviuri - vol. III”.

Emil Stănescu a susținut o alocuțiune despre cartea lui Philippe Roth intitulată „De ce scriu”, atrăgând atenția

asupra seriozității asumării actului cultural și a mesajul acestuia.

George Coandă a vorbit despre poezia exacerării sexului care nu este nicidecum poezie și ar trebui tratată ca atare. A subliniat însă o altă nenorocire ce va distorsiona viața poetului, dar și viața omului în general, menționând că la Concursul Mondial de Poezie de la Toronto - 2023, trofeul a fost adjudecat de o inteligență artificială!?

În continuare poetul Vasile Dojană Didoacă și-a prezentat volumul de versuri „Picătura de dojană - pamflete”, vorbind și despre concursurile la care a participat cu volumele sale de versuri, unde a fost distins cu mai multe premii, și unde a promovat activitatea laborioasă a scriitorilor Școlii Literare de la Târgoviște.

George Toma Veseliu a lăudat la scenă deschisă poezia-pamflet a lui Vasile Dojană, remarcând metaforele folosite (țărani retrași în statui), teme actuale (pribegia tinerilor români și tragedia poporului român condus de o bandă de haimanale), declarându-se total împotriva poeziei teribiliste, care nu are nici un Dumnezeu, nici la figurat.

George Coandă a ținut să vorbească și despre redeschiderea Muzeului Scriitorilor Târgovișteni, în data de 31 mai 2023, eveniment la care au participat personalități din conducerea Județului, a Municipiului Târgoviște, precum și nume ilustre din cultura și literatura dâmbovițeană.

Salonului Literar a continuat cu momentul satiric susținut de poetul și epigramistul Kir Papas, care a încântat audiența cu parodiile sale originale, pline de substrat și de acid, descrețind, ca de fiecare dată, frunțile colegilor prezenți.

Mihai Stan a anunțat că Salonul Literar din luna august se va ține odată cu Simpozionul Școlii de la Târgoviște, adică în data de 26 august 2023, iar în cadrul Salonului literar din septembrie 2023 se vor dezbate volumele de proză: „Drumul cărții - vol. III”, semnat de prof. Mihai Stan și „Fabian”, semnat de scriitorul Florea Turiac.

La încheierea Salonului Literar George Coandă, a dat citire diplomelor oferite de Filiala Dâmbovițeană „Ion Heliade-Rădulescu” a Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, respectiv: Diplomă de recunoștință, profesorului Mihai Stan, la împlinirea vârstei de 80 de ani (9 iulie 2023) și Diploma de onoare poetului Florea Turiac, la împlinirea vârstei de 80 de ani (6 iulie 2023).

S-a ciocnit un pahar de vin cu sărbătorii, urându-le „La mulți ani cu sănătate!”. Au participat: Savian Mur, Dan Stoica, Elena Oprea, Bucur Serghie, Paul Nenciu, George Ioan Canache, Mihai Istudor, Ion Mărculescu, Ecaterina Basilescu Chiriță, Kir Papas, Constanța Popescu, Carmen Duvalmă, Florenț Mocanu, Ion Burdulea, Nicolae Ioan Dragu, Carmen Geogeta Popescu, Bebe Popescu, Sorin Ioan Ivașcu. (*Argus*)

Festivalul Florilor de câmp

„Festivalul Florilor de câmp” a fost evenimentul marcant, cu care au fost inaugurate, miercuri, 19 iulie 2023, „Zilele Comunei Gura Ocnitei”. Acesta s-a bucurat de participarea unui mare număr de invitați, care au fost primiți, după datină, cu pâine și cu sare, de către fiii satului, îmbrăcați sărbătorește, în frumoase costume populare.

Manifestările, care s-au desfășurat pentru început în sala de festivități a Căminului Cultural din comună, ce s-a dovedit neîncăpătoare, au fost deschise de primarul comunei, Sorin Vasile Ioniță, care a urat bun venit tuturor, și a anunțat programul celor trei zile de sărbătorire a Zilelor Comunei.

Preotul paroh Alin Pleșa a rostit un cuvânt de binecuvântare pentru fiii comunei, pentru oaspeți, dar și pentru buna desfășurare a tuturor evenimentelor cuprinse în program.

Moderatorul Victor Mihalache, într-o formă de zile mari, a prezentat oaspeții de seamă, care au ținut să participe la aceste zile festive ale comunei și a invitat în scenă pe cantautorul Emilian Dobre, care a încântat audiența cu un potpuriu de melodii folk.

În continuare a fost lansat volumul de proză „Povestea dorințelor”, semnat de Alina Ioana Ristea și ilustrat de Briana Maia Lăzărescu, volum ce cuprinde mai multe povești pentru copii. De remarcat este și faptul că cele două prietene au vârsta de doar 14 ani, și au drept hobby-uri, una scrisul, iar cealaltă desenul, pictura și muzica. Pentru a demonstra acest lucru Briana Lăzărescu a interpretat împreună cu mama ei câteva cântece populare, moment care a ridicat sala în picioare.

Au urmat alocuțiunile susținute de directoarele Căminelor Culturale din Bucșani (Viluța Dimache), Vulcana Pandelescu (Florina Voicu) și Doicești (Gabriela Cristea).

Una din surprizele oferite auditoriului de organizatori a fost și Grupul Coral Feminin

Pandeleana din Vulcana Pandele, dirijat de prof. Viorica Mihalache, care a interpretat un potpuriu de cunoscute cântece populare românești.

Moderatorul a oferit auditoriului o surpriză de suflet, prezentând familia Lilianeii Iotu, directoarea Căminului Cultural din comună, ea contribuind direct la pregătirea mai multor momente din cadrul festivalului, fiind și o spumoasă poetă, familie formată din mama nonagenară, soțul și cei doi copii, care au venit, fata din Anglia și băiatul din Spania, reunind întreaga familie cu ocazia acestui festival.

Grupul de dansatori „Comorile satului” din Gura Ocniței au prezentat o suită de dansuri populare într-un melanj fericit de muzică și mișcare, iar eleva Clara Slav a încântat auditoriul cu un potpuriu de piese de muzică ușoară.

Artiștii plastici Ina Stana Rebigan, din cadrul Clubului Artelor Giurgiu, și Moise Balancea din București și-au prezentat lucrările care pavoazau sala de festivități, invitând pe toți cei prezenți să viziteze și expoziția cu vânzare, deschisă în foaierul sălii de spectacole.

Sosind și momentul cel mai așteptat al primei zile a Festivalului Florilor de Câmp, i s-a dat cuvântul poetei Liliana Iotu, care, cu sufletul la gură a vorbit de viața ei trepidantă, de bucuriile și necazurile de care a avut parte timp de 17 ani, aflată la muncă în Spania, dorul de țară și de cei dragi și-i umplea ochii de lacrimi, de paginile albe ce parcă abia așteptau să fie umplute cu strigătele disperate ale sufletului ei înstrăinat. Despre volumul de versuri semnat de Liliana Iotu, „Casa mea cu gard de fier” au vorbit scriitorii din cadrul Societății Scriitorilor Târgovișteni care i-au fost alături poetei în aceste momente de împlinire, printre care: Ileana Pascu, Constanța Popescu, George Ioan Canache, George D. Piteș, care au citit și câte o poezie din volumul lansat. Un grup de elevi au recitat din poeziile Lilianeii Iotu, iar primarul Sorin Vasile Ioniță i-a oferit din partea organizatorilor un frumos aranjament floral.

În încheiere poeta a oferit celor prezenți cărți cu autografe, fotografiindu-se cu aceștia. (*Argus*)

Forumul Național Cultural „Brâncoveniana” – ediția a V-a – 2023

Duminică, 13 august 2023, la Palatul Brâncovenesc din comuna Potlogi, s-au desfășurat lucrările Forumului Național Cultural „Brâncoveniana” - ediția a V-a, 2023. Organizatorii evenimentului au fost: Consiliul Județean Dâmbovița / Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească”; Primăria și Consiliul local al comunei Potlogi; Cenaclul Cultural „George Coandă” Potlogi; Societatea Scriitorilor Târgovișteni. Pentru buna desfășurare a manifestărilor culturale, dintre partenerii care au fost alături de organizatori enumerăm: Arhiepiscopia Târgoviște; Filiala „Ion Heliade-Rădulescu” Dâmbovița a Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România; Filiala „Mihai Viteazul” Dâmbovița a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”; Revista online „Regal Literar”. Festivitățile au început cu depunerea de coroane de flori la monumentul marelui voievod martir, amplasat la intrarea în incinta palatului domnesc.

Lucrările au fost deschise de prof. Valentina Vasile, dir. executiv al Forumului, care a mulțumit tuturor celor prezenți, subliniind participarea la această ediție a unor nume de rezonanță din viața culturală, literară și științifică din țară. Domnia sa a invitat în prezidiu pe: George Coandă - președinte de onoare al Forumului, Viorel Drăghici - primarul comunei Potlogi și preotul Marian Șerban.

Preotul Marian Șerban a dat citire Mesajului de binecuvântare al ÎPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nifon, iar directorul revistei online Regal Literar, Adrian Streche a citit mesajul de salut al acad. Ioan Aurel Pop - președintele Academiei Române, iar col. Dumitru Iov a citit mesajul Filialei Județene „Mihai Viteazul” a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

Viorel Drăghici a ținut să mulțumească tuturor celor prezenți, urând succes lucrărilor forumului. Domnul George Coandă a conferențiat despre „Salvarea României în momentele istorice ce păreau imposibile de depășit, din istoria ei milenară”; l-a citat pe istoricul Nicolae Iorga ce susținea că „națiunea este o binecuvântare a lui Dumnezeu”; a amintit faptul că mari savanți (v. prof. dr. Marija Gimbutas) ai lumii au subliniat argumentat că România este vatra tuturor popoarelor indo-europene; concluzionând că genialul Mihai Eminescu este duhul cosmic al națiunii române. Fetita de cinci anișori Anais Dumitrașcu a recitat o poezie despre Voievodul Martir Constantin Brâncoveanu, scrisă de poetul Constantin Voicu, poetul Nelu Preda a recitat poezia-îmă intitulată „Limba noastră”, iar preoteasa și prof. de religie Luiza Domșa, a interpretat balada lui Brâncoveanu, momente care au fost îndelung aplaudate.

În partea a doua a forumului au susținut comunicări: Monahia Moldovan (*Biserici dispărute*); prof. Valentina Vasile (*Altar de lumină și credință - Biserica Brâncovenească*

de la Potlogi); Laurențiu-Ștefan Szencovics (*Medalia Serviciul Credincios conferită în 1911 unui soldat din comuna Potlogi*); prof. dr. George Coandă (*Ivirianismul preiluminist ortodox*).

Au susținut alocuțiuni: Honorius Moțoc (*Ivirianismul și brâncovenianismul pentru poporul român*); Cornel Mărculescu; ziaristul Liviu Mihaiu; col. Dumitru

lov, cărui i s-a oferit de către Valentina Vasile, un volum rarism de poezii semnat de poetul Dumitru Iov, trăitor pe aceste meleaguri, erou din Primul Război Mondial, bunicul colonelului care-i poartă numele.

În partea a treia a forumului a fost programate mai multe momente muzicale și literare, printre care: Cosmina elevă la Colegiul Național Dinu Lipatti din București, care a interpretat cântecul intitulat „Mai avem o țară sfântă”; artista și cântăreața Doina Chițescu, care a recitat două poeme tematice; poeta Corina Diaconescu, care a recitat din oratoriul „Constantin Brâncoveanu - o jertfă românească”; prozatoarea Maria Dobrin, care a citit un fragment dintr-un roman istoric; poeta Mihaela Bălăușescu, care a citit un poem închinat marelui voievod martir.

Partea a IV-a a lucrărilor forumului a fost și cea mai așteptată, ea supranumindu-se și Gala Premianților. Valentina Vasile a prezentat juriul Concursului de poezie creștină și patriotică „Sub crucea Sfântului martir Constantin Brâncoveanu”, acesta fiind format din: Președinte – Vilia Banța; Membrii – Constantin Voicu, George D. Piteș, Florentina Chifu, Marian Ilie; Secretar – Claudiu Dumitrache.

Juriul a oferit următoarele premii: Dumitru Sorin Pană – Trofeul Brâncoveniana și Premiul Special al Președintelui de Onoare al Forumului, prof. dr. George Coandă; Ion Graur – Premiul I și Premiul Special al Arhiepiscopiei Târgoviște; Nina Schitco – Premiul II și Premiul Special al Complexului Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște; Nelu Preda – Premiul III și Premiul Special al Societății Scriitorilor Târgovișteni; Flori Bungete - Premiul Special al Revistei „Litere” și al Editurii „Bibliotheca” Târgoviște; Victoria Maria Pripon - Premiul Special „Ștefan Neagu” al Primăriei Comunei Potlogi; Irina Anghel - Premiul Special al Editurii „Arena Literară” / Editura „Betta”; Maxim Melinti - Premiul Special al Revistei „Regal Literar” / „Timpul”; Doina Mihaela Ene - Premiul Special al Cenaclului Cultural „George Coandă” din Potlogi și al Filialei „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița, al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România; Alina Ana-Maria Pripon - Premiul Special al Revistei „Eroica”, al Filialei Județene „Mihai Viteazul” a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

Maria Sima de la Universitatea Particulară Constantin Brâncoveanu din Pitești, județul Argeș a oferit diplome și medalii organizatorilor și tuturor premianților, invitându-i la Festivalul Basarabilor care va fi inițiat la Pitești în anul 2024.

Au mai susținut alocuțiuni: ziaristul Florenț Mocanu, poeta Iulia Pârnu, refugiată moldoveancă, a ținut să remarce că spiritul rugător al lui Brâncoveanu ne supraveghează în continuu, iar profesorul de muzică Florin Șerban a încântat asistența cu un potpuriu de cântece populare.

În încheiere, cei prezenți s-au întreținut cordial și au immortalizat momentul în interesante fotografii. (*Argus*)

Simpozion Internațional „Mihai Eminescu”

Vineri, 25 August 2023, în Sala de Festivități a Casei de Cultură „Mihai Eminescu” din comuna Bezdead, s-au desfășurat lucrările Ediției a II-a a Simpozionului Internațional „Mihai Eminescu”, organizat sub înaltul patronaj al Academiei din România și Republica Moldova, de Primăria și Consiliul Local al comunei Bezdead, Fundația Academia Daco-română București, Biblioteca Vasile Voiculescu din Bezdead.

Partenerii care au contribuit la buna desfășurare a acestui eveniment deosebit au fost: Arhiepiscopia Târgoviște; Școala Gimnazială „Grigore Rădulescu” Bezdead; Societatea Scriitorilor Târgovișteni; Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, Filiala Județeană „Ion Heliade Rădulescu”; Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița; Centrul *Europe Direct* Târgoviște.

Au fost invitați la această prestigioasă manifestare: Acad. Mihai Cimpoi - Președintele Congresului Mondial al Eminescologilor; Elena Dabija - Director al Centrului Academic Internațional Eminescu din Chișinău; Mihai Stan - Președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni; George Coandă - președintele Uniunii Ziariștilor Profesioniști, Filiala Dâmbovița; Geo Stroe - Președinte al Fundației Naționale Academia Daco-română București; Paul Polidor -

Președinte al Fundației Române pentru UNESCO, „Academia de Interferențe Culturale Internaționale”, Dumitru Copilu-Copillin, universitar Eminescolog, Cetățean de Onoare al comunei Bezdead.

Întregul program a fost coordonat și monitorizat de Izabela Maria, directorul bibliotecii „Vasile Voiculescu” din comună.

Pentru început toți cei prezenți au fost invitați să ia parte la festivitatea de dezvelire a bustului geniului poeziei românești. Părintele Claudiu Negrescu, reprezentant al Arhiepiscopiei Târgoviște, însoțit de un sobor de preoți din care au făcut parte părinții Ionuț Călimănescu, Pavel Popescu, Marian Sava și Mihail Stanciu au oficiat o slujbă de dezvelire și sfințire a bustului geniului neamului, limbii și poeziei române, binecuvântând și manifestările ocazionate de Simpozionul Internațional „Eminescu Universalul” organizat la noua casă a poetului nepereche de la Bezdead.

Programul zilei a continuat în sala de festivități a Casei de Cultură „Mihai Eminescu” cu un cuvânt de bun venit adresat invitaților de către primarul comunei Teodora Anghelescu, care a ținut să le mulțumească tuturor pentru participarea la

acest eveniment memorabil închinat marelui poet român.

Au conferențiat: acad. Mihai Cimpoi (Eminescu - centru canonic al culturii române); director al Centrului Academic Internațional din Chișinău, Elena Dabija (Un nou lăcaș de cultură Eminescu, sub patronaj Academic); Iulian Filip (A munci fără să aștepți răsplata); Mihai Stan (Mihai Eminescu, sau tentința spre absolut); George Coandă (Spiritul lui Eminescu - particula de divinitate din ADN-ul poporului român); Geo Stroe (Daco-românul absolut Mihai Eminescu - un filozof zamolxian original al națiunii noastre); Aurel David (Eminescu acasă la el); Valeriu Cimpoca (Dor de Eminescu); Constantin Mihai Popescu (Arta vieții și a morții la Eminescu); Dumitru Sârghie (Ce ar însemna România fără Eminescu); Paula Romanescu (Un nou mod de a-l citi pe Eminescu); preot arhimandrit Mihail Stanciu (Eminescu și rugul cel viu); Constantin Giurgincă (Geografia sacră a pământului românesc la Eminescu); Ioan Câmpan (Științele moderne pe urmele lui Eminescu).

Scriitorul Dumitru Copilu-Copillin a prezentat cele două volume: *Decalog* și *Mihai Eminescu - Poezii alese*, scoase de sub tipar în 2023, la Editura Bibliotheca din Târgoviște, și închinare Ediției a II-a a Simpozionului Internațional Eminescu, și dezvelirii bustului geniului lui Eminescu.

Poetul Florea Turiac a recitat poezia *Luminând ca un Luceafăr* apărută într-un volum dedicat lui Mihai Eminescu.

Partea a doua a Simpozionului, a continuat cu o serie de alocuțiuni susținute de: teolog Mihail Nicolae Stanca (Locuri greu de tâlcuit în opera eminesciană); preot Marian Sava (Nu sunteți ca iarba); Mihaela Gheorghiu (Mihai Eminescu - între simbol și sindrom bipolar); Gheorghe Gavrilă Copil (15 Iunie - Ziua Națională Mihai Eminescu); Ovidiu Drăgan (Eminescu poetul - Regele dac la Simpozionul Internațional Dacia Renaște); Luminița Gogoiu Pânteia (Eminescu - Luceafăr de neîntrecut al poeziei românești); Dumitru Copilu-Copillin (Încă un monument ca simbol național); Paul Andrei Dârlău (Regele și Titu Maiorescu, sau despreuciderea lui Eminescu), Constantin Voicu (Eminescu între Bezdead și Pietroșița).

Paul Polidor a prezentat un CD cu noi melodii pe versuri eminesciene, dedicat acestui simpozion internațional Mihai Eminescu și dezvelirii bustului marelui poet amplasat în fața Căminului Cultural din Bezdead, care-i poartă cu cinste numele.

Alocuțiunile au fost asezonate cu intermezzouri lirice și muzicale prezentate de: Cristian Petru Bălan (*Eminescu*, pe versuri de C.P. Bălan și muzică Eugen Doga); elevi ai Școlii Gimnaziale „Grigore Rădulescu” din Bezdead, pregătiți de prof. Victor Nedelcu.

În încheiere cei prezenți s-au întreținut cu invitații de onoare și organizatorii, au făcut schimb de impresii, și cărți cu autografe și au participat la o interesantă ședință foto. (*Argus*)

Simpozionul Național „Școala de la Târgoviște – tradiție și continuitate” – ediția a X-a

Sâmbătă, 26 August 2023, în Sala de festivități a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, s-au desfășurat lucrările Simpozionului Național „Școala de la Târgoviște – tradiție și continuitate”, Ediția a X-a, eveniment în care a fost analizată opera a patru scriitori de prestigiu din Societatea Scriitorilor Târgovișteni și anume: Daniela Olguța Iordache, Emil Stănescu, Florea Turiac și George D. Piteș.

Organizatorii manifestării au fost: Consiliul Județean Dâmbovița prin Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, Societatea Scriitorilor Târgovișteni, Uniunea Ziaristilor Profesioniști din România – Filiala „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița, Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște, Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște.

În prezența unui numeroase asistențe la masa prezidiului au luat loc: acad. Mihai Cimpoi - membru al Academiei Române și al Academiei de Științe din Republica Moldova, Nicolae Oprea - președintele Filialei Pitești a Uniunii Scriitorilor din România, George Coandă - președintele Filialei Dâmbovița a Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, Mihai Stan - președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni. Pentru început au fost ținute scurte alocuțiuni de salut din partea: Arhiepiscopiei Târgoviște, Prefecturii Județului Dâmbovița, Consiliului Județean Dâmbovița, Primăriei Municipiului Târgoviște, Academiei de Științe a Republicii Moldova, Uniunii Scriitorilor din România, Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, Societății Scriitorilor Târgovișteni.

Au susținut comunicări științifice cu tema *Școala de la Târgoviște - Tradiție și continuitate*

- Mihai Cimpoi – *Mircea Horia Simionescu. Scrierea ca ființă și lucru;*
- Vasile Bardan – *Cum e treaba cu scrisul;*
- Aurel Maria Baros – *Manole, atlantul;*
- Petre Gheorghe Bârlea – *George D. Piteș – polivalența unui îndrăgostit de arta cuvântului;*
- Margareta Bineață – *Un prozator cu suflet de poet: George D. Piteș;*
- George Coandă – *Crochiuri – efigii literare creionate pe un șevalet sentimental;*
- Titi Damian – *Orizont poetic târgoviștean: Daniela-Olguța Iordache, Emil Stănescu, Florea Turiac, George D. Piteș;*
- Ana Dobre – *De la livrescul mitic la livrescul literaturizant;*

- Nicolae Georgescu – *George D. Piteș. Viața, de azi pe mâine*;
- Marin Iancu – *Emil Stănescu și literatura mărturisirilor. Între subiectivitate și obiectivitate*;
- Daniela-Olguța Iordache – *Naiva și descurcările sau noi completări privind tipologia personajelor literare*;
- Niculae Ionel – *Folclor și poezie*;
- Nicolae Oprea – *Poeți și prozatori. Proza retrospectivă a destinului „în impas”*;
- Victor Petrescu – *Școala de la Târgoviște și continuatorii săi*;
- George D. Piteș – *De ce Școala de la Târgoviște?*;
- Florentin Popescu – *George D. Piteș, între deontologia scriiturii și aspirația întregului*;
- Mădălina Simionescu-Cojocaru – *„Soarele extatic sau pre-textele fiarei” de Emil Stănescu & Anne Porsa – Un roman despre frumos, divin, bunătate și iubire*;
- Mihai Stan – *Școala de la Târgoviște azi*;
- Emil Stănescu – *„Școala de la Târgoviște și problematica limbii române în context european*;
- George Toma Veseliu – *Școala de la Târgoviște și Continuatorii*;

În continuare au fost lansate volumele:

- Mihai Cimpoi – *Mircea Horia Simionescu. Scrierea ca ființă și lucru. Eseu monografie*;
- Mihai Stan – *Proceeding-ul ediției a X-a a Simpozionului Școala de la Târgoviște. Tradiție și continuitate*;
- Florea Turiac – *Fabian, delincvent din pasiune*;
- Niculae Ionel – *Litere. Exerciții de admirație*;
- Mihai Stan – *Drumul cărții. Din jurnalul unui editor - vol. III.*

A fost prezentat și discutat nr. 7-8 (280-281), iulie - august, 2023 al Revistei Litere. Revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni, care apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România cu sprijinul Consiliului Local Municipal și al Primăriei Municipiului Târgoviște.

Președintele Filialei „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița, George Coandă a oferit scriitorului George D. Piteș o Distincție de Merit din partea Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, cu ocazia împlinirii vârstei de 75 de ani de viață și patru decenii de activitate pe tărâmul culturii românești.

Soprana Irina Gâju a încântat audiența cu un potpuriu de romane, compuse de Eugen Doga pe versurile Veronicăi Micle.

Simpozionul s-a încheiat cu discuții libere, invitații făcând schimb de opinii, sugestii, cărți cu autografe și immortalizând evenimentul în multe și interesante fotografii. (*Argus*)

Zilele orașului Târgoviște Salonul Editorial „Ion Heliade Rădulescu” – ediția a XXII-a

Sub egida Consiliului Județean Dâmbovița, a Primăriei Municipiului Târgoviște, a Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște și a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița s-a organizat în scuarul primăriei, cea de a XXII-a ediții a Salonului Editorial, eveniment care s-a desfășurat de-a lungul a trei zile, între 8-10 septembrie 2023.

La acest salon au participat editurile: ALL; Arco Iris; Arhiepiscopia Târgoviștei; ART; Bibliotheca; Cetatea de Scaun; Corint; Curtea Veche Publishing; Eikon; Litera; Niculescu; Paralela 45; Polirom; Tritonic.

În dimineața zilei de 8 septembrie 2023, cea care a deschis manifestările editoriale a fost Editura Arco-Iris, care și-a prezentat noutățile editoriale, iar scriitoarea Viorica Furcoiu a venit în fața unui numeros auditoriu cu colecția proprie de cărți pentru copii intitulată *Scrieri pentru copii, de la bunica*. A urmat un moment muzical susținut de formația de muzică ușoară *Drimer*, a Centrului de Arte „Carmina Burana”, formată din elevi din gimnaziile Târgoviștene, moment foarte gustat și aplaudat de public, după care, profesoara Ada Văduva a invitat mai multe grupuri de preșcolari la un moment deosebit, intitulat *Învață să dansezi prin joacă*. După amiaza zilei a fost dedicată lansării, la ora 17,00 a cărții *Frumoasă era Sena pe sub florile mele. Notele unui ambasador român la Paris între Bataclan 15 și Covid 19*, semnată de cunoscutul istoric și om politic Adrian Cioroianu, volum realizat la Editura Curtea veche Publishing, după care, Adrian Cioroianu a răspuns întrebărilor celor prezenți, într-o interactivă și foarte interesantă oră de istorie.

Sâmbătă a fost organizată, la ora 10,00, deschiderea festivă a manifestărilor ocazionate de sărbătorirea Zilelor orașului Târgoviște. Au susținut alocuțiuni: Directorul Bibliotecii Județene Ion Heliade Rădulescu - Agnes Erich; Președintele Consiliului Județean - Corneliu Ștefan; Primarul municipiului Târgoviște - Daniel Cristian Stan; Prefectul Județului Dâmbovița - Claudia Gîlia; Preot Consilier - Robert Marian Puiescu; Președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni - prof. Mihai Stan. În continuare Preotul Consilier Marian Puiescu a prezentat cărți publicate de Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei printre care: *Stolnicul Constantin Cantacuzino - diplomat, politician și erudit sprijinitor al misiunii Bisericii prin intermediul culturii*; *Radu Mihnea - bine credincios voievod, promotor al valorilor creștine și luptător pentru unitatea neamului românesc*; *Tipăriturile de la Târgoviște ale Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanu*; *Muzica în viața Bisericii Ortodoxe*; *Vârsta înțelepciunii și a roadelor credinței*.

Editura Cetatea de Scaun a lansat volumele: *Cultura târgovișteană între mijlocul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XX-lea*, semnată de scriitorii Mihai Oproiu, Mihai Ștefan Radu, Alexandra Ioana Oproiu și *Edificii catolice și misionarism în Târgoviștea secolelor XIV și XVII*, semnat de Iulia Ghercă.

Editura Tritonic, în prezentarea lector univ. dr. Pompiliu Alexandru, a lansat volumele: *În tăcerea nopții*, roman semnat de Dragoș C. Costache și *Între vulturi și oameni* - povestiri, semnat de Todora Matei.

Editura Bibliotheca a lansat volumul *A treia carte cu prietenii*, semnat de Chiru Cătălin Cristea, volum mult așteptat de prietenii autorului și nu numai.

Editura Eikon și-a prezentat noutățile editoriale, sub atenta moderare a lui Vianu Mureșan: *Prea roz*, semnată de Cătălina Steriu; *Tandem cu umbrele*, semnată de A.T. Branca; *Circumstanțiale. Consemnări politico-morale 2018-2021*, semnată de Christian Crăciun; *Heterologie. Introducere în etica lui Lévinas*, semnată de Vianu Mureșan; *Cel de la geam*, semnată de Ciprian Apetrei; *Aici și acolo*, semnată de Ciprian Apetrei; *Limbajul obscen. Înjurături și lexic obscen în cultura română*, semnată de Octavian Laiu- Despău; *Parcul cu scorpioni*, semnată de Cristian Săileanu; *Scrieri, vol I: Heliade necunoscutul. Ontologie și poetică / Celălalt Hașdeu. Doctrina esoterică*, semnată de Dorin Ștefănescu; *Scrieri, vol II: Gabriel Marcel și filozofia concretă / Dincolo. În numele transcendenței. De la Bergson la Marion*, semnată de Dorin Ștefănescu; *Maluri*, semnată de Tiberiu Cercel; *Amar lin*, semnată de Florin Spătaru; *Umbra blestemată*, semnată de Thanas Medi; *Influența politicianului asupra vieții culturale a românilor (1947-1971)*, semnată de Alexandra Țichindelean; *Scriitori români între refuzul compromisului și adaptare. Excludere socială și condamnare politică (1944-1964)*, semnată de Raluca Nicoleta Spiridon; *Gândirea muzicală*, semnată de Pascal Bentoiu; *Imagine și sens. Eseu asupra fenomenului muzical*, semnată de Pascal Bentoiu; *Cioran și muzica elementelor primordiale (Hermeneutica)*, semnată de Oleg Garaz; *Plotin: despre coborârea sufletului în trupuri (Enneade 4.8)*, semnată de Dan Tomuleț; *Scrieri, vol. I: Momente efemere într-o multitudine de vieți*, semnată de Francisc Nona; *Tainice năluciri*, semnată de Gabriela Ilie.

Duminică, 10 septembrie Editura Bibliotheca, prin vocea moderatorului Mihai Stan - președintele Editurii, și-a prezentat noutățile, printre care s-au enumerat: *În grădina plictiselii*, semnată de Savian Mur; *Ziarul Timpul acuzat în parlament*, semnată de Nicolae Georgescu; *Estetica poeziei lui Nichita Stănescu*, semnată de Vasile Bardan; *Libertatea de a fi eu*, semnată de Vali Nițu; *Renăscut*, semnată de George Ioan Canache; *Pe drumul suferinței. Partidul Țărănesc din Județul Dâmbovița în anii 1938-1989*, semnată de Marian Curculescu; *Antologie Litere (180 prozatori în 22 de ani)*, semnată de George D. Piteș și Mihai Stan; *Pasărea Phoenix, ediția a II-a, Dialog cu fața la perete ediția a II-a, și Dialogul literelor, vol. II*, semnată de George D. Piteș; *Arheolog printre eresuri*, semnată de Kir Papas; *Fabian, delincvent din pasiune*, semnată Florea Turiac; *Picătura de dojană*, semnată de Vasile Didoacă Dojană; *Drumul cărții. Din jurnalul unui editor*, semnată de Mihai Stan; *Necuprinsul din cuvinte*, semnată de Constanța Popescu; *Litere. Exerciții de admirare*, semnată de Nicolae Ionel; *În umbra puterii*, semnată de Ivan Vasile Ivanoff; *Casa mea cu gard de fier. Mi casa con la valla de hiero*, semnată de Liliana Iotu; *Mircea Horia Simionescu. Scrierea ca ființă și lucru*, semnată de acad. Mihai Cimpoi; *Litere. Istoria unei reviste de cultură dâmbovițene (2000-2023)*, semnată de Mihai Stan și Alexandru Muscalu; *Simpozionul Național „Școala de la Târgoviște” - tradiție și continuitate, ediția a X-a*, semnată de Mihai Stan; *Tableta de marți. Așa o lipsă de incultură...*, semnată de Puiu Jipa; *Firul în patru*, semnată de Claudia F. Badea; *Tableta de duminică*, semnată de Erica Oprea; *Tableta de miercuri*, semnată de Pompiliu Alexandru.

Trebuie remarcată prezența impresionantă de curioși dar și de avizați printre standurile de cărți, discuțiile libere purtate între cumpărătorii de cărți și reprezentanții autorizați ai literelor dâmbovițene, precum și sesiunile fotografice care au atras atenția trecătorilor, îndrumându-le pașii prin cetatea mirifică a cuvântului scris. (*Argus*)

Întâlnire emoționantă cu generația de mâine – Lecturi publice la Școala Gimnazială din comuna Lucieni –

Joi, 19 octombrie 2023, sub egida Primăriei comunei Lucieni și a Societății Scriitorilor Târgovișteni, la Biblioteca Școlii Gimnaziale din comună a fost organizată o frumoasă și emoționantă întâlnire între scriitorii SST și elevii Școlii Gimnaziale.

Evenimentul a fost posibil ca urmare a inițiativei scriitorului Savian Mur născut pe aceste meleaguri, dar și a atenției deosebite acordate de către primarul comunei, domnul Vasile Tița, îmbunătățirii permanente a educației tinerelor vârstare aflate pe băncile școlii.

Delegația de scriitori, membri ai SST, a fost primită mai întâi de primar, care s-a întreținut cordial cu aceștia, vorbindu-le cu însuflețire despre eforturile făcute de primărie pentru asigurarea cu cele necesare desfășurării în bune condiții a vieții și activităților școlare, insistând asupra modernizării dotărilor școlii, a reabilitării, și reorganizării bibliotecii, precum și a programelor educaționale asigurate de aceasta.

Lucrările evenimentului au continuat în sala de lectură a bibliotecii. La masa prezidiului au luat loc: primarul comunei, Vasile Tița, preotul Marian Paraschiv, directorul actual al școlii, prof. Felix Dan Stan, fostul director al școlii, prof. Emilian Stan și scriitorii: Mihai Stan, Constantin Voicu, Savian Mur și George D. Piteș. În sală au fost prezenți elevi ai școlii gimnaziale însoțiți de prof. Simona Bănică, învățătoarele Rodica Pătulea, Nicoleta Stan, Loredana Stan, Alina Rizea, și bibliotecara Jenica Constantin.

Manifestările au fost deschise de primarul Vasile Tița care, mulțumind tuturor pentru prezență, a subliniat că la eforturile făcute de conducerea comunei pentru a le asigura elevilor tot ce le este necesar pentru a învăța, se așteaptă ca și aceștia să răspundă cu un efort susținut de pregătire pentru viața lor de mâine. În alocuțiunile susținute de preotul Marian Paraschiv, paroh al bisericii din comună, de

directorul școlii, profesorii Felix Dan Stan și de Emilian Stan, fost director al Școlii Gimnaziale, s-a subliniat susținerea continuă a actului de învățământ și necesitatea organizării de evenimente care să trezească interesul copiilor pentru învățatură.

A luat cuvântul scriitorul Savian Mur, care i-a prezentat pe scriitorii care îl însoțesc. El a destăinuit copiilor și câteva din amintirile unei copilării fericite, trăită pe aceste meleaguri, îndrumat în permanență pe calea cunoașterii și a pregătirii sale intelectuale, de bunica sa, absolventă a doar câteva clase primare, dar cu un suflet generos și nobil, deschis în permanență la nou. El a mai amintit și calitatea pregătirii în școala românească, lucru care a făcut să fie recunoscut ca un foarte bun profesor de matematică, în țară, dar și în Maroc și Franța, unde a predat în limba franceză. Scriitorul a vorbit apoi de dragostea lui pentru cartea scrisă, concretizată prin semnătura pusă pe un număr de 18 volume de proză, eseuri și versuri, publicate până în prezent. În încheiere el a invitat elevii să petreacă zilnic cel puțin o oră în bibliotecă, pentru a-și îmbunătăți cantitatea și calitatea cunoștințelor acumulate.

În alocuțiunea sa, Mihai Stan, președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni a amintit de felul cum i-a apropiat pe elevi de carte și dragostea pe care le-a insuflat-o pentru citit, de evenimentele organizate de SST pentru susținerea și îmbunătățirea actului cultural în Cetatea de Scaun a Târgoviștei și nu numai, menționând și faptul că se simte onorat să fie înconjurat de scriitori de valoare care au confirmat, mulți din ei fiind primiți în Uniunea Scriitorilor din România și Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România.

Au mai vorbit și scriitorii Constantin Voicu și George D. Piteș, care au recomandat elevilor să-și facă zilnic un program sever de studiu, pentru îmbogățirea și diversificarea cunoștințelor. Primul a vorbit și de viața petrecută la catedră, de zecile de generații de elevi pe care i-a pregătit, și de care acum este foarte mândru, iar cel de-al doilea le-a vorbit copiilor de sacrificiul făcut de strămoșii noștri, pentru ca ei să aibă o viață demnă și liniștită, lucru ce-i obligă să instruiască continuu, pentru a le duce moștenirea mai departe.

Toți scriitorii au citit și din lucrările proprii, fiind răsplătiți cu aplauze.

Scriitorii au oferit bibliotecii din volumele proprii, iar Mihai Stan a oferit în plus mai multe numere ale revistei Litere a Societății Scriitorilor Târgovișteni, ce apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România, invitând elevii să ceară sprijinul scriitorilor pentru a publica lucrările lor literare în paginile revistei Litere, sau în volum propriu.

Evenimentul s-a încheiat cu discuții libere dintre elevi, scriitori și cadre didactice, fiecare menționând motivarea și disponibilitatea de a organiza și alte mese rotunde și colocvii pe teme literare și nu numai.

Participanții la această binevenită întâlnire între generații au făcut schimb de adrese, immortalizând evenimentul în multe și interesante fotografii. (*Argus*)

Festivitatea de acordare a premiilorUSR – Filiala Pitești

În ziua de vineri, 17 noiembrie 2023, la sediul Filialei Argeș a Uniunii Scriitorilor din România, a avut loc o interesantă și mult așteptată festivitate de acordare a premiilorUSR pentru anii 2021 și 2022.

În sala de lectură a Centrului Cultural Pitești, care s-a dovedit neîncăpătoare, au ținut să fie alături de scriitorii care au depus dosarele la secretariatul Comisiei de Jurizare, pentru a fi nominalizați și a primi una din prestigioasele distincții aleUSR, scriitori din Filiala Argeș aUSR, dar și membri ai familiilor lor, cunoștințe, prieteni.

La prezidiu au luat loc scriitorii: Nicolae Oprea (președintele Filialei Argeș aUSR); Mihai Stan (președinte al Societății Scriitorilor Târgovișteni); Octavian Mihail Sachelarie; Jean Dumitrașcu (vicepreședinte al Filialei Argeș aUSR).

Jean Dumitrașcu a deschis lucrările festivității mulțumind tuturor pentru prezență și amintind câteva articole din regulamentul modalităților de acordare a premiilorUSR. El a menționat că se puteau acorda doar premiul „Cartea Anului” și premiul „Opera Omnia” (sau de debut). Au fost validate doar dosarele care au fost depuse până la data de 30 septembrie 2023. Din acestea au fost nominalizate pentru premiere doar autorii ale căror volume erau însoțite de cel puțin trei cronici semnate de critici literari consacrați și recunoscuți pe plan național, și apărute în reviste literare aleUSR, sau care apar sub egidaUSR.

Au fost prezentate cele 11 dosare ale celor nominalizați de Comisia de Jurizare:

Pentru anul 2021:

- Savian Mur (volumul „Socul gol”, eseuri, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2021);
- Carmen Georgeta Popescu (volumul „Amar(a)”, roman, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2021);
- Florentin Sorescu (volumul „Transformatorul”, proză, Editura Youngart, București, 2021);

Pentru anul 2022:

- Maria Chirtoacă și Liviu Mățăoanu (volumul „Poezia lirică în Muscel”, antologie, Editura Larisa, Câmpulung, 2022);
- Aurel Udeanu (volumul „Un trup. Doar lumina”, poezie, Editura Neuma, Apahida, Cluj, 2022);

- Dumitru Ungureanu (volumul „Terapie narativă. Autoficțiuni apocrife”, proză, Editura Junimea, Iași, 2022);
- Mircea Bărsilă (volumul „Vise. Reverii. Vedenii”, poezie, Editura Școala Ardeleană, Cluj, 2022);
- Ecaterina Petrescu Botoncea (volumul „De dincolo de dimineți”, roman, Editura Limes, Florești, Cluj, 2022);
- Ecaterina Petrescu Botoncea

(volumul „Cântece în cenușă. Imnuri orifice”, poezie, Editura Kafka, București, 2022);

– Domnița Neaga (volumul „Sufletul cuvântului”, cronici literare, Editura Aius, Craiova, 2022).

– Nicolae Oprea, (volumul „Puncte de reper în istoria literaturii române”, istorie literară, Editura Limes, Florești, Cluj, 2022).

Nicolae Oprea, președintele juriului, din care au mai făcut parte și scriitorii: Mihai Stan, Octavian Mihail Sachelarie și Jean Dumitrașcu, a dat citire listei câștigătorilor premiilorUSR, Filiala Argeș, pe anii 2021 și 2022:

– Pentru anul 2021 - Carmen Georgeta Popescu (Premiul „Cartea Anului - Proză”);

– Florentin Sorescu (Premiul Special „Ion Cordon”);

– Pentru anul 2022 - Mircea Bărsilă (Premiul „Opera Omnia”);

– Ecaterina Botoncea (Premiul „Cartea Anului - Poezie”);

– Dumitru Ungureanu (Premiul „Cartea Anului - Proză”).

Președintele juriului a oferit apoi diplomele câștigătorilor, i-a felicitat, și a participat alături de aceștia la un ședință foto de excepție.

Leonid Dragomir, redactor-șef al revistei „Argeș” a prezentat modalitatea de alegere a materialelor trimise pentru publicare în revistă, precum și direcțiile de acțiune pe viitor, pentru a face din revista Filialei PiteștiUSR, un reper important în cultura și literatura română.

În încheiere Mihai Stan a ținut să reamintească scriitorilor invitația de a trimite lucrări pentru publicare în reviste de prestigiu apelând la opinia criticilor consacrați, pentru a-și verifica valoarea scrierilor lor în comparație cu cele mai bine cotate titluri apărute pe piața cuvântului scris. Acesta a insistat ca fiecare scriitor să facă tot posibilul de a găsi și sponsori, pentru ca literatura în special, dar și cultura în general, să fie susținute pentru a exista ca mijloc real de educare.

Participantii au oferit cărți cu autografe, și au făcut schimb de opinii și adrese.(Argus)

Lansare de carte la Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște

Sub egida Uniunii Scriitorilor din România - Filiala Pitești, Societatea Scriitorilor Târgovișteni, împreună cu Universitatea „Valahia” Târgoviște - Facultatea de Științe Politice, Litere și Comunicare, au organizat în foaierea Teatrului „Tony Bulandra”, în ziua de 23 noiembrie 2023, o impresionantă lansare de carte. Este vorba de volumul de poeme „Neîndemânatic de viu” semnat de poetul, prozatorul, omul politic, dar și prim-vicepreședintele Uniunii Scriitorilor din România, Varujan Vosganian.

Printre invitați s-au aflat: Nicolae Oprea - președintele Filialei Pitești a U.S.R.; Mihai Stan - președintele S.S.T.; George Coandă - prof. univ. la Universitatea „Valahia” Târgoviște.

Din partea S.S.T. au mai participat scriitorii: Ecaterina Petrescu Botoncea, Constanța Popescu, Chiru Cătălin Cristea, Vali Nițu, George Canache, George D. Piteș.

Remarcăm prezența scriitorilor bucureșteni, de altfel și membri ai S.S.T.: Octav Lica și Silvan G. Escu, care l-au însoțit, pe remarcabilul om de litere, Varujan Vosganian în această deplasare la Târgoviște.

Dintre invitați au mai făcut parte: Alexandru Pompiliu, Ion Roiban, Liliana Nedelcu care a reprezentat Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște, Corina Didă din partea Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească” Dâmbovița.

Organizatorul de facto al acestui eveniment și moderatorul acestuia, scriitoarea Ecaterina Petrescu Botoncea a deschis lucrările manifestării, mulțumind tuturor pentru prezență.

Pentru început, Mihai Stan a menționat că această lansare de carte se înscrie în seria evenimentelor notabile care au marcat trendul ascendent al culturii și literaturii târgoviștene, amintind de Festivalurile Naționale anuale organizate de S.S.T. (Festivalul Național - Concurs „Primăvara Albastră” - Pucioasa; Forumul Național - Concurs „Brâncoveniana” - Potlogi; Festivalul Național - Concurs „Moștenirea Văcăreștilor”; Festivalul Național „Eminescu Universalul” - Bezdead; Festivalul Național Concurs „Toamna Literară Pietroșițeană” - Pietroșița), dar și de zecile de cărți semnate de membrii SST și editate de Editura „Bibliotheca” Târgoviște, de zecile de cărți lansate, de lecturile publice itinerante, de premiile primite de scriitorii târgovișteni la diferite evenimente literare din țară și de peste hotare. Acesta a subliniat și creșterea valorii scrisului târgoviștean subliniind că în acest an, la festivitatea de oferire a premiilor USR - Filiala Pitești, Carmen Georgeta Popescu și

Ecaterina Petrescu Botoncea li s-a acordat diploma „Cartea anului” pe anul 2021, respectiv pe anul 2022.

George Coandă a apreciat poezia distinsului și neobositului poet, Varujan Vosganian, pe care l-a denumit o *Păsăre rară de Ararat*, ca fiind sinceră, directă și mărturisitoare. El a citit și comentat poezia „Noul Erechteion” din volumul „Neîndemânatic de viu”, care este un adevărat strigăt deznădăjduit al omenirii aflate pe marginea prăpastiei, către un cer neîndurător, de unde este așteptată

cea de a doua venire a lui Dumnezeu întrupat, care să ia de pe umerii noștri firavi, icomensurabila povară a păcatelor. George Coandă a oferit omului de cultură Varujan Vosganian și o monumentală și bine documentată „Istorie a Târgoviștei de la origini până astăzi”, realizată de un colectiv de istorici coordonați de domnia sa.

Nicolae Oprea a dat citire unei cronici la volumul „Neîndemânatic de viu”, filozofând argumentat cu exemple edificatoare din volumul semnat de maestrul Vosganian, despre lumea zidurilor și viața pe care o duce lumea de azi, aflată într-o haotică și continuă căutare, într-o dezumanizare fără precedent și fără întoarcere. Domnia sa a apreciat cartea, a fi un adevărat tratat de filozofie despre religia faptelor împlinite și fără sens, despre abisul păcatului în care ne afundăm zi de zi, și neșansa de a mai găsi vreun drum de întoarcere. Ca un corolar a tot ceea ce s-a spus despre volumul său de poeme, omul de cultură Varujan Vosganian a conferențiat despre ciclitatea vieții pe Pământ, începând cu perioada luminoasă a Greciei antice și continuând cu cei 2000 de ani de după Hristos, care s-au dovedit ani din ce în ce mai întunecați, și marcați de perioade din ce în ce mai dureroase (molime, foamete) și cumplite războaie. Domnia sa a amintit de tragismul zilei de azi, care se află între ziua de ieri, din care nu am învățat nimic, și cea de mâine, în care nu știm ce încercări ne mai așteaptă, a vorbit și despre falsa alegere a judecătorului dintre oamenii supuși păcatului, despre teoria celor 5 simțuri ale omului (gust, pipăit, miros, auz, văz), care poartă omul în epopeea cunoașterii lumii înconjurătoare, de la contactul direct (gust), până la distanțe considerabile (văz), totul fiind însă atât de limitat, omul neputându-și depăși condiția de prizonier al acestei planete.

Revenind la poezie, domnul Varujan Vosganian a subliniat că poeziei îi revine rolul de a echilibra câtuși de puțin răul făcut de oameni pe acest pământ, marile lui descoperiri, de la arcul cu săgeți și până la rachetele intercontinentale având rolul doar de a ucide, în numele unor idei mici și a unor acumulări deșarte. De asemenea poezii le revine rolul de a promova idei care să dea cititorilor șansa, speranța de a crede și a construi o lume mai bună pentru toți oamenii de pe această planetă. Poetul este obligat deci, prin harul divin trimis lui, să continue, chiar dacă condamnarea la zbor este pentru el, o inevitabilă condamnare la moarte.

În încheiere, poetul Varujan Vosganian a oferit cărți cu autografe, întreținându-se cu invitații asupra multiplelor probleme ale lumii dezbătute în paginile volumului lansat, ca și asupra modalităților propuse de acesta în vederea contruirii unui om nou, care să fie capabil să aprindă soarele pe cerul nostru și în zilele care vor urma după noi.

Toți invitații au ciocnit cu poetul omagiat un pahar cu șampanie, participând și la un interesant studio foto. (*Argus*)

Regal muzical-literar la Buciumeni, Dâmbovița

Joi, 30.11.2023, la sediul Căminului Cultural din Comuna Buciumeni, sub egida Primăriei, a Școlii Gimnaziale și a Bisericii din comună, precum și a Societății Scriitorilor Târgovișteni, a fost organizat un adevărat Regal muzical-literar, cu ocazia lansării volumelor de poezii, semnate de poetul Ion Sorin Ivașcu, membru al S.S.T.: *Crâmpoie de călătorie... Lumini și umbre și Petale de viață. Antologie de poezie.*

Mirabela Ivașcu a deschis evenimentul, urând bun venit invitaților, anunțând și programul zilei. Apoi i-a prezentat asistenței pe reprezentanții instituțiilor organizatoare, respectiv: Ion Pavel – primar, Gabriel Grigoriu – viceprimar, Daniela Sanislav – directoarea Școlii Gimnaziale, Amalia Drosa și Ana Bogdan – profesoare la Școala Gimnazială din comună, Romario Teodor și Petruț Râpea – preoți la Biserica eparhială, Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, Marilena Răghinaru, George Ioan Canache, Cristian Grigore, George D. Piteș – membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni.

Preotul paroh Petruț Râpea a rostit o binecuvântare pentru participanți și buna desfășurare a acestui eveniment de excepție în viața comunei.

Ion Sorin Ivașcu a salutat prezența, la acest important eveniment din viața lui, colegilor din Școala Normală de la Buzău: Puiu Teodoroiu, Titi Vârjoghe, Costin Mateescu, mulțumind apoi pentru prezență și prietenilor săi târgovișteni, profesorilor Mihai Oproiu și George Badea.

În continuare, poetul Ion Sorin Ivașcu a vorbit auditoriului despre viața lui la catedră, despre elevii săi care îi mulțumesc și acum pentru reușita lor în viață, ajungând nume prestigioase în domeniile lor de activitate, despre dragostea lui față de țară și glia strămoșească, față de limba neamului său și credința străbunilor săi, despre dragostea lui față de datinile și tradițiile oamenilor trăitori pe mirificile locuri unde a văzut lumina zilei, despre dragostea lui față de muncă și învățătură.

După cum era și normal, profesorul - poet a subliniat că întâlnirea lui cu poezia era inevitabilă, datorită frumuseților naturii care l-a marcat la orice pas, a sufletului său ales și a harului dat de Dumnezeu care-și aștepta confirmarea prin munca și dăruirea lui.

Programul a continuat cu un spectacol de muzică populară și patriotică, susținut de elevi atât din comuna Buciumeni cât și din comunele învecinate:

Miruna Oprea - cls. IV, (Valea Leurzii); Carla Maria Plăiașu- cls. IV, (Runcu); Alexia Chițu - cls. II (Buciumeni) și Ioana Petrița (Școala „Bălașa Doamna”, fostă elevă a Șc. Gimnaziale Buciumeni).

S-a remarcat și prestația duetului Alexia Toma (nai) și Emil Honciu (vioară), elevi ai Școlii „Bălașa Doamna” din Târgoviște, precum și a chitariștilor -

cantautori de muzică ușoară și folk: Andrei Curățureanu și Vlăduț Apostol, foști elevi ai Școlii Gimnaziale din comună.

Mai micii dar și mai marii artiști au fost îndelung aplaudați în picioare de asistența entuziasmată.

În alocuțiunile lor, primarul Ion Pavel, directorul Școlii Gimnaziale Buciumeni, Daniela Sanislav, Mihai Oproiu și George Badea au ținut să remarce necesitatea educației tinerei generații prin cultură, dar și prin puterea exemplului dat de înaintașii noștri, născuți pe aceste meleaguri, care s-au remarcat în domeniile lor de activitate, făcând astfel cinste comunei și nu numai.

Scriitorii: Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, Marilena Răghinaru, George Ioan Canache, Cristian Grigore, George D. Piteș, membrii S.S.T. și colegi de breaslă, și de trăire spirituală superioară, cu poetul Ion Sorin Ivașcu, au făcut remarci elogioase referitoare la volumele lansate cu acest prilej, lăudând nu numai actul poetic, ci și tematica și mesajul acestora, care sunt de un patriotism demn și înălțător. Ei au citit și din lucrările cuprinse în cele două volume lansate, poezii închinare frumuseții fără seamăn a locurilor natale, dar închinare și oamenilor harnici și dăruți, cu sentimente nobile de dragoste, altruism și omenie.

Sărbătoritul Ion Sorin Ivașcu, a oferit cărți cu autografe tuturor invitaților la acest adevărat regal literar-muzical, întreținându-se îndelung cu aceștia, promițându-le că va mai organiza astfel de evenimente în comuna sa natală, participând la o memorabilă sesiune de fotografii. (Argus)

